T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

MİMARLIK EĞİTİMİ SÜRECİNDE BİREYİN ALGI DEĞİŞİMİNİN GÖRSEL ÇEVRE DEĞERLENDİRME TEKNİKLERİ İLE İNCELENMESİ

BERK MİNEZ
DOKTORA TEZİ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
Danışman: Yrd. Doç. Dr. Sennur AKANSEL
EDİRNE
2013

MİMARLIK EĞİTİMİ SÜRECİNDE BİREYİN ALGI DEĞİŞİMİNİN GÖRSEL ÇEVRE DEĞERLENDİRME TEKNİKLERİ İLE İNCELENMESİ

BERK MİNEZ

DOKTORA TEZİ

MİMARLIK ANABİLİM DALI

2013

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü onayı

Prof. Dr. Mustafa ÖZCAN
Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Bu tezin Doktora tezi olarak gerekli şartları sağladığını onaylarım.

Prof. Dr. Şazuman SAZAK
Anabilim Dalı Başkanı

Bu tez tarafımca okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Sennur AKANSEL
Tez Danışmanı

Bu tez, tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından Mimarlık Anabilim Dalında bir Doktora tezi olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri:	İmza
Prof. Dr. Nevnihal ERDOĞAN	
Doç. Dr. Nazlı Ferah AKINCI	
Yrd. Doç. Dr. Sennur AKANSEL	
Yrd. Doç. Dr. Timur KAPROL	
Yrd. Doç. Dr. Candan ZÜLFİKAR	

Tarih: 08/02/2013

TEZ DOĞRULUK BEYANI
T.Ü.FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI DOKTORA PROGRAMI
DOĞRULUK BEYANI

İlgili tezin akademik ve etik kurallara uygun olarak yazıldığını ve kullanılan tüm literatür bilgilerinin kaynak gösterilerek ilgili tezde yer aldığını beyan ederim.

08 / 02/ 2013
Berk MİNEZ

Doktora Tezi

"Mimarlık Eğitimi Sürecinde Bireyin Algı Değişiminin Görsel Çevre Değerlendirme Teknikleri İle İncelenmesi"

Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü

Mimarlık Anabilim Dalı

ÖZET

Tezin amacı; kuramsal alt yapı ışığında seçilen yöntemler ile mimarlık eğitimi sürecinde bireyin algı değişiminin ölçülmesi ve elde edilen bulguların mimarlık eğitimi için strateji önerilerine katkıda bulunmasıdır.

Tez çalışması; çalışmanın amacının, kapsamının ve yönteminin açıklandığı giriş bölümü ile birlikte beş bölümden oluşmaktadır. İkinci Bölümde; "Algının Mimarlık Eğitimindeki Önemi" başlığı altında kuramsal alt yapı oluşturulmuştur. Bu bölümde; algının tanımı, türleri, teorileri verilmiş, ayrıca mimarlıkta algı alt bölümünde Algı ile Mimarlık Eğitimi ilişkisi kurulmuştur.

Üçüncü bölümde; "Mimarlık Eğitimi" başlığı altında, mimarlık eğitiminin tarihsel gelişimi ve mimarlık eğitiminde hedefler ile uluslar arası yaklaşımlar incelenmiştir. Dördüncü bölümde; "Mimarlık Eğitimi Sürecinde Bireyin Algı Değişiminin Görsel Çevre Değerlendirme Teknikleri ile İncelenmesi" başlığı altında, tezin amaç ve hedefleri doğrultusunda geliştirilen hipotezlerin sınanması için literatürdeki teknikler incelenerek, tezin amacına en uygun teknik seçilmiş(Anlamsal Farklılaşma ve Anlamsal Sıralama) ve anket çalışması uygulanmıştır. Anket çalışması 2008–2009 yılı Trakya Üniversitesi Mimarlık Bölümü öğrencilerine(227 öğrenci) uygulanmıştır. Bölüm sonunda anket sonuçlarının analizleri ve değerlendirmeleri yapılmıştır.

Beşinci bölümde ise tez çalışmasının sonuçları değerlendirilmiş ve mimarlık eğitimi için strateji önerileri sıralanmıştır.

Yıl : 2013

Sayfa Sayısı : 248

Anahtar Kelimeler : Mimarlık Eğitimi, Algı, Görsel Çevre Değerlendirme Teknikleri, Yaratıcılık, Mimari Tasarım

Doctoral Thesis
“Investigation of the Transformation of the Perception of Individuals throughout Architectural Education on the Basis of Visual Environment Evaluation Techniques’
Trakya University, Institute of Science
Department of Architecture

ABSTRACT

The purpose of this thesis is to measure the transformation of individuals’ perception throughout the education of architecture and to contribute to the strategies of architectural education.

The study consists of five chapters including the introductory part which elaborates the content and the method of the research. The second chapter, which is titled as ‘The Importance of Perception in the Education of Architecture’ explains the theoretical framework of the study. This chapter elaborates the definition, types and theories of perception. In addition, the relationship between architectural education and perception is discussed a subsection.

The third chapter, which is titled as ‘Education of Architecture’, focuses on the history and purpose of the architectural education, and international approaches to the subject. The fourth chapter, which is titled as ‘Investigation of the Transformation of the Perception of Individuals throughout Architectural Education on the Basis of Visual Environment Evaluation Techniques’, explains which technique was most appropriate for the purpose of the research (Semantic Differential(SD) and Semantic Rating Scale (SRS))from the wide literature on the subject and the survey was described. The survey was conducted on 227 students from the Department of Architecture at Trakya University in 2008-2009 education period. The result of the survey was analyzed and evaluated at the end of the chapter.

The results of the thesis were discussed and the propositions about strategies fort he education of architecture are listed at the fifth chapter.

Year : 2013
Number of pages : 248
Keywords : Education of Architecture, Perception, Environmental Evaluation Techniques, Creativity, Architectural Design

ÖNSÖZ

Tez çalışması ile; mimarlık eğitimi sürecinde bireyin algı değişiminin ölçülmesi ve elde edilen bulguların mimarlık eğitimi için strateji önerilerine katkıda bulunması amaçlanmaktadır. Ayrıca ortaya konan sonuçların, akademik kurumların benzeri amaçlarla gerçekleştireceği gelecek araştırmalara başlangıç noktası olacağı düşünülmektedir.

Tez çalışmasının gerçekleşmesinde yardımlarını esirgemeyen, danışmanın sayın Yrd. Doç. Dr. Sennur Akansel' e teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım. Ayrıca araştırmama destek veren, tez izleme jürimde yer alan sayın Yrd. Doç. Dr. Timur Kaprol' ve sayın Doç. Dr. Nazlı Ferah Akıncı' ya; tez jürimde yer alan sayın Prof. Dr. Nevnihal Erdoğan' a ve Yrd. Doç. Dr. Candan Zülfikar' a teşekkürlerimi sunarım. Anket verilerinin değerlendirilmesinde, SPSS ve Excel programlarında bana yardımcı olan sayın Uzman Fahrettin Dolaştır' a teşekkür ederim.

Araştırmam boyunca manevi desteklerini eksik etmeyen babama, anneme ve abime; özveri ile beni destekleyen eşime ve dört gözle çalışmamı bitirmemi bekleyen oğluma sevgilerimi sunar, teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET i

ABSTRACT ii

ÖNSÖZ iii

ŞEKİL LİSTESİ vi

TABLO LİSTESİ vii

1. GİRİŞ 1

1.1. Çalışmanın Amacı 5

1.2. Çalışmanın Kapsamı 6

1.3. Çalışmanın Yöntemi 6

2. ALGININ MİMARLIK EĞİTİMİNDEKİ ÖNEMİ

2.1. Algı Tanımı 8

2.2. Algı Türleri 10

2.3. Algı Kuramları 13

2.3.1. Duyuma Dayalı Algılama Kuramları 15

2.3.2. Bilgiye Dayalı Algılama Kuramları 17

2.4. Mimarlıkta Algı 24

3. MİMARLIK EĞİTİMİ

3.1. Mimarlık Eğitiminin Tarihsel Gelişimi 29

3.1.1. Lonca Düzeni 30

3.1.2. Fransız Kraliyet Mimarlık Akademisi 31

3.1.3. Ecole des Beaux-Arts 32

3.1.4. Bauhaus 35

3.1.5. Türkiye' de Mimarlık Eğitiminin Gelişim Süreci 40

3.2. Mimarlık Eğitiminde Hedefler ve Uluslar arası Yaklaşımlar 52

4. MİMARLIK EĞİTİMİ SÜRECİNDE BİREYİN ALGI DEĞİŞİMİNİN GÖRSEL ÇEVRE DEĞERLENDİRME TEKNİKLERİ İLE İNCELENMESİ

4.1. Algı Değişimini Ölçmeye Yönelik, Görsel Çevre Değerlendirme Tekniklerinin Kullanılması- Örnek Çalışmalar 68

4.2. Anket Çalışmasında Kullanılan Teknikler 102

4.3. Anket Çalışmasının Uygulanması 104

4.4. Anket Sonuçlarının Analizi, Değerlendirilmesi ve Tartışılması 109

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER 211

KAYNAKLAR 215

EKLER

EK A Anket Örneği 226

EK B Özgeçmiş 245

ŞEKİL LİSTESİ Sayfa No

Şekil 2.1.	Algı kuramları	14
Şekil 2.2.	Algı-Tasarım İlişkisi	24
Şekil 2.3.	Algı-Tasarım İlişkisi	25
Şekil 2.4.	Mimar-Yapı-kullanıcı İlişkisi	28
Şekil 4.1.	Anket çalışmasında kullanılan teknikler	103
Şekil 4.2.	Anket uygulaması yapılan atölye görselleri	105
Şekil 4.3.	Anket uygulaması yapılan atölye görselleri	106
Şekil 4.4.	Anket uygulaması yapılan atölye görselleri	106
Şekil 4.5.	Anket uygulaması sırasında çekilen fotoğraflar	107
Şekil 4.6.	Anket Örneği	108
Şekil 4.7.	Anket verilerinin Excel programına aktarılması	110
Şekil 4.8.	Anket verilerinin SPSS programına aktarılması	111
Şekil 4.9.	Genel değerlendirme sorularına verilen cevaplar	209

TABLO LİSTESİ Sayfa No

Tablo 2.1.	Algılamada tepkiler	27
Tablo 4.1.	Çevresel betimleyicilerine ilişkin faktör yapıları	71
Tablo 4.2.	Fiziksel çevrenin görsel niteliklerini belirlemede faktör grupları	72
Tablo 4.3	Yapının Boyutları	73
Tablo 4.4.	Yapının Boyutları	73
Tablo 4.5.	Yapının Boyutları	74
Tablo 4.6	Çevresel betimleyicilerine ilişkin faktör yapıları	74
Tablo 4.7.	Yapının Boyutları	75
Tablo 4.8	Çevresel betimleyicilerine ilişkin faktör yapıları	76
Tablo 4.9.	Çevresel betimleyicilerine ilişkin faktör yapıları	76
Tablo 4.10.	Mimari çevrenin anlamını ölçmede kullanılan bir anlamsal ölçek	77
Tablo 4.11.	Çevresel Tanımlama Boyutları Ve Değişkenler	78
Tablo 4.12.	Çevresel betimleyicilerine ilişkin faktör yapıları	79
Tablo 4.13.	Görsel çevreye yaklaşımların ölçülmesi	80
Tablo 4.14.	Görsel çevreye yaklaşımların ölçülmesi	80
Tablo 4.15.	Çevre Algılaması	81
Tablo 4.16.	Eski ve Yeni görünüşlerin öznel izlenimleri ve nesnel ölçümü	83
Tablo 4.17.	Doku Boyutu	84
Tablo 4.18.	Anlamsal Farklılıklar Ölçeği	85
Tablo 4.19.	Bina Tanımları	86
Tablo 4.20.	Tasarlanmış Çevrelerin Anlamlarının Ölçülmesi	90
Tablo 4.21.	Tasarlanmış Çevrelerin Anlamlarının Ölçülmesi	91
Tablo 4.22.	Anlamsal Farklılaşma Örneği	96
Tablo 4.23.	Doku Boyutu	99
Tablo 4.24.	Istanbul Kenti Örneğinde Yeni Yapı Tasarımlarının Görsel Etkilerinin Saptanması İçin Bir Araştırma	100
Tablo 4.25.	Renk Değerlendirme Formu	101
Tablo 4.26.	Anket çalışmasında seçilen sıfatlar ve faktörler	103

Tablo 4.27. Anket çalışması- Yapı No:1 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi 111
Tablo 4.28. Anket çalışması- Yapı No:1 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi 112
Tablo 4.29. Anket çalışması- Yapı No:1 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi 113
Tablo 4.30. Anket çalışması- Yapı No:1 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi 114
Tablo 4.31. Anket çalışması- Yapı No:1 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi 115
Tablo 4.32. Anket çalışması- Yapı No:1 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi 116
Tablo 4.33. Anket çalışması- Yapı No:2 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi 117
Tablo 4.34. Anket çalışması- Yapı No:2 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi 118
Tablo 4.35. Anket çalışması- Yapı No:2 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi 119
Tablo 4.36. Anket çalışması- Yapı No:2 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi 120
Tablo 4.37. Anket çalışması- Yapı No:2 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi 121
Tablo 4.38. Anket çalışması- Yapı No:2 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi 122
Tablo 4.39. Anket çalışması- Yapı No:3 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi 123
Tablo 4.40. Anket çalışması- Yapı No:3 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi 124
Tablo 4.41. Anket çalışması- Yapı No:3 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi 125
Tablo 4.42. Anket çalışması- Yapı No:3 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi 126
Tablo 4.43. Anket çalışması- Yapı No:3 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi 127
Tablo 4.44. Anket çalışması- Yapı No:3 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi 128
Tablo 4.45. Anket çalışması- Yapı No:3 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi 129
Tablo 4.46. Anket çalışması- Yapı No:4 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi 130
Tablo 4.47. Anket çalışması- Yapı No:4 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi 131
Tablo 4.48. Anket çalışması- Yapı No:4 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi 132
Tablo 4.49. Anket çalışması- Yapı No:4 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi 133
Tablo 4.50. Anket çalışması- Yapı No:4 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi 134
Tablo 4.51. Anket çalışması- Yapı No:4 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi 135
Tablo 4.52. Anket çalışması- Yapı No:5 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi 136
Tablo 4.53. Anket çalışması- Yapı No:5 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi 137
Tablo 4.54. Anket çalışması- Yapı No:5 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi 138
Tablo 4.55. Anket çalışması- Yapı No:5 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi 139
Tablo 4.56. Anket çalışması- Yapı No:5 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi 140
Tablo 4.57. Anket çalışması- Yapı No:5 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi 141
Tablo 4.58. Anket çalışması- Yapı No:6 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi 142

Tablo 4.59.	Anket çalışması- Yapı No:6 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	143
Tablo 4.60.	Anket çalışması- Yapı No:6 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	144
Tablo 4.61.	Anket çalışması- Yapı No:6 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	145
Tablo 4.62.	Anket çalışması- Yapı No:6 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	146
Tablo 4.63.	Anket çalışması- Yapı No:6 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	147
Tablo 4.64.	Anket çalışması- Yapı No:7 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	148
Tablo 4.65.	Anket çalışması- Yapı No:7 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	149
Tablo 4.66.	Anket çalışması- Yapı No:7 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	150
Tablo 4.67.	Anket çalışması- Yapı No:7 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	151
Tablo 4.68.	Anket çalışması- Yapı No:7 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	152
Tablo 4.69.	Anket çalışması- Yapı No:7 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	153
Tablo 4.70.	Anket çalışması- Yapı No:7 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	154
Tablo 4.71.	Anket çalışması- Yapı No:8 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	155
Tablo 4.72.	Anket çalışması- Yapı No:8 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	156
Tablo 4.73.	Anket çalışması- Yapı No:8 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	157
Tablo 4.74.	Anket çalışması- Yapı No:8 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	158
Tablo 4.75.	Anket çalışması- Yapı No:8 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	159
Tablo 4.76.	Anket çalışması- Yapı No:8 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	160
Tablo 4.77.	Anket çalışması- Yapı No:9 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	161
Tablo 4.78.	Anket çalışması- Yapı No:9 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	162
Tablo 4.79.	Anket çalışması- Yapı No:9 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	163
Tablo 4.80.	Anket çalışması- Yapı No:9 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	164
Tablo 4.81.	Anket çalışması- Yapı No:9 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	165
Tablo 4.82.	Anket çalışması- Yapı No:9 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	166
Tablo 4.83.	Anket çalışması- Taklit Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	168
Tablo 4.84.	Anket çalışması- Taklit Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	169
Tablo 4.85.	Anket çalışması- Taklit Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	170
Tablo 4.86.	Anket çalışması- Taklit Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	171

Tablo 4.87.	Anket çalışması- Taklit Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	172
Tablo 4.88.	Anket çalışması- Taklit Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	173
Tablo 4.89.	Anket çalışması- Yorumlama Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	174
Tablo 4.90.	Anket çalışması- Yorumlama Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	175
Tablo 4.91.	Anket çalışması- Yorumlama Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	176
Tablo 4.92.	Anket çalışması- Yorumlama Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	177
Tablo 4.93.	Anket çalışması- Yorumlama Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	178
Tablo 4.94.	Anket çalışması- Yorumlama Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	179
Tablo 4.95.	Anket çalışması- Zıtlık Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	180
Tablo 4.96.	Anket çalışması- Zıtlık Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	181
Tablo 4.97.	Anket çalışması- Zıtlık Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	182
Tablo 4.98.	Anket çalışması- Zıtlık Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	183
Tablo 4.99.	Anket çalışması- Zıtlık Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	184
Tablo 4.100.	Anket çalışması- Zıtlık Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	185
Tablo 4.101.	Anket çalışması- Faktörleşme - Yapı No 1- 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	187
Tablo 4.102.	Anket çalışması- Faktörleşme - Yapı No 1- 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	188

Tablo 4.103.	Anket çalışması- Faktörleşme - Yapı No 2- 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	189
Tablo 4.104.	Anket çalışması- Faktörleşme - Yapı No 2- 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	190
Tablo 4.105.	Anket çalışması- Faktörleşme - Yapı No 3- 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	191
Tablo 4.106.	Anket çalışması- Faktörleşme - Yapı No 3- 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	192
Tablo 4.107.	Anket çalışması- Faktörleşme - Yapı No 4- 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	193
Tablo 4.108.	Anket çalışması- Faktörleşme - Yapı No 4- 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	194
Tablo 4.109.	Anket çalışması- Faktörleşme - Yapı No 5- 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	195
Tablo 4.110.	Anket çalışması- Faktörleşme - Yapı No 5- 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	196
Tablo 4.111.	Anket çalışması- Faktörleşme - Yapı No 6- 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	197
Tablo 4.112.	Anket çalışması- Faktörleşme - Yapı No 6- 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	198
Tablo 4.113.	Anket çalışması- Faktörleşme - Yapı No 7- 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	199
Tablo 4.114.	Anket çalışması- Faktörleşme - Yapı No 7- 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	200
Tablo 4.115.	Anket çalışması- Faktörleşme - Yapı No 8- 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	201
Tablo 4.116.	Anket çalışması- Faktörleşme - Yapı No 8- 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	202
Tablo 4.117.	Anket çalışması- Faktörleşme - Yapı No 9- 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	203
Tablo 4.118.	Anket çalışması- Faktörleşme - Yapı No 9- 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi	204

Tablo 4.119.	Anket çalışması- En çok beğenilen Yapılar - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı	205
Tablo 4.120.	Anket çalışması- En az beğenilen Yapılar - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı	206

1. GİRİŞ

Sonuç ürün olarak bir biçim üreten mimarların bu biçimlere ilişkin algılar ve algıların izlediği biçimlerin bilgileriyle donatılması, mimarlık eğitiminin öğrencilerine farklı algısal boyutlar kazandırma isteği ve gereği, algılama konusunu mimari tasarım sürecinin önemli bir parçası durumuna getirmektedir. Çünkü mimarlık ürünü kullanıcıları tarafından algılanıp değerlendirilmektedir. Bu bağlamda insanların çevrelerini nasıl algıladıklarını bilmenin, algılama olayına etki eden faktörleri ortaya çıkarmanın, çevrenin tüm insanlarca aynı yolla görülmesine karşılık farklı algılanmasına neden olana faktörlerin araştırılması mimarlık eğitimi ve pratiği açısından önemlidir(1).

Mimarlık eğitimine ve tasarım performansına yönelik araştırmaların, "tasarım" olgusunun düşünme, öğrenme gibi kavramlarla biçimlenen, tanımlanması güç, bulanık yapısı gereği bilimsel olamayacağı görüşüne, Dinham, Pause, Goldschmidt ve Akın gibi teorisyenler yapmış oldukları kuramsal ve ampirik araştırmalar ile karşılık vermektedir. Oxman' a göre de, tasarımı süreç olarak irdeleyen ve tasarım bilgisini temel alan çalışmalar, sürecin bilişsel özelliklerine ışık tutmanın yanı sıra, tasarım eğitiminin gelişiminde etken olabilir.

Literatürde yer alan; "Mimarlık Eğitimi" ve "Mimarlıkta Algı" konularını ele alan yüksek lisans, doktora ve doçentlik tezleri aşağıda verilmiştir:

- Kulaksızoğlu, M.E., ***"Mimari Eserin Oluşumunda Eğitimin Etkileri"***, Doktora Tezi, İTÜ, Mimarlık Fakültesi, İstanbul, 1966
- Erkman, U., ***"Mimaride Etki ve Görsel İdrak İlişkileri***", Doktora Tezi, İTÜ, Mimarlık Fakültesi", İstanbul, 1973
- Doruk, B., ***"Mimari Tasarıma Giriş Programı Üzerine Bir Araştırma"***, Doçentlik Tezi, İTÜ, Mimarlık Fakültesi, İstanbul, 1973
- Çakın, Ş., ***"Evaluation and Participation in Design"***, Doktora Tezi, University of Strathclyde, Glasgow, 1976
- Pause, M., ***"Teaching the Design Studio, a Case Study: MIT' s Department of Architecture***", Doktora Tezi, Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, 1976

- Yürekli, K.F., ***"Çevre Görsel Değerlendirmesine İlişkin Bir Yöntem Araştırması"***, Doktora Tezi, İTÜ, Mimarlık Fakültesi, İstanbul, 1977
- Denel, B., "***Temel Tasarım ve Yaratıcılık Eğitimi Üzerine Bir Deneme"***, Doktora Tezi, İTÜ, Mimarlık Fakültesi, İstanbul, 1981
- Ertürk, Z., ***"Mimari Tasarlama: Süreçler, Görsel Modeller ve Teknikler Açısından Bir İnceleme"***, Doçentlik Tezi, KTÜ, Mimarlık Fakültesi, Trabzon, 1981
- Onat, E., ***"Eğitim Hedefleri ve Öğrenme Modelleri Çerçevesinde Mimari Tasarım Eğitiminin İlk Basamağında Kullanılabilecek Bir Yöntem"***, Doktora Tezi, A.D.M.M.A., Mimarlık Fakültesi, Ankara, 1981
- Ayıran, N., ***"Mimari Tasarlama Sürecine ve Yapma Çevrenin İnsan ve Toplum Üzerindeki Etkilerine Yaratıcılık Bakış Açısından Bir Yaklaşım"***, Doktora Tezi, İTÜ, Mimarlık Fakültesi, İstanbul, 1984
- Ertürk, S., ***"Mimaride Mekanın Algılanması Üzerine Deneysel Bir Çalışma"***, Doktora Tezi, KTÜ, Mimarlık Fakültesi, Trabzon, 1984
- Aydınlı, S., **"*Mekansal Değerlendirmede Algısal Yargılara Dayalı Model"***, Doktora Tezi, İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1986
- Turuthan, T.U., ***"Tasarlama Faaliyeti ve Tasarımcı Nitelikleri Üzerine Bir İnceleme"***, Doktora Tezi, KTÜ, Trabzon, 1987
- Mann, L.H., ***"Analysis of Social Knowledge Generated by the Use of Analogy in Analogy in Architectural Design Pedagogy"***, Doktora Tezi, University of California, Berkeley, 1987
- Uluoğlu, B., ***"Mimari Tasarım Eğitimi: Tasarım Bilgisi Bağlamında Stüdyo Eleştirileri"***, Doktora Tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İTÜ, İstanbul, 1990
- Lökçe, S., ***"Mimarlık Eğitiminde Temel Eğitim Programlaması ve Mimari Tasarım Programıyla Bütünleşilebilecek bir Model Önerisi"***, Doktora Tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Gazi Üniversitesi, Ankara, 1994
- Değerli, D., ***"Mimarlıkta Çevre Algılaması ve Farklılıkları Üzerine Bir İnceleme"***, Yüksek Lisans Tezi, İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1994
- Baytin, Ç., ***"Tarihi Çevrede Yeni Yapı Olgusuna Bir Yaklaşım"***, İstanbul örneğinde bir uygulama modeli, Doktora Tezi, İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1994

- Albal, U., ***"Mimarlık ve Algılama: Özne-Nesne Diyalektiğine Analitik Bir Yaklaşım"***, Fen Bilimleri Enstitüsü, İTÜ, İstanbul, 1997
- Kahvecioğlu, H., ***"Mimarlıkta İmaj: Mekansal İmajın Oluşumu ve Yapısı Üzerine Bir Model"***, Doktora Tezi, İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1998
- Nussbaumer, L.L., ***"The Relationship Between Learning Styles and Visualization Skills Among Interior Design Student"***, PhD Thesis, University of Minnesota, USA, 1998
- Ayyıldız, A., ***"İnsan Çevre Diyalektiğinin Duyusal-Zihinsel-Duygusal Süreçleri: Çevresel Algı-Bilişim- Anlam"***, Yüksek Lisans Tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İTÜ, İstanbul, 2000
- Civaroğlu, A., ***"Mimari Tasarım Eğitiminde Workshop-Stüdyo Paralelliği Üzerine"***, Yüksek Lisans Tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İTÜ, İstanbul, 2001
- Demirbaş, Ö.O., ***"The Relation of Learning Styles and Performance Scores of the Students in Interior Architecture Education"***, Doktor of Philosphy In Art, Design and Architecture, Bilkent University, Ankara, 2001
- Kahvecioğlu, N.P., "***Mimari Tasarım Eğitiminde Bilgi ve Yaratıcılık"***, Doktora Tezi, İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2001
- Ketizman, G., ***"Mimari Tasarım Stüdyosunun Biçimlenmesinde Yöntemsel ve Mekansal Etkilerin İncelenmesi: Anadolu Üniversitesi Mimarlık Bölümü Mimari Tasarım Stüdyosu Örneği"***, Yüksek Lisans Tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, 2002
- Düzgün, E., "***Mimari tasarım eğitiminde 'başarı yönelimi'nin ölçülmesi"***, Doktora Tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul, 2004
- Nalçakan, H., ***"Küreselleşen Dünyada Mimarlık Eğitimi ve Türkiye"***, Yüksek Lisans Tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul, 2006
- Potur, A.A., ***"Mimarlık Eğitimi Başlangıcında Bireyin İlgi-Yetenek-Yaratıcılık Düzeyi ile Tasarım Performansını Arasındaki İlişkiler"***, Doktora Tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul , 2007
- Akgün, O., ***"GATS Sürecinde Mimarlık Eğitimi ve Hizmetinin Değerlendirilmesi"***, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul, 2008

- Ketizman, G., Ö., ***"Mimari Tasarım Eğitiminde Öğrenciye Ait Kültürel Şemanın Tasarım Sürecindeki Etkilerinin Araştırılmasında Kullanılacak Bir Yöntem"***, Doktora Tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İTÜ, İstanbul, 2010

Rapoport (2); bilmenin, doğrudan ve dolaylı deneyimlerden, salt algının ise ani oluştuğunu öne sürmektedir. Fakat öğrenme sürecinde algı ve bilmeyi birbirinden ayırmak olanaksızdır. Çünkü algılamanın hem duyum, duyma; yani salt algı gibi fizyolojik, hem de değerlendirme ve kavrama gibi bilmeye dayalı psikolojik boyutları vardır.

Mimarlık eğitimine başlayan öğrenciler, kendilerini liseden sonra farklı bir ortamın içinde bulurlar. Bu ortama ilk kez gelen öğrenciler iki durum ile karşılaşırlar; birincisi, mimari tanımlamalara yabancı olmaları, ikincisi de, tanımlamaların son derece subjektif ve belirsiz olmasıdır.

Maslow, bütün insanların doğuştan potansiyel yaratıcılığa sahip olduklarını ve eğitim yüzünden bunu zamanla kaybettiklerini iddia eder. Bunu bozulmamış çocukluğun naif ve evrensel yaratıcılığı olarak isimlendirir. Bu özelliğini kaybetmemiş insanları ise, kendini oluşturan, tanımlayan, ortaya koyan insanlar(self-actualized man) olarak adlandırır ve onların sıradan insanlardan daha spontane, açık, doğal ve daha az kontrollü davrandıklarını iddia eder. Maslow'a göre; yaratıcı insanlar, bilinmeyenden, gizemli olandan, bilmece gibi olandan korkmak bir yana, bir çocuk gibi onları merak edip, uğraşmak için daha çekici bulurlar (3). Montessori de merak ve yaratıcı hayal gücünü, çocuğun eğitilirken kaybettiği değerler arasında görür (4). Başka bir varsayıma göre de; çocukların içlerindeki merak köreltilirse, doğal olarak sahip oldukları yaratıcılık da körelir (5).

Mimari tasarım olgusuna yönelik yaklaşımlar, tasarım sürecini problem çözmeye yönelik bir zihinsel aktivite olarak tanımlarken, bu zihinsel aktivitenin gerçekleştirilmesi sürecinde yaratıcı düşüncenin üretimine önemle yer vermektedir. Gerek genel literatürde, gerekse, mimarlık alanında, eğitim ve yaratıcılık etkileşimi konusunda yapılmış olan araştırmalar çelişkili bulgular ortaya koymaktadır. Araştırmaların bir bölümünde, yaratıcılık mevcut bilgi birimlerinden yeni örüntüler oluşturmaya yönelik, eğitim ve deneyimler yoluyla geliştirilebilir bir olgu olarak kabul edilirken, diğer bir bölümden ise bilginin kalıp yargılar ve sınırlılıklar ortaya koyarak yaratıcılığa ket vurduğu düşüncesinin kabulü söz konusudur. Birinci yaklaşıma göre

yaratıcı düşüncenin eğitim ile geliştirilebilirliği vurgulanmakta (6), yaratıcılık sınırlı bir azınlık tarafından sahip olunan gizil bir yetenek olarak değil, tüm insanların sahip olduğu, geliştirilebilen, beslenebilen bir bilişsel beceri olarak kabul edilmektedir (7).

Yaratıcı düşüncenin mimari tasarım eğitim sürecindeki gelişimi temasını sorgulayan deneysel araştırma sayısı oldukça sınırlı olmasına rağmen teorik çerçevede çelişkili önermelerin varlığı söz konusudur. Teymur(8), mimarlık eğitiminde ilerleyen yıllarda, mesleki bilgi beceri artarken, yaratıcılık ve risk alma cesaretinin azaldığını ifade ederken, Kahvecioğlu(9) ise, bu düşünceyle çelişkili olarak, bireyin mimari tasarım sürecinde bilgi setlerini kullanma ve ilişkilendirme konusunda göstermiş olduğu performansın yaratıcı çözümü getireceği ve sınırsız bilgi uzayı içinde problemin çözümü yolunda en uygun ve yaratıcı çözümlere ulaşmak için her tasarım probleminin yeni bir deneyim olacağı fikrini ortaya koymaktadır.

Mimarlık eğitimi sürecinde bireyin algı değişimini ölçmeyi amaçlayan tez çalışması temel olarak beş bölümden oluşmaktadır. Belirlenen hedefler çerçevesinde tez çalışmasının ilk adımı giriş, çalışmanın amacı, kapsamı ve yöntemi' ni içermektedir. İkinci ve üçüncü adımlarda kuramsal çerçevenin oluşturulmasında; "Algının Mimarlık Eğitimindeki Önemi" ve "Mimari Tasarım Eğitimi" kurgulanmıştır. Dördüncü adımda ise literatürde uygulanmış Görsel Çevre Değerlendirme tekniklerinin incelenmesi ile, tezin amaç ve hedefleri doğrultusunda geliştirilen hipotezlerin sınanması için, anket çalışması yapılmıştır. Dördüncü bölümün sonunda; anket sonuçları ışığında, sonuçlar değerlendirilmiştir. Tez çalışmasının son adımı ise tezin sonuçlarını ve "Mimarlık Eğitimi" için strateji önerilerini içermektedir.

1.1. Çalışmanın Amacı

Temel amacı, mimarlık eğitimi sürecinde bireyin algı değişiminin incelenmesi olan çalışma üç temel aşamadan oluşmaktadır:

- Literatür araştırmaları ile desteklenen kuramsal altyapının oluşturulması,
- Ortaya konan varsayımları sorgulamak üzere ampirik araştırmanın gerçekleştirilmesi,
- Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ışığında mimarlık eğitimi için etken olabilecek staratejilerin belirlenmesi.

Mimarlık eğitimi sürecinde algı değişiminin olduğu ve bu değişimin yönetilebilir olduğu ön kabulü ile gerçekleştirilen çalışmada, mimarlık eğitiminde bireyin algı değişimi incelenerek, mimarlık eğitimi için strateji önerilerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

1.2. Çalışmanın Kapsamı

Tez çalışmasında; "Mimarlık Eğitimi Sürecinde Bireyin Algı Değişimi" varsayımı sorgulanmak istemektedir. Bu varsayım, bilimsel ölçme araçlarının kullanıldığı deneysel araştırmalar ile desteklenmediği sürece nesnellik kazanamayacaktır. Çalışma sonucunda elde edile bulgular doğrultusunda ortaya konan sonuçlar, gelecek araştırmalar için veri oluşturabilecek ve eğitim programının düzenlenmesi konularında öneriler ortaya konmasında faydalı sonuçlar doğurabilecektir.

Bu nedenle izlenen yöntemin, tanımlayıcı özellikte ve ortaya konan sonuçların mimari tasarım eğitimine veri oluşturabilecek bir yapıya sahip olması amaçlanmaktadır.

1.3. Çalışmanın Yöntemi

Mimarlık alanında, eğitim ve yaratıcılık etkileşimi konusunda yapılmış olan araştırmalar çelişkili bulgular ortaya koymaktadır. Araştırmaların bir bölümünde, yaratıcılık mevcut bilgi birikimlerinden yeni örüntüler oluşturmaya yönelik, eğitim ve deneyimler yoluyla geliştirilebilir bir olgu olarak kabul edilirken, diğer bir bölümünde ise bilginin kalıp yargılar ve sınırlılıklar ortaya koyarak yaratıcılığa ket vurduğu düşüncesinin kabulü söz konusudur.

Araştırma yöntemi olarak katılımcıların farklı örneklem gruplar üzerinde yapılan gözlemlerden alınan sonuçların yorumlanmasına yönelik olan kesit alma yaklaşımı kullanılacaktır. Kesit alma yaklaşımı ile; bir bütünden farklı örnekler almak ve bunların birbiri ile karşılaştırılması amaçlanmaktadır. Böylece eğitim sürecindeki değişim izlenebilecektir.

“Algılama yeteneği doğuştan mı gelir, yoksa algılamanın temelinde sonradan öğrenilmiş beceriler mi yatar? Sorusu, felsefe tarihi içinde, önce Descardes, Kant, daha sonra Berkeley ve Locke gibi değişik filozoflarca tartışılmıştır. Bugün psikologlar genel bir çoğunluğu algısal yeteneklerin bir bölümünün doğuştan geldiğini, fakat yine diğer algısal süreçlerin de öğrenmeye dayalı olduğu düşüncesini savunmaktadır (10).

Tez çalışması ile; mimarlık eğitimi almakta olan öğrencilerin eğitim süresince algı değişmi ortaya konabilecektir. Mimarlık eğitiminde bireyin algı düzeyini değerlendirme amacıyla önerilebilir ölçme araçlarının neler olabileceğine dair bir öngörü oluşturulabilecektir. Bu amaçla Mimarlık eğitiminde bireyin algı düzeyinin ölçülmesi için anket çalışması hazırlanmıştır. Anketin hazırlanmasında “Görsel Çevre Değerlendirme Teknikleri (Visual Environment Evaluation Tecniques) kullanılmıştır.

2. ALGININ MİMARLIK EĞİTİMİNDEKİ ÖNEMİ

Sürekli olarak değişen çevre koşulları içinde yaşama zorunluluğu; yaşamın sürdürülebilmesi ve bu amaçla gereksinimlerin karşılanabilmesi için, nesnelerin tanınmasını, olgu ve olayların anlaşılmasını gerektirir. İnsanların bir mimari yapıtı nasıl hissettikleri ve yaşamlarında bunun ne ifade ettiği söz konusu olduğunda, o yapıtın nasıl algılandığı sorunu ortaya çıkmaktadır. Yaratılmak istenen mekânsal etkilerin neler olabileceği veya ne tür etkilerin insanları olumlu yönde etkileyebileceğini araştırmak için algı teorilerinden yararlanılmaktadır (11).

2.1. Algı Tanımı

Duyu, duyu organlarının ilettiği henüz işlenmemiş veri iken, algı; duyu verilerinin örgütlenip yorumlanarak çevremizdeki nesne ve olaylara anlam verme sürecine verilen addır (10).

Algı; nesnel dünyayı duyular yoluyla öznel bilince aktarma diğer ifadeyle bir şeye dikkati yönelterek, duyular yoluyla o şeyin bilincine varmadır. Duyumlar yaşantının hammaddeleridir ancak algı, katıksız duyumdan daha fazla bir şeydir, çünkü algılamada bilincin de payı vardır. Örneğin, kulağın ses duyması bir duyumdur, bunun ders zili olduğunu anlamamız algıdır. Bu açıdan algı, bilinçli bir farkına varmadır ve duyumları bilince ileten bir olaydır. Günlük yaşamda duyumlar sürekli olarak bir yorumlama işlemine tabi tutulur. Tonlar dizini melodi olarak, küp şeklinde büyük bir cismi ev olarak, soğuk ve ıslak bir duyumu ise yağmur olarak yorumlarız (12).

Algı, duyu organlarımız tarafından toplanan, çevremizdeki dünya ile ilgili verilerin kavranmasıdır. Edindiğimiz bilgilerin yaklaşık 2/3' ünü görme duyumuzla toplarız. Görsel veriler insan üzerinden her zaman daha baskın bir etkiye sahiptir. Algılarımız temel olarak üç kaynaktan beslenir (13). Bunlar;

- Biyolojik Strüktür
- Deneyim
- Bilgi' dir.

Öğrenirken ve düşünürken kullandığımız duyusal bilgiyi, duyum ve algı olmak üzere iki düzeyde işleriz. Duyum düzeyi ilkel yaşantıları içermektedir. Duyumlar, yaşantının hammaddeleridir; ancak yaşantı bir dizi duyumdan ibaret değildir. Günlük yaşamımızda duyumlarımızı sürekli olarak bir yorumlama işlemine tabi tutarız. Duyumları yorumlama, onları anlamlı hale getirme süreci de algı denilen diğer düzeyi oluşturmaktadır (14).

Algı, biliş ve davranış mekanizmasıdır. Algı, duyular yoluyla çevreden bilgi edinme; biliş, yorumlama, belleğe gönderme ve duyumsama; davranış, amaç ve güdüler doğrultusunda organizmanın devinim ve diğer tepkileri yoluyla yanıt vermesi eylemidir (15). Algı; bilginin nasıl elde edildiği ve biriktirildiği ile, biliş; bunların nasıl düzenlendiği ile; değerlendirme; nasıl sıralanıp değerlendirildiği ile ilgilidir (1).
Porteous algıyı bir tepki düzeneği içinde açıklar. Buna göre:

- Çevrelenen organizmanın çevresinden gelen uyarı (stimulus) organizma tarafından algılanır. En dar anlamda algı bir uyarının varlığından duyular yoluyla bilgi sahibi olmaktır
- Algılanan şey (percept) beyne iletilir. Beyin tarafından algılanmak demek (apperception) bir nesneyi eski deneyimler yoluyla yorumlamak demektir
- Algılanan şey uyumlandırılıp kavrandığında biliş gerçekleşir, yani organizmanın tanıdığı, bildiği bir şey haline gelir
- İlk uyarıya bir tepki gösterilirse bu önceden bilinen bir imgeye gönderme yapılarak gerçekleşmiştir (15)

Algının temel özellikleri,

1. Algı; kişinin kişilik özelliklerine bağlı, olduğu sosyal gruba, kültürüne ve sosyal çevresine bağlı olarak değişen bir olgudur.
2. Algılamada hareket önemli bir etkendir. Hareket halindeyken algılarımız farklılaşır ve değişir
3. Çevre her zaman gereksinim duyduğumuzdan daha çok fazla bir bilgi kaynağıdır ve insan bu bilgilerden amaçlarına uygun olanlarını seçer. Bunların seçimi ve algılanması kişinin özellikleri ve amaçları ile bağlantılıdır (16).

Rapoport, algıyı, birbirinden net sınırlarla ayrılmayan algı-bilişim-anlam dizgesinin sürekliliğinin bir unsuru olarak tanımlamıştır (17). Porteous ise, algıyı, bir tepki düzeneği içinde açıklar. Buna göre:

- Çevrelenen organizmanın çevresinden gelen uyarı, organizma tarafından algılanır. En dar anlamda algı, bir uyarının varlığından duyular yoluyla bilgi sahibi olmaktır
- Algılanan şey beyne iletilir. Beyin tarafından algılanmak demek, bir nesneyi eski deneyimler yoluyla yorumlamak demektir
- Algılanan şey uyumlandırılıp kavrandığında biliş gerçekleşir, yani organizmanın tanıdığı, bildiği bir şey haline gelir
- İlk uyarıya bir tepki gösterilirse bu, önceden bilinen bir imgeye gönderme yapılarak gerçekleşmiştir (18).

Algılama; bireysel psikolojinin önemli konuları arasında yer alan algılama, kişinin zihinsel süreçleriyle tutarlı olarak uyaranları alma ve öğrenme eğilimidir. Başka bir ifadeyle algılama, fiziksel bir objenin veya bir olayın, dışsal veya içsel dürtülerin, eskiden elde edilmiş tecrübeler ve tutumların dikkate alınarak kavranmasıdır. Bu nedenle aynı uyarıcılar başka kişiler tarafından farklı biçimlerde yorumlanabileceği gibi; aynı kişi, aynı uyarıcıları değişik bakış açısına göre değişik biçimlerde anlamlandırılabilir (19).

2.2.ALGI TÜRLERİ

Algı felsefi açıdan ele alındığında genel olarak iç ve dış algı olmak üzere iki türe ayrılabilir (20, 21)

2.2.1. İç Algı

Bireyin iç dünyasının gerçeklerine(ruhsal durumlar, ruhsal edimler, ruhsal içerikler) yönelen ve onlarla ilgili olan algıdır.

- Simgesel Algı: Simgesel bir şeyi temsil eden başka bir şeydir. Bazen imge parçaları simgenin bütününü çağrıştırabilir ve bireyi kendiliğinden bir zihinsel sürece sokarak, zihninde yer alan simge bütününü bulmaya itebilir. Charlie

Chaplin' in koca potinleri, melon şapkası ve ünlü bastonunu gösteren bir fotoğraf, O' nun güldürüsünü, zekasını bir bütünsellik içinde çağrıştırır (22),

- Duygusal Algı: Bir olay ya da nesne algılandığı zaman, onu yalnızca zihinsel kalan simge, sembol ve fiziksel izlenimleriyle yetinilmez, aynı zamanda bu olay veya nesnenin zihinde bıraktığı sevme-sevmeme, iyi-kötü v.b. gibi durumlarıyla da değerlendirilir. Bu açıdan bakıldığında algılama, çevrenin uyarıcı niteliğinin ve bireyin kendi öz bilgi birikimi ve geçmiş yaşam deneyimlerinin bir işlevi niteliğindedir (22),
- Seçilmeyici Algı: Birey için aldığı eğitimi, kültürü, inançları, örf, adet, gelenek ve görenekleri yönlendiricidir. Genel olarak yaşam içinde bireysel yönelmelerin özünü oluşturur ve bireysel ilişkilerini büyük oranda etkiler. Her bir olaylar, nesneleri kendine göre farklı biçimde algılar (22).

2.1.2. Dış Algı

Dış dünyadaki nesnelere yönelen algı türüdür. Dış dünyanın çeşitliliği duyumların da çeşitli olmasına sebep olmuştur. Dış dünyayı tanımamıza yardım eden duyumları görme, işitme, tatma, koku alma ve dokunma duyumları olmak üzere beşe ayrılır. Bu duyumlarla elde ettiğimiz bilgileri yorumladığımız algı türleri ise görsel, işitsel, tatsal, kokusal ve dokunsal algı olmak üzere beş çeşittir (12).

- Görsel Algı: Algı terim olarak kullanıldığı zaman daha çok görsel algı düşünülür. Görsel algılama, görsel uyaranlar yoluyla bilgi edinme ve bu bilginin işlenip yorumlanmasıdır. Görsel algı sadece iyi görme yeteneği değildir. Bir görsel uyaranın yorumu göz ile değil beyinde olmaktadır. Örneğin dört çizgiden meydana gelmiş şekli gördüğünde duyu izlenimini gözlerle almakta, ancak bir kare olduğunu tanıma ise bir düşünme olayı olmaktadır. Görsel algılama hemen her davranışımızda bulunmaktadır. Gören bir kişi bir eşyayı tuttuğunda elleri onun görme duyusuyla idare edilmiş olur. Konuştuğunda, atladığında, topa vurduğunda veya bir engele dikkat ettiğinde ayakların hareketlerini gözleri yönlendirmektedir (21),

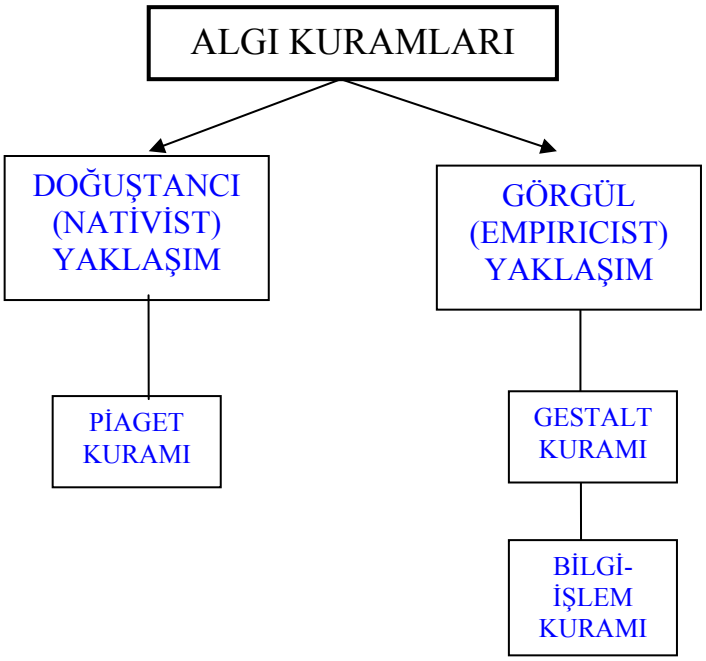
- İşitsel Algı: Bir orkestradan gelen sesi, ayrı ayrı müzik aletlerinden çıkan seslerin toplamı olarak değil, ahenkli ve örgütlenmiş bir melodi bütünü olarak algılarız. İşitsel algı, işitsel ayırt etme, ses kaynağını bulma, işitsel sıralama ve işitsel bellek gibi alt başlıklar halinde toplanmaktadır (19; 22),
- Tatsal ve Kokusal Algı: Hoşumuza giden bir yemeğin lezzetini, onun tuzluluk, biberlilik, ekşiliğinden gelen ayrı ayrı uyarıcıların toplamı gibi değil, bunların hepsinin meydana getirdiği, organize edilmiş bir bütün olarak algılarız(19),
- Dokunsal Algı: Algılamada eşyanın şekli ile yüzey durumundaki özellikleri birleştirilir. Burada zihinde eşyanın şekillenmesinde görme ve dokunma duyumları birbirine yardımcı olmaktadır (19). Dokunsal algı, dokunsal ayırt etme ve dokunsal eşleştirme alt başlıkları altında toplanmaktadır. Dokunsal ayırt etme; nesnelerin şekil, boyut, sertlik, yumuşaklık v.b. özelliklerinin dokunarak ayırt edilmesidir. Dokunsal eşleştirme, nesnelerin benzerlerine dokunarak fark edilmesi becerisidir. Eşleştirme, nesnelerin şekil, boyut, sert-yumuşak, pürüzlü-pürüzsüz v.b. özelliklerine göre yapılır (22),
- Uzay Algısı: Bir nesneyi algılamak onu uzayda belli bir yere yerleştirmek demektir. Dış dünyadaki eşya ve uyarıcıları kendimize göre düzenler, onları bir yön içinde algılarız. Uzay algısının meydana gelmesinde bütün duyu organlarımız rol oynar. Ancak görme, dokunma ve işitmenin rolü diğerlerinden daha fazladır. Binişim, ışık ve gölge, çizgisel perspektif orantılı büyüklük, uzayda hareket eden nesnelerin hızı, çevreden gelen görsel ipuçlarıdır. İşitme duyumlarının alınmasını sağlayan çift kulak ise, seslerin uzaklıklarını ve yönünü algılamamızda yardımcı olur. İnsanlar boşluk içinde eşyanın yerini daha kolay algılayabilmek için rölatif (izafi) yönler bulmuşlar, uzayı rölatif olarak boyutlara ayırmışlardır (12),
- Zaman Algısı: Uzaydaki eşya ve olayların algılanması bir zaman gerektirir. Olay ve değişmeler de bu zaman içerisinde meydana gelir. Bir süre içinde cereyan eden bu değişmeler bizde uzay algısına ek olarak bir de zaman algısı meydana getirmektedir. Eşya ve olaylarda süreklilik, değişiklik bizdeki zaman algısını kuvvetlendirir. Uzayda meydana gelen her olayı, süre ifade eden zamanla göstermeye çalışırız. Örneğin, trenle seyahat ederken manzaraların art arda geçmesinden, kitap okurken sayfaların bitmesinden zamanın geçtiğini anlarız (19),

- Sosyal Algı: Sosyal algının, algının şimdiye kadar izah edilen diğer özellikleriyle benzerlik vardır. Fiziksel çevrenin algılanmasında olduğu gibi, sosyal algı da seçici ve faal bir algıdır. Diğer insanlarla oturur, konuşur, gezer, onları gözleriz ama eğer istersek onları göz ardı da edebiliriz. Çevremizle ilgili bilgiler bütün duyularımız aracılığıyla, bize ulaşır. Ama sosyal algıda uyarılma şekillerinden çok, daha yüksek seviyede değişkenlerin varlığı söz konusudur. Algılarımız beklentilerimizden ve motivasyonel durumumuzdan etkilenir ve bu durum okuduklarımızdan, çevremizden duyduklarımızdan da etkilenebilir. Başlangıçta haklarında edindiğimiz bilgilere göre insanları, onların hareketlerini kategorize ederiz. Ek bilgi geldikçe bu kategorileri gözden geçiririz. Bu kategorizasyon süreçleri ile sosyal algımızı işletiriz (23).

2.3. Algı Kuramları

Algı kuramları için temel bölünme; doğuştancı (nativist) ve görgül (empricism) yaklaşımlardan kaynaklanmaktadır (Şekil 2.1.). Doğuştancılar algının doğuştan geldiğine inanırlar. İçsel düşünceler, duyumsamalardan kaynaklanan zihinsel oluşumlar üzerine yoğunlaştırmışlardır. Görgül yaklaşım ise algısal duyumsamada "deneyimin" rolünü vurgular (14).

Doğuştancı yaklaşımdaki kavramların temelinde Piaget vardır. (Şekil 2.1.). Piaget, psikolojinin temel kavramlarından olan Gestalt kuramındaki "yaşantı öğelere bölünemez" ifadesine karşı çıkmıştır. Gestalt kuramını reddeden bir yaklaşımla algı kavramını zihinsel süreçler içinde inceleyerek, algı sürecini açıklayıcı temel kavramlar sunmuştur (24).

Şekil 2.1. Algı kuramları

Algı ile zeka birbirinden bağımsız gelişme gösterir; zeka devamlı gelişir, oysa ki algının gelişimi sürekli değildir. Algı, zekanın yapısı, çatkısı ile zenginleşir. Algı, zeka yapısından daha az kararlı ve daha az güvenilirdir. Algı, tanımlanmış çevrenin mesajlarını iletir, zeka ise onları çözümler (25).

Piaget, çocuğun algısal değişmezliği, algısal aktivitelerin elde ettiği deneyimlerle öğrendiğini söylemektedir. Piaget, "Algı bilginin kaynağı değildir, çünkü bilgi bir bütün olarak davranışın etkin şemasından ortaya çıkar" vurgusu yapmaktadır. Piaget, Gestalt' ın algısal değişmezlik kanunları ve görüşlerinin aksine bunların duyusal-motor deneyimleri ile kazanıldığını savunmaktadır (26).

Piaget' nin teorisinde bir husus farklı merkezlenme kabulüdür. Algılama esnasında belirli noktalara odaklanmak hatalara yol açar. Birden fazla odaklanma düzeltmeyi, düzenlemeyi ve denge durumunu sağlar. Piaget' ye göre cisimler boşlukta her zaman aynı algılanmazlar. Bunun sebebi normal şartların değişmesi ile nesnenin ilk etkisinin de değişmesidir (11).

Lang (27), algı kavramlarını Gestalt, bilgi-işlem ve ekolojik kuram olarak üçe ayırır. Lang' ın sınıflamasındaki bilgi-işlem kuramı ile Gestalt kuramı birbirini karşıt kuramlardır. Bilgi işlem kuramı görgül(empiric) bir yaklaşımdır. Bilgi-işlemciler

deneyimin algılamadaki rolünü vurgulayarak bir dizi varsayım yaparlar. Bireyin içinde bulunduğu gerçeklikler, anlık değerlendirmeler bu yaklaşımda ön plandadır (14).

1930' lu yıllarda Almanya' da geliştirilen Gestalt psikolojisinin özünü öğeler arası ilişkilerin vurgulanması oluşturur. Gestalt psikologlarına göre yaşantı öğelerine bölünemez; yaşantıyı incelerken öğelerin ilişkileri ve etkileşimleri dikkate alınmalıdır. Bazı Gestalt psikologlarının deyimiyle: "Bütün, parçalarının toplamından fazladır" (28).

Gestalt kuramına göre çevreyi oluşturan öğeler belli bir düzen içinde bir araya gelirler. Böylece kurgulanan zihinsel şemalar doğrultusunda algılamaya bir düzenleme getirilir. Algısal düzenlemenin en temel ilkesi şekil-zemin ilişkisidir. Bu ilişkiye göre, ancak zemine karşı şekil olarak anlam kazanır. Şekil-zemin ilişkisi rastgele bir araya gelmiş öğelerin belirli bir düzen içinde algılanmalarında onlara bir anlam verir (29).

Bilgi-işlem kuramı savunucuları, çevredeki duyumsamadan kazanılan bilgi ve deneyimin şekillerinin ve içeriklerinin çevreyi bilme ve anlamada temel olduğunu savunmaktadırlar. Bu kuramın temsilcileri arasında, "Algı, eğer edilgin bir davranış biçimi olarak kabul ediliyorsa, algı temelde içsel ve dışsal organizmik koşullardan da etkileniyordur" görüşü yaygındır (14).

Lang, çeşitli kişilerce geliştirilmiş olan algılama kuramlarının başlıca iki başlık altında toplayabileceğini belirtmektedir (1),

1. Duyuma dayalı algılama kuramları,
2. Bilgiye dayalı algılama kuramları,

2.3.1. Duyuma dayalı algılama kuramları

- Ampirizm (Empiricism),
- Transaksiyonalizm (Transactionalism),
- Rasyonsalizm ve Nativizm(Rationalism, Nativism)
- Gestalt Kuramı (Gestalt theory).

- **Ampirizm (Empiricism)**

Bilginin tek kaynağının ampirik deney olduğunu ileri süren öğretidir. Bilgilerin ampirik olduğu savı doğuştan ve ustan olmadığı anlamındadır. Bilginin ampirikliği

duyulardan, algılardan, deneylerden geldiği savını kapsar. Duyum, ampirizmin temelidir (30).

- **Transaksiyonalizm (Transactionalism),**

  Transaksiyonalistler, her bireyin algı dünyasının gizliliğini vurgularlar. Bir bireyin hayat hikâyesi, güdüleri ve değerlerinin bir fonksiyonu olarak neyin algılandığını sorarak, bireylerin kendi dünyalarını yarattıklarını söylerler. Nesneler, kişiler ve olaylar çevre ile dönüşüm dışıdırlar. Transaksiyonalistlerin başlıca yardımı, farklı kişilerin kendi deneyimleri, eğitimi ve amaçlarına bağımlı olarak çevrede farklı şeylere dikkat ettiklerinin farkında olmamızı sağlamasıdır (1).

- **Rasyonsalizm ve Nativizm(Rationalism, Nativism)**

Navitizm, her türlü ruhsal etkinliklerin varlıkla birlikte var olduğu ve dışarıdan gelmediğini ileri süren öğretidir. Rasyonalizm, inanca karşı aklı çıkaran her türlü doğaüstü verileri tanımayan öğretinin genel adıdır. Nativistlerde akılcıdırlar çünkü doğduğumuzda tüm bilgilerin kafamızda var olduğunu savunurlar (1).

- **Biçimci Kuram (Gestalt theory)**

Almanca ‘biçim’ anlamına gelen Gestalt sözcüğü, algı psikolojisinde “ Aralarında dinamik bağlar olan parçaların oluşturduğu anlamlı bir bütün” şeklinde yorumlanmaktadır (11). Gestalt psikolojisi temel olarak insanın çevre ile ilişkisini, insanın aldığı duyumları ve zihinde işlenişini incelerken noktasal bir bakış açısı yerine bütünsel yaklaşmayı öngörür(31; 32).

Gestalt’ çılar ruhsal olayların bütününe ve örgütüne dikkat çekmişlerdir. Onlara göre, yaşantılar bütün ve karmaşık olaylardır. Bunlar fiziksel ve psişik, çevresel ve içsel, birçok etmenin belli biçimlerde örgütlenmesinden meydana gelmektedir. Böylece oluşan bütün de, içindeki öğelerin toplamından daha fazla bir şey olup, kendine özgü nitelikler gösterir. Helson ve Fehrer, Gestalt’ in aşağıdaki listede yer alan tanımlarına ulaşmışlardır (33).

- Kavranmış bir bütünün biçimi,
- Bütüne egemen olan bir grup içindeki bazı etmenler,
- Bir algının, anının ya da davranış modelinin saptanmış koşullarının toplamı,
- Fiziksel yapılar,
- Fizyolojik yapılar,
- Biyolojik yapılar,
- Mantıksal yapılar,
- Psikolojik yapılar,
- Amaçlar,
- Gerekli ve yeterli koşullar.

Gestalt psikologları görsel algıda organizasyon ilkeleri olarak aşağıdaki kuralları belirlemişlerdir (34),

- Benzerlik kuralı,
- Yakınlık Kuralı,
- Kapalı biçimler kuralı,
- İyi eğriler kuralı,
- Ortak hareketler kuralı,
- Tecrübe kuralı.

Gestaltçılara göre bir bütüne anlam veren, onu oluşturan parçalar değil, parçaların ne biçimde bir araya geldikleridir. Gestalt yaklaşımı, çevreden bilgi almanın kavrama yoluyla olduğunu kabul etmekte ve kavramayı "amaç ve araçlar arasındaki mantıklı bağların anlaşılması olarak" tanımlanmaktadır. Bir örnek vermek gerekirse; bir melodiyi sadece oluşturan notaların teker teker incelenmesi ile genel hakkında bir yargıya varmak çok zordur. Melodi, duyusal olarak tecrübe edildiğinde tüm notaların birbirleri ile olan uyumunu fark etmek çok daha kolaydır (31).

2.3.2. Bilgiye dayalı algılama kuramları

Bilgiye dayalı algılama kuramının öncüleri J.J. Gibson ve E. J. Gibson' dır (1).

Gibson' ın bilgiye dayalı kuramı, uyarıcı ile çevreye ilişkin bir bilgi kaynağı olarak ilgilenmiştir ve nasıl algılandığımız konusundaki kavramları duyuma dayalı algılama kuramından farklıdır.

Gibson' un özellikle dikkat çekmek istediği konular şöyledir:

Görsel dünyayı nasıl algıladığımız sorunu iki ayrı soruna bölünebilir; birincisi, evrenin maddesel ya da mekânsal algısı, ikincisi, dikkat ettiğimiz anlamlı ve yararlı şeylerin algısıdır. (35),

İlki, renklerin, dokuların, yüzeylerin, kenarların, eğriliklerin, biçimlerin ve ara mekânların dünyası iken, diğeri, genellikle daha alışkın olduğumuz nesneler, yerler, kişiler, işaretler ve yazılı simgelere ilişkindir. Sonuncu, şu anda ne yaptığımıza bağlı olarak zaman içinde değişirken, ilki deneyimlerimiz için bir çeşit destek ve az yada çok değişmez bir geri plan olarak kalır (36).

Gibson, bu iki algı düzeyini ilkine **"**Literal**"** diğerine **"**Şematik**"** algı diyerek ayırmaktadır. Şematik algıyı anlayabilmek için literal algıyı anlamak gerekir. Literal algı her türlü deneyim için gerekli temel izlenimler repertuarını verir (36).

Bilgiye dayalı algılama kuramının ileri sürdüğü iki algılama düzeyi- literal algı/şematik algı- mimarlık ürünlerinin algılanmasında, değişen ve değişmeyen yanları belirlemekte etkili gözükmektedir.

Literal algı düzeyi, çevrenin fiziksel özelliklerinden kaynaklanır, çevrenin doğrudan deneyimidir, renk, doku, yüzey, biçim gibi temel algısal boyutlara dayanır. Bu düzey, ikinci algılama düzeyi için gerekli bir ön koşul, değişmeyen bir arka plandır (36).

Rapoport' un ikili ayrımı ile benzerlik gösteren Gibson' ın ayrımı;

Literal algı:

- Dünyanın maddesel ya da mekansal algısı,
- Çevrenin doğrudan deneyimi,
- Değişmez bir geri plan,
- Evrensel,
- Renk, doku, yüzey, kenar, eğrilikler, biçimler algısı,

- Uyarma olayı ile ilişkili,
- Anlamla ve zihinsel işlemlerle bağımlı değil,
- Şematik algının ön koşulu

olarak belirlenebilmektedir.

Şematik algı:

- Anlamlı ve yararlı şeyler dünyası,
- Alışkın olduğumuz nesneler, yerler, kişiler, işaretler, yazılı simgeler dünyası,
- Günlük algı,
- Zaman içinde bireyden bireye değişen, öznel,
- Seçici.

özelliklere sahiptir.

Literal algının doğrudan deneyimlere bağlı oluşu ve şematik algının önkoşulu olması ve diğer özellikleriyle bu iki algı düzeyinin Rapoport' un ayrımı ile koşut bir durum gösterdiği söylenebilir (1).

Yine bilgiye dayalı algılama kuramının getirdiği bir özellik, literal algı ile şematik algı arasındaki ayrımdır. Literal algı çevresel uyarıcının doğrudan deneyimine ilişkindir. Bu hepimizin sahip olduğu ve temel duyusal yapı ve süreçlerden temellenen bir algı türüdür. Şematik algı, dikkat ettiğimiz anlamlı ve yararlı şeyler dünyası olarak tanımlandığında, yalnız duyulmadığımız bir çevre değil, anlamlı bir dünya olarak düzenlediğimiz bir çevredir (1).

Literal algının deneyimlerimiz için genellikle değişmez bir geri plan olarak kalması ve şematik algının değişebilir olması var sayımı, çevresel psikoloji alanında yapılan araştırmaların bir çoğunda göz ardı edilmiş bir yanı vurgulamaktadır. Bu tür araştırmaların çoğu, algının geçmiş yaşantılarına ve belleğe bağımlı olduğu savına dayanmaktadır. Oysa, Gibson' ın kuramı, bunun yanında literal algının varlığına da yer verir. Diğer özellikler şematik algı kapsamında incelenir. Şematik algıyı etkileyen özellikler:

- Önceki deneyimler ve algılar,
- Kişilerin gereksinme, değer ve tutumları,
- Toplumsal kabuller.

olarak belirlenmiştir (37).

Yine, Gibson' un paralel bir görüşü de, 'Algısal Biliş' Ve 'Simgesel Biliş' Ayrımıdır (38).

Algısal bilişin doğrudan duyumsal tepkilerle ilişkili olduğunu vurgulayarak 'algı' olarak tanımlanabileceğini; Simgesel bilişin ise, dolaylı kaynaklardan gelen ve önceden kodlanmış bilgi ile ilişkili olduğunu ve 'biliş' olarak nitelenebileceğini belirtmektedir. Bu anlamda, kişilerin dünyayı aynı yolla görmelerine karşılık çok farklı değerlendirdiklerini ileri sürmektedir (1).

Gibson, psikolofizik araştırma yöntemi ile dünyanın maddesel ya da mekansal izlenimlerinin incelenebileceğini ileri sürer (39). Bu yöntem, gözlemcinin karşısındaki fiziksel uyarıcıların bir özelliğini soyutlamak ve sistematik olarak değiştirmek olacaktır. Ve algılar daha az, daha fazla dizisi içinde değerlendirilecektir. Bu girişim, algılama araştırmalarına psikofiziksel bir yaklaşım olarak adlandırılabilir. Bu yöntem geçmişteki psikofizik deneylerden farklı olarak algılama çalışmalarına uygulanmıştır. Bu çalışmalar, algı ve uyarıcı arasındaki bağlılaşımdan çok ayrımlara dayanıyordu(1).

Gibson' un ikinci bir hipotezi, literal algının anlamla ya da zihinsel işlemlerle bağımlı olmadığı, öncelikle, uyarma olayı (Stimulation) ile bağımlı olduğudur. Bu hipotez, 'duyum olayı şu andaki uyarmaya bağlı iken, algılama geçmiş uyarmalara ve belleğe bağlıdır' şeklindeki duyuma dayalı algılama kavramlarına ters düşmektedir (1).

Gibson' un bilgiye dayalı algılama kuramının son on yıldır mimarların ilgisini çektiğini vurgulayan Lang, "bu kuram, çevreyi ve içinde oluşan ilişkileri nasıl bildiğimiz ve daha ileri deneyimlerle nesneler ve nitelikler arasında ayrım yapmayı nasıl öğrendiğimiz sorularına cevap vermeye çalışmaktadır" demektedir (40).

Gibson' un algılama kuramı retinaya yansıyan imge ile başlamaz, nesneden yansıyan dağınık ışık (ambient light) ile başlar. Dağınık ışık; yüzeylerden yansıyarak durak noktası olarak göze varan bir şeydir. Farklı malzemelerden oluşan ve farklı doğrultularda bir araya gelmiş yüzeyler farklı doğrultularda farklı yoğunluklara sahiptir. Dağınık ışık, bu noktada optik diziyi (Optic array) ulaşır. Geometrik deneyimle optik dizi gözde bir araya gelen ışık ışınları kümesidir ve çevreye karşılık gelen bir örüntüye sahiptir. Gözlemci için burada potansiyel olarak bilgi vardır. Eğer gözlemci buna dikkat ederse etkili bilgiye dönüşür. Optik dizi yüzeylerden yansıyan ışığın yoğunluğundaki farklılıklarla oluşur. Bu geçişler dünya hakkında bilgi sağlar, bu bilgiler yansıyan yüzeyin kenarına, köşelerine ve diğer düzensizliklerine bağlıdır (1).

Bilgiye dayalı algılama kuramını mimarlar için önemli kılan bir diğer etken de, hareket üzerindeki vurgudur. Gözlemci ya da nesne hareket ettiği zaman optik dizinin bazı özellikleri değişirken diğerleri değişmez kalır ve bu değişmezlik çevrenin düzeninde belirleyici rol oynar. Gözlemci bu değişmezleri toplayarak algılar (1).

Neisser, Gibson' un görüşünün geleneksel görüşün üzerinde dikkate değer yanlara sahip olduğunu söyleyerek, "kuramın çok önemli bir yanı, algılama öğrencilerine, zihinsel işleyişlerine ilişkin ve kolayca anlaşılmayan hipotezlerden çok, uyarıcı bilgilerinin zengin ve yeni tanımlamalarını geliştirmelerini önermesidir" demektedir (41).

Buna karşın, kuramın bazı konularda doyurucu olmadığını vurgulayarak, "bu kuram, algılayanın kafasında neler olduğu, ne tür bilişsel bir yapının algılamayı gerektirdiği, algılayanların birbirinden nasıl farklılaştığı, yanılma ve hata yapmanın nasıl olasılı hale geldiği ve diğer bilme süreçlerinin nasıl gerçekleştiğine ilişkin bir şey söylemektedir." demektedir (1).

Bu ayrımlar dikkate alındığında başlıca iki düzey tanımlanmaktadır(1):

Birinci algılama düzeyi; Gibson' ın "Literal Algı" olarak belirlediği, Rapoport' un Algı Dünyası olarak sunduğu, Appleyard' ın "Uyarı Kaynaklı Algı" adı verdiği, Hooper' in "Algılama Alanı" olarak çizdiği düzeydir. Bu düzeydeki algılar çevrenin fiziksel özelliklerinden kaynaklanır, çevrenin doğrudan deneyimidirler, renk, doku, yüzey, kenar, biçim gibi temel algısal boyutlara dayanırlar. Birinci algı düzeyi ikinci için gerekli bir ön koşul, değişmeyen bir arka plan olmak durumundadır.

İkinci algılama düzeyi; Gibson' ın "Şematik Algı", Rapoport' un "Çağrışım Dünyası", Appleyard' ın "Çağrışım ve İşlemsel Algı", Hooper' ın "Değerlendirme Alanı ve Çağrışım Alanı" olarak belirlediği düzeydir. Çevre-egemen birinci algı düzeyine karşılık ikinci düzey insan-egemen bir algı düzeyidir. Çevrenin fiziksel özelliklerinden kaynaklanan duygusal değerlendirmeler ve bunun yanında bireyin geçmiş deneyimlerinden, kişiliğinden içinde bulunduğu toplumun özelliklerinden, sosyal statüsünden, kültüründen kaynaklanan algılardır. Bu nedenle öznel, değişken, seçicidirler ve aynı biçimlerin farklı zaman ve gruplarda farklı çağrışımsal anlamlar ortaya koyması bu yolla açıklanabilmektedir.

Appleyard' a göre birey bir yapıyı ya da yeri 4 nedenin bileşkesi olarak algılamaktadır:

- Fiziksel biçimin ayırt edici özellikleri ile (imgelenebilirliği ile)
- Kent çevresini gezerken birey için yapının görülebilir olma özelliği ile
- Kullanım, kişisel etkinlikler ve diğer davranışlar için üstlendiği rol ile
- Genel anlamda (toplum için) algılayıcının kültürel anlamına ilişkin yaptığı çağrışımlar ile,

Appleyard, insanların çevreyi önce kullanım özellikleri ile sonra görülebilir olma özellikleri ile anımsadıkları sonucu ortaya koyar.

Gibson, görsel algıyı anlamanın yolunun algılanmanın nerede başladığının belirlenmesinden geçtiğini söyleyerek, algılamanın fiziksel nesnelerle, ışık ve gözle başladığını belirtir ve görmede birbirini izleyen olayları şöyle sıralar, (39) :

- Fiziksel yüzeyler alanı:

Yüzeyler dünyayı algılamamızda çok büyük önem taşırlar, çünkü, nesnenin yüzeyleri, eğer aydınlanmışsa ışığı yansıtır ve bu olay görsel algının temelidir,

- Yüzeylerden ışığın farklı yansıması:

Maddesel dünyanın yüzeyleri fiziksel ve kimyasal olarak yapılarına ve oluşumlarına göre farklılaşır,

- Işığın göze geçişi:

Dünyanın yüzeylerinin yansıyan ışık hava içinde serbestçe yayılır, ancak, bu yayılma tüm yüzeylerde doğrudan olmaz. Işığın analitik olarak ışınlardan oluştuğu ve doğru çizgiler içinde yayıldığı göz önüne alınır. İnsan çift gözü ile birlikte ele alındığında, yüzeylerin alanı düşey olarak 150 derece, yatay olarak 180 derece uzanan bir ışık konisi içinde gösterilir. Buna bakış alanı denir.

- Dünyanın bir imajı olarak izdüşümü:

Gözbebeğinden geçen ışık ışınları konisi gözün arka yüzeyindeki ağ tabaka üzerinde bir imaj biçimler,

- Ağ tabaka elemanlar mozayiği:

İmajın izdüştüğü ağ tabakanın yüzeyleri ışığı duyarlı madde içeren çok küçük hücrelerden oluşur. Ağ tabaka üzerindeki hücreler iki tiptir: Çubukçu(Rod) lar ve Koniler(Cone).

Hücreler ağ tabakanın ortasında daha yoğunken, kenarlardan daha seyrektir. Çubukçuklar ve koniler sinir demetlerinin gözden çıktığı yerdeki küçük dairesel alan içinde bulunmazlar.

- Optik sinirlerin anatomisi:

Ağ tabakanın çubukçuk ve konileri ışık tarafından uyarıldıkları zaman lif(fiber) demetini yapan sinirler içinde sinir tepkileri başlar, bunlar çok sayıdadır ve görme siniri adını alırlar,

- Görmeyi oluşturan bilinmeyen etkinlik:

Beynin yüzeylerinde şüphesiz sinirsel süreçler vardır. Bu süreçler diğerleri varken doğar. Bu bilinmeyen olaylar dünyanın görsel deneyiminin nedenidirler.

Gibson, uyarıcı(stimulus) terimini farklı bir biçimde ele almış; ışığın yansıtıldığı nesneye karşılık olarak değil, ağ tabaka üzerindeki ışık enerjisine karşılık olarak kullanılmıştır. Bir uyarıcı, "bir alıcıyı ya da alıcılar kümesini farklı biçimde uyaran, belirli 'varyasyon' aralıkları içine düşen (mutlak eşik denilen sınırlar), değişken bir fiziksel enerji türüdür" (39).

Yine Gibson' ın alıcı (receptor) ve organ arasındaki ayrımı dikkat çekicidir. Bu, bir görme olayında gözler ve ışığın duyarlı alıcılar arasındaki ayrıma karşılıktır (1).

Yapılan araştırmalar, bu algılama düzeyinde bireysel farklılıklar göstermedikleri, çevreyi benzer algıladıkları doğrultusundadır. O halde, mimarlık ürünlerinin algısında değişmeyen yanları bu kapsamda aramak gerekir (1).

Şematik algı düzeyi, çevrenin fiziksel özelliklerinden kaynaklanan duygusal değerlendirmelere ve bunun yanında bireyin geçmiş deneyimlerine, kişiliğine, içinde bulunduğu topluma, sosyal statüsüne, kültürüne bağlı olarak yaptığı anlamsal çağrışımlara dayanır. Çevre-egemen birinci algı düzeyine karşılık bu düzey insan-egemen bir algı düzeyidir. Öznel seçici ve değişkendir. Bu düzeyde bireyler çevrelerini algılarken birinci düzeye göre birbirlerinden farklı davranırlar (36).

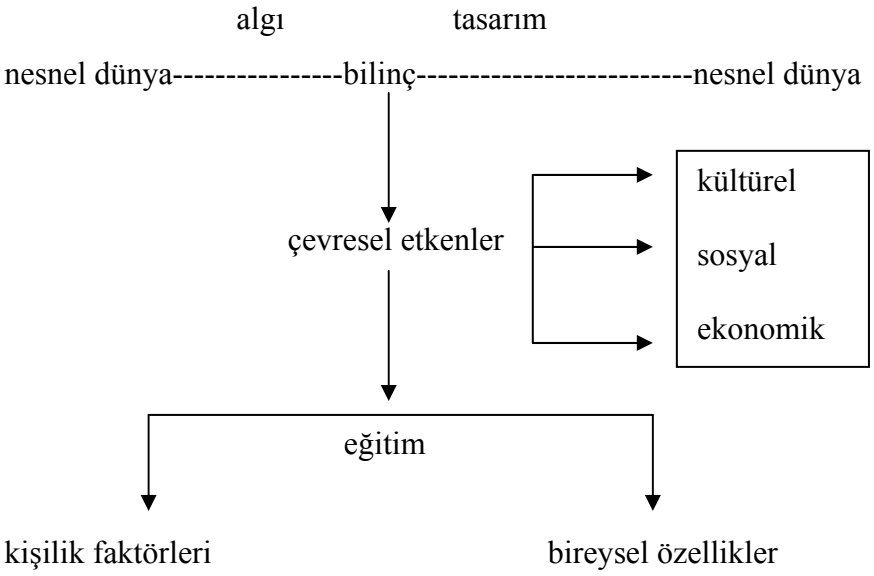
Mimarlık ürününün algılanmasında değişen yanları bu düzey içinde aramak gerekir. Aynı biçimlerin farklı zaman ve gruplarda farklı çağrışımsal anlamlar ortaya koyması bu yolla açıklanabilir (36).

Mimarlık eğitimi almış kişilerin çevreyi kullanıma, yarara ve anlama dönük özelliklerinden soyutlanarak fiziksel özellikleri ile, bir anlamda, literal algı düzeyinde algılayabildikleri ve çevreyi algılamada benzerlik gösterdikleri, böyle bir eğitimden

geçmemiş bireylerin ise genelde şematik algı düzeyinden hareketle, çevreyi algılarken yararsal boyutu ön plana aldıkları ileri sürülebilir (36).

Literal algı öğeleri olarak belirlediğimiz yüzey, dış çizgi, ölçü, biçim, renk, doku, ..vb., temel algısal boyutlar, mimarlık eğitiminin başlıca araçları, mekan oluşturan bileşenleridir. Bu araçların iyi tanınması ve algılanma koşullarının iyi bilinmesi mimarlık eğitiminin ilk basamaklarında çevreye kullanım ve yarar açısından bakmaya alışmış öğrencilere çevreyi bu özelliklerden soyutlanmış olarak bakmayı öğretmek açısından önemlidir. Çünkü kullanıcılar ve kullanıcı algıları değişkenliğini sürdürürken mimari yapının değişmeden kalacak özellikleri bu düzeydedir (36).

Algı-tasarım ilişkilerini gösteren aşağıdaki şekil kültürel, sosyal, ekonomik çevrenin ve eğitimin kişinin bilincini oluşturduğu, nesnel dünyadan gelen uyarıcılar sonucu algıların bu bilinçle etkileşimi ve tasarımla ilişkisi gösterilmektedir (42).

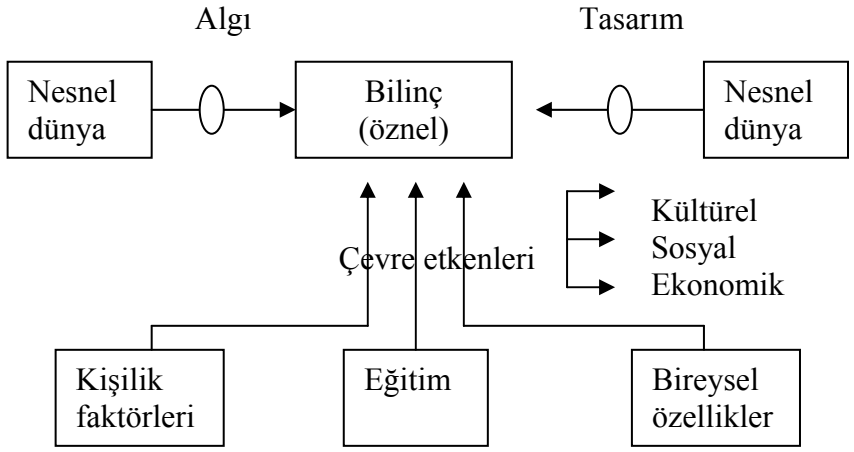
Şekil 2.2. Algı-Tasarım İlişkisi (42)

2.4. Mimarlıkta Algı

İnsan içinde yaşadığı çevreden yararlanabilmek, ona uyabilmek ya da onu kendine uydurabilmek için o çevreyi tanımak, anlamak zorundadır. Bu kendiliğinden olan bir olaydır ve çevreden bilgiler almak yoluyla olur. Bu bilgileri bize uygun ve doğru hareket etmemize yardım edecek biçimde yorumlayıp değerlendiren algıdır (43).

Algılama, psikolojinin üzerinde en fazla tartışılan konulardan biridir. Algılama psikolojini mimarlar için önemli kılan şey, mimarların ürünlerinin kullanıcıların algılarına bırakılması ve bu yolla değerlendirilmesidir (1).

Algıya nesnel dünyanın öznel bilince aktarılması olarak bakıldığında, bir anlamda öznel değerlerin nesnel değerlere dönüştürülmesi olayı olarak yorumlanabilen tasarım olgusunun, algılama ile ilişkisinin ters bir konumda yer aldığını görmekteyiz(Şekil 2.3.) (1).

Şekil 2.3. Algı-Tasarım İlişkisi

Algılamayı, çevreden bilgi alma ya da edinme olarak etkin bir süreç biçiminde tanımlayan bilgiye dayalı algılama kuramını mimarlar için ilginç kılan bir diğer özellik, çevre ile salt bir uyarı kaynağı olarak değil, bir bilgi kaynağı olarak ilgilenmiş olmasıdır. Çevre düzenlemek ve çevreyi değiştirmek görevini yüklenmiş olan plancı, tasarımcı ve mimarın konuya bu kapsam içinde yaklaşması, birçok sorunun çözümünde açıklık sağlayacaktır (1).

Mimarlar, biçimleri, bu biçimler arasındaki ilişkileri, biçimlerle onların gözlemcileri arasındaki ilişkileri yönlendiren, bir anlamda da yöneten kişilerdir. Kullanıcının mimari biçim algısı önemlidir. Fiziksel biçimler bu algıları yönlendirme kapsamında araştırılır. Bu yönlendirmeler için, mimari biçimlerin öğeleri ve bu biçimlerin algıları arasındaki belirleyici ilişkilerin ortaya konması gerekir. Mimarların 'iyi yapılar' üretmeye yönelik görsel biçim dizimi(syntax) için etkin olarak yürüttükleri araştırmalara karşılık, genel geçer kavramlar, kurallar bulunmuş değildir. Bir başka deyişle, 'iyi bir mimari tasarım için uygun bir yemek kitabı yoktur' (1).

- **Algılama Alanında Bilişsel Tepkiler**

  - Doğrudan doğruya algısal bilgiye, bir alanın temel biçimini kavramada birey tarafından bütünlenen bilgiye dayanır,
  - Çizgiler, açılar, doku derecelenmeleri, büyüklük, göreli mekânsal konumlar, parlaklık gibi niteliklerin değerlendirilmesine olanak verirler,
  - Mimari biçimlerin başlıca tanımlayıcısıdırlar,
  - Ana söz dizini olarak bir alanın algısal özelliklerini iletirler, bir alanın kapsamını ve temel düzeyde anlatımını gösterirler
  - Bilişsel nitelikler; açısallık, uyum, doku gibi temel algısal boyutlar olarak göz önüne alınabilirler.

- **Değerlendirme** Alanında Duygusal Tepkiler

  - Genelde, değerlendirme yapan gözlemcinin durumunu belirler,
  - Bilişsel tepkilerden kaynaklanırlar ve bireyin bir alana ilişkin kişisel değerlendirmesine tepkilerinin nasıl bütünleştiğini yansıtırlar,
  - Bir alanın karmaşıklığı ya da açıklığı gibi bilişsel özellikler, dostluk ve rahatlık gibi duygusal tepkileri vermek için bir düzeyde bir araya getirilirler,
  - Duygusal özellikler; ilginç, güzel, dostça gibi psikolojik tepkileri göstermekte kullanılır.

- **Çağrışım** Alanında Simgesel Tepkiler

  - Mimarinin amacını ve anlamını yansıtırlar,
  - Bilgiye dayanan bilişsel ve duygusal tepkilerden çok farklıdırlar,
  - Bu tepkiler, bir biçimin niteliklerinden çok bireyin geçmiş yaşantısına ve kültürüne bağlıdırlar,
  - Simgesel gösterimler, basit mekanlar ve yüzeylerin arkasında yatan kavramsal özelliklerdir.

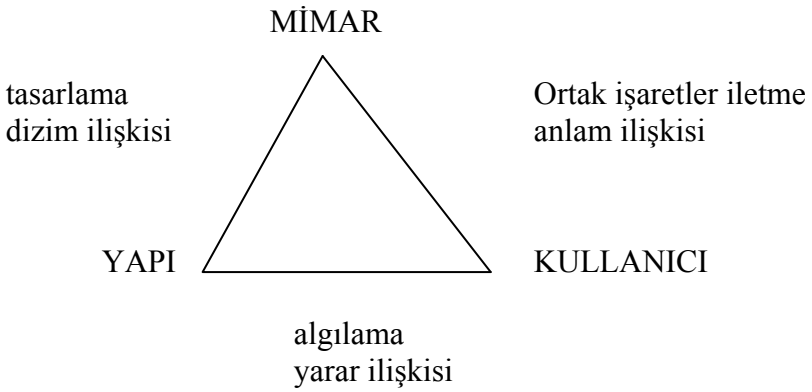
Hooper(44), ilk iki tür tepki biçiminin birbirine bağımlı olduğunu ve mimari biçime bilgiye dayanan bir tepki gösterme biçimi olduğunu belirterek, duygusal tepkilerin bilişsel tepkilerden kaynaklandığını belirtir. Bilişsel tepkilerin ve duygusal tepkilerin mimari çevrenin anlamını yansıtan simgesel tepkilerden farklı olduğunu, bu iki tepki türünün yapının dizimine ilişkin olduğunu vurgulamaktadır.

Bir tablo olarak gösterilirse (1):

Tablo 2.1. Algılamada tepkiler

	BİLİŞSEL TEPKİLER	DUYGUSAL TEPKİLER	SİMGESEL TEPKİLER
Alan	Algılama	Değerlendirme	Çağrışım
Tanımlayıcılar	Açısal İmgelenebilir Karmaşık	Rahat Heyecanlı Güzel	Dinsel Güçlü Önemli
Tanımlama biçimi	"..işittim" "..gördüm"	"..hissettim" "..hoşlandım"	"..düşünüyorum" "..biliyorum"

Aksoy, mimar ile yapı arasındaki iletişimin aslında mimar ile kullanıcı arasında yapı aracılığıyla gerçekleşen bir iletişim olduğunu vurgulayarak, mimarın tasarım sırasında biçimlendirme kararları verirken işaretleri anlam ve yarar niteliklerinden genellikle soyutlayarak yalnız dizimine ilişkin fonksiyonlarıyla ele aldığını belirtmektedir. Mimari iletişim sürecini bir üçgenin tepeleri ilişkisi içinde gösteren Aksoy, mimar ile yapı arasında bir tasarım ve gerçekleştirme faaliyetinin varlığıyla birlikte bir dizim ilişkisinin olduğuna; mimar ile kullanıcı arasında ortak işaretlerin iletilmesiyle bir anlam ilişkisinin varlığı; yapı ile kullanıcı arasında ise, bir algılama olayı ile yarar ilişkisinin söz konusu olduğuna dikkati çekmektedir (45).

Şekil 2.4. Mimar-Yapı-kullanıcı İlişkisi

Bilgiye dayalı algılama kuramının çevreye bir bilgi kaynağı olarak görmesi ve algılamayı çevreden bir bilgi alma süreci olarak yorumlaması kullanıcıları için bir çevre üreten mimarlar ve tasarımcılar açısından ilgi çekicidir. Yine bu kuramdan kaynaklanan literal algı çerçevesinde ele alınan yüzeyler, dokular, dış-çizgiler, vb., mimarlık eğitiminin temel araçları olarak görüldüğünde, çalışmaların bu yaklaşımı benimseyen bir tutumla ele alınması mimarlık eğitimine getireceği katkılar açısından önemlidir (1).

3. MİMARLIK EĞİTİMİ

Mimari tasarım olgusunun geçmişine bakıldığında; Mısırlı İmhotep (tarihte eseri bilinen ilk mimar) ile başlayan, insanüstülük olarak görülen tasarım olgusu, 15-16. yy.' larda kilise ve devlet(askeri) düzeni etrafında usta-çırak ilişkisi ile sürdürülmüştür. Rönesans ile birlikte tasarım; usta-çırak ilişkisinin yanında, bağımsız bir şekil almıştır. İlk kurumsal mimarlık okulu 1671 yılında Fransa' da kurulan Kraliyet Mimarlık Akademisidir; bunu 1797 Ecole des Beaux-Arts ve 1919 Bauhaus okulu izlemiştir. Bölümde kapsamında; mimarlık eğitiminin, tarihsel gelişiminin kronolojik olarak verilmesi ve Türkiye'deki mimarlık eğitimi ile etkileşimi sorgulanmak istemektedir.

3.1. Mimarlık Eğitiminin Tarihsel Gelişimi

15 ve 16. yüzyıllar artık bireysel mimarların becerisinin ortaya çıktığı, ustalar ve atölyelerin önem kazandığı ve sonuçta rekabetin başladığı bir dönemdir. Bu dönemde kilisenin iş verme düzeninin loca oluşumları etrafında, iş dağıtmaktan yarışmalara doğru kaydığı görülmektedir. Meslek hala usta-çırak düzeninde mimarların atölyelerinde uygulanmakta, bir yandan mimarlar da meslek hakkındaki görüşlerini yazmaya başlamaktadır. Artık mimarlık teorik olarak okuyup uygulanabilen bir meslek olmaya başlamıştır. Avrupa da mimarlık-tasarım ilişkisi böyle ilerlerken, sivil mimarlığın yanında önemli bir fark olarak merkezi bir devlet(askeri) bir mimarlık kuruluşu da yer almaktadır (46).

Mimarın eğitimi, klasik dönem boyunca da, (Rönesans' tan aydınlanma çağına dek), büyük ölçüde Vitrivius ilkelerine dayalı olarak ve sayılı birkaç okul dışında ortaçağ lonca sisteminin bir devamı biçiminde sürdü. Rönesans'la birlikte sanatçının giderek Lonca düzeninden kopuşu, eğitimin yine usta-çırak ilişkisi içinde, ama bağımsız atölyelerde de yer alışını görüyoruz (47).

Mimarlık eğitiminde ilk kez kurumsal temeller, 1671 yılında Fransa' da kurulan Kraliyet Akademisi ile atılmıştır. Eğitim sisteminde klasik Yunan, Roma, Rönesans ve Barok etkileri hakimdir. Sanayi gelişimi ile yaşam biçimi; yeni teknikler, yeni malzemeler, yeni teknolojiler, yeni bir mimarlık anlayışını getirmiştir. Bu anlayışın ilk

ürünleri; Almanya'da Bauhaus(1919), aynı yıllarda Rusya'da Konstrüktivist' in okulu Vkhutemas (1920) mimarlık okullarıdır. Ecole des Beaux-Arts geleneğinden Bauhaus geleneğine geçiş, klasik-akademik tasarım anlayışından modern tasarım anlayışına geçiş anlamını taşımaktadır.

3.1.1. Lonca Düzeni

Ortaçağ' da toplumsal meslek örgütleri diye adlandırabileceğimiz loncaların kurulması sonucu, mimarlık eğitimi masonların bu örgütlerde sırlarını öğretmeleriyle gerçekleşmeye başlamıştır. Halka ve hatta sıradan inşaatçılara bile öğretilmeyen sırları aktaranlar, Villard de Honnecourt gibi kimi usta masonlardır(48). Lonca düzeninde, kişinin geleneğin sırlarını öğrenip usta bir zanaatkara dönüşmesi yaklaşık yedi yıl sürmektedir (49, 50).

Ustanın yaparak, çırağın onu izleyip yardım etmesiyle gerçekleşen bu sürecin özellikleri şöyle sıralanabilir; Sistem, ustanın mutlak üstünlüğüne dayanır, öğretilen bilgi ustaya bir önceki kuşaktan miras kalmıştır, ustanın yapıtları çıraklar için taklit edecekleri fiziksel örnekler oluşturmaktadır, çırak ustanın ahlak ve güzellik anlayışıyla yetişmekte, bu birliktelik içinde kendine düşen görevleri üstlenmekte ve geniş deneyimler sonucu kurallaşmış bilgiyi görerek, izleyerek, tanık olarak öğrenmektedir (50).

Mimarlığın antik çağdan günümüze gelişimini inceleyebildiğimiz tek eser Türkçe' ye "Mimarlık Üzerine On Kitap" olarak çevrilen Vitruvius' un "De Architectura" sıdır. Mimarın eğitiminden ve kurumsal eğitiminden ilk defa söz eden bu yapıtın sayesinde artık mimar okuyarak şantiyede uygulama yapabilmektedir. Nitekim Vitruvius' a göre "mimar, değişik bilim dalları ve çeşitli öğretilerin bilgisi ile donatılmış olmalıdır; çünkü diğer sanatlardaki tüm çalışmalar onun değerlendirilmesi ile ölçülür. Bu bilgi, uygulama ve kuramın ürünüdür. Uygulama, gerekli herhangi bir malzeme ile bir çizimdeki tasarıma göre, el işçiliği içeren sürekli ve düzenli deneyimdir. Kuram ise, orantı ilkelerinde ustalığın ürünlerini gösterip açıklayabilme yeteneğidir.

Vitruvius, mimarlığın eğitim yönünün önemini ise şöyle vurgulamıştır; tüm işlerde, fakat özellikle de mimarlıkta şu iki nokta vardır, kendisine anlam verilen ve ona

anlamını veren. Kendisine anlam verilen, üzerinde koşuyor olabileceğimiz konu, anlamını veren ise bilimsel ilkeler içeren bir gösterimdir. Bu yüzden mimar olduğunu düşünen birisinin, her iki bakımdan da deneyimli olması gerektiği ortaya çıkar. Bu nedenle, mimar hem doğal yeteneklere sahip, hem de eğitilmeye yatkın olmalıdır. Ne yetenek olmadan eğitim, ne de eğitim olmadan yetenekle kusursuz bir sanatçı yetişemez. Mimar eğitilmeli, kalemi güçlü olmalı, geometri öğrenimi görmeli, iyi tarih bilmeli, filozofları iyi izlemeli, müzkten anlamalı, biraz tıp bilgisi bulunmalı, hukukçuların düşüncelerini bilmeli, yıldızbilim ve göklerin kuramı ile tanışıklığı olmalıdır.

3.1.2. Fransız Kraliyet Mimarlık Akademisi

Mimarın eğitiminde ilk köklü değişiklik, "Güneş Kralı XIV.Luis" nin ülkedeki bilim ve sanat etkinliğini merkezleştirerek gücünü duyurma azmiyle 1671' de kurduğu **Kraliyet akademileri**nde gerçekleşti. F. Blondel, akademinin kuruluş hedeflerini şöyle dile getiriyordu: "Mimarlık sanatının en gerçek ve doğru kuralları…en büyük ustaların doktrinlerine ve antik dönemden kalan o en güzel yapılara dayalı olarak…haftada iki kez, halka açık olarak öğretilecektir… Majesteleri bunu, mimarlığı kötü süslemelerinden kurtarmak ve uygulamacılarının suiistimal ve cehaletini bastırmak için tek çıkar yol olarak görmektedir (51).

Kökleri 16. yüzyıl sistemine dayanan ve ilk bağımsız mimarlık okulu olan Fransız Kraliyet Akademisi' nin 1671 yılında kuruluşu, mimarlık disiplininde bir dönüm noktası olarak alınabilir. Mimarlık eğitiminin ilk kez bilim, sanat ve zanaat eğitimlerinden bağımsız olarak kurumsallaştığı Akademi, diğer disiplinlere ait Rönesans bilim ve sanat akademilerinin modeli üzerine kurulup zanaat eğitiminin usta-çırak ilişkisini korumuş olmakla birlikte, mimarın geleneksel eğitim pratiğinden kopuşunun başlangıcını işaret etmektedir (52).

Akademi' de amaç, Broadbent(1995)'in tanımıyla, mimarı zanaatkar statüsünden bir o kadar da filozof statüsüne yükseltmektir. Kurumsal eğitimin akedemide verilmeye başlandığı bu dönemde öğrenci teorik olarak eğitimin yanı sıra, okulun dışında bir akademisyenin(ustanın) bürosunda tasarım çalışmaları yapmaktadır(53).

Lonca ve atölyelere alternatif olarak gelen akademi, hüküm süren geleneğe üstünlüğünü şu noktalarda görüyordu: Klasik mimarlığın tartışılmaz değerleri, eğitimin kuramsal bir temele oturuşu ve bir kamu hizmeti olarak, isteyen herkese açık oluşu. Bu arada, atölye sistemi korunuyor, ancak eğitime formel süreçler getirilerek mecburi dersler, konferanslar düzenleniyordu (47).

Akademi' nin ikinci bir eğitime ihtiyaç duymasıyla 1720 yılında aylık proje yarışmaları açılmaya başlanmıştır. Bu proje yarışmalarının kağıt üzerindeki tasarımı kurumsallaştırdığı da söylenebilmektedir(48).

Akademik geleneğin üç yüz yılı aşkın süre içinde tek bir paradigmaya bağlı kaldığı söylenemez. 18. yüzyıldan itibaren, Neoklasik stilin egemenliği izlense de, klasik mimarlık kuramının katı kurallarına karşı çıkan görüşler de göstermişlerdir. 1789 Devriminden itibaren çeşitli yönetsel ve akademik sürtüşmelere, reformlara sahne olan okul, bir yandan mühendislik dalında rakip gelişmeler, diğer yandan Romantik Akımın etkileri karşısında daha fazla duramayarak, kendini yenilemek zorunda kalmıştır (47).

Fransız Akademisi, kendi gelişimi içinde yalnızca Fransız kültürü ve politik yaşamını etkilememiş, aynı zamanda ikinci dünya savaşının sonrasına uzanan " güzel sanatlar eğitimi standartları' nın da oluşmasına öncülük etmiştir. Bu düzende her üyenin kendi çizgisini belirleyen "atelyeler"i vardır. Bu atelyelere Grand Prix adı verilmektedir ve her yıl yapılan yarışmalar aracılığı ile bu stüdyoların tanıtımı yapılmakta, başarıları ile saygınlıkları kanıtlanmaktadır. Ancak bu durum daha sonraki zamanlarda bazı organizasyon bozuklukları ve olumsuz söylentilerin de önüne geçememiştir. Bu olumsuzlukların devamında Akademi 1789 Fransız Devrimi ile Kapatılmıştır(54).

3.1.3. Ecole des Beaux-Arts

1793 yılında kurulan; devlet kontrolündeki açık eğitim sistemine geçişin ilk köklü örneği olan Ecole des Beaux sisteminin ana hatlarını şöyledir (52):

- Eğitim, birbirinden bağımsız iki ortamda(Ecole ve atölyeler) yürütülmektedir,
- Eğitim süreci ve öğrenci değerlendirme sistemi esnektir,
- Eğitim temelde profesyonel yarışma düzeniyle sürdürülmektedir

Beaux- arts dönemindeki tasarlama eğitimi, geçmiş dönemlerin önde gelen eserlerinde belirlenen kuralların uygulanmasına, oran, ritim, armoni, ölçek gibi oldukça anlaşılabilir ya da en azından o günlerde tanımlanmalarında fazla güçlük çekilmeyen kavramlara dayanıyordu.

Tipik bir Beaux-Arts programı incelendiğinde, atölyeler ve sınıflar olmak üzere iki grup ders dikkati çekiyor. Gerçekte bir üçüncü grup da aylık ve yıllık yarışmalar olup, okulun rekabete ve kişisel inisiyatife dayalı eğitim sistemini yansıtır (47).

Bugün ki anlamda stüdyoya en yakın eğitim biçimini Ecole de Beaux-Arts atölyelerinde bulmak mümkündür. 1797' de kurulmuş olan bu okul, öğrencilerine hem konferans biçiminde dersler sunarak, hem de onları atölyelerinde eğiterek eğitimini sürdürmektedir. Konferanslar bilim, perspektif, yapım, mimarlık tarihi ve mimarlık kuramı gibi konuları kapsamaktadır (55; 56).

Jüri sisteminin kökleri de Beaux-Arts' da bulunmaktadır. Bu dönemde öğrenci çalışmaları Fakülte üyelerinden oluşan bir jüri tarafından kapalı kapılar arkasında değerlendirmektedir. Jüri değerlendirmesi tamamladığında öğrenciler, çalışmalarını notlandırılmış ve çoğunlukla üzerine eleştiri yazılmamıştır (57). Jüri sunuşa gereğinden fazla önem vermektedir (53).

Ecole des Beaux-Arts' ın atölyelerinde, eğitime başlayan öğrenciler ilk olarak klasik nizamları kullanmayı ve çizim tekniklerini öğrenmektedirler. İlk çalışmaları, klasik yapılardan alınan elemanların ve mekânların, karmaşık olmayan yapıların tasarlanmasında kullanılmasıdır. Ecole des Beaux-Arts' daki eskiz ve proje geliştirme çalışmaları şöyle anlatılmaktadır: (55)

- Önce program verilir; söz konusu tasarımın nasıl olması gerektiği konusunda ip uçları sağlamaktadır. Örneğin, askeri bir bina ise tören alanları ve bunların hiyerarşik bir biçimde düzenlenmeleri önem kazanacaktır; güvenliğin ön plana çıktığı müze, kütüphane gibi binalarda ise tek girişli çözümler aranacaktır.
- Eskize plandan başlanır ve ilk önce programın en önemli elemanı (mekânı) ele alınır, paftanın en üstüne bu mekân yerleştirilir. İkincil elemanların sayısı eşitse, bunlar bir aksın iki tarafında eşit ve belirli bir hiyerarşi içerisinde yukarıdan aşağıya doğru düzenlenir. Eşit olmamaları durumunda üç tür yaklaşım söz konusudur. Bunlar, elemanlardan birinin bir alt hiyerarşiye kaydırılması, alttan bir elemanın bir üst hiyerarşiye çıkarılması, kimi durumlarda ise tek ve özel bir

konuma-aks üzerinde ana mekânın üstüne bir konuma, ana mekânın cephesi örtülmeyecek biçimde- yerleştirilmesidir. Daha radikal bir yol ise, asimetrik düzende bir çözüme gitmektir. Tabii burada da izlenmesi gereken bazı kurallar söz konusudur. Asimetri seçildiğinde yatay bir düzen izlenir. Ana mekân yine paftada en üstte yer alır. İkincil mekânlar sağa doğru adeta satır okuma düzeninde dizilir. Tek kalan mekân sola, ana mekanın yanına alınır, ama sağda yer alan diğerleriyle aynı düzlemde-bir alt hiyerarşide- yerleştirilir. Böylelikle hem ana mekân simetrisini korumuş, hem de tüm mekânın önemi vurgulanmış olur. Bu durum, özellikle iki eşdeğer mekânı gerektiren programlar için uygun bir çözümdür. Her zaman için ana mekânın manzarasının açık bırakılması söz konusudur.

- Daha sonra kesit çizilir. Kesit her zaman ana mekânı dik kesecek biçiminde geçirilir.
- En son olarak da görünüşler çizilir. Görünüşte, ana mekanın ihtişamı okunabilmektedir (55).

Ecole de Beaux-Arts' da atölye dışında verilen derslerin atölye ile iç içe olduğu öne sürülebilir, ancak yine de tasarlamanın kendisine ilişkin bir bilgi alanının varlığından söz edilememektedir. Burada özgün bir bilgi alanının varlığından söz edilememektedir. Burada özgün çalışmadan çok gelenekselliğe ağırlık tanındığından, klasik nizamların anlatıldığı ve genellikle çizimle ifade edilen bir ödev ile sonuçlanan dersler, stüdyo içerisinde yerlerini bulmaktan zorluk çekmemektedirler. Bu eğitim sisteminde evrensel ilkelerin varlığına ve bunların öğretilebilirliğine inanılmakta, her vesile ile de bu aşılanmaya çalışılmaktadır (58).

17. yüzyılda kurulan Fransız Akademisinin bir devamı olan ve mimarlık eğitiminde uzun süre egemenliğini sürdüren Ecole des Beaux-Arts, Modernist Hareketin yaygınlaşmasıyla zayıflamış, 20. yüzyılın ilk yarısında eğitim modelleri büyük ölçüde Bauhaus'tan etkilenmiş tasarım okulları, akademik geleneğin yerini almıştı(47).

Mayıs/1968' de Paris' te Beaux-Arts Okulu kapatılmıştır. Bu durum Beaux-Arts Eğitimi ve anlayışının yıkılması ve mimarlık eğitiminde bu modele dayalı eğitim yapan ülkeleri yeni arayışlara yöneltmek zorunda bırakması sonucunu doğurmuştur (59).

3.1.4. Bauhaus

20. yüzyılın ilk yarısındaki köklü değişimse, başka bir uzmanlaşmanın, bu kez makine ile el sanatlarının uzlaşması doğrultusunda oldu. Yüzyıl başında avant-garde sanat akımlarının kimi makineye, kimi el sanatlarına eğilim gösterirken, I. Dünya Savaşı öncesi kurulan Alman Werkbund ve savaş sonrası kurulan Bauhaus, " sanat ve sanayinin sentezi" sloganıyla her iki eğilimin bütünleşmesini sağlayacaktır (47).

Temel birlik fikri ulusun endüstrileşme çizgisine katkı oluşturması mantığıyla mimari yaratıcılığın tüm alanlarını içine alan Bauhaus, Almanca building, house, ev inşa etme/ev yapımı anlamına gelen Alman tasarım okulunun kurulmasında etkin olmuştur. Burada başlangıç için temel gereksinmenin karşılanacağı ilk anahtar kelime "sıfırdan başlamak"tır (54).

Eğitim biçimleri ve mimara yükledikleri rol farklı olmakla birlikte, Bauhaus ile Beaux-Arts arasında bazı ortak yönlerden söz edilebilir. Bunlardan birincisi Bauhaus' un, Beaux-Arts' da olduğu gibi, tasarım eğitimini bir davranış geliştirme süreci olarak görmesi, ikincisi ise ister mimarın kendisinde olsun, isterse doğada aransın, evrensel doğruların varlığını kabul edişidir. Bauhaus' da, davranış geliştirme belki iyi kalem kullanmanın ve klasik elemanları iyi kompoze edebilmenin ötesinde akıl ve bedeni, düşünce ile duyumları bütünleşik olarak kullanmak da demektir (Örneğin, Itten' in nefes alma ve konsantrasyon egzersizleri; temel tasarım dersinde biçimlerin, dokuların, vb. nin temel yapılarını dokunarak, işleyerek keşfetme gibi), ancak, prototip bir tasarımcının izlenmesi olgusu burada da mevcuttur. Bauhaus' da ustanın yol gösterici bir rahip ya da dini bir lider gibi kabul edildiği görülmektedir (60).

Programın yıllara dağılımı ise, Akademide olduğu gibi yine üçlü yapı gösteriyor: Hazırlık Eğitimi(6 ay), Teknik Eğitim(3 yıl) ve Strüktür Eğitimi(süre limiti yok). İlk aşamada temel görsel eğitim ve atölye pratiği yer alıyor, ikinci aşamada ise atölyelerde çıraklık yanı sıra, tasarım ve yapı ağırlıklı bir program izleniyordu. İkinci aşama sonucunda "uzmanlık sertifikası" alan başarılı öğrencilerin, son aşamada iki seçeneği vardı; biri şantiyelerde yapı pratiği, diğeri Bauhaus Araştırma Bölümünde kuramsal-deneysel eğitim. Bu aşamayı da başarıyla tamamlayanlar "Yapı Ustası" diplomasına sahip oluyordu. Gropius'un 1937' den sonra Harward'da uyguladığı program ise,

Bauhaus'taki kadar yenilikçi olmayıp, Tasarım, Planlama, Yapı/Teknoloji ve Seçmeli Ders kümelerinden oluşuyordu (61).

Ecole des Beaux-Arts' dan çok farklı bir eğitim anlayışını Bauhaus' ta bulmak mümkündür. Çok kısa ömürlü olmakla birlikte (1919-1924 Weimar, 1925-1933 Dessau), yirminci yüzyılın bu okulu mimarlık eğitiminde derin izler bırakmıştır. Bauhaus' un mimarlık eğitimi alanına getirdiği en önemli ve etkili yenilik, temel tasarım eğitimini içeren "vorkurs" uygulaması olmuştur. Öğrencinin ilk altı aylık eğitimini oluşturan bu uygulama, Bauhaus' un tasarım eğitimi anlayışını da tanıtıcı niteliktedir. Geçmiş mimari ürünlerden yola çıkarak mimarın evrensel ilkelerinin yaratıcısı olduğunu öne süren Ecole des Beaux-Arts' ın tersine, Bauhaus, evrensel olanı insanın dışında, doğanın kendisinde aramaktadır. Buna bağlı olarak da ilk altı aylık "vorkurs" eğitimi, öğrencileri şartlanmışlıklardan kurtarıp özgürleştirme amacına yöneliktir (62).

Altı aylık "vorkurs" eğitimi ile çıraklık dönemini tamamlayan öğrenci, üç yıllık kalfalık eğitimi için ikinci kademeye davam etmektedir. Burada bir usta zanaatkar ile bir sanatçının ortaklaşa yürütücülüğünde ahşap, metal, dokuma, renk, cam, çamur, taş atölyelerinde çalışılmaktadır. Zanaatın öğretilebilir, sanatın ise öğretilemez olduğu anlayışına dayalı olarak sanat eğitimi zanaat eğitimiyle birleştirilmiş, stilistik içeriğin yerine endüstriyel ve teknolojik olan son kademesini ise iki yıllık ustalık deneyimi oluşturmaktadır. Burada, öğrenciler bir ustanın atölyesinde mimarlık ve inşaat alanında eğitilmektedir (53).

Bauhaus' taki eğitimin Beaux-Arts modelinden en büyük farkının, öğrenciyi her tür koşullanmadan kurtarıp, yaratıcılığını, hayal gücünü, bireysel ifade olanaklarını ön plana çıkarmak olduğu söylenebilir. Gropius, eğitiminin amacının belli bir bilgi-beceri kazandırmaktan çok, sorunlara bir yaklaşım biçimi, bir yöntem öğretmek olduğunu savunuyor, bu nedenle de akademik gelenekte önemli yer tutan çizim ve tarih derslerini son derece marjinal tutuyordu. Çizim yeteneğinin yaratıcılık için ön koşul olmadığı varsayımına bugün karşı çıkılmakta; tarih bilmeninse, hayal gücünü sınırlamak değil, tasarımcının imge repertuarını zenginleştirerek tasarım problemlerini daha kolay çözmesine yardımcı olmak gibi bir rolü olduğu egemendir (47).

Bauhaus' un sunduğu deneysel yaklaşım, klasik akademilerin katı eğitiminden hoşnut olmayan öğrenciler için umut vericidir. Bauhaus tarafından yapılan bir anketi

yanıtlayan sözler, öğrencilerin beklentisini çok iyi yansıtmaktadır:" benim için ne öğretildiğinden çok nasıl öğretildiği önemliydi, gerekli bilgilerin aktarılmasından önce, bağımsız düşünülerek ve hareket edebilecek insanların eğitimiydi". Gropius' un bildirisinde yer alan, mimarlık ve görsel sanatları tek yapıda bütünleştirme hedefine uygun olarak, eğitim programına tüm öğrenciler için ortak olan Temel Tasarım dersi alınmıştır. Görsel sanatların temelinde yatan yaratıcı eylemlerin ana ilkelerini öğrencilere tanıtmak üzere, deneysel çalışmaları içeren böyle bir ders mimarlık eğitiminde ilk kez uygulanmaktadır (50).

Bauhaus gerçekte mimarlık okulu olarak kurulmamasına karşın, "tasarımın her dalıyla tekniğin her türünü kucaklayacak architectonic bir sanat anlayışını" gerçekleştirebilmek üzere, geniş bir ilgi alanını kapsayan bir eğitim programı vardı. Program başlıca iki kısımdan oluşuyordu bunlar: farklı atölyelerde pratik el sanatları eğitimi ve biçim konularına yönelik formel eğitimdir. Bu anlayışın Beaux-Arts modelinden en büyük farkı, öğrenciyi her türlü koşullandırmadan kurtarıp, hayal gücünü, bireysel ifade olanaklarını ön plana çıkararak, eğitimin amacının belli bir bilgi-beceri kazandırmaktan öte, sorunlara bir yaklaşım biçimi olduğunu, bir yöntem öğretmek olduğunu savunmasıdır (59).

Bauhaus' u önemli kılan, hem eğitim biçimine hem de eğitimin amaçlarına getirdiği yeniliktir. Bauhaus' da artık klasik düzenlemeler geride bırakılmış, yeni düşünceler ve teknolojilere yönelinmiştir. Usta- çırak sisteminin varlığından hala söz edilebilecek bu eğitim sisteminden öğrenciler yaptıkları üretimde önceki örneklere göre çok daha özgürdürler. Buradaki usta çırak tanımı da bu nedenle farklılaşmaktadır. Usta, artık klasik düzenlerin ustası değildir, öğrencilere yeni anlayışları aktarmaktadır. Bauhaus' ta ustanın, yol gösterici bir rahip ya da dini bir lider gibi kabul edildiği söylenmektedir (53).

Bauhaus, yaparak öğrenme anlayışının bir sonucu olarak, atölye dışında kurumsal eğitime pek ağırlık tanımamaktadır. Sosyoloji, tarih ve temel bazı teknik bilgileri içeren derslerden söz edilmektedir (56). Bu dersler ilk altı aylık programda değil, onu izleyen üç yıllık atölye eğitimi programında yer almaktadır. Bannister (63), tüm bilginin uygulama içerisinde edinildiğine ve teknik becerilerin uygulanabilmesi için gerekli olan kuramı sistemetik bir biçimde verme çabasının sarf edilmediğine değinmektedir (53).

Bauhaus' un mimarlık söylemine kazandırdığı önemli bir nokta, üç boyutta algılamanın mimarlar için asal olduğu idi. Akademinin iki boyutlu kompozisyon anlayışına karşılık, Bauhaus üç boyutlu kompozisyonlara ve "mekân" kavramına ağırlık tanıdı. Ancak bu, mimarlığın gerçek mekânsal öğelerinden çok, nokta, çizgi, yüzey, hacim gibi öğelerin bir araya gelmesinden oluşan, soyut bir kompozisyon anlayışı idi. Zamanla bu anlayışda eleştirilecek ve daha sonraki paradigmalara, soyut mekan ilişkileri yerine gerçek ilişkilerinden kaynaklanan "yer"(place) kavramı yerleşecektir (47).

Mimarlık eğitiminde en bilinen teori ile pratik arasında köprü kurulması çabası Itten'in Bauhaus' daki ana derslerinde görülür. 1919 ile 1933 yılları arasındaki Alman Mimarlık Okulu Bauhaus' da Itten' in dersinin ana ilkeleri şunlardır:

- Öğrenciyi bir sonraki çalışmaya, ön yargılar ve engelleyici tutumlardan arındırarak hazırlamak, öğrenciyi serbest kılmak,
- Daha sonra alacakları dersler için bir giriş sağlamak ve gerekli kuramsal birikimi oluşturmak,
- Daha önce tasarım eğitiminde var olanlardan daha geniş bir eğitim deneyleri için belli ideolojik alt yapı ve araçlar sağlamak,

Itten' in dersinden teorik ve pratik görüntüler serbestçe etkileşimde bulunuyordu. Teori ve pratik arasındaki ilişkiyi koruma önceliği vardı. Cross'a (62) göre Itten; "Kendi sınıflarında teori ve pratik arasındaki ilişkiyi takip etmiş ve bu etkileşimin keşfedilmesine dayanan, uygun alıştırmalar pedagojisini kurgulamıştır" (62).

Gestalt kuramının mimarlık eğitimindeki ilk yansımalarının kaynağını görsel sanatların temelindeki yaratıcı eylemlerin ilkelerinden alan ve mimarlık eğitimini kuram ile uygulamanın bütünselliğinde değerlendirmeyi amaçlayan Bauhaus' da görüldüğü kabul edilmektedir. Bauhaus öğretisinin temel amaçları içinde öğrenciyi kalıp yargılardan kurtarma, yaratıcı düşüncenin oluşumu için teşvik etme ve özgürleştirme yer almaktadır (64).

Bauhaus öğretisinin temel sorumlulukları şöyle sıralanabilir:

a) Bauhaus' da öğretmen ve öğrenciler yerine, ustalar, kalfalar ve çıraklar olacaktır,

b) Eğitim biçimi işliklerin özelliğinden kaynaklanmaktadır, katı olmaktan kaçınma, yaratıcılığa öncelik verilmesi, bireyselliğin özgür olması ancak sıkı bir çalışma disiplini ile gerçekleşir,
c) Öğrencilerin ustaların çalışmalarına katılımı ve dışarıdan iş alınması sağlanır,
d) Geleceği hedef alan geniş çaplı, ütopik yapısal tasarımlar ortaklaşa planlanır,
e) Sergi ve diğer etkinlikler aracılığı ile halkla ilişkilerin geliştirilmesinde, sergileme biçimi açısından mimarlık sınırları içinde görsel malzeme ve heykel sergileme sorununun araştırılması,
f) Öğrencilere içinde yaşadıkları dönemin bilincini aşılamak,
g) Onları bu bilincin en açık ifadesi olan tip formları pratik amaçlarla kullanma yolunda doğuştan sahip oldukları zeka ile sonradan elde edilen bilgi-becerileri birlikte kullanmaya alıştırmaktır (54).

Bauhaus etkisinin azalmasını, kabaca 60'lı yıllar olarak tarihleyebiliriz. Bu dönem, genelde Modernizme olan inancın ve coşkunun çözülmeye başladığı, popülist eğilimlerin yayıldığı, sanat, kültür ve politikada doğan yeni akımların entelektüel ortamı çoğulculuğa doğru götürdüğü dönem, 60'lı yıllar, yeni bir toplumsal bilincin doğuşuna tanık oldu: bir yandan sömürgeciliğe, ırkçılığa, burjuvaziye karşı direniş (Yeni Sol, Yeni Hümanizma gibi akımlarla koşut), diğer yandan gelişen teknolojinin doğaya ve insan yaşamına verdiği hasarların, kentsel yaşamının doğurduğu gerilimlerin farkına varış… Teknolojiye ve kentselleşmeye karşı tepki, kültürel ortamda "etnoloji, ekoloji gibi yeni fetişlerin yaratılması" ile sonuçlandıysa da (65), bilgisayar teknolojisinin ve endüstrileşmiş yapı tekniklerinin tırmanışına karşı duramadı. Politik alanda bilinçlenme ve yayılan öğrenci hareketleri ise, eğitim politikalarını daha geniş kitleleri hedeflemek ve liberalleşmek zorunda bırakacaktı (47).

Değişim, mimarlık okullarını pek çok alanda etkiledi. Bir kere, mimarın yeterlik alanı olağanüstü bir genişleme kaydetti. 1964' de doğu batıdan on sekiz ülkenin mimarlık eğitim programlarını derleyen çalışmada, 10 ana başlık altında 165 çeşit dersle karşılaşıyoruz (66). Bu konuda verilen çarpıcı bir örnek, aynı yıllarda J.Hudnut'ın Harvard'da dekanlığı sırasında önerdiği eğitim programının yirmi yıllık bir süreyi kaplayacak kadar zengin oluşu…Yine de, 1964 listesi değişimin henüz tamamlandığını gösteriyor. Gerçi toplumbilim, politika, felsefe gibi alanlar programlara ağırlıklı

biçimde girmiş, fakat diğer dersler hala Beaux-Arts ve Bauhaus geleneklerinin izlerini taşıyorlar. Örneğin Yöntembilim dersi, yalnızca bir Alman okulunda verilmektedir (47).

Mimarlık-Yöntembilim izdivacının gerçekleşip, disiplinler arası söylemin yerleşmesi, 60'lı yılların sonuna rastlıyor. 1967' de AIA'ya sunulan (bu kez 74 Amerikan okulundan derlenmiş) bir raporda göze çarpan iki değişim, mimarlığın artık bir "çevre tasarımı" ana başlığı altında yer alışı ve "tasarım sürecini bilimselleştirme" eğilimlerinin programlara girişi: "Simülasyon teknikleri", "problem çözme" "karar verme" gibi terimlerle birlikte (67) tasarıma matematiksel modellerle nesnellik kazandırmak girişimlerinde emeği geçenler arasında, "paradigma yaratıcısı" C.Alexander mimarlık eğitimini en çok etkileyenlerden biri oldu (68). Ne var ki üstad, 70'li yılların ikinci yarısından itibaren geleneksel tasarım yöntemlerine dönüş yapacak, 80'li yıllara ise "Türk halılarındaki kozmik düzen" ve mekân denen şeyin bir boşluk olmayıp, "kendi kendine kapanabilen Tanrımsı bir varlık" oluşu gibi terimler içeren yeni bir paradigma taslağı ile girecektir (69, 47).

70'li yıllarda birden fazla paradigmanın varlığı hissedildi. Bu konuda AIA/ACSA'nın Kuhn'un modelinden yola çıkarak yürüttüğü araştırma, yalnız Amerikan okulları için değil, pek çok ülke için geçerli sayılabilecek sonuçlara varmıştır (70).

Modern mimarlığın klasikleri hala ön sıraları tutarken, alternatif yaklaşımlar tırmanışa geçmiştir. Eğitim programlarında Sistemler Yaklaşımı, Sibernetik, Yöneylem Araştırması, Semiotik gibi derslerin yer aldığı, yöre mimarlığının yüceltildiği, katılımcı yaklaşımaların denediği, ütopik kentlerin tasarlandığı, Ekoloji, Politika, Toplum ve Davranış Bilimlerinin tasarım stüdyosuna girdiği, oldukça hareketli bir dönemin yaşandığı gözlenebiliyor. (47).

3.1.5. Türkiye' de Mimarlık Eğitiminin Gelişim Süreci

Türkiye' de mimarlık mesleğinin gelişimi incelendiğinde; Orta Çağ' da zanaatkâr olan mimarın rolü, Osmanlıların döneminde Hassa Mimarlar Ocağı' nın örgütlenmesiyle değişmiştir. 15. yüzyıl ortalarından 19. yüzyıl başlarına kadar süren bu düzen, merkeze bağlı ve tamamen hiyerarşik bir yapıdadır. İmparatorluğa ait binaların

planlanması, inşaat ve tamiratı, inşaat yapım izninin verilmesi, savaş sırasında orduya hizmet verilmesi, inşaat standartlarının belirlenmesi, fiyat ve ücretlerin belirlenmesi, altyapı çalışmaları ve orduya hizmet gibi görevler ocağın görevlerindendir. İmparatorluk genelinde yapılan tüm inşaatlar ocağın denetiminden geçmek zorundadır. Osmanlının kendi yapısında özel bir mimarlık eğitimi olmamakla beraber, inşaatla ilgili bilgiler askerlik eğitiminin bir parçası olarak verilmektedir. Askeri eğitimden sonra yeteneği olanlar seçilip Hassa Mimarlar Ocağına katılmaktadır (71).

On dokuzuncu yüzyıla kadar Osmanlı İmparatorluğu' nda mimarların eğitimi merkezi ve askeri bir nitelik taşımaktadır. Enderun, saray içinde örgütlenmiş bir okuldur ve yapım teknolojisi sanatı, klimatoloji ve süsleme alanlarında mimarları eğitmektedir (72).

Anadolu' da loncalar etrafından örgütlenmiş mimarların varlığı ve bunların birer eğitim kurumu niteliği de taşıdığı bilinmekle birlikte, tüm yapım faaliyeti merkezi otorite tarafından denetlenmektedir (73; 72).

Devletin tüm diğer kurumları gibi, Hassa Mimarlar Ocağı da öncelikle sultanın ve dinin hizmetindeydi. Mimarlar ise aynı zamanda yönetimle ilgili çeşitli görevleri de yürüten birer bürokrattı. Ocağın görevleri arasında, imparatorluğa ait tüm binaların planlaması, inşaatı ve tamiratı, inşaat yapan kimselere gerekli iznin verilmesi, savaş sırasında orduya hizmet verilmesi, İmparatorluk genelinde inşaatlarla ilgili tüm standartların belirlenmesi vardı (74).Burada öğrencilere hem teorik bilgiler verilmekte, hem de usta çırak ilişkisi içinde öğrencilerin uygulamalarda yer alması sağlanmaktadır. 1453' de açılan bu kuruluş, 16. yüzyılda Mimar Sinan ile özünü bulmuş, 1882 yılına kadar işlevini sürdürmüştür. 1881 yılında Ebniye-i Hassa Müdürlüğü' nün kurulmasıyla Hassa Mimarları Ocağı kapatılmıştır (75).

Türkiye' de Batı' daki kurumsal anlamıyla mimarlık eğitimi, ilk kez Osman Hamdi Bey tarafından kurulan Sanayi-i Nefise Mektebi' nin 1883 yılında eğitime başlamasıyla gündeme gelmiştir. Bu kurum Ecole des Beaux Arts modeline göre düzenlenmiştir. 1927 yılında Devlet Güzel Sanatlar Akademisi adını alarak yeniden yapılandırılmış ve akademinin eğitim süresi 5 yıla çıkarılarak yeni program doğrultusunda tasarım için alt yapı oluşturucak matematik, fizik, kimya, geometri, perspektif, malzeme, sanat tarihi ve mimarlık tarihi gibi dersler ilk iki yıla yerleştirilmiştir. İkinci iki yıllık bölüme ise uzmanlık dersleri, mimari proje atölyeleri ve

seminerler, son yıl ise öğrencilerin kendi başlarına bir proje geliştirerek mezun oldukları proje çalışmasına ayrılmıştır. Kurum, 1982' de yüksek öğretim yasası kapsamında üniversiteye dönüşerek Mimar Sinan Üniversitesi olarak adlandırılmıştır. 2004 yılında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi adını almıştır.

Hendese-i mülkiye adıyla 1884' de açılan Sivil Mühendis Mektebi, 1909' da askeri idareden tamamen ayrılarak Mühendis Mekteb-i Alisi adını almıştır. 1928' de Yüksek Mühendis Mektebi adını alan kurumdan biribirinden bağımsız olarak yol inşaatı, inşaat mühendisliği ve planlama bölümleri kurulmuştur. Bu bölümlerde 3 yıllık ortak eğitimden sonra dördüncü, beşinci ve altıncı sınıflarda ihtisas alanlarında eğitim verilmiştir. Mimarlık ve mühendislik bölümleri 1937 yılında birbirinden ayrılmış. 1944 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi olarak yeniden düzenlenmesi ile aynı yıl mühendis ağırlıklı Alman Teknik Üniversitesi modeli referans alınarak yüksek mühendis mimar yetiştirmek üzere Mimarlık Fakültesi açılmıştır (76).

1928' de Yüksek Mühendis Mektebi adını alan bu kurumun 1944 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi olarak yeniden düzenlenmesi ile aynı yıl "yüksek mühendis mimar" yetiştirmek üzere Mimarlık Fakültesi açılmıştır. Böylece İstanbul' da biri Fransız Ecole des Beaux-Arts modeline, diğeri ise mühendislik ağırlıklı Alman Teknik Üniversite modeline referansla eğitim veren iki mimarlık okulu Türkiye'de 1950 lerin sonlarına kadar mimarlık eğitiminde belirleyici olmuştur. 1937 yılında kurulan Yıldız Teknik Okulu' nda 1942' de Mimarlık Bölümü açılmış, ancak okul bu dönemde büyük ölçüde ara teknik eleman yetiştirmiştir. Bu okul 1969 yılında İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi, 1983' te Yıldız Üniversitesi, 1992' de de Yıldız Teknik Üniversitesi ismini alarak etkinliğini bugüne dek sürdürmüştür. Ayrıca İstanbul Teknik Üniversitesi'nin bünyesinde 1954 yılında açılan Maçka Teknik Okulu'nda da Mimarlık şubesi bulunmaktadır(77).

Kuruluş yılı 1911' lere dayanan Teknik Okul' da 1942 yılında mimarlık bölümü kurulmuştur. Bu bölüm Yıldız Üniversitesi Mimarlık Bölümü' nün çekirdeğini oluşturmuştur. 1950-1960 yılları arası, mimarlıkta yeni arayışlar dönemidir. 1956' da İngilizce eğitim yapan Orta Doğu Teknik Üniversitesi kurulmuş ve okul Amerikan modelini almıştır. Bu dönemde, değişik okullarda izlenen eğitim modelleri, mimarlık eğitiminde lisans ve lisansüstü adı altında iki seviyede programlanmıştır (75).

1956 yılında kurulan Orta Doğu Teknik Üniversitesi' nin ilk çekirdeğini Mimarlık Fakültesi oluşturur. ODTÜ' nün kuruluşuyla İstanbul dışında Ankara' da mimarlık eğitimi verilmesinin yanı sıra, bir üçüncü model, ABD' de 2. Dünya Savaşı sonrasında benimsenen ve kısmen Bauhaus' tan esinlenen yeni bir mimarlık eğitimi modeli Türkiye' de uygulanmaya başlanır. ODTÜ Mimarlık Fakültesi' ni 1955' te Trabzon' da kurulan Karadeniz Teknik Üniversitesi bünyesinde 1963 yılında açılan İnşaat-Mimarlar Fakültesi izler. 1960' larda çok sayıda özel mimarlık okulunun açılışına tanık olunur. 1970' li yılların başlarında Mimarlar Odası tarafından tanınmama kararı alınan bu okullar, 1971' de özel yüksek okullar 1472 sayılı yasayla kapatıldıktan sonra Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademilerinin kuruluşuyla, geçiş döneminde Devlet Mühendislik Mimarlık Akademilerine bağlı yüksek okullara dönüştürülürler. YÖK' ün 1981' de kuruluşunun ardından Devlet Mühendislik Mimarlık Akademileri de üniversiter sistem içerisinde yeniden yapılandırılırlar. Ankara' da 1966 yılında kurulan Zafer Mühendislik ve Mimarlık Özel Yüksek Okulu ve 1967' de kurulan Yükseliş Mühendislik ve Mimarlık Özel Yüksek Okulu, 1973 yılında Ankara Mühendislik ve Mimarlık Yüksek Okulu adı altında Ankara Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi' ne, ardından da 1983' de Gazi Üniversitesi bünyesine dahil edilir. 1970 yılında kurulan Konya Mühendislik-Mimarlık Yüksek Okulu ise 1971' de Konya Devlet Mimarlık Mühendislik Akademisi' ne dönüşür, 1982' de ise Selçuk Üniversitesi çatısı altında yerini alır. İzmir' de de 1963' te kurulan Ege Özel Mimarlık Mühendislik Yüksek Okulu deneyimini 1975 yılında Ege Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi içerisinde kurulan Mimarlık Bölümü izler, bu bölüm 1982 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi içerisine alınır, 1992 yılında ise Mimarlık Fakültesi kurulur. Trakya Üniversitesi Mimarlık Bölümü de yine 1977' de kurulan Edirne Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi' nin devamı niteliğindedir. YÖK' ün kurulmasının ardından 1980' li yıllarda üç mimarlık bölümü, 1984 yılında Dicle Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi ile 1989 yılında Çukurova Üniversitesi Mimarlık Bölümleri kurulur. Ancak, mimarlık bölümlerinin sayısındaki önemli artışın 1990' lı yıllarda gerçekleştiği izlenmektedir. YÖK ve Milli Eğitim Bakanlığı' nın yurt dışında öğretim üyesi yetiştirme programlarına paralel olarak Anadolu' nun çeşitli kentlerinde yeni üniversiteler ve bunlara bağlı 7 mimarlık bölümü kurulur. 1991 yılında Kayseri' de Erciyes Üniversitesi'nde, 1993 yılında Balıkesir Üniversitesi'nde, yine 1993' te

Eskişehirde Anadolu Üniversitesi Mimarlık Bölümü öğrencilerinin devredilmesiyle Osmangazi Üniversitesi'nde, 1994' te Eskişehir' de yeniden Anadolu Üniversitesi'nde ve Bursa' da Uludağ Üniversitesi'nde, 1995' te ise Isparta' da Süleyman Demirel Üniversitesi'nde ve Yozgat' ta Erciyes Üniversitesi'nde Mimarlık Bölümleri açılır. 1995 yılında Gebze ve İzmir' de kurulan Yüksek Teknoloji Enstitüleri ise, üst düzey teknoloji araştırmalarına yönelik farklı bir modelin denemesidir. İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü Mimarlık Bölümü bugün sınırlı sayıda lisans öğrencisi almakta, Gebze Teknoloji Enstitüsü' nde ise yalnız yüksek lisans eğitim programı bulunmaktadır (77).

Türkiye' de mimarlık eğitimine öğrenci kabulü değişen yıllarda farklılaşan yöntemlerle gerçekleştirilmiştir. 1970' li yıllar öncesi, her üniversitenin kabul şartlarını kendisinin belirlediği, seçme sınavının kurumun kendisi tarafından gerçekleştirildiği dönemdir. 1981-1999 yılları arasında ÖSYM tarafından biri baraj niteliğinde olan iki aşamalı sınav sistemi uygulanmış, 1999 yılı sonrasında ise, amacı genel akademik yeteneği ölçmek olan Öğrenci Seçme Sınavı olarak adlandırılan tek bir sınavın uygulanması süreci başlatılmıştır (78).

1990-1991 öğretim yılı başında, mimarlık fakültelerinin sayısı 12 iken, 1994-1995 öğretim yılında 16' ya çıkmıştır. Aynı dönemde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC)' de bulunan 4 mimarlık fakültesi de mimarlık eğitimine katılmıştır. (Mimarlık ve eğitim forum 1). 2005 yılında ise ÖSYM kılavuzuna göre Türkiye' de 22 devlet üniversitesi ve 7 vakıf üniversitesi, KKTC' de 5 vakıf üniversitesinde toplam 34 mimarlık bölümü bulunmaktadır. 2012 yılındaki ÖSYM kılavuzuna göre ise; toplam 67 mimarlık bölümü vardır; bunların 27' si devlet üniversitesi, 40' ı ise vakıf üniversitesidir.

3.2. Mimarlık Eğitiminde Hedefler ve Uluslararası Yaklaşımlar

Literatürde mimarlık eğitiminin hedeflerini belirten ve mimarlık eğitimini eleştiren birçok farklı görüş vardır. Gerçekçi ve idealist bir "Mimarlık Eğitimi" tartışması için bu görüşlerin incelenmesi gerekmektedir. Bu düşünceyle "Mimarlık Eğitimi" kapsamında, özellikle süreli yayınları (Türkiyede "Mimarlık Eğitimi"

hakkındaki söylemleri kronolojik gelişimi görmek açısından) ele alan, çok çeşitli kaynakların tarandığı geniş kapsamlı bir araştırma yapılmıştır. Bu görüşler:

Vitrivius' a göre mimar, doğal yeteneklerinin yanı sıra, hayli mürekkep de yalamalı ve "…çizimde usta, geometri öğrenmiş, tarih bilgisine sahip, filozofları dikkatle izlemiş, müzikten anlayan, tıp ve hukuk bilgisine sahip, astronomi ve sema kuramlarıyla tanışmış…"olmalıydı. Vitrivius' a göre, mimar ayrıca, felsefeden temel fizik kurallarına değin değişik bilim dalları ve çeşitli öğretilerin bilgisi ile donatılmış olmalıdır (79).

Mansfeld' a göre Mimarlık Eğitiminde; "amaç tek tek yapılar yapmayı öğretmek ya da bir yığın teknik bilgi ile zihinleri doldurmak olmamalıdır. Sentez zihniyetini geliştirmek, verileri değerlendirmeyi öğretmek, eğitiminin ana hedeflerini oluşturmalıdır. Yeni ders programları hazırlanarak eğiticiler arası koordinasyonu sağlamak gereklidir." Magallon ya göre "Öğrencilerin teknik yeteneklerinin geliştirilmesi ve aynı zamanda toplumbilimi bilgilerinin önemle verilmesi gereklidir" (80).

Maretti' ye göre "Mimarlık eğitimi büyük kütle sorunlarına çözüm getirecek yöntemsel gerekleri ayrıntılı olarak değilse bile düşünce sistemini kavratacak biçimde vermelidir. Biçim özgürlüğü kaybedilmemesi gereken bir nitelik olarak kalmalı ancak tüm eylemsel olanakların genel çizgileri ile tanıtılması sağlanmalıdır" (80).

Porro ya göre"Eğitim programları yalnız belirli sorunları çözümleyecek pragmatik insanlar yetiştirmemelidir. Stüdyo çalışmaları ilk yıllarda yetenekleri ortaya çıkaracak yönde donatılmalıdır." Ricci' ye göre; "Mimarlık Eğitimi öğrenciyi, ilgilerini topluma aktarmış mimar tipine hazırlayıcı yönde olmalıdır. Onun için üniversitenin yalnız akademik bir bünye değil, toplum içinde yer alan "kültür üreticisi" niteliğine sahip olması sağlanmalıdır". (80)

Biraz daha yakın tarihlere gelindiğinde Rittel (82), mimarlık eğitiminin mimara kazandırması gereken nitelikleri ya da davranışları şöyle sıralamaktadır. Bunlar çok sayıda alıştırmayla elde edilen beceri ve hünerler, iyi ve kötü örnekleri göstererek kazandırılan uyumu ve yakışanı görebilen estetik anlayış, derste dinleyerek veya kitaptan okuyarak elde edilen tuğlaya, kirişe ya da bina maliyetine ilişkin olgusal (bilişsel) bilgiler sahibi olmaktır.

Mimari tasarım, yalnızca bir biçim yaratma etkinliği değil, kültürel yaşanırlığı olanaklı kılan ve sosyal amaçlar için yapılandırılmış ön kavrayışların (preconceptions) sorgulanması, değiştirilmesi ve mekansal organizasyon olarak somutlaştırılmasıdır (81).

Ertürk (36)' e göre mimarlık eğitiminin hedefi bireyde tasarımcı davranışlarını yani kişiliğini geliştirmek olmalıdır. Tasarımcı davranışları ise yaratıcılık, problem çözme, düşünme, öğrenme, algılama gibi süreçleri kapsayan, onların belirli değişebilen bileşkelerinden nitelikli sonuçlar çıkarabilmektir. Çıkarılan sonuçlar mesleki formasyonun gereği yapıyla ilgili her türlü yaratma işlemi sırasında üç boyutlu biçimi, mekanları ve yüzeyleri göz önüne getirebilme (imaginasyon) be bunu modellerle, biçimle ifade etme, görselleştirme (visualisation) eylemidir.

Onat(82)' a göre mimarlık eğitiminin hedefleri her öğrencinin topluma ilişkin toplumsal, ekonomik, kültürel, bilimsel ve teknolojik gereksinme ve olanakları ile ilgili gerçek verileri ve süregelmekte olan değişimleri sağlamaktadır. Her öğrencide tasarım problemine ve kaynaklarına ilişkin bilgiyi arttırarak, bu kaynaklar ile problem belirleme ve çözme tekniklerini kullanabilmeyi geliştirebilmelidir. Her öğrenciye, çevresel problemlerin çözümünde ve toplumsal değişmelere yanıt vermekte daha gerçekçi ve geniş bir dünya görüşü ile kişisel yeteneklerini yeni problem durumlarına uyarlayabilme davranışını kazandırabilmektir. Her öğrencinin bugünkü toplumsal gereksinim ve olanakların ötesinde daha iyi yaşam koşulları sağlayabilecek bir çevre kavramına ulaşabilmesi sağlanmalıdır.

Mimari tasarım kavramı analizle başlayıp sentezle devam eden doğrusal bir yöntem olmadığını ileri süren Rittel (83) geri besleme ile duraksamalı olarak ilerleyen bir problem çözme süreci olduğundan bahsetmektedir. Mimari tasarım; fiziksel dünyanın değiştirilmesi için gereken kararların organize edilmesi için kullanılan aktiviteler ile ilgili bir aşama olarak görülebilir (84).

Tasarım, mimarlık eğitiminde, bireyin teorik ve pratik tasarım bilgisini edindiği ve bu bilgiyi kendi yaratıcı yorumuyla tasarım modelini dönüştürdüğü en temel alandır (85). Mimarlık eğitimi ile edinilmesi gereken kazanımlar içinde, "mimari tasarım yapabilme yeteneği" öncelikli olarak yer almakta, mimarlık, kaynağını insan yaratıcılığından alan "tasarım" kavramı ile tanımlanmaktadır. Mimarlık eğitiminde, öğretim hedefleri, diğer disiplinlerin yüksek öğretim programlarından farklı olarak, asıl

merkez olarak tanımlanabilecek ayrıcalıklı bir konunun ”tasarım” olgusunun çerçevesinde örgütlenmektedir (85).

Akın’ ın (86) mimar, mimarlık öğrencileri, mimar olmayan bireyleri örneklem aldığı araştırması, mimarların tasarım eğitimi almamış olan bireylerden farklı olarak problemi defalarca yeniden yapılandırdığını göstermektedir. Problem alanının, çözüme doğru ilerleyen süreçte tanımlanmaya başlamasıyla, başlangıçtaki belirsiz ve bulanık yapı (fuzzy) netlik kazanmaktadır. Problem çözme sürecinde, problemin tanımlanması ve formülasyonu da, çözümün niteliğini etkileyen özgün bir bakış açısı gerektirir. Her birey, başlangıçta aynı bilgi içeriğine sahip olsa dahi, enformasyonların bireşiminde öznel yaklaşımını ortaya koymada, bilgi paketleri arasında kurulan farklı ilişkiler gerek tasarım probleminin formülasyonunda gerekse çözümünde yaratıcı sürecin dinamiğini oluşturmaktadır.

Balamir (47), bir tasarımcı olarak mimarın sahip olması gereken en önemli yetenek ya da davranış, sorunları kavrama ve onlarla başa çıkma yollarına ilişkin bilgilenmek, gerekli entelektüel araçlara sahip olmaktır. Bunun ezber yoluyla elde edilmesi olanaksızdır, öğretilemez, ancak nasıl öğrenileceği öğretilebilir, demektedir.

Bayazıt ve Uluoğlu (59), mimarlık eğitiminin kişilerde eleştirel, katılımcı, yaratıcı, yenilikçi ve ileriye dönük olmak özelliklerini geliştirmesi gerektiğini, Turuthan (87), mimarlık eğitiminin tasarım eylemi yoluyla insanı saf fizyolojik varlıktan bilinçli, sorumlu, uygar ve entelektüel insana dönüştüren farklı kişilik yapısı geliştirmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Tasarım bir problem çözme işidir (88) ve mimari tasarımda problem çözme işi yaratıcı bir süreçtir. Problem çözme aşaması algı, açıklama, analiz, planlama-tahmin, alternatif üretim, değerlendirme ve sentez aşamaları ile tanımlanmaktadır (89). Bu tanımlamalar bir problem karşısında ortaya konulan davranış biçim ve yansımaları olarak değerlendirilir.

“Toplumsal-kültürel ve teknolojik hızlı değişim mimarlığın güncelliğini yitirmesine neden olmakta, güncel gereksinimlerin güncel olanaklarla çözülmesini gerektirmektedir. Bu nedenle eğitim programları içerik, ölçek, davranış adımlarında yeniden gözden geçirilmeli, bilişsel ve duyuşsal amaçlar, toplumsal, ekonomik, kültürel, yasal ve yönetimsel koşullar ve mimarlık mesleğinin kuramı ile pratiği sorgulanarak eğitim içerik olarak kapsam, uzam ve sistem açılım düzeylerinde ölçek olarak yeniden

sorgulanmalıdır. Kapsamdan fazla ödün vermeyen ancak katalog bilgi değil kataloga ulaşmayı öğreten, özel uzmanlık birimlerini mimarlıktan ayıran, mimarın tasarımcı kişiliğini öne çıkaran programlar uygulanmalıdır" (90).

"Mimarlık mesleği çok değişik faaliyet alanlarına sahip uygulamalı bir meslektir. Bu olgu mimarlık eğitiminin, bu değişik alanlarda çalışacak insan gücünü yetiştirecek nitelikte olmasını gerektirmekte, ancak bu niteliğin sağlanması çeşitli nedenlerle mümkün olmamaktadır. Eğitim programlarında mimar olmanın yollarını öğreten ve gösteren bir ortak eğitimin yanı sıra seçime bağlı çok sayıda derslerle öğrencinin gelecekte seçeceği alana yönelebilmesi sağlanmalı ve desteklenmelidir"(91).

Yurtsever (92), çağımızda gelişim olarak tanımlanan değişmelerin, her geçen gün zamanı giderek daraltan bir ivme kazandırdığını, mimarlık eğitiminin bu gelişimin gerilerinde kalmaması için analiz ve sentez bilgilerinin eskimemiş olmasına özen gösterilmesine ve birey ile toplumları mutlu kılacak çevreleri tasarlayacak kişiler yetiştirilmesine yönelik programlar uygulanması gereğini vurgulanmaktadır.

1990'lara gelindiğinde ise eğitim programlarında tasarım yöntemlerine ilişkin söylemler yok olurken, tarih, felsefe ve yorumun tasarım stüdyolarına girişi, teknolojiye matematiksel olmayan yaklaşımlar, çevresel krize karşı toplumsal ve kültürel değişim, güvenilir toplum olmak gibi niteliklerin öne çıkmasını savunan görüşlerin varlığı ile gelecek için özgün bir mimarlık kuramı ve mimarlığın bu yeni kültürü hangi yönleriyle destekleyip tanımlayacağı tartışılmaktadır (59).

Mimari tasarım öteki disiplinlerden farklı olarak bilim, sanat, matematik, teknoloji, felsefe, kuram, tarih gibi çeşitli alanlardaki bilgilerin aynı düzeyde eritilmesi yeteneğini gerektirir. Tasarlama bilgisi geniş kapsamlı fazla belirgin olmayan, tanımlanması, anlaşılması, sınıflandırılması ve biçimlendirmesi güç bir bilgidir (93).

Mimarlık öğrencileri, "bilgi ya da bilgisayar ekranında hayali görüntüler kopyalayanlar" haline dönüşmeden bilgiye nasıl ulaşacak, yaratıcı olacak ve öğrenecekler? Broadbent(48), problemlerin ne ile ilgili olduğunu yani problemlerin ortaya çıkmasına neden olan etmenleri saptamanın, onların nasıl çözüldüğünün önemsenmesi ile birlikte olmasını şart koşar. Bu, her önemli unsur, ulusal ya da uluslar arası olay için aynıdır ve mimarlık eğitimi gibi önemli ve kapsamlı konular içinde geçerlidir. Bilgiye ulaşma yolunu açan önemli sonuç, bizi problemleri çözme potansiyeline eriştiren ve bu problemleri artıran nedenleri de ortadan kaldırandır.

Teymur (94), mimarlık eğitiminin hedefi salt "mimar" yetiştirmek olarak belirlenen hedef tanımının yetersiz kaldığını, her eğitim gibi mimarlık eğitiminin de en az iki hedefi olduğunun söyler.

"Birinci hedef: bir yandan toplumsal/kurumsal olarak egemen kılınmış ve tanımlanmış (minimalist) anlamıyla, diğer yandan ise bu tanımları aşarak ve eleştirerek, mimar(ya da, "Mimar) yetiş(tir)mek…çok disiplinli, çok ortamlı ve çok kültürlü bireyler olamk/oluşturmak;ikinci hedef: Mesleğin ötesinde, hatta ona rağmen, topluma ve insanlığa yararlı, duyarlı, eleştirici, yaratıcı, araştırıcı, çok yönlü…vatandaşların ve kentdaşların yetişmesine olanak, ortam, araç…sağlamak" (94).

Mark D. Gross ve Ellen Yi-Luen Do' nun 1997 yılında Washington Üniversitesi' nde yapmış oldukları çalışmalarda tasarım eğitimi için belirli amaçlar ve yöntemler ortaya koymuşlardır. Mark D. Gross ve Yi-Luen Do' nun (95) yapmış oldukları çalışmalarda mimari tasarımın; proje tabanlı stüdyo tabanlı stüdyolarda öğretilebileceğini savunurlar. Tasarımcıların bu ortamda fikirlerini açıkladıkları ve ortaya koydukları, alternatiflerin değerlendirdikleri ve öneriler sunduklarını, sundukları fikirlerin savunulmasında belirli araçlar; çizimler ve üç boyutlu model çalışmaları kullandıkları ve bu yolla da analizlerini, araştırmalarını ve hipotezlerini anlattıklarını savunurlar. Ortaya konulan ürünlerin eleştirilmesi sonucunda da yeni fikirlerin çıkması ve üründe bazı değişimlerin önerilmesi sağlanmış olur. Bu yöntem de öğrencinin iletişim kurabilmesi, kritik edilebilmeye alışması ve bunları içselleştirilmesi amaçlanmıştır. Tasarım stüdyolarında yapılan bu çalışmaların yanında öğrencinin tasarımı ile ilgili olarak yapılan kritikleri daha iyi anlayabilmesi için kuramsal dersler bu derslerde mimari değerleri olan önemli binalar hakkında bilgi verilmektedir. Stüdyoyu bir 'kral' olarak adlandıran araştırmacılar, bu ortamdaki amacın da binalar hakkındaki bilgilerin uygulandığı, tasarlama eyleminin gerçekleştirildiği, alternatiflerin ve değerlendirilmelerin pratik edildiği ve öğrenildiği bir ortam olması gerektiğinden bahsedeler (95)

Eğitimde amaç, bilginin salt duygusal düzeyde algılanarak depolanması değil, bireyin kendi bilişsel süzgecinden geçirilerek düşünce ve davranışında değişime neden olmasıdır. Bellekte depolanan enformasyonların niceliksel olarak miktarlarından öte, bilgi setlerinin bireyin zihninde nasıl temsil edildiği, ilişkilendirildiği, bellekteki organizasyonu ve aktive edilerek düşünceye dönüşümü önemlidir. Bu nedenle, pasif

bilgi (passive knowledge) ile aktif bilme (active knowing) arasındaki ayrım, bilmekle yapmak arasındaki ilişki oldukça önemlidir (96).

Mimari tasarım sürecinin en net bir biçimde tanımlayan bu özelliklere bakıldığında, sürecin doğrusal değil, döngüsel bir aşama olduğu söylenebilir. Fikirlerin, kavramların belirli atlamalarla tekrarlanması sonucu ortaya çıkan ürünün aynı zamanda da zihinsel bir aktivite olduğu açıkça ortadadır. Ayrıca mimari tasarımın kavramların test edilerek geliştirilen, algılama, sezme ve bilme aşamaları ile doğrudan ilişkili yaratıcı bir problem çözme sürecidir (84).

Tasarım stüdyosunun amacı yaratıcılığın ortaya çıkarılması olmalıdır. Yaratıcılığın ortaya çıkarılması ise "öğrendiklerini unutma ("unlearn") süreci (97) ile mümkün olabilmektedir. Başka bir deyişle, ilk yıl stüdyo yöneticisinin görevi, öğrencilere daha önce öğrendiklerini yeniden gözden geçirmeyi, sosyal ve fiziksel çevreyi yeni bir bakış açısıyla görmeyi, kendi yaratıcı potansiyellerini keşfederek gelişmeyi ve mimarlığın alfabesini öğretmek olmalıdır. Kısacası, ilk yıl mimari tasarım stüdyosunun amacı, öğrencilere tasarımın"… kavramların oluşturulduğu ve sonunda mimari mekana dönüştüğü bir düşünme süreci (98) olduğunu kavratmaktır. Bu tanım, düşünmenin yalnız stüdyo mekânı ve zamanı ile sınırlanacağı anlamını taşımaz. Tasarım sürecinde öğrenci tasarımıyla birlikte yaşamayı öğrenmeli, günlük yaşamının her aşamasında tasarımı üzerinde düşünmelidir (97).

Mitchell(99) "mimarlık" ve "kent tasarımı" tanımlarını, fiziksel mekânların yanı sıra sanal mekanları da kapsayacak şekilde genişletmemiz gerektiği" düşüncesi üzerinde durur. Bugün sanal gerçeklik yeni bir boyuttur. Profesörler, yürütücüler, eski öğrenme teknik ve araçlarıyla sınırlanmamalıdır. Nord (100), "Mimarlık temelde kendi meta-dili ile nitelendirilir; onunla ilgili yazılanlar marjinal ve çoğunlukla konu ile ilgisi olmayan şeylerdir", açıklamasını yapar. Ne mimarlık ne mimarlar ne de kaynaklar ve yayınlanmış kitaplar sadece teorik bakış açısıyla sınırlanamaz. Mimarlık eğitimi, geleneksel eğitimin yöntemleri ile sınırlanamaz. Bugün artık yeni bir sayfa açmalı, sunuşlarımızda yeni araçlar kullanmalı ve sanal gerçekliğin bu yeni dilini kullanarak iletişim yeni yolları ve yöntemleri de öğretilmiş olacaktır.

Bugün mimarlık eğitimindeki problem, sadece yeni teknolojik, tarihi ya da teorik veri bilgilendirmesi değil, bunun yanı sıra, öğretmenlerin, yönlendiricilerin düşüncelerini, deneyimlerini ve görüşlerini sunmalarındaki esas, anlam ve yöntemdir.

Lewis, eğitim imkanlarının büyüklüğü ve yeri gibi kaynakların/besleyicilerin öneminin küçümsenemeyeceği ancak bunların profesörlerden ve onların ne öğrettikleri meselesinden daha az önem taşıdığını vurgular.

Mimari tasarım eğitimini tanımlamak onun amaçlarını, bileşenlerini, öğretilebilirliğini ve öğrenilebilirliğini tanımlamakla anlamlaşır. Tasarımın öğretilmesi ve ulaşılmak istenilen noktalar geçmişten günümüze kadar tartışılan ve hatta ortak noktalara taşınamayan bir problemdir. Eğitime ilişkin tartışmalar ürünü ortaya çıkaran süreçten ve bu süreci yönlendiren ilkelerden çok ürünün kendisine bitmiş projelere yönelmiş durumdadır (50).

Diğer yandan mimari tasarım eğitiminin amaçlarından biri tasarıma küresel olarak referans veren yüksek bilişsel seviyede davranışın kurulmasıdır. Tasarım eğitimi bu davranışların ve kabiliyetlerin öğrenilmesini kolaylaştırır. Tasarım eğitimi eğitime başlayanlardan iyi yetiştirilmiş son sınıf öğrencilerine geçişi sağlamaktadır. Böylece bu kapsamda eğitim aşamasında aktarılan kavramların, enstrümantel becerilerin ve yargılama kabiliyetinin artırılmasının önemi büyüktür.

Mimar olacaklara her gün değişen birkaç kuru teknik değil, çağın politik, toplumsal ve estetik sorunları öğretilmesini savunan Cosby, her türlü yeni teknolojik gelişmelere ve yöntemlere de hazırlıklı olmalarını, çözüm yollarını bulmaları gerektiğini savunur (101). Bir başka görüş ise mimari tasarım eğitiminde yalnız teknik sorunlara değil, hümanistik bilgilere de gereken önem verilmelidir diyen Rechter ve Zary bu eğitimde le Corbusier' in "Mimarlık bir meslek değil bir düşünce biçimidir" sözünün bir ilke olarak alınması gerektiğini savunmaktadırlar (101).

Farklı tanımları olmasına karşın "mimarlık eğitimi" ve "mimari tasarım eğitimi" sıklıkla birbirlerinin yerine kullanılmaktadır. Formel mimarlık eğitimi bir mimar adayının tamamlaması gereken kuramsal ve uygulamalı derslerin tümünü kapsamaktadır. Mimari tasarım eğitimi, tasarım yapmanın deneyimlendiği tek ortam olarak bu yapının içinde en ağırlıklı bölümü oluşturur(102).

Eğitimin amacı, mesleki hedeflerine yönelik bireyler arasında gizil yetenekler bağlamında farklılıklar olsa da, bunları geliştirme yollarını araştırmaktır (78).

Friedrich von Schelling (1775-1854), mimarlığı plastikteki müzik olarak tanımlar. Zevi(1993) ve Focillon' a (1992) göre, mimarlığı insanı dışında bırakan diğer sanat dallarından ayıran ayırıcı nitelik, insanı da içine alan üç boyutlu bir mekanda var

olmasıdır. Heykel üç boyutludur, fakat insan onun dışında kalır. Tersine mimarlık içi boş bir heykel gibidir, insan onun içine girer, orada yürür ve yaşar (78).

Mimari tasarım eğitiminde de diğer bütün eğitim programları gibi öğrencinin edindiği yeni bir bilgiyi nasıl kullandığı çok önemlidir. Buradaki önemli konu mimari tasarım eğitiminde bilgiyi kullanmayı etkileyen faktörlerin ortaya konulmasıdır. Bu ortamdaki en önemli faktör kullanılan mimari tasarım süreci yaklaşımı ile yürütücünün rolüdür (84).

3.2. Mimari Tasarım Eğitiminde Uluslararası Yaklaşımlar

İlk olarak 1985 yılında ilkesel olarak benimsenen, Uluslar arası Mimarlık Birliği(Union Internationale des Architects- International Union of Architects-UIA) Mimarlık Eğitimi Komisyonu Mimarlık Eğitimi Onay Sistemi belgesinde (beijing, 1999; Berlin, 2002; İstanbul, 2005), mimarlığın beşeri-fiziksel-sosyal bilimleri, teknolojik ve yaratıcı sanatları içeren, birçok temel unsurun bileşiminden oluşan interdisipliner bir alan olarak tanımlandığı görülebilir. Mimarlık, yapılı çevrenin ve kentsel mekanın biçimlenmesinde etken olan başlıca mesleklerden biri olduğuna göre, çeşitli bağlamlar ve bunlara ilişkin spesifik hedefler ile bağlantılı olmalıdır. Bunlar, sosyal, kültürel, siyasal bağlam; mesleki, teknolojik, endüstriyel bağlam; yerel, küresel, ekolojik bağlam; akademik bağlam; mesleki, ekolojik bağlam; akademik bağlam; uluslar arası bağlam olmak üzere beş ana başlık altında sınıflandırılmaktadır. Böylesi çok değişkenli bir bağlam örüntüsü ile ilişkili olan mimarlık alanı için eğitim süresince gerçekleştirilmesi gereken iki temel amaç, birincisi yaratıcı,yetenekli, eleştirel zihne sahip, meslek etiğine saygılı tasarımcılar yetiştirmek, ikincisi ekolojik duyarlılığa ve toplumsal sorumluluğa sahip iyi dünya vatandaşları yetiştirmek olarak özetlenmektedir(78).

UIA belgelerinde bir mimarın sahip olması gereken, dolayısıyla da, mimarlık eğitimi ile kazandırılması hedeflenen bu nitelikler “yetenek” ve “yaratıcılık” kavramları ile ifade edilmektedir. Bu boylamsal araştırmanın temel kavramları arasında yer alan bu olgular mimarlık eğitimi öğretim hedefleri içinde kavramsal çerçevede irdelenmeden

önce, mimarlık mesleğine yönelen bireylerin bu hedeflere yönelik alt yapısının ne olduğunun tartışılması gerekmektedir (78).

U.I.A (Uluslararası Mimarlar Birliği)' nin "Mimarlık Eğitim Bildirgesi" ' nde cevapları beklenen sorular (74):

- Mimarın yerine getirmesi gereken işlevler ve hizmetler nelerdir?
- Mimarın işlevlerini yerine getirebilmesi için sahip olması gereken beceriler ve bilgiler nelerdir?
- Mimarlık eğitiminin teori ve pratik ilişkisi nasıl kurulmalıdır?
- Ülkelerin ve bölgelerin yerel nitelikleri ve koşulları uluslar arası standartlaşmada nasıl değerlendirilmelidir?
- Uluslar arası düzeyde eş kredilendirme sağlanabilir mi?
- Eğitim programlarının değerlendirilmesinde niceleyici standartlara yer verilebilir mi? (Öğretim üyesi ve öğrenci sayısı, fiziksel olanaklar v.b.)

Avrupa Topluluğu da üye mimarlarının unvan ve diplomalarında eşdeğerliliği korumak, ortak eğitim standartlarını belirlemek için mimarlığı çeşitli işlevleri yerine getiren bir olgu olarak tanımlanan çalışmalarda bulunmuşlardır. Buna göre; mimarlık bilgisi, kültürel, mesleki, bilimsel, sanatsal, morfolojik, süreçsel, toplumsal, ekonomik, faydacı, statik, teknolojik bir olgudur. Avrupa Topluluğu içinde mimarlık eğitiminin genel çerçevesi bu olgularla biçimlenmektedir.

Mimarlık eğitimi, gerek ulusal gerekse küresel boyutta toplumun sosyal, ekonomik ve kültürel gelişimine katkıda bulunmalıdır. UIA (International Union of Architects) belgelerinde, mimar adayının bir genellemeci olarak yetiştirilmesinde, ders programlarının yapılanmasında, "Tasarım", "Bilgi", "Bütünleştirici beceriler" olmak üzere üç temel grup altında sınıflandırılmaktadır (78).

- Tasarım alanı,
  - Yaratıcı düşünce, hayal gücü, yenilikçilik,
  - Bilgi toplama, sorun tanımlama, analiz, sentez, eleştirel düşünce, eylem stratejisi oluşturabilme, yargı yeteneği,
  - Üç boyutlu düşünme yeteneği,
  - Tasarım probleminin çözümünde, çeşitli faktörlerin etkinliğinde edinmiş olduğu olgusal bilgiyi bütünleştirebilme ve uyarlayabilme yeteneği,

- Bilgi alanı,
  - Kültürel ve sanatsal,

yerel mimari, dünya mimarisi, tarihi ve kültürel miras ve öncelikler, güzel sanatlar bilgisi, diğer yaratıcı disiplinler ile mimarlık arasındaki bağlama yönelik farkındalık,

  - Toplumsal,

toplum, işveren ve kullanıcıların gereksinimlerine yanıt verecek proje tanımı; ergonomik ve mekansal koşullar çerçevesinde eşitlikçi tutum ve ulaşılabilirlik konularındaki toplumsal bağlamı anlama; mimarlık ile ilişkisi düzeyinde yasal prosedürler, felsefe, siyaset ve etik konularının farkında olma,

  - Çevresel,

doğal çevre yapılı çevre ayrımı; ekolojik sürdürülebilirlik, koruma ve atık yönetimi, enerji tasarrufu, pasif sistemler ve doğal sistemlerin(afet riskleri de dikkate alınarak) yönetimi konularını anlama; peyzaj mimarlığı, kentsel tasarım, bölgesel ve ulusal planlama ile bunların yerel ve küresel demografi ve kaynaklarla ilişkisinin farkında olma,

  - Teknik,

Malzeme, strüktür ve inşaata ilişkin teknik bilgiler; yapım teknolojilerindeki değişimi anlama; servis, ulaşım, iletişim, bakım ve güvenlik sistemleri konularını anlama; tasarımın gerçekleştirilmesinde teknik dokümantasyon, şartname, maliyet planlaması ve kontrol süreçlerinin farkında olma,

  - Tasarım,

Tasarım kuramı ve yöntemleri bilgisi, tasarım süreçlerini anlama; mimari eleştiri bilgisi,

  - Mesleki,

Meslek, iş yönetimi, finansman ve hukuk bağlamında bilgi; inşaat ve yatırım sektörleri, mali dinamikler ve tesis yönetimi konularını anlama, proje yönetimi ve mesleki danışmanlık hizmetlerinin işlevlerinin farkında olma; mimarın yasal sorumluluklarını, mesleki etik kurallarını anlama; toplumsal ve uluslar arası bağlamda mimarın potansiyel rollerinin farkında olma,

- Beceri alanı,
  - Düşünceyi sözlü iletişim araçlarının yanı sıra, grafik, sayısal ifade, çizim, maket, simülasyon gibi anlatım teknikleri kullanılarak iletebilme yeteneği,

- Tasarım önerisini araştırma ve geliştirme süreçlerinde gerek eskiz ve el çizimleriyle, gerekse sayısal ortamda grafik ifadeye dönüştürebilme yeteneği,
- Yapılı çevreye ilişkin performans değerlendirmelerine ilişkin sistematik anlama.

1996 yılında Barselona' da yapılan Uluslar arası Mimarlar Birliği UIA XX. Genel Kurulunda Kabul Edilen Mimarlık Eğitimi Şartına aşağıda yer verilmiştir.

Amaçlar

Bu şartın amacı, ilk etapta, bireysel kazanımların herkes tarafından paylaşılabilmesini sağlayacak küresel bir mimarlık eğitim ağı kurulmasına öncülük etmek ve mimarlık eğitiminin çağdaş dünyadaki en önemli çevresel ve mesleki zorlukları içinde barındırdığı anlayışını yaymaktadır.

Genel Konular

1. Eğitimciler, mimarları günümüz ve gelecek için yeni çözümler üretmek üzere hazırlamalıdır; çünkü önümüzdeki dönem birçok insan yerleşmesindeki sosyal ve işlevsel bozulmadan kaynaklanan ciddi ve karmaşık sorunları da beraberinde getirecektir. Bu sorunlar arasında, küresel kentleşme ve bunun sonucunda mevcut çevrelerin tükenmesi, ciddi bir konut, kentsel hizmet ve sosyal altyapı sıkıntısı ve mimarların yapılı çevre projelerinden gittikçe daha çok dışlanması sayılabilir.
2. Mimarlık, yapıların niteliği, bunların çevreleri ile ilişkisi, doğal ve yapılı çevreye olduğu kadar toplu ve tekil kültürel mirasa gösterilen saygı, toplumu ilgilendiren konulardır
3. Mimarların bölgesel özellikleri ve bireylerin, sosyal grupların, toplulukların ve insan yerleşmelerinin ihtiyaçları, beklentileri ve yaşam kalitelerinin yükseltilmesine yönelik pratik uygulamalar önerebilmelerinin sağlanması yararınadır.
4. Mimarların eğitilme ve yerleştirilme yöntemleri bir yandan işverenlerin, kullanıcıların, yapı endüstrisinin ve mimarlık mesleğinin değişen talep ve ihtiyaçlarını (yapı elde etme sistemleri de dahil olmak üzere) karşılayacak şekilde, diğer yandan da bu tür değişimlerin arkasındaki politik ve mali

nedenleri de dikkate alarak, müfredatın gelişiminde kültürel bir zenginlik sağlayacak ve esnekliğe olanak verecek biçimde çeşitli olmalıdır.

5. Bölgesel ve kültürel gelenek ve uygulamaların bilincinde olunması ve müfredatta bu çeşitliliği yansıtan farklılıklar bulunması gereğinin yanı sıra, kullanılan pedagojik yöntemlerde ortak bir zemin de mevcuttur. Bazı ortak yeteneklerin belirlenmesiyle, ülkelerin, mimarlık okullarının ve meslek kuruluşlarının geleceğin mimarlarına verdikleri eğitimleri değerlendirmeleri ve geliştirmeleri olanaklı hale gelecektir.
6. Mimarların farklı ülkeler arasında giderek artan hareketliliği, her diplomanın, sertifikanın veya benzeri resmi yeterlik belgesinin karşılıklı olarak tanınması veya onaylanmasını gerektirmektedir.
7. Derecelerin, diplomaların, sertifikaların ve mimarlık alanında uygulama yapmak için gerekli diğer resmi yeterlik belgelerinin karşılıklı tanınması, bu belge sahiplerinin söz konusu yetkinliklere sahip oldukları ve bu düzeyi koruyacakları konusunda güvence veren nesnel ölçütlere dayanmaktadır.
8. Geleceğin dünyasına dair ilk tohumları mimarlık okullarında atılacak olan vizyon şu hedefler üzerine kurulu olmalıdır:

- İnsan yerleşmelerindeki tüm insanlar için insan onuruna yaraşır bir yaşam kalitesi,
- İnsanların sosyal, kültürel ve esneklik gereksinimlerine saygılı ve mimarlıkta malzemelerin etkin kullanımı ile hem ilk maliyetleri hem de gelecekteki bakım masraflarını dikkate alan bir teknik uygulama,
- Yapılı ve doğal çevrenin, mevcut kaynakların rasyonel kullanımı da dahil olmak üzere ekoloji olarak dengeli ve sürdürülebilir gelişimi,
- Herkesin kendi malı ve sorumluluğu olarak görüp değer verdiği bir mimarlık

9. Mimarlık ve çevreyle ilgili konular ilk ve orta dereceli okulların genel eğitiminin bir parçası haline getirilmelidir; çünkü hem geleceğin mimarlarına hem de gelecekte yapıları kullanacak olanlara yapılı çevreye ilişkin bilincin erken kazandırılması önemlidir.
10. Mimarlar için sürekli mesleki gelişim sistemleri oluşturulmalıdır, çünkü mimarlık eğitimi hiçbir zaman ucu kapalı bir süreç değildir, aksine yaşam boyu öğrenmeye dayanır.

2. Mimarlık Eğitiminin Amaçları

1. Mimarlık eğitimi, öğrencilerin, toplumun ve bireyin ihtiyaçlarına fiziksel bir biçim getiren ve bunu yaparken duygu, akıl ve sezgi arasındaki gerilimleri dengelemesi gereken mimarlık uygulaması bağlamında, inşa etme eylemini kavramsallaştırabilme, tasarlayabilme ve gerçekleştirebilme kapasitelerini geliştirmektedir.
2. Mimarlık, beşeri bilimler, sosyal ve fiziksel bilimler, teknoloji, çevre bilimleri, yaratıcı sanatlar ve genel bilimlerin bilgilerinden bir disiplindir
3. Resmi bir yetkinlik derecesi sağlayan ve meslek adamlarının mimarlık alanında uygulama yapabilmesine olanak veren eğitim, temel konusu mimarlık disiplini olan ve üniversiteler, politeknik okullar ve akademilerde verilen, üniversite/yüksek öğretim düzeyinde bir eğitim olmalıdır. (Burada bahsedilen yüksek öğretim, yurtdışında lise düzeyini takip eden ve bir mesleki derece ile sonuçlanan, "üçüncü eğitim" yani "tertiary education" adı verilen, üniversite ve kolej düzeyindeki eğitimdir
4. Mimarlık eğitimi;
    - Gerek estetik gerekse teknik gereksinimleri karşılayan mimari tasarımlar yapabilme becerisini,
    - Mimarlık ve ilgili sanat dalları, teknolojiler ve insan bilimlerine ilişkin kuramlar ve bunların tarihleri hakkında yeterli bilgiyi,
    - Mimari tasarımın kalitesinin etkileyicisi olarak, güzel sanatlar konusunda bilgili olmayı,
    - Kentsel tasarım, planlama ve planlama sürecinin gerektirdiği beceriler konusunda yeterli bilgiyi,
    - İnsanlar ve yapılar, bu yapılarla çevreleri arasındaki ilişkileri anlayabilmeyi, yapıları ve yapılar arasındaki mekânları, insan-gereksinim ve ölçülerine ilişkilendirme gereğini kavramış olmayı,
    - Mimarlık mesleği ve mimarın toplumdaki yerini kavramayı ve bunlara, özellikle sosyal faktörleri göz önüne alan tekliflerin hazırlanmasında işlerlik kazandırabilmeyi,

- Yapı tasarımı ile bağlantılı olarak strüktür tasarımı, inşaat ve mühendislik sorunlarını kavramış olmayı
- İç mekânlarda konfor koşulları yaratabilmek ve iklim koşullarına karşı koruyabilmek için yapıların fiziksel sorunları ve teknoloji ile işlevleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmayı,
- Yapıların kullanıcılarının taleplerini maliyet öğeleri ve imar kurallarının koyduğu sınırlar içinde karşılamak için gerekli tasarım becerilerine sahip olmayı,
- Tasarım kavramlarını yapılara dönüştürmek, planları genel planlara bütünleştirmek için gerekli olan üretim, örgütlenme, yasal düzenlemeler ve işlemler konusunda yeterli bilgiye sahip olmayı, içerir.

5. Müfredat oluşturulmasında dikkate alınması gereken özel noktalar şunlardır:
    - Hem insani, sosyal, kültürel, kentsel, mimari ve çevresel değerlere hem de mirasına karşı sorumluluk bilinci,
    - Ekolojik açıdan sürdürülebilir tasarımlar ve çevresel koruma ve iyileştirme çalışmalarının nasıl gerçekleştirilebileceğine dair yeterli bilgi,
    - Mimarlıkla ilgili disiplinler ve inşaat yöntemlerinin kapsamlı bir şekilde anlaşılması üzerine kurulu, yapı teknikleri konusunda yaratıcı bir ustalığın gelişimi,
    - Proje finansmanı, proje yönetimi, maliyet kontrolü ve yapı elde etme yöntemlerine ilişkin yeterli düzeyde bilgi
    - Hem öğrenciler hem de eğitmenler için mimarlık öğreniminin doğal parçası haline gelmek üzere, araştırma teknikleri konusunda eğitim.

5. Mimarlık eğitimi aşağıdaki becerilerin kazanılmasını sağlamalıdır:

A- Tasarım

- Hayal gücünü çalıştırma, yaratıcı düşünme, yenilikler getirme ve tasarım öncülüğünü yürütme becerisi,

- Bilgi toplama, sorunları tanımlama, analiz ve eleştirel düşünce gücünü uygulama ve eyleme dönük stratejiler becerisi,
- Tasarım araştırmasında üç boyutlu düşünme,
- Tasarım çözümünün oluşturulmasında, farklı etkenleri bir araya getirme, bilgileri bütünleştirme ve yeteneğini kullanma becerisi.

B-Bilgi

B1. Kültürel ve Sanatsal Çalışmalar

- Yerel mimarlık ve dünya mimarlığında daha önceki tarihi ve kültürel örneklerin oluşturduğu bilgiyi dikkate alarak hareket etme becerisi,
- Güzel sanatlar bilgisini mimari tasarımda bir kalite unsuru olarak ele alarak çalışma becerisi
- Yapılı çevredeki tarihi miras konusuna dair anlayışı,
- Mimarlık ve diğer yaratıcı disiplinler arasındaki bağlantılara ilişkin bilinç

B2. Sosyal Çalışmalar

- Toplumu tanıyarak hareket etme ve toplumun ihtiyaçlarını temsil eden işverenler ve kullanıcılarla çalışma becerisi
- Toplumu temsil eden kullanıcı ve işveren ihtiyaçlarının tanımından hareketle proje teklifi geliştirme ve farklı türdeki yapılı çevreler için bağlamsal ve işlevsel ihtiyaçları araştırma ve tanımlama becerisi,
- Yapılı çevrelerin gerçekleştirdiği sosyal bağlama, ergonomi ve mekansal ihtiyaçlara ve eşitlik ile erişimle ilgili konulara dair anlayış,
- Planlama, tasarım, inşaat, sağlık, güvenlik ve yapılı çevrelerin kullanımı ile ilgili yasa, yönetmelik ve standartlarla ilgili bilinç

B3. Çevresel Çalışmalar

- Doğal sistemler ve yapılı çevrelerle ilgili bilgiyi kullanarak hareket etme becerisi,
- Koruma ve atık yönetimi konularına ilişkin anlayış,

- Hem malzemelerin yaşam döngülerine, ekolojik sürdürülebilirlik, çevresel etki, düşük enerji kullanımlı tasarım gibi konulara, hem de pasif sistemler ve bunların yönetilmesine ilişkin kavrayış,
- Hem peyzaj mimarlığı ve kentsel tasarım, hem de bölgesel ve ulusal planlamanın tarihi ve uygulaması, ayrıca bunların yerel ve küresel nüfus ve kaynaklarla ilişkisi konusunda bilinç,
- Doğal sistemlerin, doğal afet riskleri de dikkate alınarak yönetimi konusunda bilinç.

B4. Teknik çalışmalar

- Strüktür, malzeme ve yapı sistemi konusunda teknik bilgi,
- Yapım tekniklerinin kullanımında yenilikçi bir teknik yetkinlikle hareket edebilme becerisi ve bu tekniklerinin gelişimine ilişkin kavrayış,
- Teknik tasarım süreçleri ve strüktür, yapı teknolojileri ve hizmet sistemlerinin işlevsel bir bütüne dönüştürülmesi konusunda kavrayış,
- Hem altyapı sistemleri hem de ulaşım, iletişim, bakım ve güvenlik sistemlerine ilişkin kavrayış,
- Tasarım gerçekleştirilmesinde teknik dokümantasyon ve şartnamelerin rolünün ve inşaat, maliyet, planlama ve kontrol süreçlerinin anlaşılması

B5. Tasarım Çalışmaları

- Tasarım kuramı ve yöntemlerine ilişkin bilgi,
- Tasarım prosedürleri ve süreçlerinin anlaşılması
- Tasarımda geçmiş örnekler ve mimari eleştiriye ilişkin bilgi.

B6. Mesleki Çalışmalar

- Mesleki, ticari, mali ve yasal bağlamlara ilişkin bilgiye dayanarak hareket edebilme becerisi,
- Mimarlık hizmetlerinin elde edilmesinin farklı yöntemlerini anlama becerisi,
- İnşaat ve kalkınma endüstrilerinin, mali dinamiklerinin, emlak yatırımlarının ve hizmet yönetiminin işleyişi konusunda kavrayış,

- Mimarların geleneksel ve yeni çalışma alanlarındaki uluslar arası bağlamdaki potansiyel rollerine ilişkin kavrayış,
- Ticaret ilkeleri ve bunların yapılı çevrelerin gelişimi, proje yönetimi ve mesleki danışmanlık hizmetlerinde kullanılma şekillerine ilişkin kavrayış,
- Mimarlık uygulamaları için geçerli olan mesleki etik ve davranış kuralları ile mimarların kayıt, uygulama ve inşaat sözleşmelerindeki yasal yükümlülüklerine ilişkin kavrayış.

C-Beceri

- İş birliği, konuşma, hesaplama, yazma, çizme, maket yapma ve değerlendirme yollarıyla çalışma ve fikirleri aktarma becerisi.
- Bir tasarım önerisini araştırmak, geliştirmek, tanımlamak ve aktarmak için, serbest el, elektronik, grafik ve maket yapma gibi yetenekleri kullanabilme becerisi,
- Elle ve/veya elektronik yöntemlerle yapılı çevrelerin performans ölçümünü yapmak gibi değerlendirme sistemlerine ilişkin kavrayış.

Mimarlık Eğitimi İçin Ölçütler

Yukarıda dile getirilen hedeflere ulaşabilmek için, aşağıdaki hususlar göz önüne alınmalıdır:

- Eğitim kurumlarının düzenli aralarla öz-değerlendirme yapmalarına ve aynı alandan kişilerin değerlendirmelerine olanak verecek sistemler geliştirilmesi tavsiye edilir.
- Her eğitim kurumunun öğrenci sayısını eğitim verme kapasitesine göre ayarlanması gerekir.
- Mimarlık eğitiminin her alanında bilgisayar kullanımı öğretilmelidir.
- Ortak bir anlayışın kazanılabilmesi ve mimarlık eğitiminin yükseltilebilmesi için bu ilişki korunmalıdır.

- Araştırma, mimarlık eğitimi verenler için temel bir faaliyet olarak görülmelidir. Mimarlık alanındaki araştırmaların değerlendirilmesi için özel değerlendirme kurulları oluşturulmalı ve genel araştırma değerlendirme kurullarında mimarlar da bulunmalıdır.
- Tasarım projesi çalışmaları, kazanılan bilgi ve bunların tamamlayıcısı olan becerilerin bir sentezi olmalıdır

Yüzyıl Yüksek Eğitim Dünya Bildirgesinin değerlendirildiği belgeyi, "UIA / UNESCO Mimarlık Eğitimi Şartı" ile başlayan ve UIA "Mutabakat" metinleriyle de ilişkili olarak gelişen sürecin bir devamı olarak görebiliriz. Belge, UIA' nın mimarlık eğitimi çalışmalarını ve konunun geçmişini ele alan bir giriş bölümüyle başlıyor. 1998 yılında Paris' te yapılan UNESCO Yüksek Eğitim Dünya Konferansı'nda kabul edilen belgede,"UIA ve Mimarlık Eğitimi: Düşünceler ve Tavsiyeler" belgesinin kapsamı şöyle özetleniyor:

- Kabul edilmesinden 6 yıl sonra UIA - UNESCO Mimarlık Eğitimi Şartı' nın yayılmasını, uygulanmasını ve değişik UIA üye kesimlerinde verilmekte olan mimarlık eğitimindeki durumu dikkate alarak bir değerlendirme yapmak,
- Mimarlık eğitimi programlarının incelenmesi ve geliştirilmesi için açık, belirgin bir çerçeve önermek,
- Ders programlarının hem biçimi, hem de içeriği üzerine kısa pedagojik tavsiyelerde bulunmak,
- Toplumun evrimi ve mimarlık eğitiminde bu evrime yanıt verecek yolları düşünen bir kültürün geliştirilmesini teşvik etmek,
- UNESCO' nun 21. Yüzyıl Yüksek Eğitim Dünya Bildirgesi ile UNESCO- UIA Mimarlık Eğitimi Şartı arasındaki ortak noktaların altını çizmek(103).

UIA' nın bu belgesinde mimarlık eğitimini, toplumsal, kültürel, politik, mesleki, teknolojik, akademik ve uluslar arası bağlamda ele alan görüşler, eğitimin içeriğine ve ders programlarının yapısına ilişkin değerlendirmeler geliştirilmiş. Belgede, mimarlık eğitiminde yöntemler üzerinde de duruluyor, eğitimde bilginin, kişilerin, öğretim üyelerinin, öğrencilerin, zamanın, eğitim mekanlarının ve mali işlerin yönetimi ele

alınıyor. Kısaca "onay"(=validation) ve eğitimle edinilen niteliklerin ulusal ve uluslararası düzeyde aktarılabilirliği konusunun da işlendiği belgede, şu konulara ilişkin görüşleri de bulabiliyoruz: Uzmanlaşma, uygulama ve öğrenim arasında karşılıklı etkileşim, yetişme ve bilgi düzeyi ile ilişkili olarak ruhsat vb. belgelerin verilmesi, meslek içi eğitim, üniversite öncesi eğitim ve mimarın edindiği beceri ve yapabileceği uygulamaların yararlı olabileceği diğer alanlar. Belgenin sonunda, "UIA ve Mimarlık Eğitiminin Geleceği" başlığı altında sonuca ilişkin bir özetleme ve tavsiyeler yer alıyor(103).

UNESCO ile 2000 yılında imzalanan bir protokolle oluşturulan "UNESCO- UIA Mimarlık Eğitimi Onay Komitesi" hazırladı. Onay(=validation) sistemi ile eşkredilendirme (=akreditasyon) sistemi arasındaki ayrımı belirtmekte yarar var. Akreditasyonda ilkesel olarak eğitimi oluşturan "girdiler" esas alınırken, "onay" sisteminde "çıktıları" ın temel aldığı bir değerlendirme söz konusu. Öte yandan, akreditasyonun genellikle eğitim kurumlarıyla doğrudan ilişkili bir örgütlenmeyle yapıldığını, "onay" sürecinin ise eğitimin dışında yer alan ve eğitim sonrası uygulamayla ilişkili, örneğin UIA gibi kuruluşlar tarafından gerçekleştirildiğini söylemek de mümkün. Ancak her iki sistemin de aynı gereksinmelerden kaynaklandığı ve aynı doğrultuda sonuçlara yönelik olduğu görülüyor. UIA' nın "Onay Sistemi" ile neyi amaçladığını, sistemin hangi gereksinimlere yanıt vermeye çalışacağını, dönemin UIA Başkanı Vassilis SGOUTAS özetle şöyle anlatıyor:

"Küreselleşmenin etkileri, mimarlar olarak bizlerin hayatındaki gerçekleri değiştirdi. Mesleğin uygulanması gittikçe daha fazla liberalize oluyor. Mimari eğitimde aynı doğrultuda bir gelişme gösteriyor. UNESCO / UIA Mimarlık Eğitimi Onay Sistemi, kaos olabilecek duruma düzen getirmeyi amaçlıyor ve böylelikle görevimizin, toplumun hizmetine sunulacak nitelikli mimarlığı üretebilmek üzere uygun şekilde donatılmaktan başka bir şey olmayan temel ilkesini sağlamlaştırmayı umuyor."

"Eşitsizliğin olduğu bir dünyada yaşadığımız doğrudur. Mimarlığın, uluslar arası ortamda uygulanmasında dengelerin aynı düzeyde olmadığı, eşit olanakların bulunmadığı da doğrudur. Mimarlık mesleğinin uygulanmasını daha eşitlikçi bir hale getirmek görevi, kolay bir iş değildir. Dengesizliği uzun vadede sadece eğitim düzeltebilir." (103).

UIA' nın 2002 yılında Berlin' de yapılan 22. Genel Kurulu'nda da mimarlık eğitimi konusunda iki önemli belge, ilkesel olarak kabul edildi. Genel kurul kararında söz konusu belgelerin, süreç içinde geliştirilmesi öngörülüyor. Belgelerden biri "UIA Mimarlık Eğitimi Komisyonu" tarafından hazırlandı ve "UIA ve Mimarlık Eğitimi: Düşünceler ve Tavsiyeler" başlığını taşıyor. Berlin Genel Kurulu'nda ilkesel olarak kabul edilen bir diğer belge ise, UIA aracılığıyla mimarlık eğitiminde uluslar arası düzeyde bir "onay"(=eğitimin geçerliliğinin onaylanması, validation) sistemi getirmeyi amaçlıyor ve "UNESCO-UIA Mimarlık Eğitimi Onay Sistemi" başlığını taşıyor(103).

UIA Mimarlık eğitimi Onay Sistemi Belgelerine göre, eğitim ile kazandırılması hedeflenen niteliksel ölçütler ve bir mimarın sahip olması gereken temel formasyon, bilgi, yetenek ve beceriler özetle belirtilmiştir:

- Sürdürülebilirlik ilkesine dayalı estetik ve teknik gereksinimleri karşılayabilecek mimari tasarım yaratabilme yeteneği,
- Mimarlık tarihi, kuramları, sanat, teknoloji ve insan bilimleri konularında yeterli bilgi,
- Mimari tasarımın niteliğini etkileyebilecek güzel sanatlar bilgisi,
- Kentsel tasarım, planlama ve planlama süreçlerine ilişkin yeterli bilgi,
- İnsan ve bina, bina ve çevresi arasındaki ilişkileri, yapısal çevrenin insanın gereksinimleri ve ölçeği ile ilişkilendirilmesi gerekliliğini anlama,
- Mimarlık mesleğinin ve mimarın toplumdaki rolünü, özellikle de, önerilerin hazırlanmasında sosyal faktörlerin göz önünde alınması gerekliliğini anlama,
- Mimarlık mesleğinin ve mimarın toplumdaki rolünü, özellikle de, önerilerin hazırlanmasında sosyal faktörlerin göz önüne alınması gerekliliğini anlama,
- Tasarım projesinin araştırma, öneri hazırlama, teklif sürecine ilişkin metotları anlama,
- Bina tasarımına ilişkin strüktürel tasarım, konstrüksiyon ve mühendislik problemlerini anlama,
- İç mekanda iklimsel etkilere karşı korunma ve konfor koşullarının sağlanması amacıyla fiziksel problemler, yapı teknolojisi ve yapıların işlevleri hakkında yeterli bilgi,
- Yönetmelikler ve maliyet faktörlerinin belirlediği sınırlılıklar çerçevesinde kullanıcının gereksinimini karşılayabilecek tasarım deneyimi,

- Tasarım konseptini inşaya dönüştürebilecek ve planları genel planlamaya entegre edebilecek, üretim, örgütlenme ve yasal düzenlemeler ile ilgili yeterli bilgi,
- Proje finansmanı, proje yönetimi ve maliyet etkinliği konularında yeterli bilgi.

Belgelere göre mimarlık eğitiminin içeriği,

- Öncelikle, olabildiğince kapsamlı, dolayısıyla genellemeci olmayı amaçlamalı,
- Özel bir odaklanma ve kesinlik gerektiren alanlarda uzmanlaşma sağlanmalı,
- Mühendislik, sanat, ekonomi ve benzeri ilişkili disiplinler ile bütünleşme amacı taşımalı,
- Lisansüstü programları, farklı disipliner uygulama ve araştırmalar ile üst düzeyde bilgi ve uzmanlaşmayı sağlamalı,
- Durağan kalmamalı, dinamik olmalı, bilginin yeni formlarına, toplumsal değişmelere ve yapım endüstrindeki gelişmelere yanıt verebilmektedir.

Avrupa Yüksek Öğretim Alanı şekillendirme çalışmalarının uluslararası mimarlık gündemine taşındığı ilk toplantı 1-4 Eylül 2001 tarihinde Hanya' da gerçekleştirilen 4. Avrupa Mimarlık Okul Başkanları Toplantısı' dır. "Bologna Bildirisinin Işığında Mimarlık Eğitiminin Geleceği Üzerine Düşünmek" (Speculating the Future of Architectural Education in the Light of the Bologna Declaration) teması çerçevesinde gerçekleştirilen toplantıda, mimarlık eğitiminin Avrupa Yüksek Öğretim Alanı' na uyumu için istenen özel koşulları belirten ve EAAE' nin alanın gelişmesine katkıda kararlı olduğunu bildiren ve EAAE Hanya Kararları 2001 (Chania Statement 2001) olarak tanımlanan metin katılımcıların oybirliği ile onaylanmıştır. Karar metni Bolonya sürecinde mimarın eğitimi ve mesleğini ilgilendiren bir dizi çalışmanın mimarlık eğitimi üzerindeki etkileri, öngörüleri ve yaptırımları dikkate alınarak oluşturulmuştur(104).

İngiltere de, mimarlıkla ilgili eğitim programları ve uzmanlık sınavlarını denetlemesi ve değerlendirmesi iki kurum tarafından ortak olarak yapılmaktadır. Bu kurumlar, RIBA ve ARB' dir (Architects Registration Board-Mimarlar Kayıt Kurulu) RIBA mesleğin uygulanması için gerekli dersleri ve sınavları belirlemektedir. Ders içerikleri her 5 yılda bir yenilenmektedir. Mimar adaylarının 7(5+2) yıllık eğitimlerini tamamladıktan sonra mimar ünvanını kullanabilmek ve uygulama yapabilmek için RIBA' nın kayıt-tescil sınavında başarılı olması gerekmektedir. Mimarlık okulları,

derslerini ve sınavlarını RIBA ‘nın sınav içeriğine paralel bir yapıda yürütmektedir (105).

RIBA (Royal Institute of British Architects) Eğitim Komitesinin, onay sistemini(validation) konu aldığı 2002 tarihli bildirgesinde, Tasarım, Teknoliji-Çevre, Kültürel bağlam, İletişim ve iş yönetimi-Hukuki çerçeve olmak üzere 5 ana tematik başlığın, eğitimin hangi süreçlerinde, hangi anahtar terimlere göre değerlendirilebileceğine yönelik olarak hazırlanmıştır. Anahtar terimler, kazanımı hedeflenen niteliksel ölçütlerin ne düzeyde gerçekleştirildiğine yönelik kriterleri belirlemektedir. Farkındalık (awareness), bilgi (knowledge), anlama(understanding), beceri (ability) olmak üzere dört ana başlık altında ifade edilen bu terimler, eğitimin birinci, ikinci ve üçüncü aşamalarında bireyin sahip olması gereken yeterlilik ifade etmektedir. Farkındalık (awareness), genel kavram, tema, kural, metod ve prosedürlere ilişkin özel bir bilgilendirme olmaksızın haberdar olmayı; bilgi(knowledge), gerçekler, tanımlar, kurallar, yöntemler, süreçler, yöntemler, süreçler gibi olgulara yönelik enformasyonu; anlama(understanding), bilgiyi alma, özümseme ve kendilemeyi, beceri(ability), bilginin gerekli durumlarda ilişkili konulara uyarlanabilmesi deneyimi gerekmektedir. RIBA onay kriterlerine göre, temel birinci aşama mimarlık eğitimi, lisans eğitiminin tamamlandığı ikinci aşama mimarlık eğitimi ve “master” düzeyi ile ifade edilen üçüncü aşama mimarlık eğitimi olmak üzere eğitimin çeşitli aşamalarında bireyin sahip olması gereken farkındalık, bilgi, anlama ve beceri düzeyi farklılaşmakta, daha karmaşık ve bütünleşik bir yapı kazanmaktadır (78).

Mimarlık okullarının eş değerliliğini saptayabilmek için çeşitli ülke ve kuruluşlarda eğitimin içeriği açısından belirlenmiş standartlar ve/veya ilkeler mevcuttur. Uygulamaya konmuş sistemlerden birisi olan NCARB (The National Council of Architectural Registration Boards) sistemine göre, mimarlıkta alınması gerekn minumum kredi 160’ tır. Bu 160 kredi 5 gruba şu şekilde ayrılmıştır:

1. Genel Konular (40 Kredi); İngilizce, sanat ve edebiyat, matematik, doğa bilimleri, toplum bilimleri
2. Tarih, İnsan Davranışları ve çevre (16 Kredi)
3. Tasarım (50 Kredi)
4. Teknik Sistemler (25 Kredi); Taşıyıcı sistemler, çevre kontrolü sistemleri, yapı malzemeleri ve kullanımı

5. Meslek Pratik (5 Kredi); Süreç, proje finansmanı ve ekonomisi, yönetim, kanunlar ve yönetmelikler

Bu beş gruptaki kredilerin dışında 25 kredilik bir seçme dersler grubu bulunmaktadır.

ACSA 1912' de mimarlık eğitiminin niteliğini geliştirmek amacıyla kurulmuştur. Birliğin, ABD ve Kanada' daki akredite olmuş mimarlık okullarının tamamından ve programları akredite edilmemiş okullardan oluşan 200 üyesi bulunmaktadır. ACSA her yıl toplantılar düzenleyerek, mimarlık okullarındaki öğretim üyelerine, mimarlık kuramı, araştırmalar ve öğretim ile ilgili bildiriler sunma olanağı sağlamaktadır (106).

Birçok eyalet kayıt kurulu, kayıt için başvuru sahiplerinin akredite edilmiş bir mimarlık okulundan mezun olmaları koşulunu aramaktadır. Kurullar, NAAB' ın akreditasyon sürecini esas almaktadır. Çoğu eyalette geçerli mevzuat ve bütün eyalet kurullarının getirdiği düzenlemeler, NAAB tarafından akredite edilmiş bir programdan alınmış diploma şartını aramaktadırlar (106).

4. MİMARLIK EĞİTİMİ SÜRECİNDE BİREYİN ALGI DEĞİŞİMİNİN GÖRSEL ÇEVRE DEĞERLENDİRME TEKNİKLERİ İLE İNCELENMESİ

4.1. Algı Değişimini Ölçmeye Yönelik, Görsel Çevre Değerlendirme Tekniklerinin Kullanılması- Örnek Çalışmalar

Deneysel literatür incelendiğinde pek çok araştırmacının (Sanoff 1974(108), Groat 1988(109), Hershberger ve Cass 1988(110), Nasar 1989(111), vb…) özellikle sıralama ve anlamsal farklılaşma ölçeklerini, görsel çevre değerlendirme tekniği olarak seçtiği görülür (107, 112; 113). (Baytin. P., 2007, yazarın izni ile "Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü -Görsel Çevrede Etki Çözümlemesi-Ders Notu" ndan faydalanılmıştır) (107)

- **ANLAMSAL SIRALAMA ÖLÇEĞİ (SRS: Semantic Rating Scale)**

- **ANLAMSAL FARKLILAŞMA ÖLÇEĞİ (SD: Semantic Differantial)**

İnsan-çevre araştırmalarında kullanılan öznel değerlendirme teknikleri içinde en bilineni ve sıklıkla uygulananı, **Anlamsal Farklılaşma ölçeği**dir. Özellikle mimari uyarana deneklerin verdiği yanıtları değerlendirmede oldukça yaygın bir kullanım alanı olan **Anlamsal Farklılaşma ölçeği**nin orijinal metni Osgood, Suci ve Tannenbaum tarafından 1958'de yazılmış, daha sonra Osgood ve Suider tarafından 1969'da geliştirilmiş ve günümüze kadar pek çok çevre tasarımcısı, mimar vb. tarafından geliştirilerek uygulanmıştır. (114) Diğer değerlendirme tekniklerine üstünlüğü yanında, **Anlamsal Farklılaşma Ölçeği**ndeki en büyük zorluk, farklılaşma ölçeği için **en uygun sıfatlar**ın bulunmasındadır. Diğer değerlendirme teknikleri genellikle ürünün ya da çevrenin sadece bir tek boyutunu ölçmeye yönelik olup, SD ölçeği birçok niteliğin bir defada ölçülmesine olanak sağlamaktadır. Ayrıca **faktör analizi** ile faktörler önem sırasına göre sıralanmaktadır. (115)

Pratikte her araştırmacı kendi kelimelerinin bir listesini yapmakta ve bu listelerin hiçbiri diğerininkine benzememektedir. (Küller 1973(116), Sanoff 1974(108), Hershberger ve Cass 1988(110), Hesselgren 1988(117)). Değerlendirme için kelimeyi tam anlatan yani anlamını en iyi veren **sıfatlar** pilot deneylerle seçilmeli ve bütüncül etkiyi nasıl etkiledikleri iyi bilinmelidir. Bu olumsuzluğu ortadan kaldırmak için pek çok araştırmacı, **faktör analizi** ile **faktörleşme**yi belirlemekte ve sıfatlarını bu faktör gruplarının anlamını en iyi ifade edecek şekilde seçmektedir. Sıfat ve Fakör seçimi için literatürdeki örnekler incelenmiş ve aşağıda listelenmiştir:

ANLAMSAL FARKLILAŞMA	
İNCELENEN ÇALIŞMALAR	
	ADI-ÇALIŞMAYI GERÇEKLEŞTİREN
1-	Çevresel Betimleyicilerine İlişkin Faktör Yapıları (Vielhauer, 1965) (118)
2-	Fiziksel Çevrenin Görsel Niteliklerini Belirleme (Sanoff, 1968) (119)
3-	Yapının Boyutları (Craik, 1968) (120)
4-	Yapının Boyutları (Canter, 1968) (121)
5-	Çevresel Betimleyicilerine İlişkin Faktör Yapıları (Collins, 1969) (122)
6-	Yapının Boyutları (Collins, 1969) (122)
7-	Yapının Boyutları (Vielhauer-Kasmar, 1970) (123)
8-	Çevresel Betimleyicilerine İlişkin Faktör Yapıları (Craik, 1972) (124)
9-	Mimari Çevrenin Anlamını Ölçmede Kullanılan Bir Anlamsal Ölçek (Hershberger, 1972) (125)
10-	Çevresel Betimleyicilerine İlişkin Faktör Yapıları (Hershberger, 1972) (125)

11-	Çevresel Tanımlama Boyutları Ve Değişkenler (Küller, 1973) (116)
12-	Çevresel Betimleyicilerine İlişkin Faktör Yapıları (Canter, 1974) (126)
13-	Görsel Çevrenin Ölçülmesi, Görsel Tahmin İle Karmaşıklık, Belirsizlik Ve Yenilik Arasındaki İlişkilerin İrdelenmesi (Sanoff ,1974) (108)
14-	Anlamsal Farklılıklar Ölçeği (S.Danford Ve E.P.Willems, 1975) (127)
15-	Küller' İn Çevre Algılaması İçin Önerdiği Faktör Grupları, (Küller, 1975) (128)
16-	Self-Guided Tour (Bishop,1977) (129)
17-	Eski Ve Yeni Görünüşlerin Öznel İzlenimleri Ve Nesnel Ölçümü (Krampen, Özturk, Özek Ve Saltık, 1978) (130)
18-	Best Slide Rule (Sanoff, 1978) (131)
19-	Doku Boyutu (Ertürk, 1979) (36)
20-	Anlamsal Farklılıklar Ölçeği (İmamoğlu,1979) (132)
21-	Bina Tanımları (Sorte, 1982) (133)
22-	Bina Dışlarının Nasıl Algılandığı Ve Tanımlandığı (Janssens, 1984)
23-	Görsel Çevre Değerlendirmede, Mimarların Müşteri-Kullanıcı Grubunun Tasarlanacak Ya Da Tasarlanmış Bir Çevreye İlişkin Yanıtlarını (İstek, Beğeni Ve Tercihlerini) Önceden Bilmeleri (Hershberger & Cass ,1988) (110)
24-	Tasarlanmış Çevrelerin Anlamlarının Ölçülmesi İçin Anlamsal Farklılaşma Ölçekleri (Hershberger Ve Cass, 1988) (110)

25-	Çevresel Betimleyicilerine İlişkin Faktör Yapıları (Vielhauer, 1965) (118)
26-	Fiziksel Çevrenin Görsel Niteliklerini Belirleme (Sanoff, 1968) (119)
27-	Yapının Boyutları (Craik, 1968) (120)
28	Yapının Boyutları (Canter, 1968) (121)
29-	Çevresel Betimleyicilerine İlişkin Faktör Yapıları (Collins, 1969) (122)
30-	Yapının Boyutları (Collins, 1969) (122)

1- Vielhauer(1965), "**Çevresel betimleyicilerine ilişkin faktör yapıları"** çalışmasında, üç faktör grubu belirlenmiştir. I. Faktör grubundaki sıfatlar: hoş, cazip, davet edici, neşeli; II. Faktör grubundaki sıfatlar: temiz, düzenli, tertipli, organize, temiz; III. Faktör grubundaki sıfatlar: hacimli, özgür, tenha, rahat; tır.

Tablo 4.1. Çevresel betimleyicilerine ilişkin faktör yapıları (Vielhauer, 1965)

Çevresel betimleyicilerine ilişkin faktör yapıları (Vielhauer, 1965)						
1	**I**	hoş	cazip	davet edici	neşeli	
2	**II**	temiz	düzenli	tertipli	organize	temiz
3	**III**	hacimli	özgür	tenha	rahat	

2- Sanoff (1968), "**Fiziksel çevrenin görsel niteliklerini belirlemede",** Sanoff' un bir çalışmasında elde edilmiş faktör grupları, I. Faktör grubundaki (Çağrışımsal Bileşenler) sıfatlar: ilginç, neşeli, hoş, doyurucu, yeni, dinamik, uyarıcı, yüksek, hoşgörülü; II. Faktör grubundaki (Anonim, Algısal Bileşenler) sıfatlar: gergin, sakin, sertlik, basitlik, bireysel, armoni; III. Faktör grubundaki (Fiziksel Bileşenler)sıfatlar: yayılı, birlik, biçimsel, açık, kavranabilirlik, simetrik; tır.

Tablo 4.2. Fiziksel çevrenin görsel niteliklerini belirlemede faktör grupları

Fiziksel çevrenin görsel niteliklerini belirlemede, Sanoff' un bir çalışmasında elde edilmiş faktör grupları (Sanoff, 1968)			
FAKTÖRLER	**SIFATLAR**		
I (ÇAĞRIŞIMSAL BİLEŞENLER)	ilginç		ilginç değil
	neşeli		neşesiz
	hoş		hoş değil
	doyurucu		doyurucu değil
	yeni		eski
	dinamik		statik
	uyarıcı		uyarıcı değil
	yüksek		alçak
	hoşgörülü		hoşgörüsüz
II (ANONİM, ALGISAL BİLEŞENLER)	gergin		gevşek
	sakin		şiddetli
	sertlik		yumuşaklık
	basitlik		karmaşıklık
	bireysel		evrensel
	armoni		armoni değil
III (FİZİKSEL BİLEŞENLER)	yayılı		toplu
	birlik		çeşitli
	biçimsel		biçimsel değil
	açık		belirsiz
	kavranabilirlik		çelişiklik
	simetrik		simetrik değil

3- Craik, (1968), "**Yapının Boyutları",** çalışmasında elde edilmiş faktör grupları, I. Faktör grubundaki (Estetik) sıfatlar: dinamik, farklı, ilginç; II. Faktör grubundaki (**Dostluk)** sıfatlar: uygar, neşeli, sevinçli; III. Faktör grubundaki **(Süslü)** sıfatlar: tutucu, renkli, tuhaf; IV. Faktör grubundaki (**Temizlik**) sıfatlar: kirli, niteliksiz, müsamahalı; V. Faktör grubundaki (**Ölçü**) sıfatlar: büyük, kocaman, yaygın' tır.

Tablo 4.3. Yapının Boyutları

Yapının Boyutları (Craik, 1968)				
FAKTÖRLER		SIFATLAR		
1	**ESTETİK**	dinamik	farklı	ilginç
2	**DOSTLUK**	uygar	neşeli	sevinçli
3	**SÜSLÜ**	tutucu	renkli	tuhaf
4	**TEMİZLİK**	kirli	niteliksiz	müsamahalı
5	**ÖLÇÜ**	büyük	kocaman	yaygın

4- Canter, (1968), "**Yapının Boyutları",** çalışmasında elde edilmiş faktör grupları, I. Faktör grubundaki (Estetik) sıfatlar: etkileyici, eşsiz, ilginç; II. Faktör grubundaki (**Dostluk)** sıfatlar: yumuşak, arkadaşça, davet edici; III. Faktör grubundaki **(Organizasyon)** sıfatlar: düzenli, tutarlı, açık; IV. Faktör grubundaki (**Güç**) sıfatlar: sert, kaba, koyu; V. Faktör grubundaki (**Mekân**) sıfatlar: ferah, değişebilir, esnek' tır.

Tablo 4.4. Yapının Boyutları

Yapının Boyutları (Canter, 1968)				
FAKTÖRLER		SIFATLAR		
1	**ESTETİK**	etkileyici	eşsiz	ilginç
2	**DOSTLUK**	yumuşak	arkadaşça	davet edici
3	**ORGANİZASYON**	düzenli	tutarlı	açık
4	**GÜÇ**	sert	kaba	koyu
5	**MEKAN**	ferah	değişebilir	esnek

5- Collins, (1969), "**Yapının Boyutları",** çalışmasında elde edilmiş faktör grupları, I. Faktör grubundaki (Estetik) sıfatlar: anlamlı, eşsiz, ilginç; II. Faktör grubundaki (**Dostluk)** sıfatlar: eğlenceli, mutlu, sevinçli; III. Faktör grubundaki **(Organizasyon)** donanmış, eşgüdümlü, bütün; IV. Faktör grubundaki (**Mekan**) sıfatlar: yaşanabilir, içinde yaşanan, sınırlandırılmış; V. Faktör grubundaki (**Süslü**) sıfatlar:

dokulu, parlak renkli, gösterişli; VI. Faktör grubundaki (**Temizlik**) sıfatlar: dağınık, ölçülü, hacimli; VII. Faktör grubundaki (**Ölçü**) sıfatlar: büyük, büyük, hacimli dir.

Tablo 4.5. Yapının Boyutları

Yapının Boyutları (Collins, 1969)				
FAKTÖRLER			**SIFATLAR**	
1	**ESTETİK**	anlamlı	eşsiz	ilginç
2	**DOSTLUK**	eğlenceli	mutlu	sevinçli
3	**ORGANİZASYON**	donanmış	eşgüdümlü	bütün
4	**MEKAN**	yaşanabilir	içinde yaşanan	sınırlandırılmış
5	**SÜSLÜ**	dokulu	parlak renkli	gösterişli
6	**TEMİZLİK**	dağınık	ölçülü	hacimli
7	**ÖLÇÜ**	büyük	büyük hacimli	

6- Collins (1969), "**Çevresel betimleyicilerine ilişkin faktör yapıları",** çalışmasında elde edilmiş faktör grupları,, I. Faktör grubundaki sıfatlar: ilginç, davetedici, dinamik, heyecan verici, hayat dolu; II. Faktör grubundaki sıfatlar: barışçıl, sessiz, düzenli, temiz, güvenli; III. Faktör grubundaki sıfatlar: ferah, hacimli, dağınık değil, açık; tır.

Tablo 4.6. Çevresel betimleyicilerine ilişkin faktör yapıları

Çevresel betimleyicilerine ilişkin faktör yapıları (Collins, 1969)						
1	**I**	ilginç	davetedici	dinamik	heyecan verici	hayat dolu
2	**II**	barışçıl	sessiz	düzenli	temiz	güvenli
3	**III**	ferah	hacimli	dağınık değil	açık	

7- Vielhauer-Kasmar, (1970), "**Yapının Boyutları",** çalışmasında elde edilmiş faktör grupları, I. Faktör grubundaki (**Dostluk)** sıfatlar: güzel, çekici, alımlı; II. Faktör

grubundaki **(Organizasyon)** sıfatlar: organizasyon, elverişli, düzenli; III. Faktör grubundaki (**Mekan**) sıfatlar: yaşanabilir, hacimli, büyük, geniş; IV. Faktör grubundaki (**Süslü**) sıfatlar: parlak , renkli, neşeli; V. Faktör grubundaki (**Temizlik**) sıfatlar: temiz, tertipli; VI. Faktör grubundaki (**Ölçü**) sıfatlar: büyük, kocaman dır.

Tablo 4.7. Yapının Boyutları

Yapının Boyutları (Vielhauer-Kasmar, 1970)				
FAKTÖRLER		**SIFATLAR**		
1	**DOSTLUK**	güzel	çekici	alımlı
2	**ORGANİZASYON**	organizasyon	elverişli	düzenli
3	**MEKAN**	hacimli	büyük	geniş
4	**SÜSLÜ**	parlak	renkli	neşeli
5	**TEMİZLİK**	temiz	tertipli	
6	**ÖLÇÜ**	büyük	kocaman	

Yapının Boyutları (Vielhauer-Kasmar, 1970)				
1	**ESTETİK**	heyecanlı	eşsiz	ilginç
2	**DOSTLUK**	yumuşak	arkadaşça	rahat
3	**ORGANİZASYON**	düzenli	denetimli	açık
4	**GÜÇ**	kütlevi	yalçın	kalıcı
5	**MEKAN**	ferah	büyük	esnek
6	**SÜSLÜ**	cömert	zengin	abartılı
7	**ÖLÇÜ**	büyük	normlara uygun	gururlu

8- Craik (1972), "**Çevresel betimleyicilerine ilişkin faktör yapıları",** çalışmasında elde edilmiş faktör grupları,, I. Faktör grubundaki sıfatlar: kasvetli, kederli, anlamsız, hüzünlü, neşeli; II. Faktör grubundaki sıfatlar: sakin, samimi, uygar; III. Faktör grubundaki sıfatlar: büyük, kocaman, uzatılmış, geniş; tır.

Tablo 4.8. Çevresel betimleyicilerine ilişkin faktör yapıları

Çevresel betimleyicilerine ilişkin faktör yapıları (Craik, 1972)						
1	**I**	kasvetli	kederli	anlamsız	hüzünlü	neşeli
2	**II**	sakin	samimi	uygar		
3	**III**	büyük	kocaman	uzatılmış	geniş	

9- Hersberger, (1972), "**Çevresel betimleyicilerine ilişkin faktör yapıları",** çalışmasında elde edilmiş faktör grupları,, I. Faktör grubundaki sıfatlar: neşeli, davet edici, güzel, etkin, heyecan verici, ilginç; II. Faktör grubundaki sıfatlar: düzenli, temiz, açık, akılcı, basit; III. Faktör grubundaki sıfatlar: sert, cesur, çok derin, yalçın, iyi; tır.

Tablo 4.9. Çevresel betimleyicilerine ilişkin faktör yapıları

Çevresel betimleyicilerine ilişkin faktör yapıları (Hershberger, 1972)							
1	**I**	neşeli	davet edici	güzel	etkin	heyecan verici	ilginç
2	**II**	düzenli	temiz	açık	akılcı	basit	
3	**III**	sert	cesur	çok derin	yalçın	iyi	

10- Hersberger, (1972), "**Mimari çevrenin anlamını ölçmede kullanılan bir anlamsal ölçek ",** çalışmasında elde edilmiş faktör grupları, I. Faktör grubundaki (Estetik) sıfatlar: tek-eşsiz, genel; II. Faktör grubundaki (Dostluk) sıfatlar: dostça, düşmanca; III. Faktör grubundaki (Organizasyon) sıfatlar: düzenli, karışık; IV. Faktör grubundaki (Güçlülük) sıfatlar: sert, nazik; V. Faktör grubundaki (Süs) sıfatlar: süslü, sade; VI. Faktör grubundaki (Renklilik) sıfatlar: renkli, tekdüze; VII. Faktör grubundaki (Renklilik) sıfatlar: renkli, tekdüze; VIII. Faktör grubundaki (Temizlik) sıfatlar: temiz, pis; IX. Faktör grubundaki (Ölçü) sıfatlar: büyük, küçük; X. Faktör grubundaki (Isı) sıfatlar: sıcak, soğuk; XI Faktör grubundaki (Aydınlatma) sıfatlar: aydınlık, karanlık; XII Faktör grubundaki (Gizlilik) sıfatlar: özel, genel; XIII Faktör grubundaki (Şekil)

sıfatlar: açılı, yuvarlık; XIV Faktör grubundaki (Havalandırma) sıfatlar: havalı, havasız ; XV Faktör grubundaki (Gürültü) sıfatlar: sessiz, gürültülü; XVI Faktör grubundaki (Katılık) sıfatlar: esnek, katı; XVII Faktör grubundaki (Biçimsellik) sıfatlar: biçimsel, nedensel; XVIII Faktör grubundaki (Doku) sıfatlar: kaba,düzgün; XIX Faktör grubundaki (Zaman) sıfatlar: eski, yeni; XX Faktör grubundaki (Yaralılık) sıfatlar: faydalı , faydasız dır.

Tablo 4.10. Mimari çevrenin anlamını ölçmede kullanılan bir anlamsal ölçek

Mimari çevrenin anlamını ölçmede kullanılan bir anlamsal ölçek (Hershberger, 1972)			
FAKTÖRLER	**SIFATLAR**		
ESTETİK	**tek-eşsiz**		**genel**
DOSTLUK	**dostça**		**düşmanca**
ORGANİZASYON	**düzenli**		**karışık**
GÜÇLÜLÜK	**sert**		**nazik**
MEKAN	**gevşek**		**sıkı**
SÜS	**süslü**		**sade**
RENKLİLİK	**renkli**		**tekdüze**
TEMİZLİK	**temiz**		**pis**
ÖLÇÜ	**büyük**		**küçük**
ISI	**sıcak**		**soğuk**
AYDINLATMA	**aydınlık**		**karanlık**
GİZLİLİK	**özel**		**genel**
ŞEKİL	**açılı**		**yuvarlık**
HAVALANDIRMA	**havalı**		**havasız**
GÜRÜLTÜ	**sessiz**		**gürültülü**
KATILIK	**esnek**		**katı**
BİÇİMSELLİK	**biçimsel**		**nedensel**
DOKU	**kaba**		**düzgün**
ZAMAN	**eski**		**yeni**
YARARLILIK	**faydalı**		**faydasız**

11- Küller, (1973), "Çevresel Tanımlama Boyutları Ve Değişkenler"**,** çalışmasında elde edilmiş faktör grupları, I. Faktör grubundaki (Hoşluk) sıfatlar: çirkin, emniyetli, uyarıcı, sıkıcı, iyi, hoş, kaba, pastoral; II. Faktör grubundaki (Karmaşıklık) sıfatlar: karmakarışık, zorla uydurulmuş, canlı, uyumsuz, karışım; III. Faktör grubundaki (Birlik) sıfatlar: fonksiyonellik, tek bir stil, tutarlık, bütüncül; IV. Faktör grubundaki (Güçlülük) sıfatlar: sert, nazik; V. Faktör grubundaki (Süs) sıfatlar: süslü, sade; VI. Faktör grubundaki (Renklilik) sıfatlar: renkli, tekdüze; VII. Faktör grubundaki (Renklilik) sıfatlar: renkli, tekdüze; VIII. Faktör grubundaki (Temizlik) sıfatlar: temiz, pis;

Tablo 4.11. Çevresel Tanımlama Boyutları ve Değişkenler

Çevresel Tanımlama Boyutları Ve Değişkenler (Küller, 1973)									
Küller 8 ana faktör grubu ve bu gruplar için sıfatlar belirlemiştir.									
1	**HOŞLUK**	çirkin	emniyetli	uyarıcı	sıkıcı	iyi	hoş	kaba	pastoral
2	**KARMAŞIKLIK**	karmakarışık	zorla uydurulmuş	canlı	uyumsuz karışım				
3	**BİRLİK**	fonksiyonellik	tek bir stil	tutarlık	bütüncül				
4	**KAPALILIK**	kapalı	açık	havadar	sınırları belirlenmiş				
5	**GÜÇLÜLÜK**	kırılgan	erkeksi	kadınsı	güçlü(kuvvetli-etkili)				
6	**SOSYAL STATÜ**	pahalı	iyi korunmuş	basit	savurgan				
7	**ETKİ**	modern	yaşlı	yeni	Ebedi				
8	**ORJİNALLİK**	sıradan	sürprizli	özel	tuhaf (dikkat çeken-acayip-garip-çok süslü)				

12. Canter, (1974), "**Çevresel betimleyicilerine ilişkin faktör yapıları",** çalışmasında elde edilmiş faktör grupları,, I. Faktör grubundaki sıfatlar: hoş, ilginç, canlı, etkin; II. Faktör grubundaki sıfatlar: tertipli, temiz, tutarlı, açık, değişmez; III. Faktör grubundaki sıfatlar: ferah, kalıcı, değişebilir; dir.

Tablo 4.12. Çevresel betimleyicilerine ilişkin faktör yapıları

Çevresel betimleyicilerine ilişkin faktör yapıları Canter, 1974)							
1	**I**	hoş	ilginç	canlı	etkin		
2	**II**	tertipli	temiz	tutarlı	açık	Değişmez	
3	**III**	ferah	kalıcı	değişebilir			

13. Görsel çevreye yaklaşımların ölçülmesi amacıyla Sanoff' un (1974) oluşturduğu **Anlamsal Farklılaşma Ölçeği**nde şu isim-sıfat çiftleri seçilmiştir.

Sanoff (1974), görsel çevrenin ölçülmesi, görsel tahmin ile karmaşıklık, belirsizlik ve yenilik arasındaki ilişkilerin irdelenmesi ile tasarımcıların, görsel çevreye arzulanan yaklaşımları tanımlamada yararlanabilecekleri bir model sunmaktadır. Tanımlayıcı yargıların Anlamsal Farklılaşma ölçeği ile saptandığı çalışmada 30 tasarımcı ve araştırmacı mimar ile 30 planlama bölümü mezuniyet öğrencileri 4 değişik stildeki konut yerleşimine ait cepheleri değerlendirmiştir. (yüzyıl dönümünde yapılmışlar ile modern mimarlık örnekleri) Bu çalışma ile en çok tercih edilen çevrelerin karmaşık, uyarıcı, duygulu, dinamik; daha az tercih edilen çevrelerin ise basit, genel geçer, simetrik, unobtrusiveness (arzulanmayan) olarak tanımlandığı ve mimarlar ile öğrenciler arasında sanıldığı gibi büyük farklar olmadığı saptanmıştır.

Az tercih edilen çevrelerin genel geçer (her yerde olan), sıkıcı vb. olarak tanımlanmasında zaten çağımızın bir üniversal yaklaşıma şahit olmasından ve bu yaklaşımın sonuçlarının olumsuzluğundan kaynaklanmaktadır.

Tablo 4.13. Görsel çevreye yaklaşımların ölçülmesi

Görsel çevreye yaklaşımların ölçülmesi amacıyla Sanoff' un (1974) oluşturduğu **Anlamsal Farklılaşma Ölçeği**nde şu isim-sıfat çiftleri seçilmiştir.			
1	**Basit-karmaşık**	14	**Yeni-bilinen**
2	**Uyarıcı-yatıştırıcı**	15	**Hoş-asabi**
3	**Uyumlu-uyumsuz**	16	**Birbirine zıt-anlaşılabilir**
4	**Kaba(sert)-düz**	17	**Neşelendirici-üzücü**
5	**Belirsiz-belirgin**	18	**Yüksek-alçak**
6	**Biçimsel-serbest**	19	**Barışçıl-sıkıcı**
7	**Simetrik-asimetrik**	20	**Statik-dinamik**
8	**Atak-pasif**	21	**Düzenli-düzensiz**
9	**İlginç-sıkıcı**	22	**Bir örnek-farklı**
10	**Kaba-yumuşak**	23	**Gergin-rahatlatıcı**
11	**Bireysel-genelgeçer**	24	**Sakin-zorba**
12	**Birlik-çeşitlilik**	25	**Samimi-uzak**
13	**Hazin-hissi**	26	**Hoş-hoş değil**

14. S.Danford Ve E.P.Willems, (1975)"**Anlamsal Farklılıklar Örneği",** çalışmasında elde edilmiş sıfatlar: Betimleyici Sıfatlar**;** güzel-çirkin, düzenli-karışık, düzgün-kaba, zengin-fakir, canlı-renksiz, hoş-hoş değil, temiz-kirli, aydınlık-karanlık, Duygusal Sıfatlar (affective adjectives), rahat-rahatsız, güçlü-güçsüz, kaygısız-kaygılı, enerjik-durgun, heyecanlı-sıkıntılı, Hoşnut-rahatsız, özgür-kısıtlı, mutlu-mutsuz dur.

Tablo 4.14. Anlamsal Farklılıklar Örneği

Anlamsal Farklılıklar Örneği (S.Danford Ve E.P.Willems, 1975)		
Betimleyici Sıfatlar (descriptive adjectives)		
güzel		**çirkin**
düzenli		**karışık**
düzgün		**kaba**
zengin		**fakir**
canlı		**renksiz**

hoş		**hoş değil**
temiz		**kirli**
aydınlık		**karanlık**
Duygusal Sıfatlar (affective adjectives)		
rahat		**rahatsız**
güçlü		**güçsüz**
kaygısız		**kaygılı**
enerjik		**durgun**
heyecanlı		**sıkıntılı**
hoşnut		**rahatsız**
özgür		**kısıtlı**
mutlu		**mutsuz**

15. Küller, (1975), "**Çevre Algılaması**",çalışmasında elde edilmiş faktör grupları, I. Faktör grubundaki (Hoşluk) sıfatlar: çirkin, uyarıcı, güvenli, sıkıcı, zarif, iyi, hoş, kaba, II. Faktör grubundaki (Karmaşıklık) sıfatlar: karmakarışık, durgun, canlı, bileşik, III. Faktör grubundaki (Birlik) sıfatlar: işlevsellik, sade, uygun, bütün; IV. Faktör grubundaki (Kapalılık) sıfatlar: kapalı, açık, örtülü, havadar; V. Faktör grubundaki (Güçlük) sıfatlar: erkek, cılız, güçlü, dişi; VI. Faktör grubundaki (Sosyal Statü) sıfatlar: pahalı, iyi görünümlü, basit, abartılı; VII. Faktör grubundaki (Bağlılık) sıfatlar: modern, ebedi, yaşlı, yeni; VIII. Faktör grubundaki (Orjinallik) sıfatlar: garip, sıradan, sürprizli, özel' dir.

Tablo 4.15. Çevre Algılaması

Çevre Algılaması (Küller, 1975)									
Küller 8 ana faktör grubu ve bu gruplar için sıfatlar belirlemiştir.									
1	**HOŞLUK**	çirkin	uyarıcı	güvenli	sıkıcı	zarif	iyi	hoş	kaba
2	**KARMAŞIKLIK**	karmakarışık	durgun	canlı	bileşik				
3	**BİRLİK**	işlevsel	sade	uygun	bütün				

4	**KAPALILIK**	kapalı	açık	örtülü	havadar				
5	**GÜÇLÜK**	erkek	cılız	güçlü	dişi				
6	**SOSYAL STATÜ**	pahalı	iyi görünümlü	basit	abartılı				
7	**BAĞLILIK**	modern	Ebedi	yaşlı	yeni				
8	**ORJİNALLİK**	garip	sıradan	sürprizli	özel				

16. Bıshop, (1977), Görsel çevrenin derinlemesine anlaşılabilmesinde bir diğer yaklaşım ise "self-guided tour" -kişinin kendisinin rehberlik etmesidir. Bishop (1977) tarafından geliştirilen CRIG analizi gözlemcilerin 4 anahtar elemanla görsel kaliteyi saptamalarını sağlamaktadır. Bunlar; 1) Ortam, 2) Rotalar, 3) İç Mekân, 4) Gruplama (kütle hareketi) dır.

Bir seri kontrol sorusu içeren faktörler, bu sorulara verilen 1'den 7'ye kadar (1, en uygun ve 7 en az uygun) yanıtların sayısal ortalaması ile her faktör için toplam skorlar bulunur. Böylece tüm projenin-çevrenin aldığı skor bulunur. Yani 4 faktöre verilen cevaplar ve sayısal skorlar ile binaya bir değer biçilmiş olur.

17. Krampen, Özturk, Özek ve Saltık (1978) tarafından Trabzon kenti için yapılan **"Eski ve Yeni görünüşlerin öznel izlenimleri ve nesnel ölçümü"** konulu çalışma, Öznel izlenimlerin 10'unu estetik 10'unu işlevsel izlenimlerin betimleyicisi olarak yirmi niteleyici sıfat çifti ile elde edilirken, Nesnel ölçümler, tip-simge-oranı ve ortalama bilgi değeri ve bilgi göstergeleri ile hesaplanmıştır. Ayrıca deneklere (SD) çizelgesi sonucunda iki evet/hayır sorusu sorulmuştur:

Tablo 4.16. Eski ve Yeni görünüşlerin öznel izlenimleri ve nesnel ölçümü

CEPHE NO :	
Lütfen, fotoğrafını gördüğünüz bu cephe hakkındaki düşüncelerinizi ifade için, her satırda bir adet ÇARPI işaretini uygun gördüğünüz haneye yerleştiriniz ve bu işlemi 20 satır için ayrı ayrı tekrar ediniz. ÖNEMLİ NOT: Fotoğrafını gördüğünüz bu cephenin ait olduğu bina için değil, YALNIZ fotoğraftaki bu cephe için değerlendirme yapınız.	

	Pek çok	çok	biraz	çekimser	biraz	çok	Pek çok	
	3	2	1	0	1	2	3	
Saran(örten)								Sarmayan(örtmeyen)
Değişik								Monoton
İlginç								İlginç değil
Etkili								Etkisiz
Mahrem								Umumi
Geçirimli (sızdıran)								Geçirimsiz (sızdırmayan)
Kullanışlı								Kullanışsız
Anlamlı								Anlamsız
Zayıf(nazik)								Sağlam(dayanıklı)
Farklı								Alışılmış
Elverişli								Elverişsiz
Orijinal (özgün)								Orijinal değil (sıradan)
Gösterişli								Gösterişsiz
Koruyucu								Koruyucu değil
Sanatkârca								Alelade
İstisnai(tek)								Olağan
Şeffaf(açık)								Sağır
Havadar								Havasız(sıkıntılı)
Hoş olan(çeşitli)								Sıkıcı
Faydalı								Faydasız

Resmini gördüğünüz bu binada yaşamak istermisiniz?	Evet ☐	hayır ☐
Bu binanın içinin yaşamanız için gerekli şekilde donatılmış olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet ☐	Hayır ☐

18. Sanoff'un (1991) 1978 yılında geliştirdiği bir diğer teknik ise özellikle günümüzde "infill' olarak geçen, mevcut bir çevredeki boşluğu doldurmak amacıyla yapılan yeni yapı tasarımları ile doğrudan bağlantılıdır. "Best Slide Rule" infill çözümlerini (alternatiflerini) ve sonuçlarını tartışmak üzere tasarlanmış bir araç; özellikle mal sahibi, tasarımcılar, kullanıcılar ve görevlilerin çeşitli infill seçeneklerini ve genel stratejiyi hep beraber tartışmaları için geliştirilmiş olan bu yöntem, değişik grupların konuyu teknik, sosyal ve ekonomik açıdan anlayabilmelerine olanak sağlamaktadır. Şekilde de görüldüğü gibi konut yerleşimi olan bir sokaktaki boş alan için 13 infill seçeneği, farklı mimarlık stilleri ve farklı fonksiyonlarda oluşturulmuş (yüksek bina, ticaret binası, tarihi adaptasyon ve modern binalar gibi) ve farklı grupların tartışmasına sunulmuştur.

19. Ertürk, (1979), "**Doku Boyutu**"**,**çalışmasında elde edilmiş faktör grupları, I. Faktör grubundaki (Duygusal Etki) sıfatlar: Heyecan verici-sakinleştirici, Güçlü-zayıf, Boğucu-ferahlatıcı, Devingen-durgun, İlginç-ilginç değil, Sıkıcı-huzur verici, II. Faktör grubundaki (Organizasyon) sıfatlar: Sık-seyrek, Karmaşık-sade, Düzensiz-düzenli, Değişken-tekdüze, Sıkı-gevşek, Dağınık-örgün, III. Faktör grubundaki (Dokunsal Etki) sıfatlar: Sert-yumuşak, Pürüzlü-kaygan, Bayıcı-okşayıcı, Kaba-ince, Engebeli-düz, Derin-yüzeysel, Buruşuk-gergin, Dalgalı-düz; dür.

Tablo 4.17. Doku Boyutu

Doku Boyutu (Ertürk, 1979)									
FAKTÖRLER		**SIFATLAR**							
1	**DUYGUSAL ETKİ**	Heyecan verici-sakinleştirici	Güçlü-zayıf	Boğucu-ferahlatıcı	Devingen-durgun	İlginç-ilginç değil	Sıkıcı-huzur verici		
2	**ORGANİZASYON**	Sık-seyrek	Karmaşık-sade	Düzensiz-düzenli	Değişken-tekdüze	Sıkı-gevşek	Dağınık-örgün		
3	**DOKUNSAL ETKİ**	Sert-yumuşak	Pürüzlü-kaygan	Bayıcı-okşayıcı	Kaba-ince	Engebeli-düz	Derin-yüzeysel	Buruşuk-gergin	Dalgalı-düz

20. İmamoğlu, (1979),"**Anlamsal Farklılıklar Örneği",** çalışmasında elde edilmiş sıfatlar: Sıfatlar**;** karışık-düzenli, iyi planlanmış-kötü planlanmış, ufacık-kocaman, davet edici-itici, büyüklüğü yetersiz-büyüklüğü yeterli, kötü dengelenmiş-iyi dengelenmiş, uyumsuz-uyumlu, büyük-küçük, içinde yaşanabilir-içinde yaşanamaz, dar-geniş, kötü düzenlenmiş-iyi düzenlenmiş, kapalı-açık, boş-dolu, dinlendirici-tedirgin edici, rahatsız-rahat, ferah-sıkıntı verici, tenha-kalabalık, iyi ölçülendirilmiş-kötü ölçülendirilmiş, kısıtlı uzam- özgür uzam 'dır.

Tablo 4.18. Anlamsal Farklılıklar Ölçeği

Anlamsal Farklılıklar Ölçeği İmamoğlu, (1979),		
karışık		**düzenli**
iyi planlanmış		**kötü planlanmış**
ufacık		**kocaman**
davet edici		**itici**
büyüklüğü yetersiz		**büyüklüğü yeterli**
kötü dengelenmiş		**iyi dengelenmiş**
uyumsuz		**uyumlu**
büyük		**küçük**
içinde yaşanabilir		**içinde yaşanamaz**
dar		**geniş**
kötü düzenlenmiş		**iyi düzenlenmiş**
kapalı		**açık**
boş		**dolu**
dinlendirici		**tedirgin edici**
rahatsız		**rahat**
ferah		**sıkıntı verici**
tenha		**kalabalık**
iyi ölçülendirilmiş		**kötü ölçülendirilmiş**
kısıtlı uzam		**özgür uzam**

21. Sorte, (1982), "**Çevresel Elemanların Tanımlayıcı Boyutları",** çalışmasında elde edilmiş faktör grupları, I. Faktör grubundaki (Değer) sıfatlar: arkadaşça, kişisel, sıkıcı, hoş değil; II. Faktör grubundaki (Kütle) sıfatlar: masif, hafif, şeffaf, güçlü; III. Faktör grubundaki (Biçim) sıfatlar: dairesel, simetrik, kenarlı, düzensiz; IV. Faktör grubundaki (Eklemlendirme) sıfatlar: süslü, sade, basit, fazla özenilmiş; V. Faktör grubundaki (Anlam) sıfatlar: gerçek, sürekli, geçici, iyi kavranamayan; VI. Faktör grubundaki (Doku) sıfatlar: parlak, cilalı, yüzeyi bozulmuş, pürüzlü; VII. Faktör grubundaki (Strüktür) sıfatlar: sakin, ahenkli, detayda zengin, çeşitli; VIII. Faktör grubundaki (Ölçek) sıfatlar: baskın, yüksek, aşırı boyutlu, büyük, küçük; IX. Faktör grubundaki (Etki) sıfatlar: eski moda, yeni, modern değil, modern; X. Faktör grubundaki (Renk) sıfatlar: renkli, renkte zengin, gri, renksiz, canlı renkli; XI Faktör grubundaki (Işıklılık) sıfatlar oldukça karanlık, karanlık, kasvetli, ışıklı' dır.

Tablo 4.19. Bina Tanımları

Bina Tanımları (Sorte, 1982)						
Sorte "Çevresel Elemanların Tanımlayıcı Boyutları" olarak 11 faktör grubu ve değişkenlerini belirlemiştir.						
1	**DEĞER**	arkadaşça	kişisel	sıkıcı	hoş değil	
2	**KÜTLE**	masif	hafif	şeffaf	Güçlü	
3	**BİÇİM**	dairesel	simetrik	kenarlı	Düzensiz	
4	**EKLEMLENDİRME**	süslü	sade	basit	fazla özenilmiş	
5	**ANLAM**	gerçek	sürekli	geçici	iyi kavranamayan	
6	**DOKU**	parlak	cilalı	yüzeyi bozulmuş	pürüzlü	
7	**STRÜKTÜR**	sakin	ahenkli	detayda zengin	çeşitli	
8	**ÖLÇEK**	baskın	yüksek	aşırı boyutlu	büyük	küçük
9	**ETKİ(YAŞ)**	eski moda	yeni	modern değil	modern	
10	**RENK**	renkli	renkte zengin	gri	renksiz	canlı renkli
11	**IŞIKLILIK**	oldukça karanlık	karanlık	kasvetli	ışıklı	

22. Janssens (1984)

Lund Üniversitesi'nde Janssens (1984) başkanlığında gerçekleştirilen bir Seri deney 'Bina dışlarının nasıl algılandığı ve tanımlandığı' üzerine oldukça aydınlatıcı bilgiler vermektedir.

1. Deney, binanın tanımlanabilirliğinin, binanın belirgin fiziksel özellikleri ve cephe detayları ile ilişkili olduğu varsayımı üzerine kurulmuştur.

Mimari uyaran olarak tek ve çok katlı, günlük yaşamda aşina olunan konut cephelerinin seçildiği ve 20 adet mimarlık 1.sınıf öğrencisinin değerlendirme yaptığı çalışmada (mimarlık 1.sınıf öğrencileri henüz teknik eğitim görmedikleri ve içinden geldikleri toplumu yansıttıkları ve elde edilen sonuçların toplum için genelleştirilebileceği düşünüldüğü için seçilmiş); Sonuçlar;

1-Göz hareketleri ölçümleri

2-Sözlü tanımlamalar

3-Küller'in 8 faktör grubu ve Janssens'in bir faktörü kullanılarak analiz edilmiştir.

Göz hareketlerinin kayıt edilmesiyle, binaların hangi bölümlerine en çok bakıldığı saptanmaya çalışılmış ve sonuçta bina girişi ile pencerelerin ve 1. katların en çok bakılan yerler olduğu saptanmıştır.

Anlamsal sıralama testi sonucunda eski evlerin daha hoş ve etkileyici ve ilginç, modern evlerin ise eskilere oranla belirgin olarak az hoş bulunduğu saptanmıştır. Birlik ve karmaşıklık açısından yüksek değerlere sahip yapılar daha çok hoş olarak tanımlanmıştır.

2. Deneyin amacı, genel olarak inşa edilmiş çevrelerde bireysel karakteristiklerin algılama ve değerlendirmedeki etkilerinin belirlenmesidir.

Belirgin kişilik ölçüleri, belirli çevresel deneyimler üzerinde etkili olmaktadır. Özellikle, eski binalar yeni strüktürler ile karşılaştırıldığında (yan yana geldiklerinde) bazı insanlar bu tür değişikliklerden diğerlerine oranla daha çok etkilenmektedirler.

Mimari uyaran olarak yeni düzenlenmiş bir kent meydanından iki eski konut ve yeni inşa edilmiş bir süpermarket seçilmiş ve yine mimarlık 1.sınıf öğrencilerine kişilik testi, sosyal durum ve kişilik geçmişi testleri uygulanmış, ikinci aşamada ise 1.Küller'in çevre tanımlama boyutları ve değişkenleri ile meydanın genel algılaması ve 2.olarak da Sorte'nin çevresel elemanların tanımlayıcı boyutları ile meydan içindeki üç eve ilişkin yargılar bulunmuştur. Bu deney sonucunda oldukça ilginç noktalara ulaşılmaktadır:

Genel olarak tüm denekler meydanı hoş olarak algılamışlar, ancak özellikle evhamlılık (neuroticsm) boyutu yüksek olan denekler meydanı daha hoş olarak değerlendirmişlerdir.

Bina tanımlarına ilişkin sonuçlarda ise, yeni bina daha az hoş, yeni, az eklemlendirilmiş (detaylandırılmış) ve az anlamlı fakat daha biçimsel bulunurken, küçük eski ev ölçek ve kütle olarak küçük fakat aynı zamanda strüktür ve renk olarak diğer iki cepheden daha düşük, büyük eski ev ise kütle, ölçek, etki, eklemlendirme açısından daha olumlu bulunmuş. Bu çalışma bireysel karakteristiklerin inşa edilmiş çevre ile belirgin ilişkileri olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle evhamlılık (neuroticsm), sosyal stabilite (durağanlık), sosyal tutuculuk, temel ve ekonomik güvenlik ölçüleri değerlendirmede etkin olmaktadır. Nitekim Nasar yaptığı araştırmada mimarların, katılımcıların tercihlerini belirlemelerinde sosyoekonomik farklılıklar olduğunu bildiklerini söylemelerine rağmen halkın yanıtlarını yanlış yargıladıklarını ortaya koymuştur. Sorte tarafından sunulan faktörlerden, ölçek ve kütle, eklemlendirme ve renk, diğer boyutlardan daha fazla kişisel ölçülerden etkilenmektedir. Bundan çıkan sonuç iç rahatlığı olan, kendini güvenli ve dengeli hisseden kişinin çevreyi de olumlu değerlendirmesidir. Bu kişiler çevreyi aynı zamanda karmaşıklık boyutunda algılamışlardır ki bu da çevrenin hoş olarak algılanmasıyla ilişkilidir.

3. Deney ise mimarlar ile mimarlık mesleği dışından olan kişilerin bina dışlarını algılamadaki farklılıklarını ortaya koyma amacıyla (çeşitli araştırmaların, mimar, plancı ve bina sanatında uzman kişilerin inşa edilmiş çevrenin değerlendirilmesinde diğer insanlardan farklılıklar gösterdiğinin saptanması), 40-65 yaş arasında 20 mimar ile 20 kimya mühendisinin, çok ailenin oturduğu yüksek konutlar ile tek ailelik konutlara (toplam 24 adet) ilişkin algıları, kişilik testi, kişilik geçmişi, yaratıcılık, göz hareketleri gibi bağımsız değişkenler ve Sorte'nin çevresel elemanların tanımlayıcı boyutları ile belirlenmiş, çalışma sonucunda, bina cephelerinde diğer bölümlerden daha çok giriş ve pencerelerin dikkat çektiği; ayrıca karmaşık ve çok renkli olan bölümler de, boş, büyük, tekdüze yerlere oranla (duvar, çatı gibi) gözün daha çok sabitlendiği, mimarların sunulan binaları tanımlamak için anlamsal olarak farklı bir dil kullandıkları, yine mimarların genel olarak sade, düz ve daha tutarlı (süslemesiz) cepheleri tercih ettiği belirlenmiştir.

Bir çevrenin hoş ya da değer açısından algılanması değerlendirmede temel kriter olmalıdır. Bu açıdan Janssens'in yapmış olduğu bu üçüncü çalışma özellikle hoşluk ve yaş (etki) karşılaştırıldığında infill çalışmalar için önemlidir. Şöyle ki eski olarak algılanan binalar genelde yüksek bir etkileme değerine sahiptir. Yenilerde ise bu durum çok nadirdir. Eğer geleneksel bina teknikleri ve formları ele alınırsa, binaların olduklarından daha eski (yaşlı) bir etkiye sahip oldukları görülür. Bunun sebebinin de insanların, yenileri sindirebilmek için eski değerlere ihtiyacı olmasıdır ve orijinal eski çevrelerin yıkılmasından dolayı pek çok mimarın suni olarak, taklit stillerle bunları yeniden yapmasına sebep olmuştur. Tüm deneylerde eski binalara ait cepheler daha hoş ve uyarıcı bulunmuş. Mimarlar tarafından yeni evlerin bazıları da aynı şekilde beğenilmiş ancak genel kanı eski cephelerden yana olmuştur. Bu tür bulgular özellikle eski kentsel çevrelerdeki infill çalışmaları için önemlidir

23. Hershberger&Cass, 1988

Görsel çevre değerlendirmede, özellikle mimarlar açısından konuya yaklaşan Hershberger & Cass (1988,) mimarların müşteri-kullanıcı grubunun tasarlanacak ya da tasarlanmış bir çevreye ilişkin yanıtlarını (istek, beğeni ve tercihlerini) önceden bilmelerini, tasarlanacak binanın, çevrenin niteliklerini en iyi hale getirmek için gerekli olduğunu vurgulamaktadır.

Bu amaçla, Arizona Üniversitesi Kampusu'ndan 12 bina seçilerek, üniversite öğrencilerinin bu binaları 10 faktör grubunda 20 ana ve 10 ek ölçekte değerlendirmeleri istenmiştir.

Hershberger ve Cass(1988) binalara ilişkin kullanıcı yanıtlarını önceden tahmin etmek amacıyla **Tasarlanmış Çevrelerin Anlamlarının Ölçülmesi** için **Anlamsal Farklılaşma Ölçekleri** için temel bir set oluşturmuşlardır. Hershberger ve Cass, oluşturdukları Anlamsal Farkılılaşma ölçeğinde 10 faktör grubuna 2 grup halinde değişkenler saptamışlardır;

- birincil ölçekler ve alternatifleri, ikincil ölçekler ve alternatifleri

Tablo 4.20. Tasarlanmış Çevrelerin Anlamlarının Ölçülmesi

FAKTÖR		**BİRİNCİL ÖLÇEKLER**	**ALTERNATİF ÖLÇEKLER**
1	Genel değerlendirme	İyi-kötü	Hoş-sinirlendirici
2	Yararsal değerlendirme	Yararlı-yararsız	Arkadaşça-samimi
3	Estetik değerler	Ünik-genel	İlginç-sıkıcı
4	Aktivite	Aktif-pasif	Karmaşık-basit
5	Mekânsal değerlendirme	Samimi-geniş	Kişisel-genel
6	Güçlülük	Haşin-narin	Kaba-düz
7	Tertip	Temiz-pis	Tertipli-karmakarışık
8	Organizasyon	Düzenli-düzensiz	Biçimsel-nedensel
9	Isı	Ilık-soğuk	Sıcak-soğuk
10	Işıklandırma	Aydınlık-karanlık	Parlak-duygusuz
		İKİNCİL ÖLÇEKLER	**ALTERNATİF ÖLÇEKLER**
1	Genel değerlendirme	Eski-yeni	Geleneksel-çağdaş
2	Yararsal değerlendirme	Pahalı-pahalı değil	Tutumlu-cömert
3	Estetik değerler	Büyük-küçük	İri-ufak
4	Aktivite	Heyecanlandırıcı-sakinleştirici	Güzel-çirkin
5	Mekânsal değerlendirme	Net-belirsiz	Birleştirici-değişik
6	Güçlülük	Güvanli-tehlikeli	Titreşimli-baskı altında
7	Tertip	Renkli-renksiz	Korunmuş-korumasız
8	Organizasyon	Sessiz-gürültülü	Şaşırtıcı-teshil edilmiş
9	Isı	Havasız-cereyanlı	Küflü-taze
10	Işıklandırma	Rijit-fleksibl	Sürekli-geçici

Bu çalışmada ayrıca, çevrenin ne tür gösteriminin, (baskı tekniği), simülasyonun, gerçek çevreye verilecek yanıtlar kadar etkili, yararlı olduğu araştırılmıştır.

Simülasyon üzerine literatür gözden geçirildiğinde fotoğraf baskılarının, tasarımın erken safhalarında mimarın kullanıcı yanıtlarını tahmin etmek için kullanabilecekleri tatminkâr bir araç olduğu görülmüştür. Mimarların, eskiz ve çizimleri pek çok meslek dışı kişi için en zor okunabilen temsil çeşitleridir. Mimari maketler de yapımının uzun zaman alması ve pahalılığından dolayı aynı şekilde zordur ki çalışmanın amacı mimarların zor ve uzun zaman alan bir çalışma yapmadan müşteri-kullanıcı grubunun tercihlerini belirleyebilmesidir. Deneysel çalışma en uygun medyanın bulunmasını amaçlamıştır.

12 prototip konut örneği (2.çalışmada 12 kurum ye ticaret yapısı) 8 gruba ayrılmış toplam 120 mimarlık öğrencisi tarafından 30 sıfat çifti bulunan bir anlamsal farklılaşma ölçeği ile değerlendirilmiştir.

1.grup denek gerçek çevreye götürülüp yanıtları alınırken diğer gruplar, seçilen örnekleri, 35 mm tek renkli slâyt, 35 mm renkli slâyt, 8 mm renkli film, 8 mm siyah beyaz film ve **siyah**-beyaz videoteyp ile izleyerek SD formunu doldurmuştur. Renkli film ve renkli slâyt gösterimi ile elde edilen yanıtlar gerçek çevre ile karşılaştırıldığında, bu iki tekniğin gerçek çevrenin simülasyonu olarak kullanılabileceğini göstermiştir.

Hershberger, müşteri-kullanıcı yanıtları ile mimarın tahminleri farklıysa, o zaman sistematik bir tahmin ve öğrenme sürecinin devreye girdiğini ve bunun da üç çeşit süreç ile mümkün olabileceğini belirtmektedir; mimarin kendi tahmini ile kullanıcı grubu yanıtları arasındaki farklılıkları saptaması ve grup hakkında daha iyi bilgi sahibi olması, mimarın kendisini müşteri-kullanıcı grubu ile aynı düşünecek şekilde eğitmesi ya da kullanıcı yanıtlarını kavram oluşturma teorisi (concept formation Theory) açısından nasıl tahmin edeceğini öğrenmesi. Özellikle estetik tercihler açısından, mimarlar müşteri-kullanıcı grubunun en azından nelerden hoşlandıklarını öğrenebilecek ve tasarımın daha erken safhalarında bu bilgileri tasarıma aktarabileceklerdir.

24. Hershberger&Cass, 1988

Tablo 4.21. Tasarlanmış Çevrelerin Anlamlarının Ölçülmesi

Hershberger ve Cass(1988) binalara ilişkin kullanıcı yanıtlarını önceden tahmin etmek amacıyla **Tasarlanmış Çevrelerin Anlamlarının Ölçülmesi** için **Anlamsal Farklılaşma Ölçekleri** için temel bir set oluşturmuşlardır. Hershberger ve Cass,

oluşturdukları Anlamsal Farkılılaşma ölçeğinde 10 faktör grubuna 2 grup halinde değişkenler saptamışlardır;

- birincil ölçekler ve alternatifleri, ikincil ölçekler ve alternatifleri

FAKTÖR		**BİRİNCİL ÖLÇEKLER**	**ALTERNATİF ÖLÇEKLER**
1	Genel değerlendirme	İyi-kötü	Hoş-sinirlendirici
2	Yararsal değerlendirme	Yararlı-yararsız	Arkadaşça-samimi
3	Estetik değerler	Ünik-genel	İlginç-sıkıcı
4	Aktivite	Aktif-pasif	Karmaşık-basit
5	Mekânsal değerlendirme	Samimi-geniş	Kişisel-genel
6	Güçlülük	Haşin-narin	Kaba-düz
7	Tertip	Temiz-pis	Tertipli-karmakarışık
8	Organizasyon	Düzenli-düzensiz	Biçimsel-nedensel
9	Isı	Ilık-soğuk	Sıcak-soğuk
10	Işıklandırma	Aydınlık-karanlık	Parlak-duygusuz
		İKİNCİL ÖLÇEKLER	**ALTERNATİF ÖLÇEKLER**
1	Genel değerlendirme	Eski-yeni	Geleneksel-çağdaş
2	Yararsal değerlendirme	Pahalı-pahalı değil	Tutumlu-cömert
3	Estetik değerler	Büyük-küçük	İri-ufak
4	Aktivite	Heyecanlandırıcı-sakinleştirici	Güzel-çirkin
5	Mekânsal değerlendirme	Net-belirsiz	Birleştirici-değişik
6	Güçlülük	Güvanli-	Titreşimli-baskı altında

		tehlikeli	
7	Tertip	Renkli-renksiz	Korunmuş-korumasız
8	Organizasyon	Sessiz-gürültülü	Şaşırtıcı-teshil edilmiş
9	Isı	Havasız-cereyanlı	Küflü-taze
10	Işıklandırma	Rijit-fleksibl	Sürekli-geçici

Anlamsal farklılaşma ölçeklerine ilişkin kullanılan **faktör grupları** ve değişkenlerinin sayısı daha da arttırılabilir. Ancak genel olarak **Anlamsal Farklılaşma Ölçekleri**nin kurgusu belirli bir sistematiğe oturduğu için, mimari çalışmalarımız için gerekli temeli, yukarıda sıralanan örnekler çerçevesinde oluşturmak mümkün olacaktır. **Anlamsal farklılaşma ölçekleri** iki uçta **zıt anlamlı sıfat çiftleri**nin yer alması şeklinde uygulanmaktadır. Anlamsal sıralama ölçeğinde ise değişkenin **azdan çoğa** doğru değerlendirilmesi söz konusudur, yani zıt anlamlarda sıfatlar kullanılmamaktadır. Anlamsal Farlılaşma ölçeklerinde sıfat aralıkları 5'li, 7'li ve 9'lu düzenlenebilmektedir.

		DEĞİŞKEN		ANLAMSAL SIRALAMA ÖLÇEĞİ UYGULANIŞI
1	**AZ**		**ÇOK**	
2	**DEĞİŞKEN**		**DEĞİŞKEN**	ANLAMSAL FARLILAŞMA ÖLÇEĞİ UYGULANIŞI

Hesselgren (1988) sıradan insanların 1'den 8'e kadar bir aralıkta tercih yapmakta zorlandıklarına değinerek, Küller'e dayanarak geliştirdiği Anlamsal Farklılaşma ölçeğinde (Tablo 3) **1-5** arasında bir düzenlemeye gitmiştir. Ayrıca, ölçekte, sosyal statü değerlendirmelerini estetik değerlendirmelerden ayırmıştır. Güzel veya çirkin diye sorulduğunda yanıtın sosyal statüyü belirtmesinden dolayı, Hesselgren, önerdiği **Anlamsal Farklılaşma**da bu gibi sıfat karşıtlıklarına **yer vermemiştir**. Hesselgren ayrıca Anlamsal Farklılaşmanın sonucunun kuvvetlendirilmesi için istatiksel

değerlendirmeler yanında **faktör analizi**nin de yapılması gerektiğini vurgulamaktadır

Ölçek

Hiçbiri 1 2 3 4 5

	BÜTÜN DEĞERLENDİRME
	EVİ(Çevreyi) ne kadar beğeniyorsunuz?
	GÖRDÜĞÜM ŞEY
	Değişken
	Monoton
	Tekdüze
	Bağlantısız
	Modern görünüyor
	Eski görünüyor
	Bina malzemesini görebilirim
	Evin nasıl inşa edildiğini görebilirim
	Binanın nasıl kullanılacağını görebilirim
	BUNU ALGILAMA İÇİMDE ŞUNLARI UYANDIRIYOR
	Kızgınlık
	Neşe
	Kabul etme
	Şaşkınlık
	Korku
	Keder
	Reddetme
	Umut
	BİNANIN(ÇEVRENİN) ŞUNLARA SAHİP OLDUĞUNU GÖRÜYORUM

	Bölümler birbiriyle uyumlu
	Bölümler uyumsuzluk içinde
	BİNANIN(ÇEVRENİN) ŞUNLARA SAHİP OLDUĞUNU GÖRÜYORUM
	Güzel
	Çirkin
	İlginç
	İlginç değil
	Eğlenceli
	Sıkıcı
	Zevkli
	Hoş değil
	Emin
	Güvenilir değil
	Bana göre yeni ve umulmadık
	Bana göre eski ve tanıdık

25. Hesselgren, (1988**)** Anlamsal Farklılaşma

Hesselgren (1988), sıradan insanların 1'den 8'e kadar bir aralıkta tercih yapmakta zorlandıklarına değinerek, Küller' e dayanarak geliştirdiği Anlamsal Farklılaşma ölçeğinde(Tablo 3) 1-5 arasında bir düzenlemeye gitmiştir. Ayrıca, ölçekte, sosyal statü değerlendirmelerini estetik değerlendirmelerden ayırmıştır. Güzel veya çirkin diye sorulduğunda yanıtın sosyal statüyü belirtmesinden dolayı, Hesselgren, önerdiği Anlamsal Farklılaşmada bu gibi sıfat karşıtlıklarına yer vermemiştir. Hesselgren ayrıca Anlamsal Farklılaşmanın sonucunun kuvvetlendirilmesi için istatiksel değerlendirmeler yanında faktör analizininde yapılması gerektiğini vurgulamaktadır.

Tablo 4.22. Anlamsal Farklılaşma Örneği

ölçek Hiçbiri 1 2 3 4 5 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
BÜTÜN DEĞERLENDİRME
EVİ(ÇEVREYİ) ne kadar beğeniyorsun?
GÖRDÜĞÜM ŞEY
değişken
monoton
tekdüze
bağlantısız
modern görünüyor
eski görünüyor
bina malzemesini görebilirim
evin nasıl inşa edildiğini görebilirim
binanın nasıl kullanılacağını görebilirim
BUNU ALGILAMA İÇİMDE ŞUNLARI UYANDIRIYOR
kızgınlık
neşe
kabul etme
şaşkınlık
korku
keder
reddetme
umut
BİNANIN (ÇEVRENİN) ŞUNLARA SAHİP OLDUĞUNU GÖRÜYORUM
Bölümler birbiriyle uyumlu
Bölümler uyumsuzluk içinde
BİNANIN (ÇEVRENİN) ŞUNLARA SAHİP OLDUĞUNU GÖRÜYORUM

güzel
çirkin
ilginç
ilginç değil
eğlenceli
sıkıcı
zevkli
hoş değil
emin
güvenilir değil
bana göre yeni ve umulmadık
bana göre eski ve tanıdık

26. Linda Groat (1988)'un "Mimarlıkta Bağlamsal Uygunluk: Kişisel Bir Zevk Sorunu mu?" konulu araştırması; iki ana sorun üzerinde odaklanmaktadır:

1- Hangi belirli tipteki bağlamsal-tasarım stratejilerinin diğerlerine oranla tutarlı (uygun) bulunduğunu yani insanların binalar arasındaki bağlamsal ilişkileri değerlendirmelerinde altı çizilecek bir tutarlılık var mı? Ki bu durum çalışmayı farklı denek grupları arasında tutarlılık var mıyı araştırmaya itmektedir.

2- İnşa edilmiş bir çevrenin hangi özelliklerinin fiziksel yaklaşım olarak ele alınabileceğinin araştırılması. Konu, insanlar arasındaki ve fiziksel formlar arasındaki farklılıklar ile ilgilidir. Bazıları infill, bazıları ise ek bina olan 25 örnek, üç bölgeden 73 orta ve orta üstü sınıf kişiler ile 24 mimara üç bağlamsal tasarım stratejisi; yerleşim organizasyonu, kütle ve cephe tasarımı açısından, zıtlıktan benzerliğe (taklide) uzanan 7 ölçekte tanımlatılmıştır. Tercihlerin saptanması için her denekten 25 örneği beğendiklerinden beğenmediklerine doğru sıralamaları istenmiştir (Rating Scale). İki denek grubunun (mimarlar ve olmayanlar) yanıtları karşılaştırıldığında tercih yargılarının birbirine oldukça yakın olduğu bulunmuştur. Tercih edilen bağlamsal-tasarım stratejisinin saptanması için Lingoes (1973) tarafından geliştirilen 'Partial Order Scalogram Analysis" (POSA) kullanılmıştır.

Çalışma bağlamsal-tasarım stratejilerinin tercih edilen ve edilmeyenleri hakkında bazı genel sonuçlar vermektedir:

1- En çok tercih edilen stratejiler mevcut ile en fazla benzerliği olanlardır.

2- En az tercih edilenler ise yüksek bir karşıtlık gösterenlerdir.

3- Algılanan uygunluk için, cephe tasarımında benzerlik, yerleşim organizasyonu ya da kütleden daha kritik bir eleman olarak ortaya çıkmaktadır.

Veri analizleri ile elde edilen, özellikle cephe tasarımı açısından yüksek bir benzerlik (replication) gösteren tasarım stratejileri diğerlerine oranla daha yüksek skorlar elde etmiştir. Bu bulgu, Brolin'in (1980) küçük ölçekli cephe detayları ve süslemenin, bağlamsal tasarımda kritik elemanlar olduğu yolundaki yargısını desteklemektedir. Bu çalışma ile her ne kadar tercih edilen bağlamsal tasarımın cephede yüksek bir benzerlik (replication) ile sağlanacağı gibi bir sonuç çıkıyor görünse de, Groat (1988) uygunluk için cephenin eskinin (mevcudun) aynısı olması anlamına gelmediğini, zira en çok tercih edilen örnekte (her iki denek grubunda 1.sırada yer alan) ek binanın ve özellikle eski ile yeni arasındaki cam bağlantının, çağdaş niteliklerinin her denek grubunca olumlu bulunduğunu belirtmekte, hatta bir deneğin bu bağlantının bina tarihinin iki çağını eş zamanlı hale getirmeye yardımcı olduğunu belirttiğini vurgulamaktadır.

27. Nasar, (1989)

Konut tercihleri ile ilgili bir diğer araştırma, Nasar (1989) tarafından gerçekleştirilen "Farklı Stillerdeki Konutların Sembolik Anlamları ile ilgili olarak mimarlık mesleği dışındaki kişilerin çeşitli ev stillerini nasıl algıladıkları, sosyo demografik yapıda farklılıkların ve farklı yörede olmanın bu algılamadaki rolü ve mimarların halkın anlamlarını paylaşıp paylaşmadıklarını irdeleyen çalışmadır. İki farklı bölgeden 102 ve 118 yetişkin ile 65 mimarın, çeşitli sanatçıların 6 konut tipine ilişkin çizimlerini (Farm, Tudor, Akdeniz, Saltbox, Colonial ve Çağdaş), Arzulanabilirlik, Arkadaşlık (samimi) ve Statü açısından tercihlerine göre sıraladıkları çalışmada çeşitli sonuçlara ulaşılmıştır:

28. Sanoff, (1991), "**Doku Boyutu",** çalışmasında elde edilmiş faktör grupları, I. Faktör grubundaki (Etkisel) sıfatlar: ilginç, neşelendirici, hoş, Memnun edici, alışılmamış, dinamik, Uyarıcı; II. Faktör grubundaki (Yargısal) sıfatlar: belirli, barışçıl, düzenli, rahatlatıcı, yumuşak; III. Faktör grubundaki (Tanımsal) sıfatlar: Bir örnek, Biribirine benzer, biçimsel, simetrik; tir

Tablo 4.23. Doku Boyutu

DOKU BOYUTU (Sanoff, 1991)								
FAKTÖRLER		**SIFATLAR**						
1	**ETKİSEL**	ilginç	neşelendirici	hoş	memnun edici	alışılmamış	dinamik	Uyarıcı
2	**YARGISAL**	belirli	barışçıl	düzenli	rahatlatıcı	Yumuşak		
3	**TANIMSAL**	Bir örnek	Biribirine benzer	biçimsel	simetrik			

29. Baytin, (1994), "Istanbul Kenti Örneğinde Yeni Yapı Tasarımlarının Görsel Etkilerinin Saptanması İçin Bir Araştırma"**,** çalışmasında elde edilmiş faktör grupları, I. Faktör grubundaki (Hoşluk) sıfatlar: çirkin, emniyetli, uyarıcı, sıkıcı, iyi, hoş, kaba, pastoral; II. Faktör grubundaki (Karmaşıklık) sıfatlar: karmakarışık, zorla uydurulmuş, canlı, uyumsuz, karışım; III. Faktör grubundaki (Birlik) sıfatlar: fonksiyonellik, tek bir stil, tutarlık, bütüncül; IV. Faktör grubundaki (Kapalılık) sıfatlar: kapalı , açık, havadar, sınırları belirlenmiş; V. Faktör grubundaki (Güçlülük) sıfatlar: kırılgan, erkeksi, kadınsı, güçlü(kuvvetli-etkili); VI. Faktör grubundaki (Sosyal Statü) sıfatlar: pahalı, iyi korunmuş, basit, savurgan; VII. Faktör grubundaki (Etki) sıfatlar: modern, yaşlı, yeni, ebedi; VIII. Faktör grubundaki (Orjinallik) sıfatlar: sıradan, sürprizli, özel, tuhaf (dikkat çeken-acayip-garip-çok süslü); dır.

Tablo 4.24. Istanbul Kenti Örneğinde Yeni Yapı Tasarımlarının Görsel Etkilerinin Saptanması İçin Bir Araştırma

Istanbul Kenti Örneğinde Yeni Yapı Tasarımlarının Görsel Etkilerinin Saptanması İçin Bir Araştırma Baytin, (1994)									
1	**HOŞLUK**	çirkin	emniyetli	uyarıcı	sıkıcı	iyi	hoş	kaba	pastoral
2	**KARMAŞIKLIK**	karmakarışık	zorla uydurulmuş	canlı	uyumsuz karışım				
3	**BİRLİK**	fonksiyonellik	tek bir stil	tutarlık	bütüncül				
4	**KAPALILIK**	kapalı	açık	havadar	sınırları belirlenmiş				
5	**GÜÇLÜLÜK**	kırılgan	erkeksi	kadınsı	güçlü(kuvvetli-etkili)				
6	**SOSYAL STATÜ**	pahalı	iyi korunmuş	basit	savurgan				
7	**ETKİ**	modern	yaşlı	yeni	Ebedi				
8	**ORJİNALLİK**	sıradan	sürprizli	özel	tuhaf (dikkat çeken-acayip-garip-çok süslü)				

30. Baytin-Kıran-Tunbiş, (1995-2004)

Tablo 4.25. Renk Değerlendirme Formu

APPENDIX 1. COLOUR EVALUATION FORM

SUBJECT NO:

AGE: SEX: F M

TAKING THE BELOW WORD PAIRS INTO CONSIDERATION, PLEASE DESCRIBE THE EFFECTS OF THE COLOUR OF THE WALL, ON WHICH THE BLACKBOARD IS PLACED, HAS HAD ON YOUR PERCEPTION THROUGHOUT THE COURSE BY MARKING THE RELATED LINE WITH AN (X).

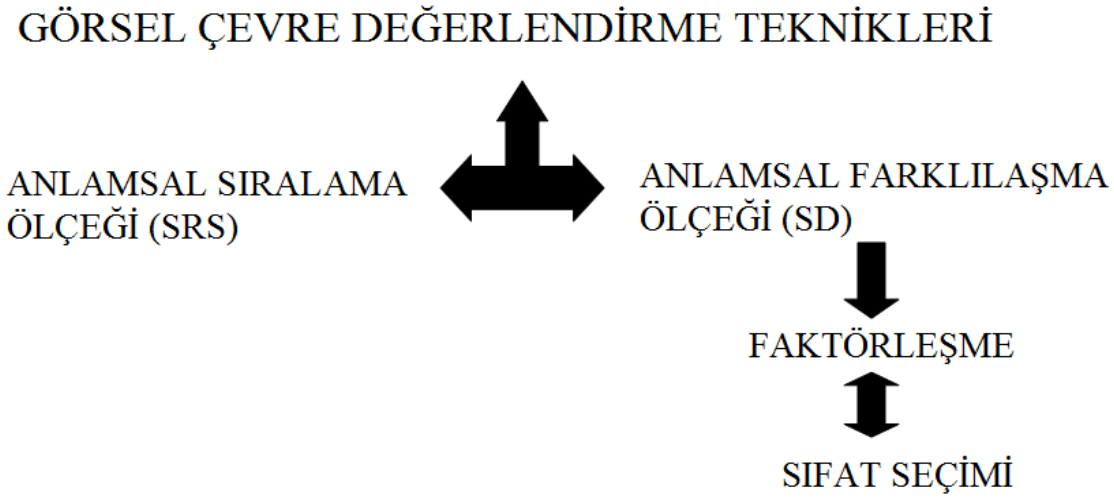
	very	quite	a little	neither/ nor	a little	quite	very	
clear								ambigious
depressive								exhilarating
large								small
rough								smooth
dynamic								static
modarate								extravagant
uninteresting								interesting
positive								negative
indiscord								inharmony
exiciting								boring
calming								irritating
repelling								inviting
unpleasant								pleasant
strong								weak
not effective								effective
unifiying								nonunifiying
astonishing								expected
bold								modest
ordinary								extraordinary
complex								simple
familiar								different
warm								cold
cheerful								gloomy
close								far

4.2. Anket Çalışmasında Kullanılan Teknikler

"Algılama yeteneği doğuştan mı gelir, yoksa algılamanın temelinde sonradan öğrenilmiş beceriler mi yatar? Sorusu, felsefe tarihi içinde, önce Descardes, Kant, daha sonra Berkeley ve Locke gibi değişik filozoflarca tartışılmıştır. Bugün psikologlar genel bir çoğunluğu algısal yeteneklerin bir bölümünün doğuştan geldiğini, fakat yine diğer algısal süreçlerin de öğrenmeye dayalı olduğu düşüncesini savunmaktadır (10).

Anket çalışması ile, **öğrenmeye dayalı algısal değişim**lerin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmanın evreni T.Ü. Mimarlık Bölümü öğrencileridir. Çalışmada; tüm katılımcılar, çalışmanın ayrıntılı amaçlarından bahsedilmeksizin bir tez araştırmasının bir bölümünü oluşturduğu konusunda bilgilendirilmiştir. Katılımcılara, uygulama konusunda detaylı bilgi verilmiştir. Uygulama T:Ü: Mimarlık Bölümü binasında ders saatleri içinde tasarım stüdyolarında gerçekleştirilmiştir.

Anketin hazırlanmasında **"GÖRSEL ÇEVRE DEĞERLENDİRME TEKNİKLERİ (Anlamsal Sıralama ve Anlamsal Farklılaşma) (Visual Environment Evaluation Tecniques)** kullanılmıştır.

Şekil 4.1. Anket çalışmasında kullanılan teknikler

- Anket çalışmasında 6 faktör grubu ve 18 sıfat seçilmiştir,

Anket cevaplarını verecek olan öğrencilerin kolay anlayabilecekleri sıfatlar seçilmiştir. 9 farklı yapı (Grand Buildings, Salem Capitol, Abraxas, Fred-Ginger, Sainsbury Wing, SSK Zeyrek, Louvre, Pompiduo, Swiss Re) için 18 sıfattan oluşan sorular deneklere yöneltilmiştir. Her bir yapı için deneklere 2 sayfadan oluşan çıktı verilmiştir. Cevaplama süresince yapının görselleri projeksiyon aleti ile ekranda gösterilmiştir.

- **Seçilen Faktörler ve Sıfatlar**

Tablo 4.26. Anket çalışmasında seçilen sıfatlar ve faktörler

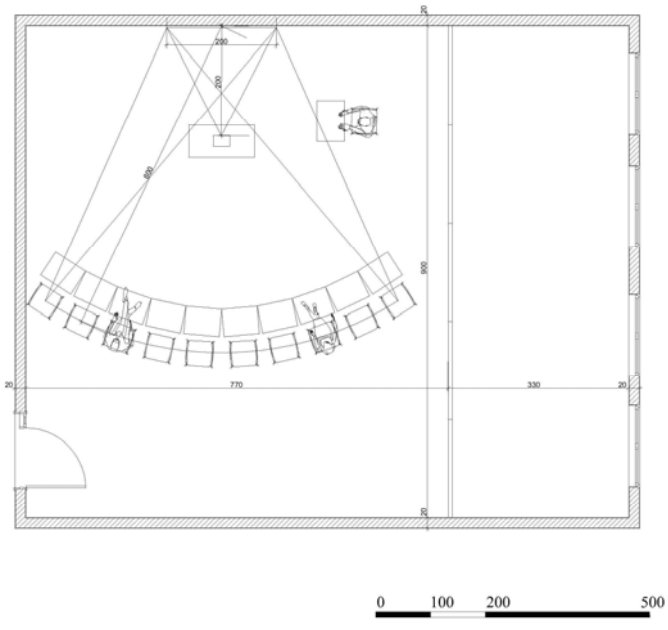
FAKTÖRLEŞME	SIFATLAR						
1- DEĞERLENDİRME	Uyumlu						
	Hoş						
	Olumlu						Farklı
				Düzensiz			
					Rahatsız		
	Etkileyici						
2- YÜZEY ÖZELLİĞİ	Renk						
	Malzeme						
		Yeni					
3- BOYUT	Ölçü						Baskın
	Ölçek						
4- GÜÇLÜLÜK			**Belirgin**				
	Güçlü						
						Ilginç	
5- ETKİ						**İlginç**	
		Yeni					
				Düzensiz			
					Rahatsız		Monoton-Dinamik
			Belirgin				
6- KARMAŞIKLIK	Karmaşık						
		Yeni					
			Belirgin				
				Düzensiz			
					Rahatsız		

18 sıfat 6 faktör grubunda toplanmıştır, bu faktör grupları :Değerlendirme, Yüzey Özelliği, Boyut, Güçlülük, Etki, Karmaşıklık' tır. Bu şekilde cevaplarda analiz ve sentez kolaylaştırılmıştır. Faktör gruplarının grafiksel ifadeleri ayrı ayrı verilmiştir.

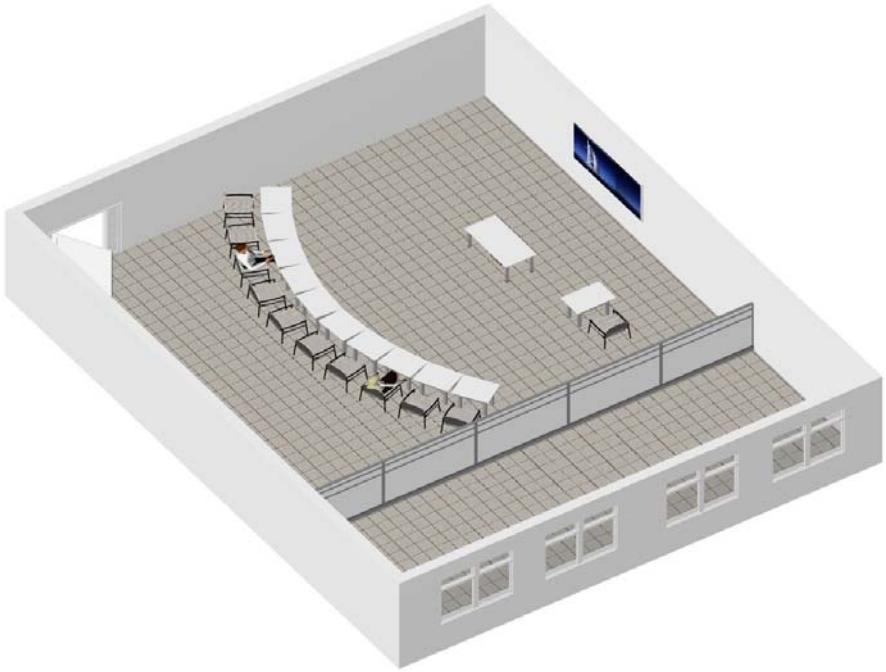
- Anket çalışmasında literatürde kabul edilen"Tarihi Çevrede Tasarım Örnekleri"seçilmiştir. 9 yapı üç grupta ele alınmış, bu grupların grafiksel ifadeleri ayrı ayrı verilmiştir:
  - Taklit (Grand Buildings, Salem Capitol, Abraxas)
  - Yorumlama (Fred-Ginger, Sainsbury Wing, SSK Zeyrek)
  - Zıtlık (Louvre, Pompiduo, Swiss Re)

4.3. Anket Çalışmasının Uygulanması

Anket çalışması Trakya Üniversitesi Ahmet Karadeniz Yerleşkesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Mimarlık Fakültesi Atölyelerinde gerçekleştirilmiştir. Toplam 227 öğrenciye anket çalışması uygulanmıştır (1. sınıflardan 64 kişi, 2. sınıflardan 53 kişi, 3. sınıflardan 59 kişi, 4. sınıflardan 51 kişi). Öğrenci grupları atölyelere 10 kişilik gruplar halinde alınmış ve aynı anda 3 farklı öğrenci grubu anket sorularını cevaplamışlardır. Anket cevaplama süresince, yapılara ait anket formları yapı slaytı ekrana yansıtıldığı anda tek tek öğrencilere dağıtılmış ve belirli bir sürede cevaplamaları istenmiştir.

Şekil 4.2.Anket uygulaması yapılan atölye görselleri

Şekil 4.3-4.4. Anket uygulaması yapılan atölye görselleri

Şekil 4.5. Anket uygulaması sırasında çekilen fotoğraflar

➢ Anket Örneği

SORU-CEVAP FORMU					
Denek No		Yapı No	1	Yapı Adı	FRED-GINGER

Tarihi ve özgün çevrelerde yer alan yeni binaların, bu çevrelerde nasıl bir etki yarattığını saptamak istiyoruz. Bu amaçla yanıtlarınızla bize yardımcı olacağınızı umuyoruz.

Aşağıdaki soruları, slaytta göreceğiniz yeni binanın çevresinde bulunan mevcut binalarla ilişkisinin nasıl olduğunu düşünün. Oldukça çok-Oldukça az arasında düzenlenen 7'li skaladaki derecelenmeyi göz önüne alarak, her sorunun altındaki kutuyu işaretleyiniz. Beraber bir örnek yapalım:
Örnek: Yeni binayı çevresindeki binalarla ilişkili düşündüğünüzde GÜZEL mi buluyorsunuz?
(Eğer cevabınız **Biraz az** güzel ise **3** numarayı işaretleyeceksiniz)
(Eğer cevabınız **oldukça çok** güzel ise **6** numarayı işaretleyeceksiniz)

YENİ BİNA ÇEVRESİNDE BULUNAN ESKİ BİNALAR İLE İLİŞKİLİ DÜŞÜNÜLDÜĞÜNDE						
1 HOŞ MU						
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1 Oldukça az	2	3	4 Fikrim yok	5	6	7 Oldukça çok
2 ÖLÇEK OLARAK UYGUN MU						
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1 Oldukça az	2	3	4 Fikrim yok	5	6	7 Oldukça çok
3 UYUMLU MU						
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1 Oldukça az	2	3	4 Fikrim yok	5	6	7 Oldukça çok
4 ETKİLEYİCİ Mİ						
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1 Oldukça az	2	3	4 Fikrim yok	5	6	7 Oldukça çok
5 BASKIN Mİ						
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1 Oldukça az	2	3	4 Fikrim yok	5	6	7 Oldukça çok
6 DİNAMİK BİR ETKİSİ VARMI						
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1 Oldukça az	2	3	4 Fikrim yok	5	6	7 Oldukça çok
7 RENGİ UYGUN MU						
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1 Oldukça az	2	3	4 Fikrim yok	5	6	7 Oldukça çok
8 MALZEMESİ UYGUN MU						
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1 Oldukça az	2	3	4 Fikrim yok	5	6	7 Oldukça çok
9 FARKLI MI GÖRÜNÜYOR						
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1 Oldukça az	2	3	4 Fikrim yok	5	6	7 Oldukça çok
10 ÇEVREYE GÖRE BELİRGİN Mİ						
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1 Oldukça az	2	3	4 Fikrim yok	5	6	7 Oldukça çok

11 | KARMAŞIK MI DURUYOR						
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1 Oldukça az	2	3	4 Fikrim yok	5	6	7 Oldukça çok
12 | ILGINÇ MI DURUYOR						
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1 Oldukça az	2	3	4 Fikrim yok	5	6	7 Oldukça çok
13 | RAHATSIZ EDICI MI						
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1 Oldukça az	2	3	4 Fikrim yok	5	6	7 Oldukça çok
14 | YENI VE UMULMADIK ETKI YAPIYOR MU						
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1 Oldukça az	2	3	4 Fikrim yok	5	6	7 Oldukça çok
15 | DUZENI BOZUYORMU						
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1 Oldukça az	2	3	4 Fikrim yok	5	6	7 Oldukça çok
16 | OLÇULERI UYGUN MU						
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1 Oldukça az	2	3	4 Fikrim yok	5	6	7 Oldukça çok
17 | GÜÇLU MU GORUNUYOR						
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1 Oldukça az	2	3	4 Fikrim yok	5	6	7 Oldukça çok
18 | OLUMLU MU BULUYORSUNUZ						
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1 Oldukça az	2	3	4 Fikrim yok	5	6	7 Oldukça çok

Denek No :						
Sınıfınız : 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐						
Cinsiyet K ☐ E ☐						
Babanızın Eğitim Durumu :						
İlköğretim	Ortaöğretim	Lise	Üniversite ve üstü			
☐	☐	☐	☐			
Annenizin Eğitim Durumu :						
İlköğretim	Ortaöğretim	Lise	Üniversite ve üstü			
☐	☐	☐	☐			
Geldiğiniz Kent :						
Marmara	Ege	Karadeniz	İç Anadolu	Akdeniz	Doğu Anadolu	Güney D.A.
Son geldiğiniz kentte kaç yıldır yaşıyorsunuz?						
0-1 Yıl	2-3 Yıl	4-5 Yıl	6 Yıl ve üstü			
☐	☐	☐	☐			
Mezun Olduğunuz Lisenin Türü						
Düz L.	Anadolu L.	Meslek L.	Fen L.	Kolej	Süper L.	
☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Üniversite Sınavına Girişte Trakya Üniversitesi Mimarlık Bölümü Tercih Sıranız :						

Şekil 4.6. Anket Örneği

4.4. Anket Sonuçlarının Analizi, Değerlendirilmesi ve Tartışılması

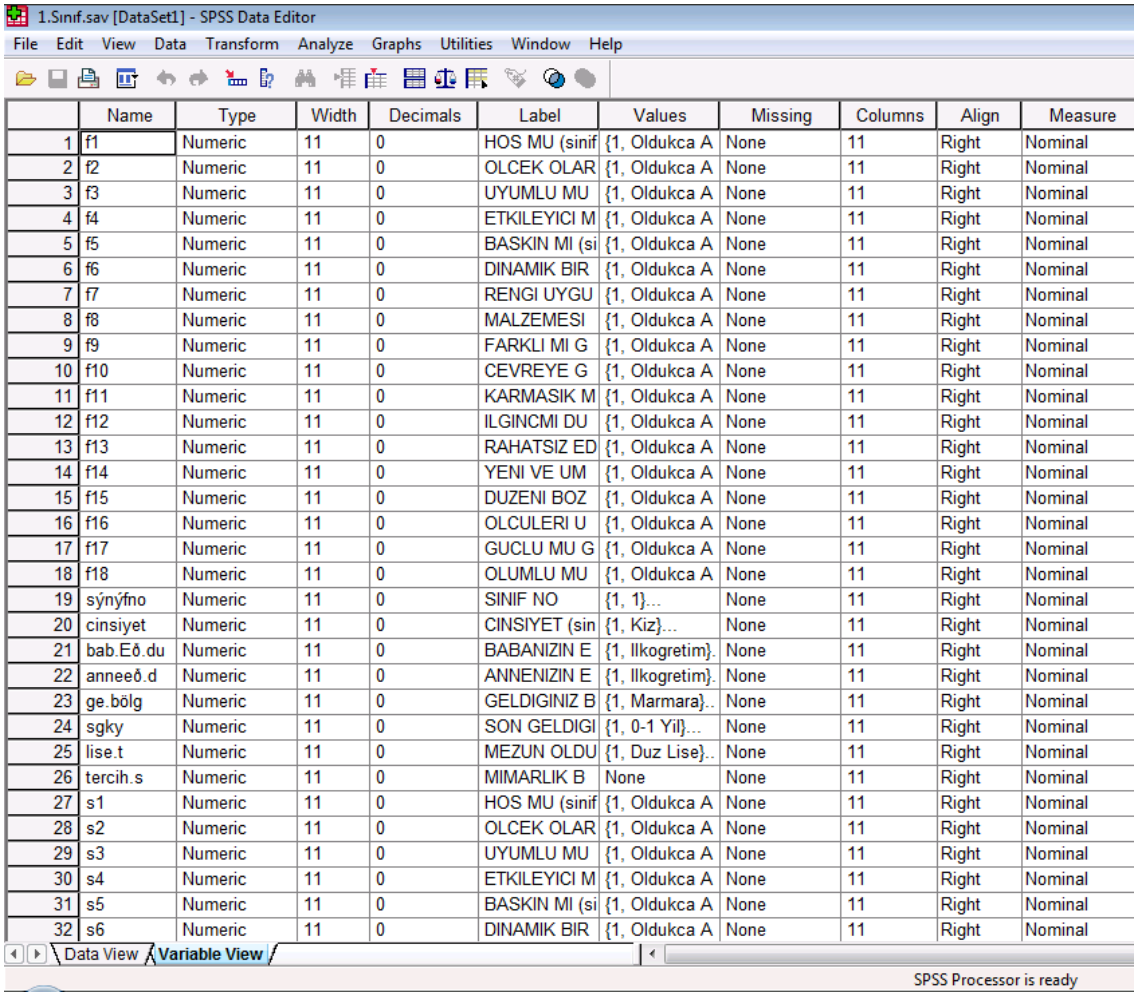
EXCEL VE SPSS İLE DEĞERLENDİRME

Anket verileri Excel programına aktarılmıştır.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
1	Anketno	f1	f2	f3	f4	f5	f6	f7	f8	f9	f10	f11
2	1	4	7	3	7	7	4	3	7	7	6	
3	2	4	4	1	5	6	5	4	4	6	6	
4	3	5	4	6	5	4	6	4	4	6	6	
5	4	2	3	1	5	6	7	3	6	7	7	
6	5	1	1	1	7	7	7	7	7	6	6	
7	6	6	4	2	6	7	7	4	6	7	7	
8	7	6	1	1	6	6	6	1	1	6	6	
9	8	6	1	2	6	7	6	4	6	7	7	
10	9	1	5	1	7	7	7	7	7	7	7	
11	10	4	3	3	6	5	5	3	4	6	6	
12	11	1	2	1	3	7	3	7	7	6	6	
13	12	7	1	2	7	5	3	3	2	7	6	
14	13	6	4	7	7	3	6	7	7	5	3	
15	14	6	4	1	7	7	7	2	1	7	7	
16	15	1	3	1	7	7	7	6	4	7	7	
17	16	4	4	1	3	7	6	5	7	7	7	
18	17	5	7	4	6	6	7	7	4	6	6	
19	18	7	4	1	7	7	7	1	4	7	7	
20	19	4	2	3	5	5	6	7	6	6	7	
21	20	3	7	2	5	7	6	1	1	7	7	
22	21	5	7	1	6	5	6	1	3	6	6	
23	22	1	2	1	6	7	7	3	2	7	7	
24	23	4	4	2	4	5	6	2	1	6	6	
25	24	6	5	4	6	6	7	6	6	7	7	
26	25	7	3	2	6	7	6	2	6	7	7	
27	26	7	2	2	6	6	5	3	5	6	6	
28	27	1	4	2	4	5	6	5	7	7	6	
29	28	1	3	1	4	3	3	3	1	7	7	
30	29	2	3	4	6	6	2	6	6	6	6	
31	30	1	7	1	4	6	6	6	1	6	6	
32	31	5	2	1	5	6	5	2	3	7	7	
33	32	2	1	1	1	7	2	1	1	7	7	
34	33	7	1	1	5	7	6	1	1	7	7	
35	34	6	5	4	6	6	6	4	4	6	6	
36	35	3	2	1	6	7	7	2	4	7	7	
37	36	6	6	5	7	6	7	5	6	7	7	
38	37	4	5	4	7	7	5	7	4	7	7	
39	38	2	2	2	2	5	4	2	2	7	6	
40	39	1	1	1	3	1	2	1	1	7	7	
41	40	7	1	2	7	5	2	6	7	7	7	
42	41	6	4	5	5	3	5	3	4	7	7	
43	42	3	4	3	5	5	7	6	7	7	7	
44	43	1	7	1	3	5	3	7	7	7	7	
45	44	1	1	1	2	7	3	3	2	7	7	
46	45	1	4	1	2	4	4	2	4	7	7	
47	46	7	3	2	7	6	7	7	3	6	6	
48	47	1	1	1	3	3	7	1	1	7	7	
49	48	6	1	2	6	7	7	1	4	6	7	
50	49	1	2	1	4	4	2	1	1	5	6	
51	50	5	1	3	7	7	7	1	1	7	7	

Şekil 4.7. Anket verilerinin Excel programına aktarılması

Excel programında girilen veriler SPSS Programına aktarılarak verilerin değerlendirilmesine başlanmıştır,

1.Sınıf.sav [DataSet1] - SPSS Data Editor

File Edit View Data Transform Analyze Graphs Utilities Window Help

	Name	Type	Width	Decimals	Label	Values	Missing	Columns	Align	Measure
1	f1	Numeric	11	0	HOS MU (sinif	{1, Oldukca A	None	11	Right	Nominal
2	f2	Numeric	11	0	OLCEK OLAR	{1, Oldukca A	None	11	Right	Nominal
3	f3	Numeric	11	0	UYUMLU MU	{1, Oldukca A	None	11	Right	Nominal
4	f4	Numeric	11	0	ETKILEYICI M	{1, Oldukca A	None	11	Right	Nominal
5	f5	Numeric	11	0	BASKIN MI (si	{1, Oldukca A	None	11	Right	Nominal
6	f6	Numeric	11	0	DINAMIK BIR	{1, Oldukca A	None	11	Right	Nominal
7	f7	Numeric	11	0	RENGI UYGU	{1, Oldukca A	None	11	Right	Nominal
8	f8	Numeric	11	0	MALZEMESI	{1, Oldukca A	None	11	Right	Nominal
9	f9	Numeric	11	0	FARKLI MI G	{1, Oldukca A	None	11	Right	Nominal
10	f10	Numeric	11	0	CEVREYE G	{1, Oldukca A	None	11	Right	Nominal
11	f11	Numeric	11	0	KARMASIK M	{1, Oldukca A	None	11	Right	Nominal
12	f12	Numeric	11	0	ILGINCMI DU	{1, Oldukca A	None	11	Right	Nominal
13	f13	Numeric	11	0	RAHATSIZ ED	{1, Oldukca A	None	11	Right	Nominal
14	f14	Numeric	11	0	YENI VE UM	{1, Oldukca A	None	11	Right	Nominal
15	f15	Numeric	11	0	DUZENI BOZ	{1, Oldukca A	None	11	Right	Nominal
16	f16	Numeric	11	0	OLCULERI U	{1, Oldukca A	None	11	Right	Nominal
17	f17	Numeric	11	0	GUCLU MU G	{1, Oldukca A	None	11	Right	Nominal
18	f18	Numeric	11	0	OLUMLU MU	{1, Oldukca A	None	11	Right	Nominal
19	sýnýfno	Numeric	11	0	SINIF NO	{1, 1}...	None	11	Right	Nominal
20	cinsiyet	Numeric	11	0	CINSIYET (sin	{1, Kiz}...	None	11	Right	Nominal
21	bab.Eð.du	Numeric	11	0	BABANIZIN E	{1, Ilkogretim}.	None	11	Right	Nominal
22	anneeð.d	Numeric	11	0	ANNENIZIN E	{1, Ilkogretim}.	None	11	Right	Nominal
23	ge.bölg	Numeric	11	0	GELDIGINIZ B	{1, Marmara}..	None	11	Right	Nominal
24	sgky	Numeric	11	0	SON GELDIGI	{1, 0-1 Yil}...	None	11	Right	Nominal
25	lise.t	Numeric	11	0	MEZUN OLDU	{1, Duz Lise}..	None	11	Right	Nominal
26	tercih.s	Numeric	11	0	MIMARLIK B	None	None	11	Right	Nominal
27	s1	Numeric	11	0	HOS MU (sinif	{1, Oldukca A	None	11	Right	Nominal
28	s2	Numeric	11	0	OLCEK OLAR	{1, Oldukca A	None	11	Right	Nominal
29	s3	Numeric	11	0	UYUMLU MU	{1, Oldukca A	None	11	Right	Nominal
30	s4	Numeric	11	0	ETKILEYICI M	{1, Oldukca A	None	11	Right	Nominal
31	s5	Numeric	11	0	BASKIN MI (si	{1, Oldukca A	None	11	Right	Nominal
32	s6	Numeric	11	0	DINAMIK BIR	{1, Oldukca A	None	11	Right	Nominal

Data View | Variable View

SPSS Processor is ready

Şekil 4.8. Anket verilerinin SPSS programına aktarılması

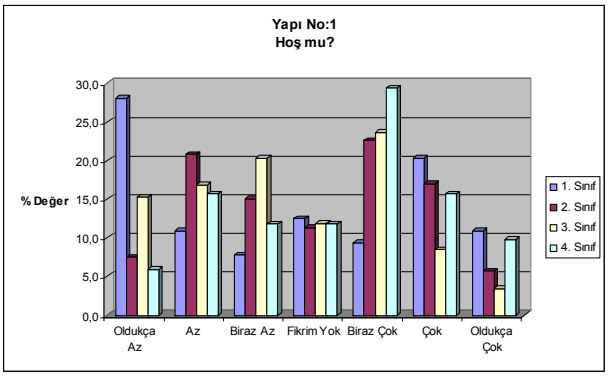
SPSS Programına aktarılarak verilerin değerlendirilmesi,

- 1. Aşamada; 9 yapı için sorulan 18 sıfat ayrı ayrı değerlendirilmiş ve tablolaştırılmıştır.

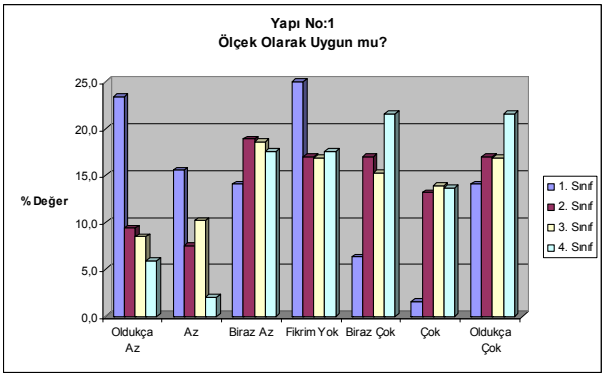
  Değerlendirme kolaylığı için; 4 sınıfının değerlendirmesinin görülebileceği tek grafik uygulanmış ve grafik yorumları tabloların altına sözel olarak ifade edilmiştir.

Sonuçlar :

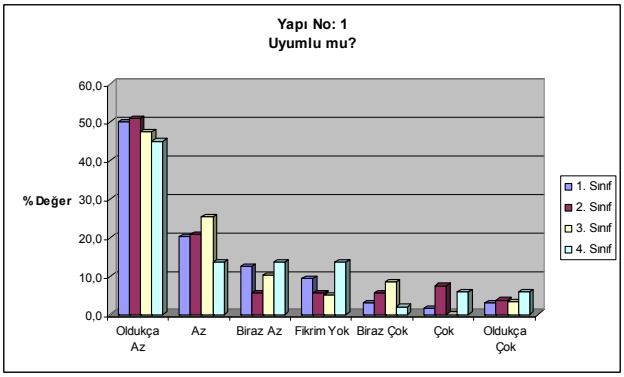
Tablo 4.27. Anket çalışması- Yapı No:1 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

1 Nolu "**Fred-Ginger"** adlı yapıya ilişkin "**Hoş mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **29,4** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz çok" seçeneğindedir. Bunu **28,1** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

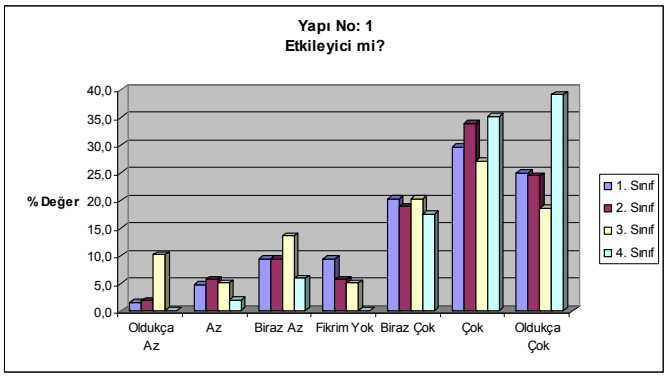
1 Nolu "**Fred-Ginger"** adlı yapıya ilişkin "**Ölçek Olarak Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **25,0** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Fikrim yok" seçeneğindedir. Bunu **21,6** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

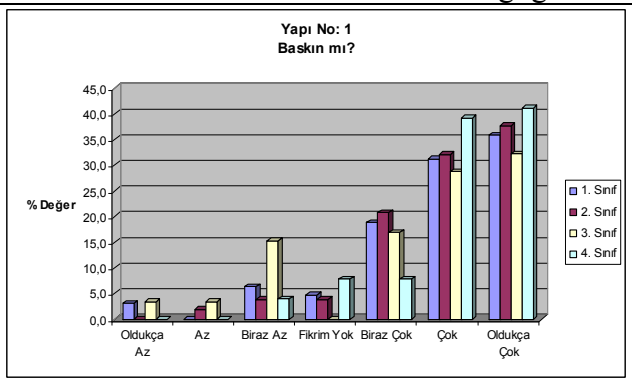
1 Nolu "**Fred-Ginger"** adlı yapıya ilişkin "**Uyumlu mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **50,9** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **50,0** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **2. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 1**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

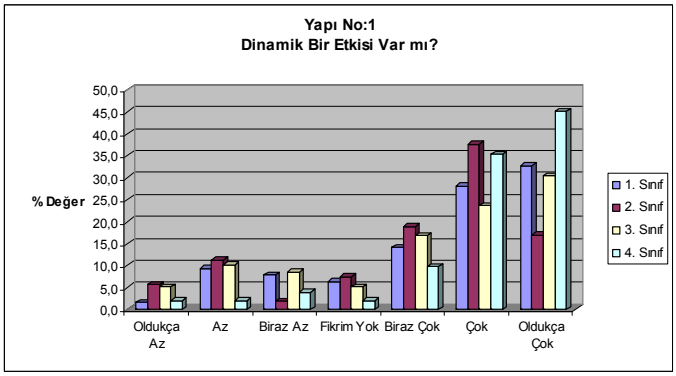
Tablo 4.28. Anket çalışması- Yapı No:1 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

1 Nolu "**Fred-Ginger"** adlı yapıya ilişkin "Etkileyici mi?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **39,2** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **34,0** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

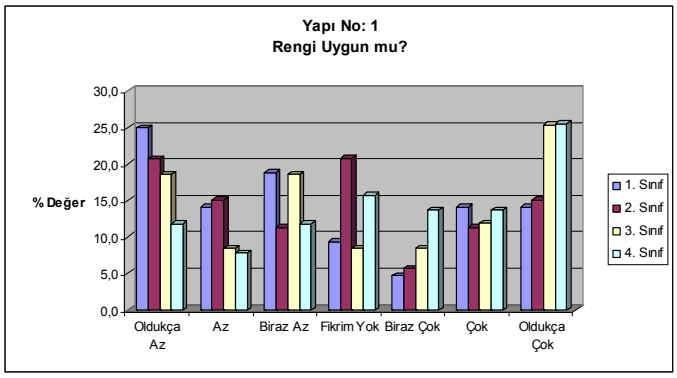
1 Nolu "**Fred-Ginger"** adlı yapıya ilişkin "Baskın mı?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **41,2** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **37,7** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

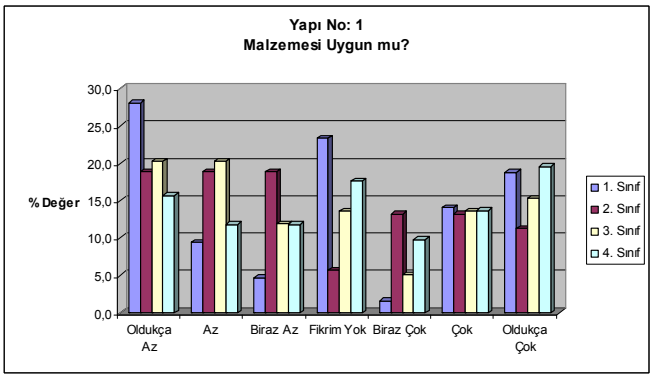
1 Nolu "**Fred-Ginger"** adlı yapıya ilişkin "Dinamik Bir Etkisi Var mı?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **41,2** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **37,7** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 1**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

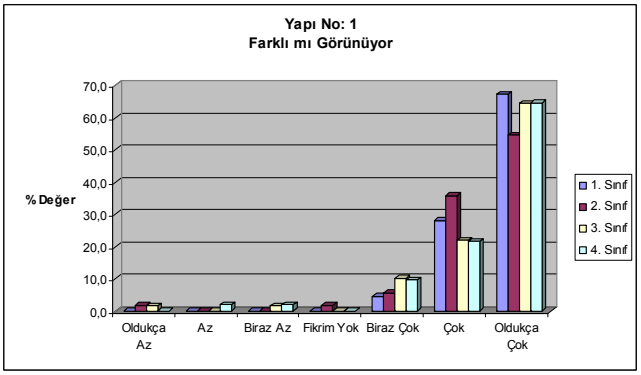
Tablo 4.29. Anket çalışması- Yapı No:1 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

1 Nolu "**Fred-Ginger"** adlı yapıya ilişkin "Rengi Uygun mu?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **25,5** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **25,4** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

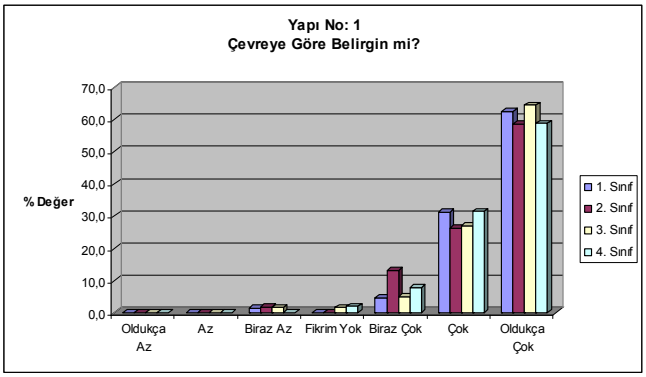
1 Nolu "**Fred-Ginger"** adlı yapıya ilişkin "Malzemesi Uygun mu?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **28,1** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **20,3** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

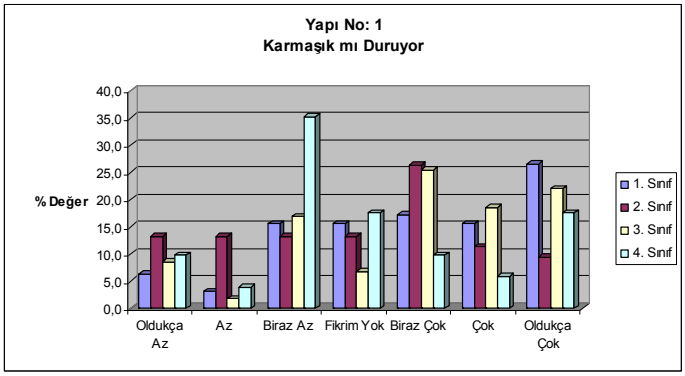
1 Nolu "**Fred-Ginger"** adlı yapıya ilişkin "Farklı mı görünüyor?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **67,2** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **64,7** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 1**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

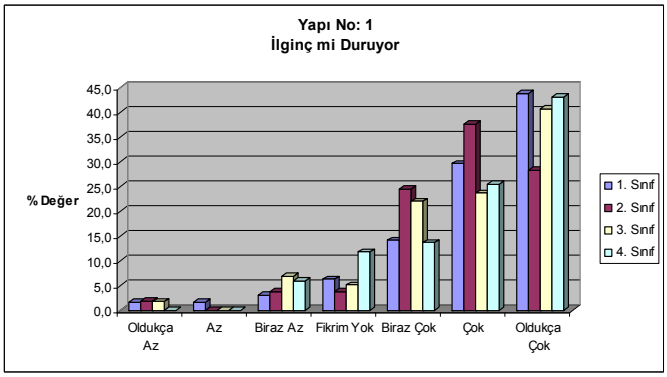
Tablo 4.30. Anket çalışması- Yapı No:1 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

1 Nolu "**Fred-Ginger"** adlı yapıya ilişkin "Çevreye göre belirgin mi?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **64,4** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **62,5** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

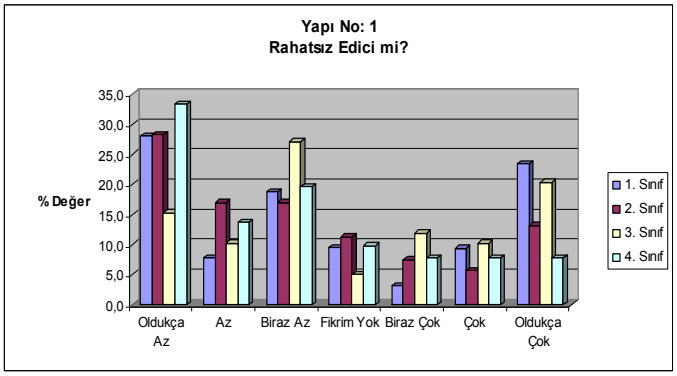
1 Nolu "**Fred-Ginger"** adlı yapıya ilişkin "Karmaşık mı Duruyor?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **35,3** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz az" seçeneğindedir. Bunu **26,6** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

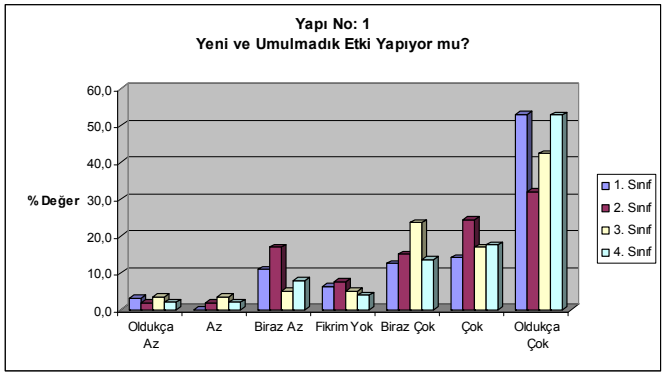
1 Nolu "**Fred-Ginger"** adlı yapıya ilişkin "İlginç mi duruyor?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **43,8** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **43,1** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 1**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

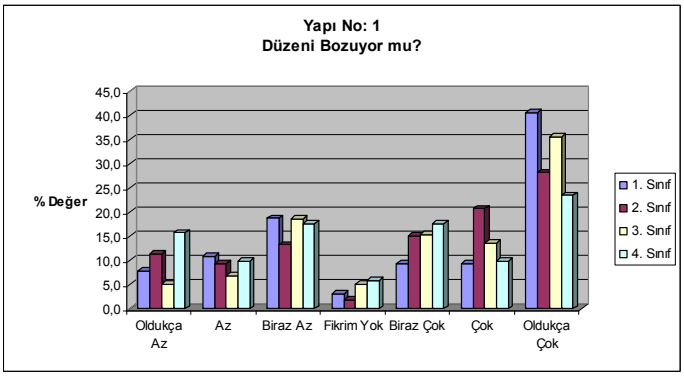
Tablo 4.31. Anket çalışması- Yapı No:1 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

1 Nolu "**Fred-Ginger"** adlı yapıya ilişkin "Rahatsız Edici mi?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **33,3** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **28,3** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

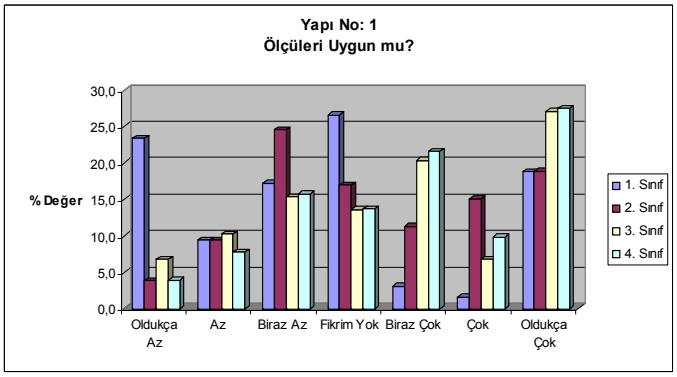
1 Nolu "**Fred-Ginger"** adlı yapıya ilişkin "Yeni ve Umulmadık Etki Yapıyor mu?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **53,1** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **52,9** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

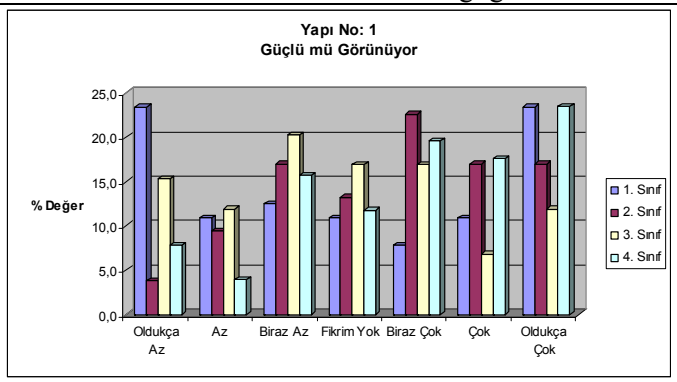
1 Nolu "**Fred-Ginger"** adlı yapıya ilişkin "Düzeni Bozuyor mu?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **40,6** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **35,6** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 1**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

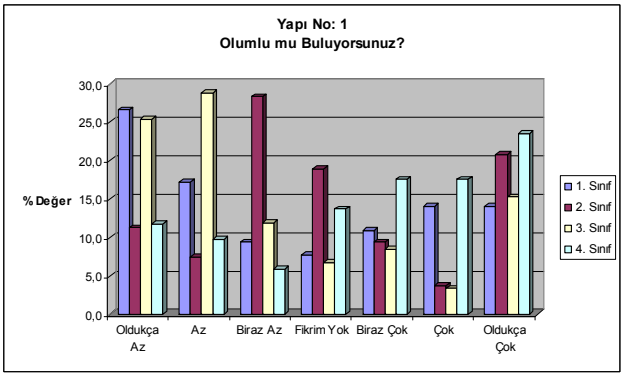
Tablo 4.32. Anket çalışması- Yapı No:1 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

1 Nolu "**Fred-Ginger"** adlı yapıya ilişkin "Ölçüleri Uygun mu?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **27,5** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **27,1** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

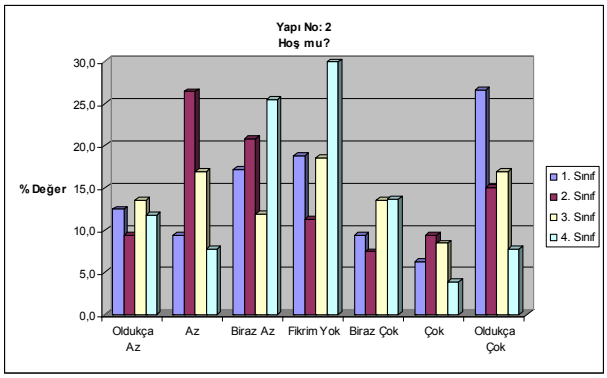
1 Nolu "**Fred-Ginger"** adlı yapıya ilişkin "Güçlü mü Görünüyor?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **23,5** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **23,4** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

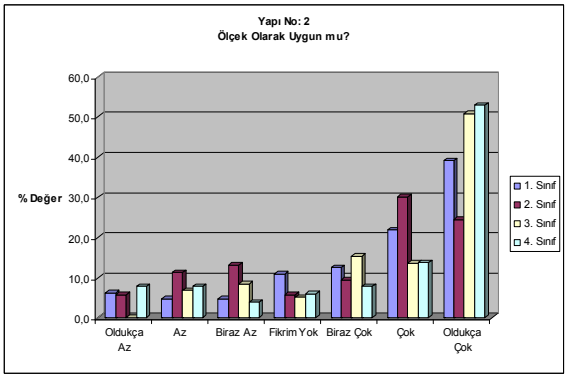
1 Nolu "**Fred-Ginger"** adlı yapıya ilişkin "Olumlu mu Buluyorsunuz?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **28,8** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Az" seçeneğindedir. Bunu **28,3** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 1**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

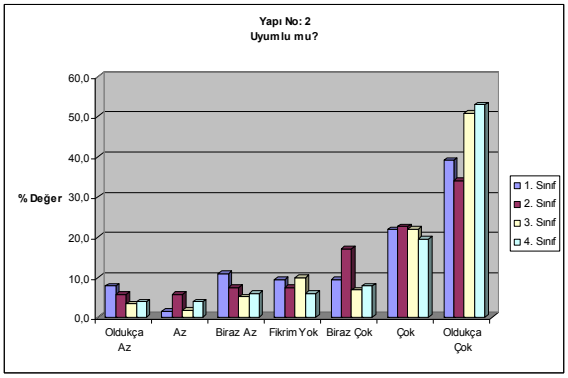
Tablo 4.33. Anket çalışması- Yapı No:2 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

2 Nolu "**Salem Capitol"** adlı yapıya ilişkin "**Hoş mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde;
En yüksek yüzde **29,4** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Fikrim yok" seçeneğindedir. Bunu **26,6** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

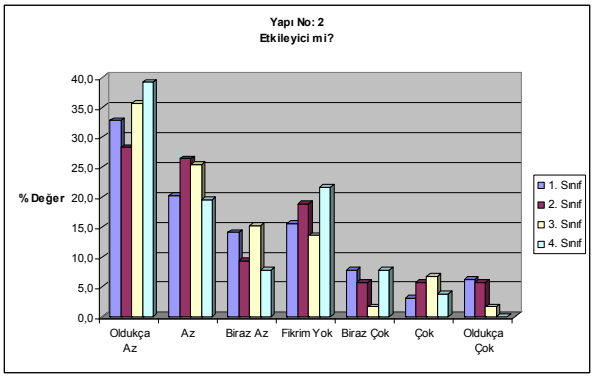
2 Nolu "**Salem Capitol"** adlı yapıya ilişkin "**Ölçek Olarak Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde;
En yüksek yüzde **52,9** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **50,8** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

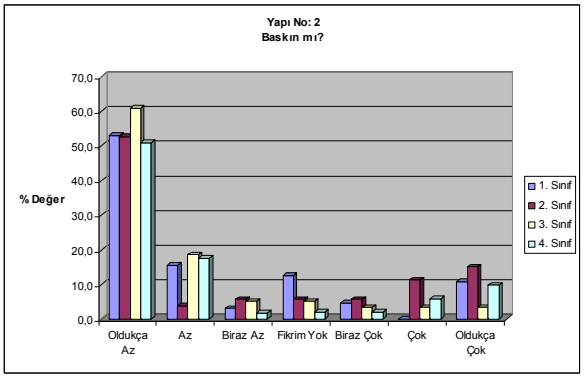
2 Nolu "**Salem Capitol"** adlı yapıya ilişkin "**Uyumlu mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **52,9** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **50,8** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 2**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

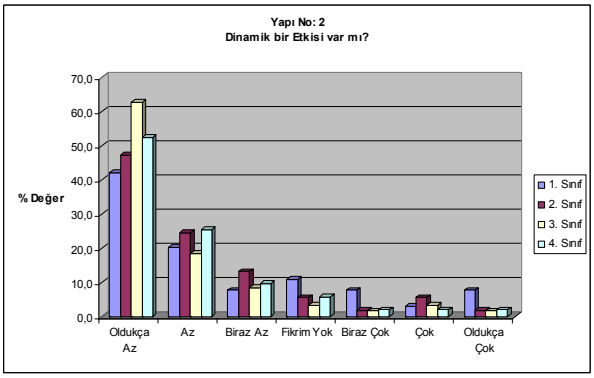
Tablo 4.34. Anket çalışması- Yapı No:2 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

2 Nolu "**Salem Capitol"** adlı yapıya ilişkin "**Etkileyici mi**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **39,2** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **35,6** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

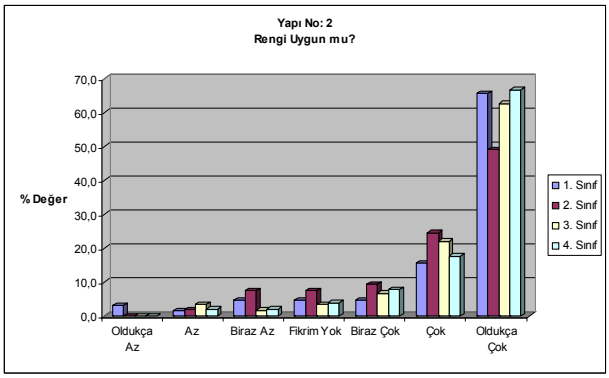
2 Nolu "**Salem Capitol"** adlı yapıya ilişkin "**Baskın mı**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **61** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **53,1** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

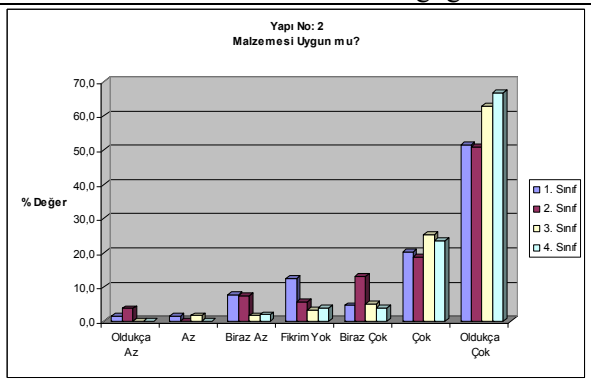
2 Nolu "**Salem Capitol"** adlı yapıya ilişkin "**Dinamik bir Etkisi var mı**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **62,7** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **52,9** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 2**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

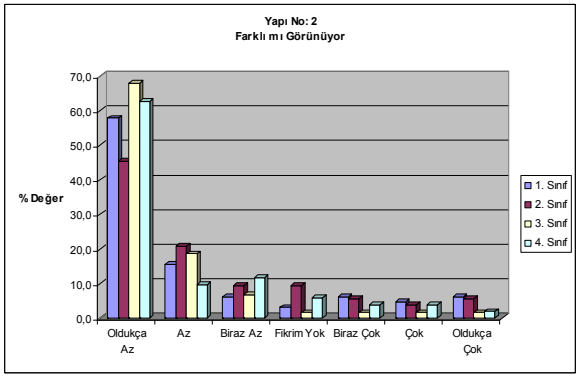
Tablo 4.35. Anket çalışması- Yapı No:2 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

2 Nolu "**Salem Capitol"** adlı yapıya ilişkin "**Rengi Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **66,7** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **65,6** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

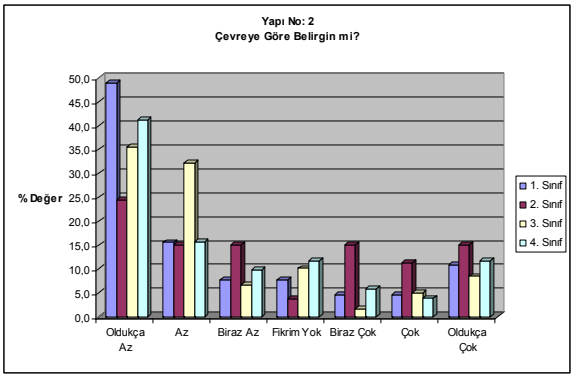
2 Nolu "**Salem Capitol"** adlı yapıya ilişkin "**Malzemesi Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **66,7** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu 62,7 ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

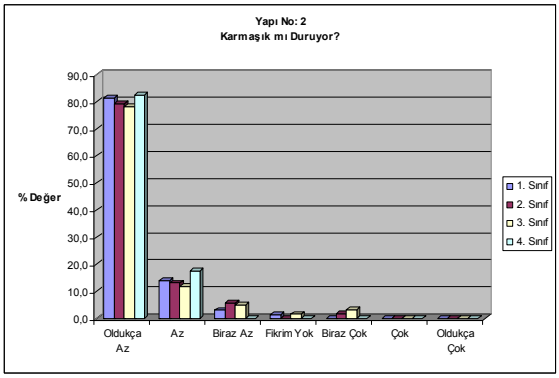
2 Nolu "**Salem Capitol"** adlı yapıya ilişkin "**Farklı mı Görünüyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **67,8** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **62,7** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 2**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

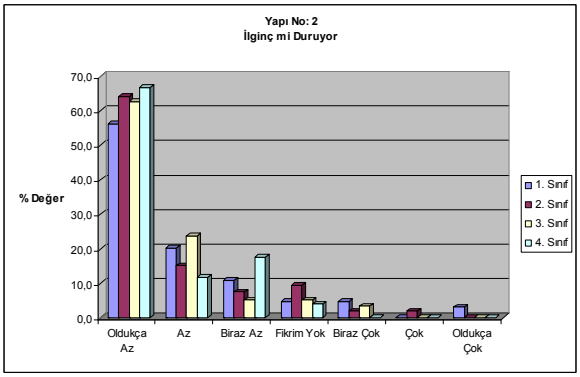
Tablo 4.36. Anket çalışması- Yapı No:2 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

2 Nolu "**Salem Capitol"** adlı yapıya ilişkin "**Çevreye Göre Belirgin mi**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **48,4** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **41,2** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

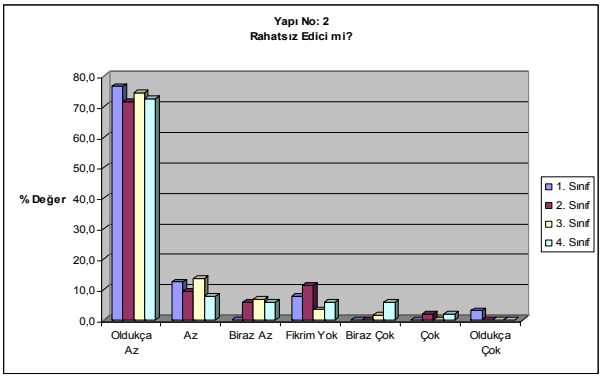
2 Nolu "**Salem Capitol"** adlı yapıya ilişkin "**Karmaşık mı Duruyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **82,4** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **81,3** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

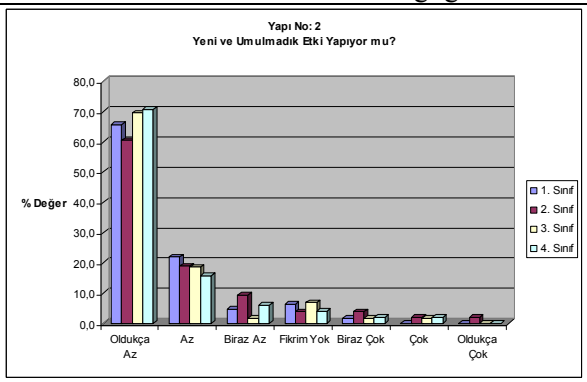
2 Nolu "**Salem Capitol"** adlı yapıya ilişkin "**İlginç mi Duruyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **66,7** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **64,2** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 2**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

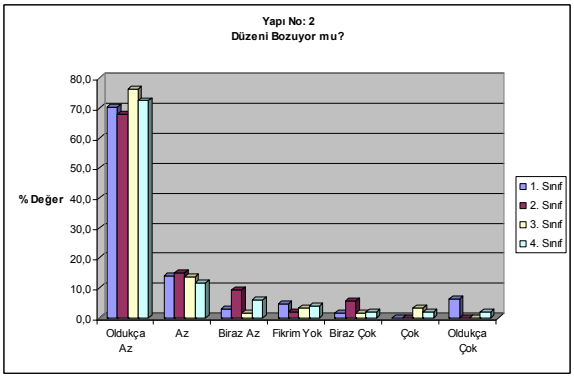
Tablo 4.37. Anket çalışması- Yapı No:2 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

2 Nolu "**Salem Capitol"** adlı yapıya ilişkin "**Rahatsız Edici mi**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **76,6** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **74,6** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

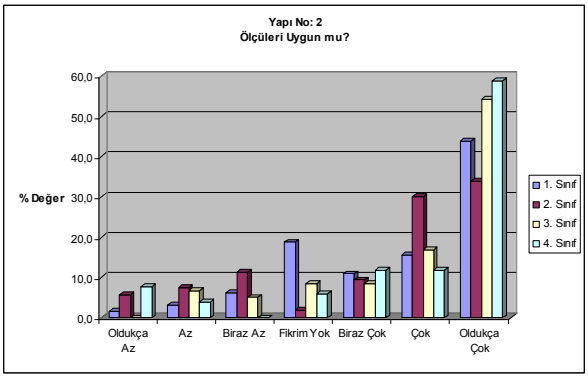
2 Nolu "**Salem Capitol"** adlı yapıya ilişkin "**Yeni ve Umulmadık Etki Yapıyor mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **70,6** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **69,5** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

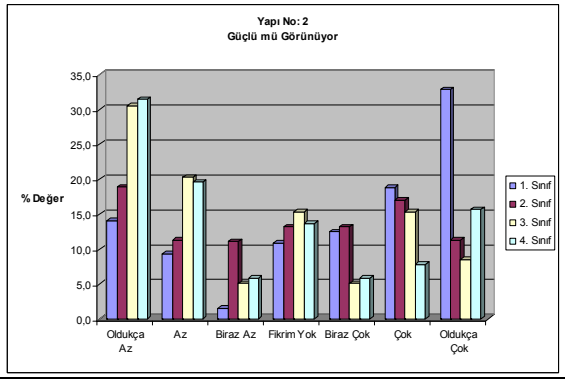
2 Nolu "**Salem Capitol"** adlı yapıya ilişkin "**Düzeni Bozuyor mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **76,3** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **72,5** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 2**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

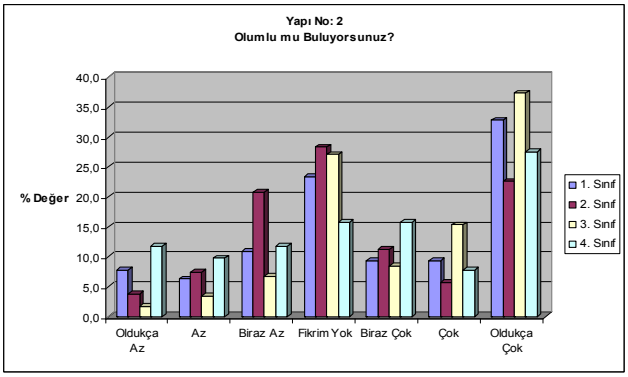
Tablo 4.38. Anket çalışması- Yapı No:2 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

2 Nolu "**Salem Capitol"** adlı yapıya ilişkin "**Ölçüleri Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **58,8** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **54,2** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

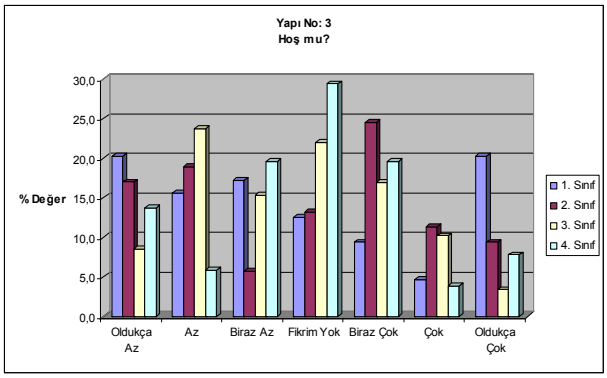
2 Nolu "**Salem Capitol"** adlı yapıya ilişkin "**Güçlü mü Görünüyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **32,8** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **31,4** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

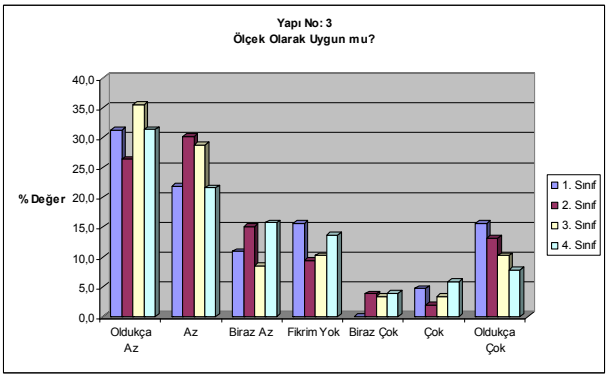
2 Nolu "**Salem Capitol"** adlı yapıya ilişkin "**Olumlu mu Buluyorsunuz**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **37,3** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **32,8** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 2**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

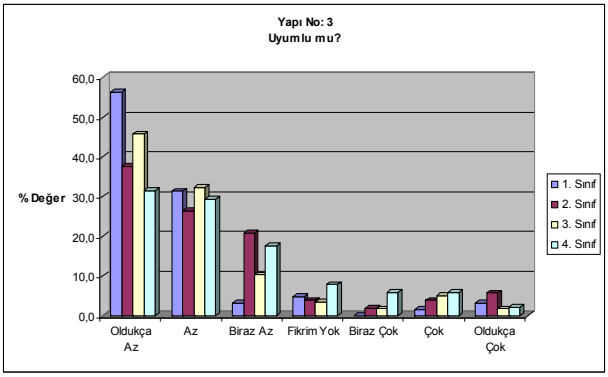
Tablo 4.39. Anket çalışması- Yapı No:3 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

3 Nolu "**Pompiduo"** adlı yapıya ilişkin "**Hoş mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **29,4** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Fikrim yok" seçeneğindedir. Bunu **24,5** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

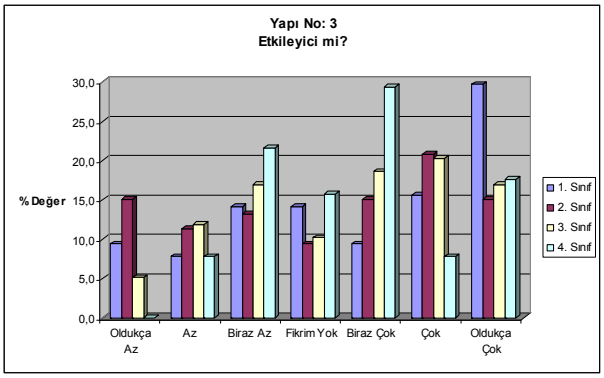
3 Nolu "**Pompiduo"** adlı yapıya ilişkin "**Ölçek Olarak Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **35,6** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **31,4** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

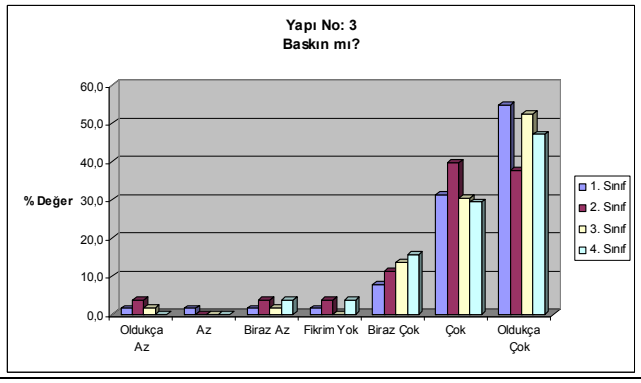
3 Nolu "**Pompiduo"** adlı yapıya ilişkin "**Uyumlu mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **56,3** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **45,8** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 3**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

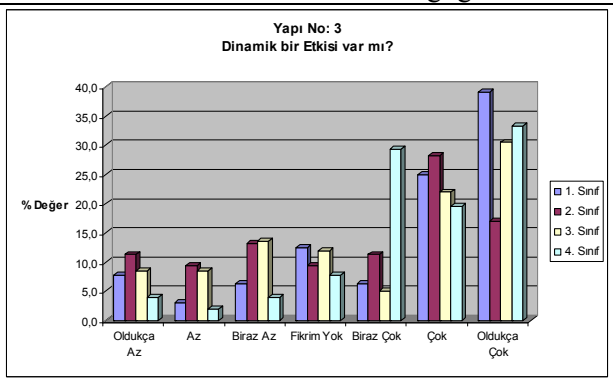
Tablo 4.40. Anket çalışması- Yapı No:3 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

3 Nolu "**Pompiduo"** adlı yapıya ilişkin "**Etkileyici mi**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **29,7** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **29,4** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

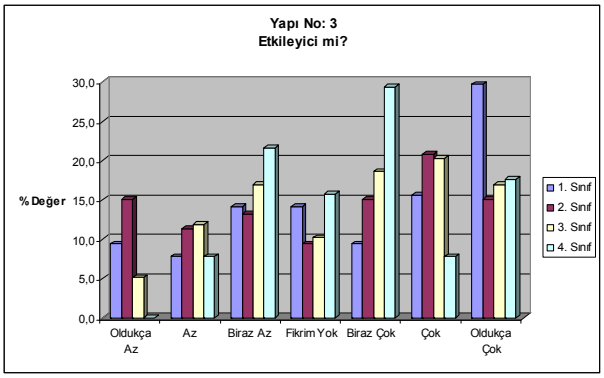
3 Nolu "**Pompiduo"** adlı yapıya ilişkin "**Baskın mı**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **54,7** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **52,5** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

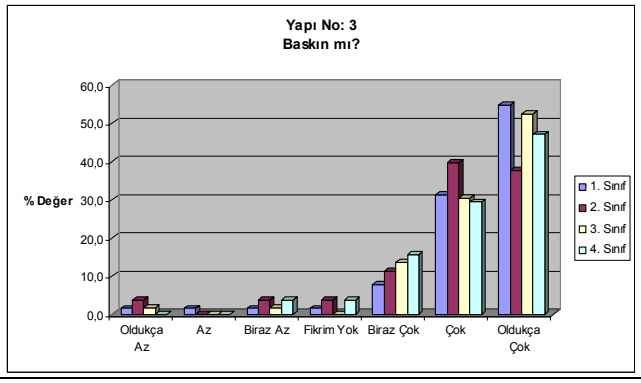
3 Nolu "**Pompiduo"** adlı yapıya ilişkin "**Dinamik bir Etkisi var mı**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **39,1** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **33,3** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 3**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

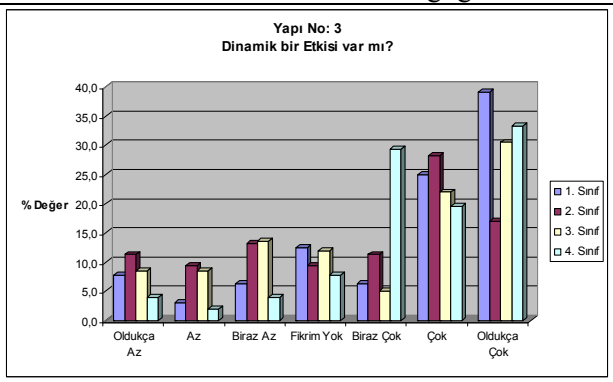
Tablo 4.41. Anket çalışması- Yapı No:3 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

3 Nolu "**Pompiduo"** adlı yapıya ilişkin "**Etkileyici mi**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **29,7** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **29,4** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

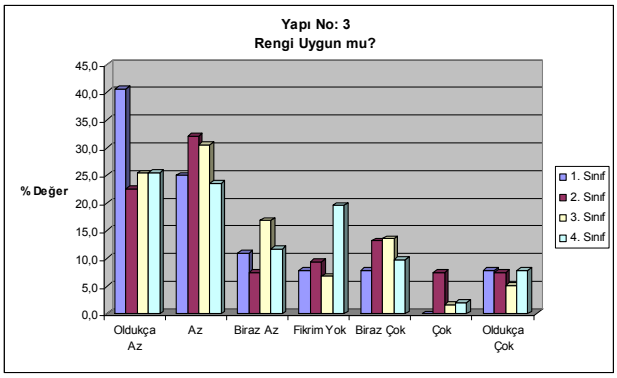
3 Nolu "**Pompiduo"** adlı yapıya ilişkin "**Baskın mı**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **54,7** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **52,5** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

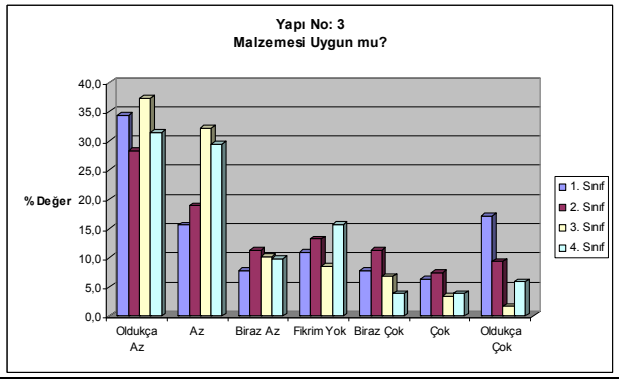
3 Nolu "**Pompiduo"** adlı yapıya ilişkin "**Dinamik bir Etkisi var mı**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **39,1** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **33,3** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 3**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

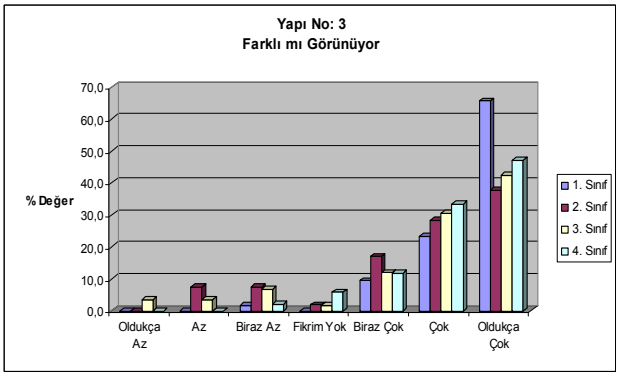
Tablo 4.42. Anket çalışması- Yapı No:3 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

3 Nolu "**Pompiduo"** adlı yapıya ilişkin "**Rengi Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **40,6** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **32,1** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

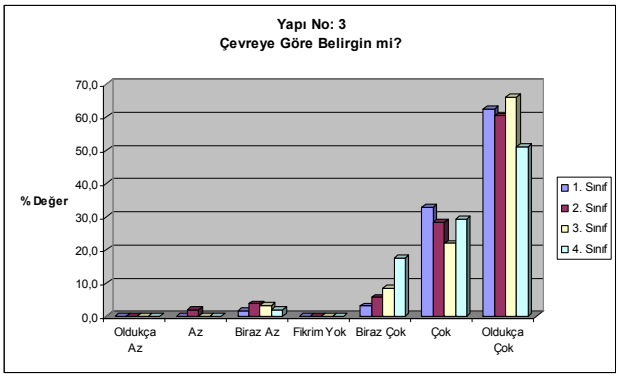
3 Nolu "**Pompiduo"** adlı yapıya ilişkin "**Malzemesi Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **37,3** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **34,4** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

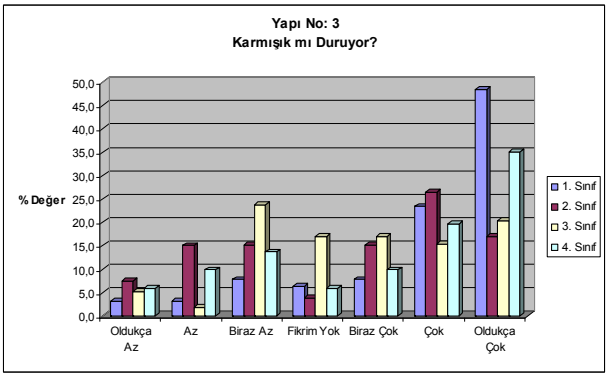
3 Nolu "**Pompiduo"** adlı yapıya ilişkin "**Farklı mı Görünüyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **65,6** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **47,1** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 3**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

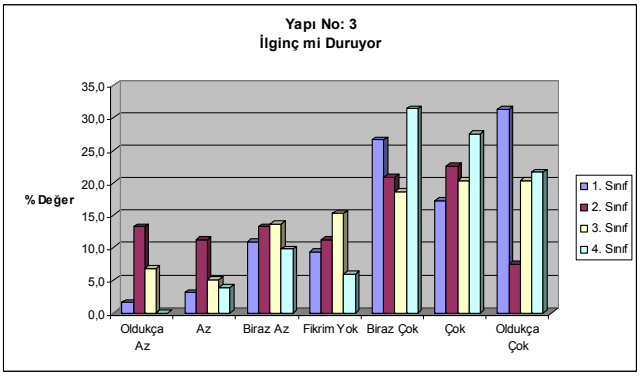
Tablo 4.43. Anket çalışması- Yapı No:3 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

3 Nolu "**Pompiduo"** adlı yapıya ilişkin "**Çevreye Göre Belirgin mi**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **66,1** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **62,5** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

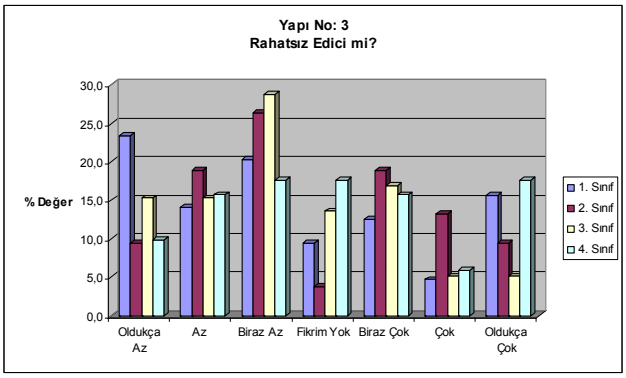
3 Nolu "**Pompiduo"** adlı yapıya ilişkin "**Karmaşık mı Duruyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **48,4** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **35,3** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

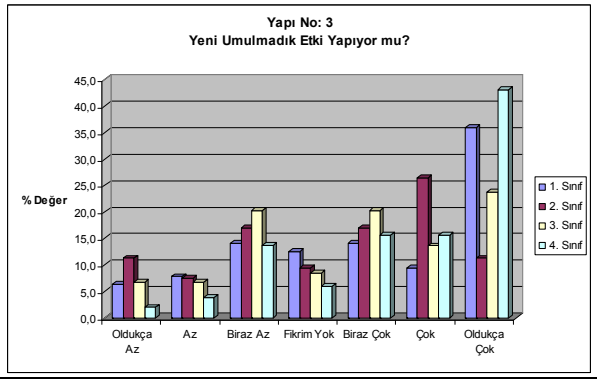
3 Nolu "**Pompiduo"** adlı yapıya ilişkin "**İlginç mi Duruyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **31,4** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz çok" seçeneğindedir. Bunu **31,3** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 3**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

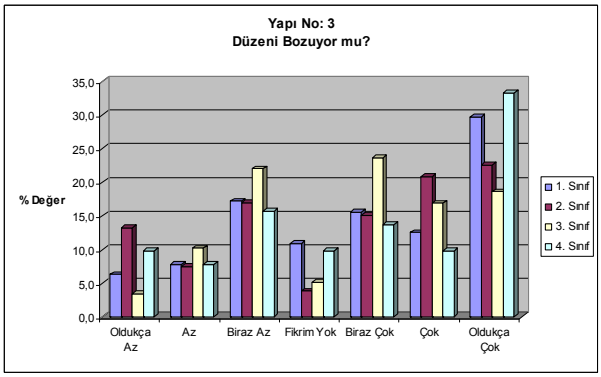
Tablo 4.44. Anket çalışması- Yapı No:3 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

3 Nolu "**Pompiduo"** adlı yapıya ilişkin "**Rahatsız Edici mi**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **28,8** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz az" seçeneğindedir. Bunu **26,4** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

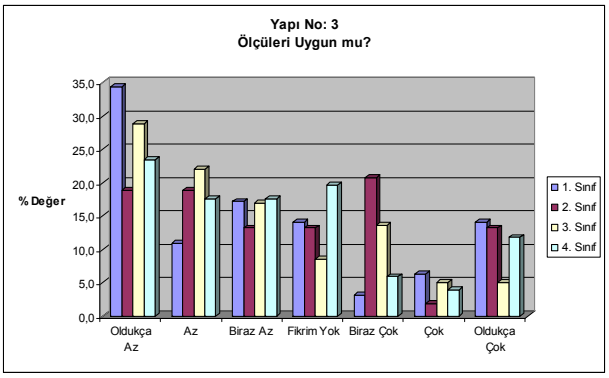
3 Nolu "**Pompiduo"** adlı yapıya ilişkin "**Yeni Umulmadık Etki Yapıyor mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **43,1** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **35,9** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

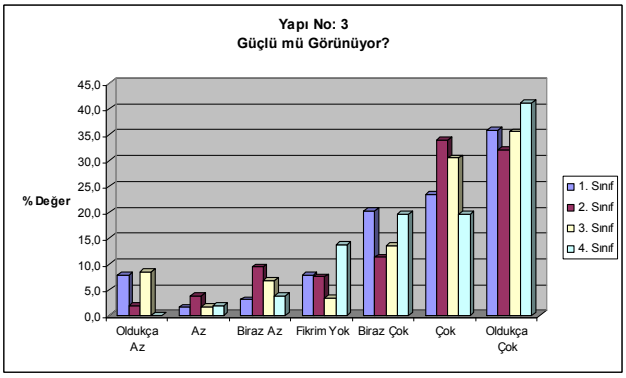
3 Nolu "**Pompiduo"** adlı yapıya ilişkin "**Düzeni Bozuyor mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **33,3** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **29,7** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 3**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

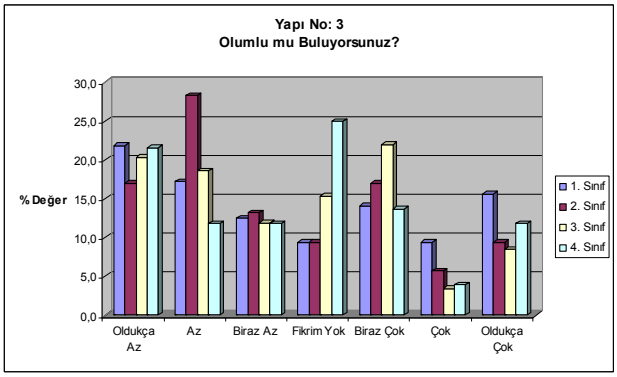
Tablo 4.45. Anket çalışması- Yapı No:3 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

3 Nolu "**Pompiduo"** adlı yapıya ilişkin "**Ölçüleri Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **34,4** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **28,8** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

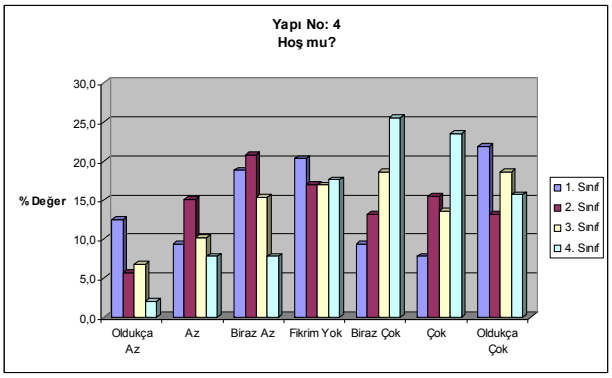
3 Nolu "**Pompiduo"** adlı yapıya ilişkin "**Güçlü mü Görünüyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **41,2** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **35,9** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

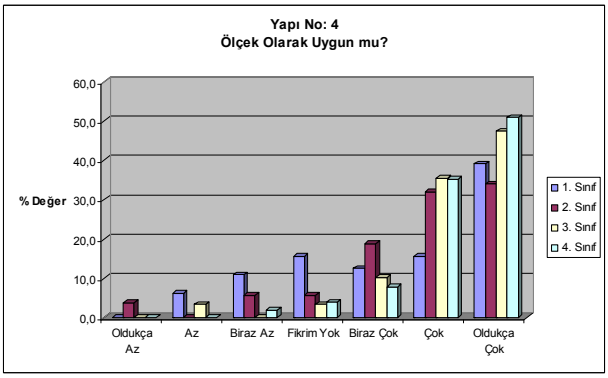
3 Nolu "**Pompiduo"** adlı yapıya ilişkin "**Olumlu mu Buluyorsunuz**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **28,3** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Az" seçeneğindedir. Bunu **25,5** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Fikrim yok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **2. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 3**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

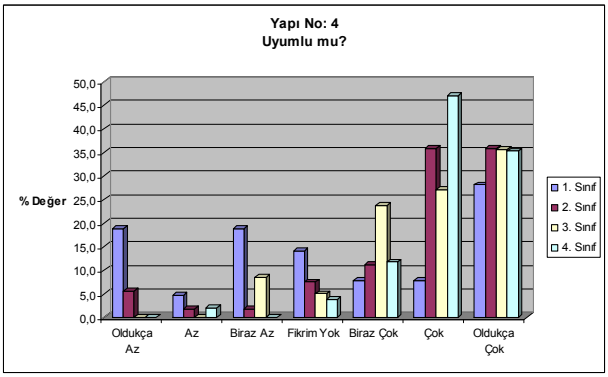
Tablo 4.46. Anket çalışması- Yapı No:4 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

4 Nolu "**Ssk-Zeyrek"** adlı yapıya ilişkin "**Hoş mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **25,5** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz çok" seçeneğindedir. Bunu **21,9** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

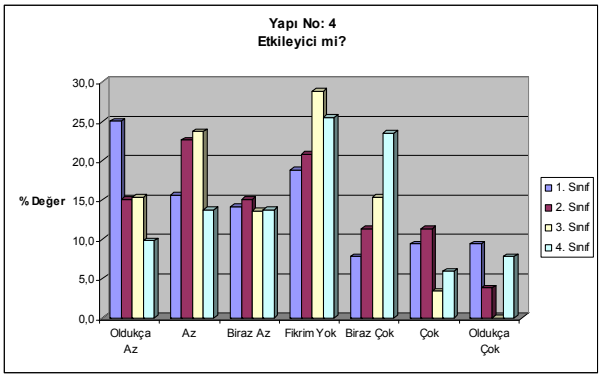
4 Nolu "**Ssk-Zeyrek"** adlı yapıya ilişkin "**Ölçek Olarak Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **51,0** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **47,5** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

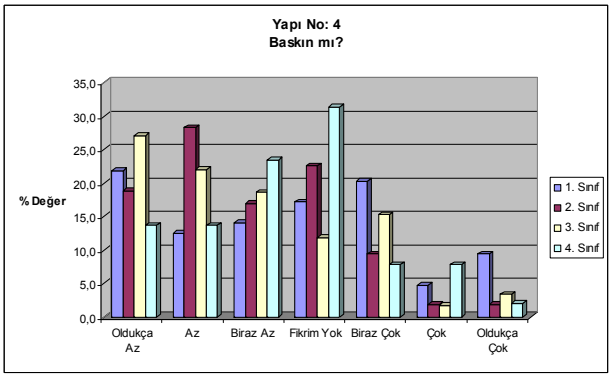
4 Nolu "**Ssk-Zeyrek"** adlı yapıya ilişkin "**Uyumlu mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **47,1** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Çok" seçeneğindedir. Bunu **35,8** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 4**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

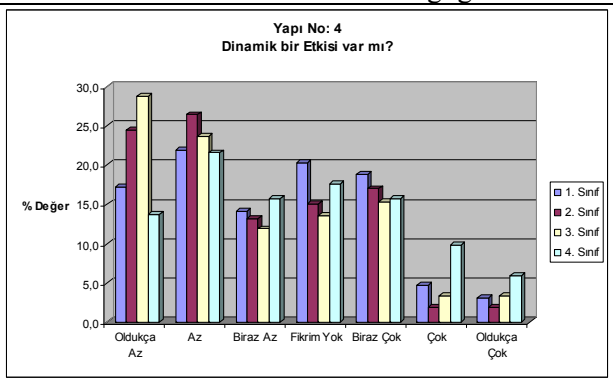
Tablo 4.47. Anket çalışması- Yapı No:4 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

4 Nolu "**Ssk-Zeyrek"** adlı yapıya ilişkin "**Etkileyici mi**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **28,8** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Fikrim yok" seçeneğindedir. Bunu **25,5** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Fikrim yok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

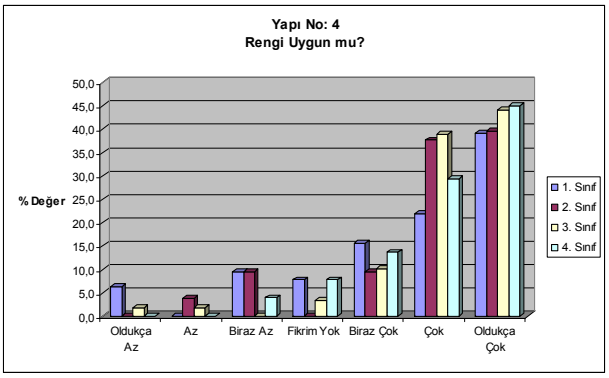
4 Nolu "**Ssk-Zeyrek"** adlı yapıya ilişkin "**Baskın mı**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **31,4** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Fikrim yok" seçeneğindedir. Bunu **28,3** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

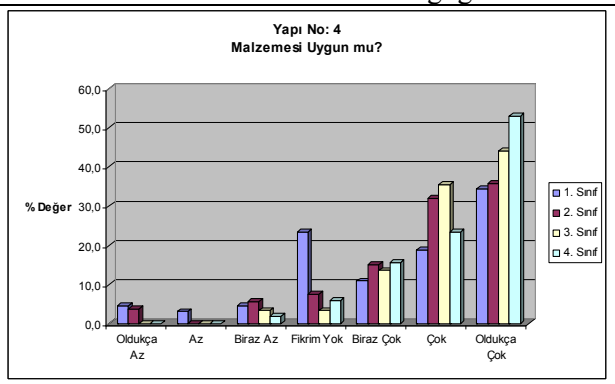
4 Nolu "**Ssk-Zeyrek"** adlı yapıya ilişkin "**Dinamik bir Etkisi var mı**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **28,8** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **26,4** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 4**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

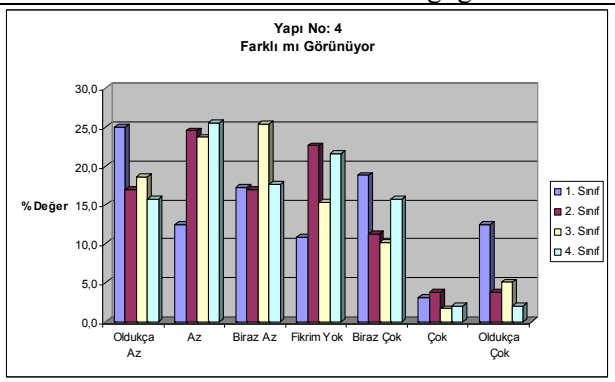
Tablo 4.48. Anket çalışması- Yapı No:4 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

4 Nolu "**Ssk-Zeyrek"** adlı yapıya ilişkin "**Rengi Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **45,1** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **44,1** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

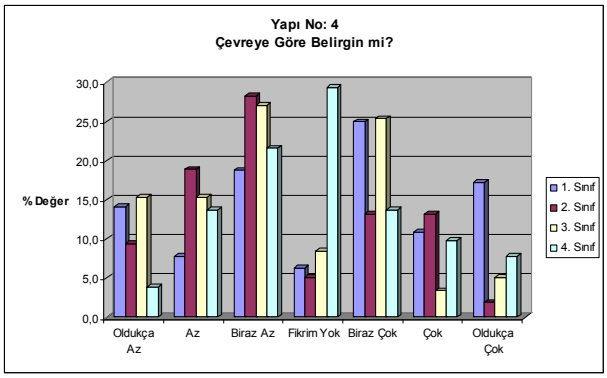
4 Nolu "**Ssk-Zeyrek"** adlı yapıya ilişkin "**Malzemesi Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **52,9** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **44,1** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

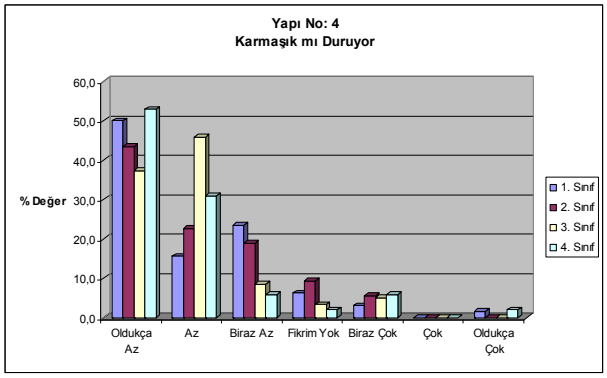
4 Nolu "**Ssk-Zeyrek"** adlı yapıya ilişkin "**Farklı mı Görünüyor?**" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **25,5** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Az" seçeneğindedir. Bunu **25,4** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 4**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

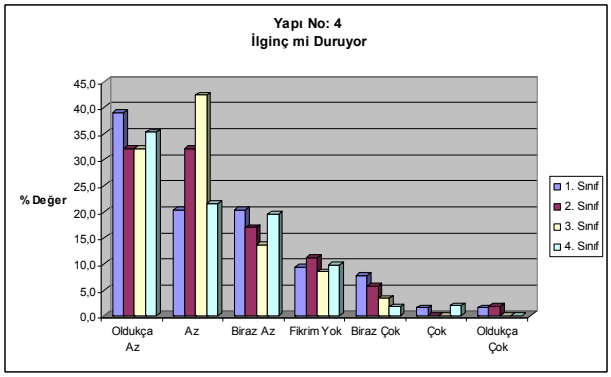
Tablo 4.49. Anket çalışması- Yapı No:4 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

4 Nolu "**Ssk-Zeyrek"** adlı yapıya ilişkin "**Çevreye Göre Belirgin mi?**" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **29,4** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Fikrim yok" seçeneğindedir. Bunu **28,3** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

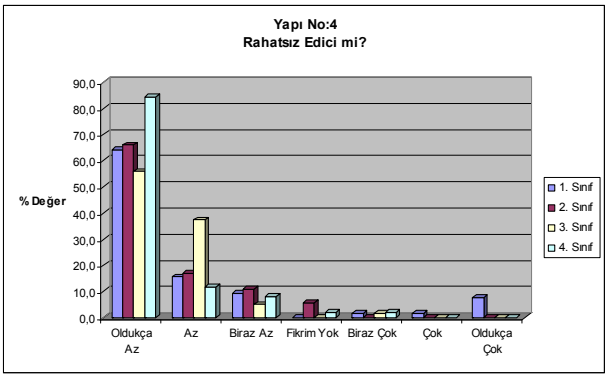
4 Nolu "**Ssk-Zeyrek"** adlı yapıya ilişkin "**Karmaşık mı Duruyor?**" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **52,9** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **50,0** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

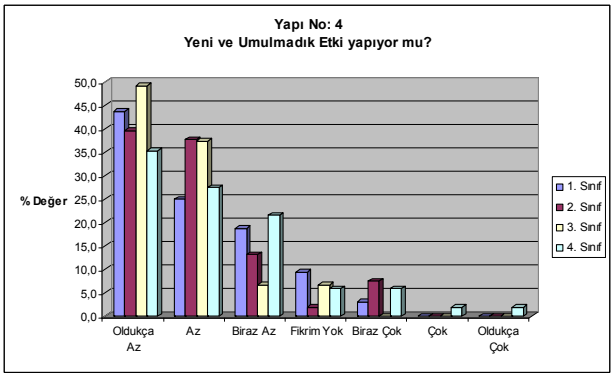
4 Nolu "**Ssk-Zeyrek"** adlı yapıya ilişkin "**İlginç mi Duruyor?**" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **42,4** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Az" seçeneğindedir. Bunu **39,1** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 4**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

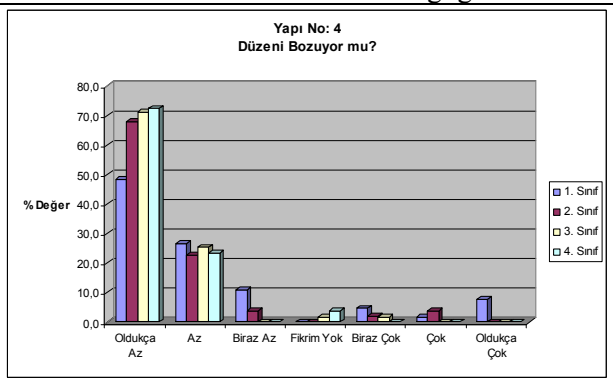
Tablo 4.50. Anket çalışması- Yapı No:4 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

4 Nolu "**Ssk-Zeyrek"** adlı yapıya ilişkin "**Rahatsız Edici mi?**" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **84,3** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **66** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

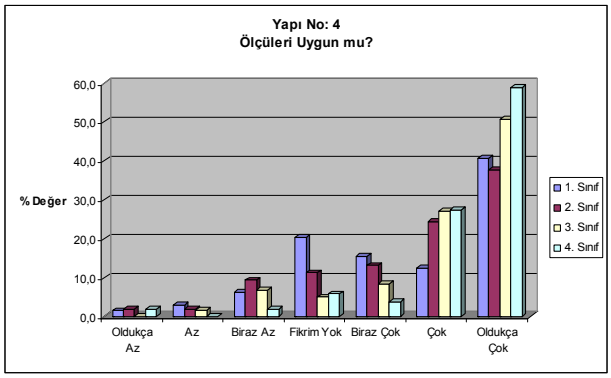
4 Nolu "**Ssk-Zeyrek"** adlı yapıya ilişkin "**Yeni ve Umulmadık Etki yapıyor mu?**" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **49,2** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **43,8** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

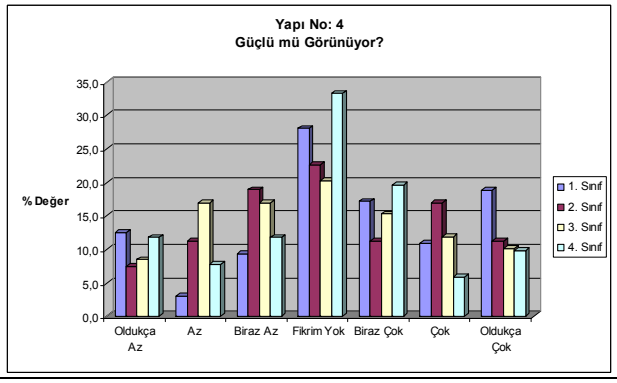
4 Nolu "**Ssk-Zeyrek"** adlı yapıya ilişkin "**Düzeni Bozuyor mu?**" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **72,5** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **71,2** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 4**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

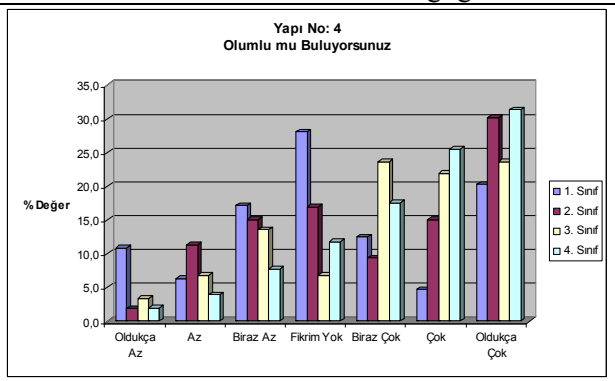
Tablo 4.51. Anket çalışması- Yapı No:4 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

4 Nolu "**Ssk-Zeyrek"** adlı yapıya ilişkin "**Ölçüleri Uygun mu?**" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **58,8** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **50,8** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

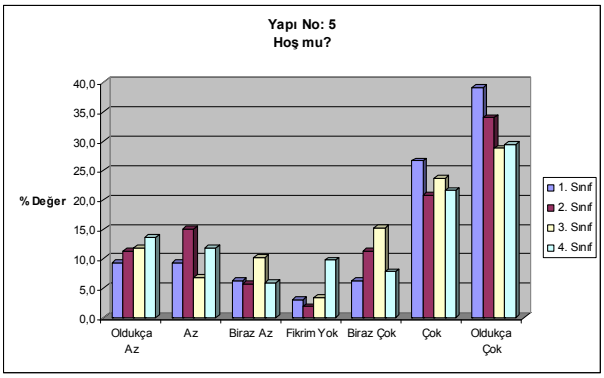
4 Nolu "**Ssk-Zeyrek"** adlı yapıya ilişkin "**Güçlü mü Görünüyor?**" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **33,3** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Fikrim yok" seçeneğindedir. Bunu **28,1** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Fikrim yok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

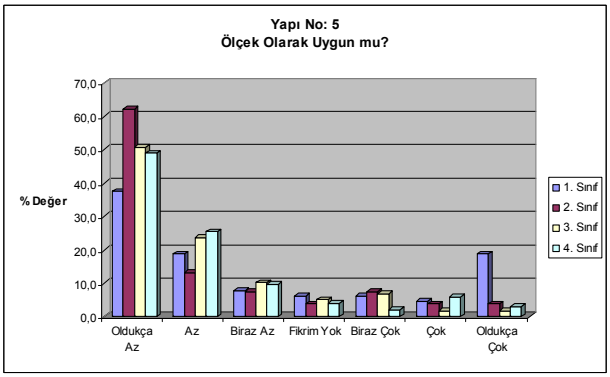
4 Nolu "**Ssk-Zeyrek"** adlı yapıya ilişkin "**Olumlu mu Buluyorsunuz?**" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **31,4** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **30,2** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 4**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

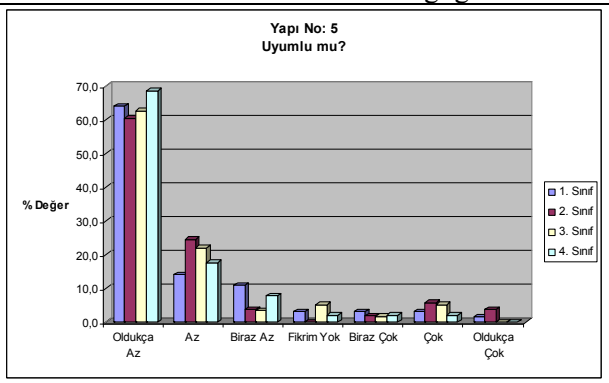
Tablo 4.52. Anket çalışması- Yapı No:5 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

5 Nolu "**Swiss Re"** adlı yapıya ilişkin "**Hoş mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde;
En yüksek yüzde **39,1** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **34,0** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

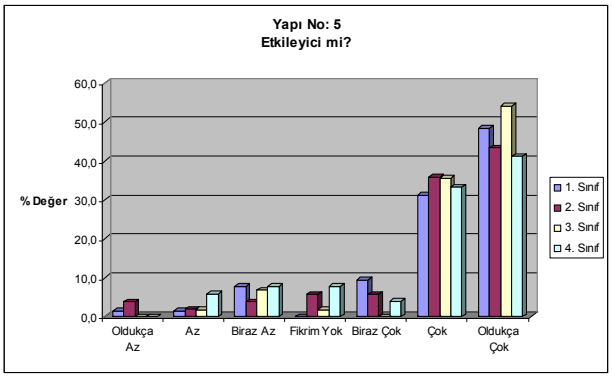
5 Nolu "**Swiss Re"** adlı yapıya ilişkin "**Ölçek Olarak Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **62,3** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **50,8** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **2. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

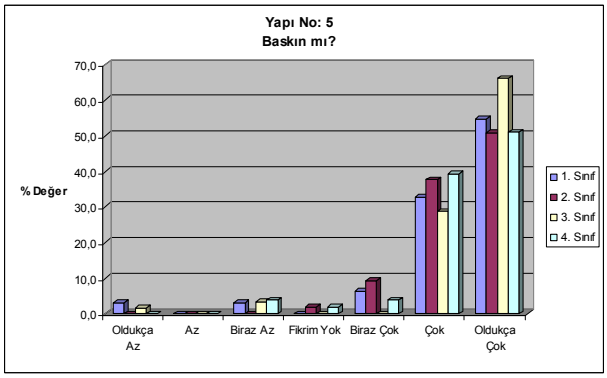
5 Nolu "**Swiss Re"** adlı yapıya ilişkin "**Uyumlu mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **68,6** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **64,1** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 5**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

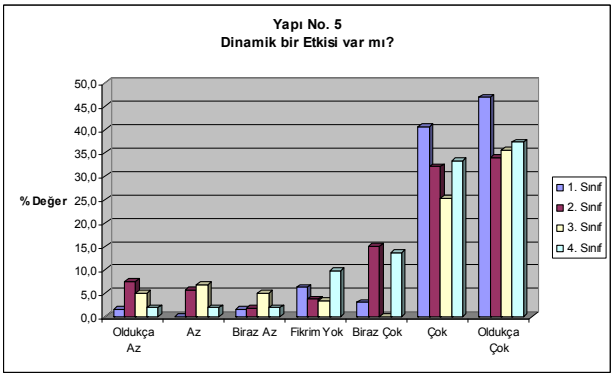
Tablo 4.53. Anket çalışması- Yapı No:5 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

5 Nolu "**Swiss Re"** adlı yapıya ilişkin "**Etkileyici mi**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **54,2** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **48,4** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

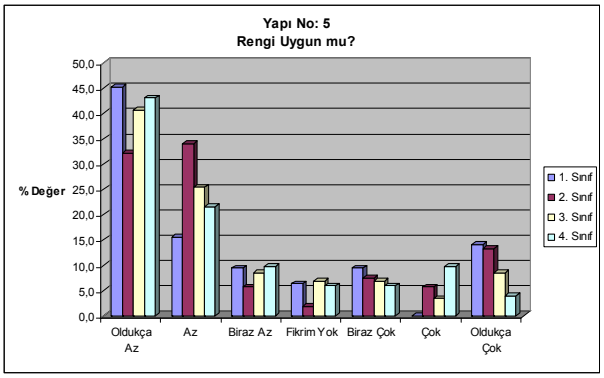
5 Nolu "**Swiss Re"** adlı yapıya ilişkin "**Baskın mı**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **66,1** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **54,7** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

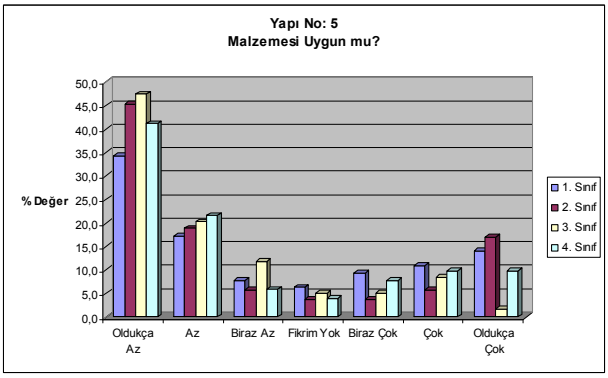
5 Nolu "**Swiss Re"** adlı yapıya ilişkin "**Dinamik bir Etkisi var mı**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **46,9** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **37,3** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 5**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

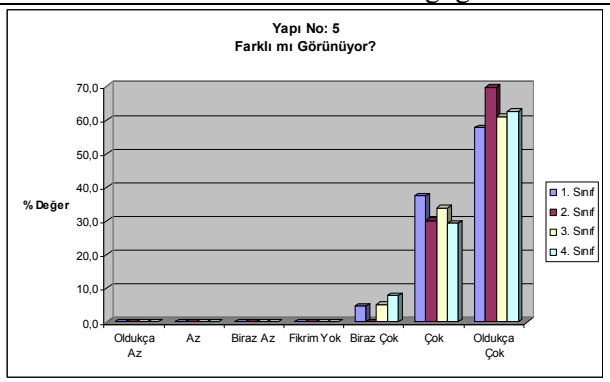
Tablo 4.54. Anket çalışması- Yapı No:5 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

5 Nolu "**Swiss Re"** adlı yapıya ilişkin "**Rengi Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **45,3** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **43,1** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

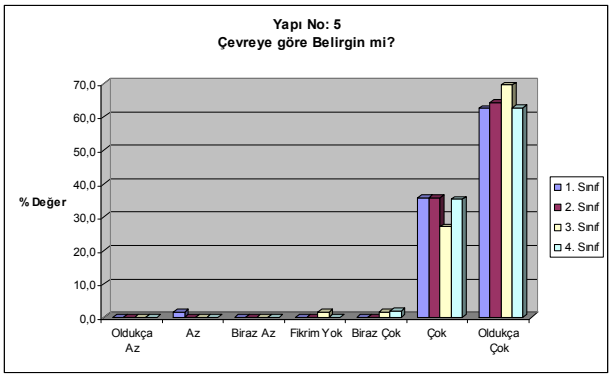
5 Nolu "**Swiss Re"** adlı yapıya ilişkin "**Malzemesi Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **47,5** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **45,3** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

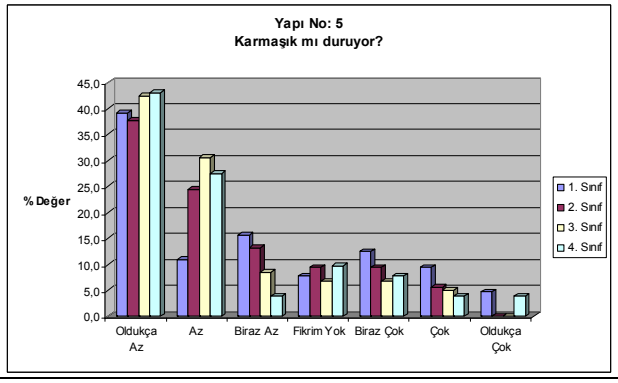
5 Nolu "**Swiss Re"** adlı yapıya ilişkin "**Farklı mı Görünüyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **69,8** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **62,7** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **2. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 5**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

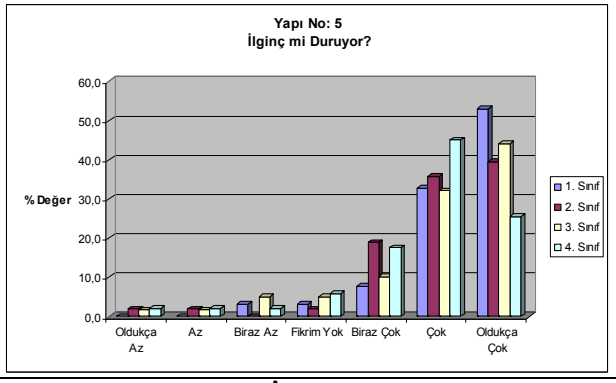
Tablo 4.55. Anket çalışması- Yapı No:5 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

5 Nolu "**Swiss Re"** adlı yapıya ilişkin "**Çevreye göre Belirgin mi**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **69,5** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **64,2** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

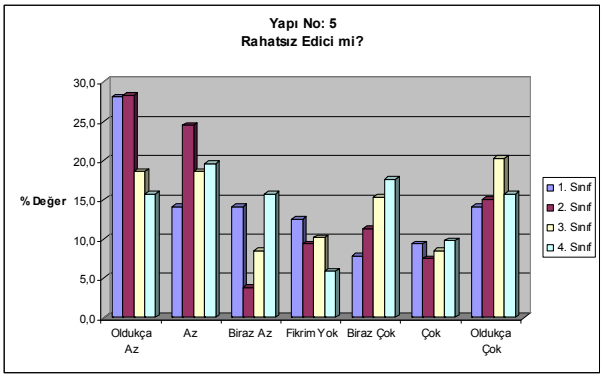
5 Nolu "**Swiss Re"** adlı yapıya ilişkin "**Karmaşık mı duruyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **43,1** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **42,4** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

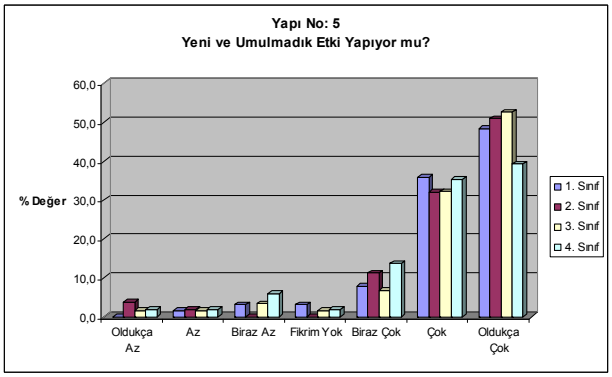
5 Nolu "**Swiss Re"** adlı yapıya ilişkin "**İlginç mi duruyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **53,1** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **45,1** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 5**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

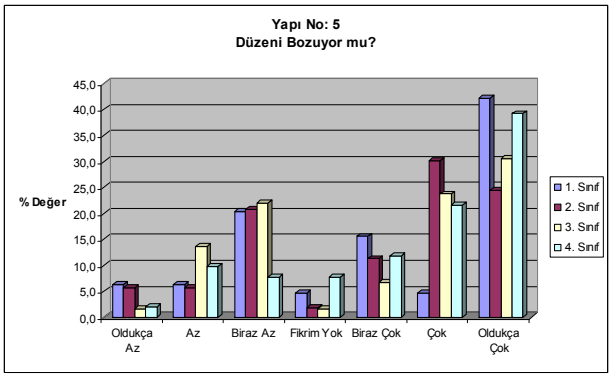
Tablo 4.56. Anket çalışması- Yapı No:5 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

5 Nolu "**Swiss Re"** adlı yapıya ilişkin "**Rahatsız Edici mi**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **28,3** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **28,1** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **2. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

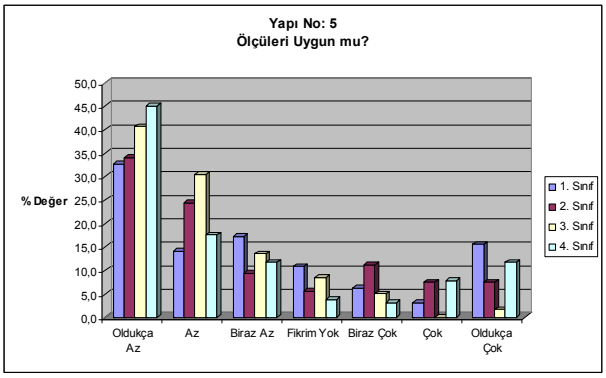
5 Nolu "**Swiss Re"** adlı yapıya ilişkin "**Yeni ve Umulmadık Etki Yapıyor mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **52,5** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **50,9** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

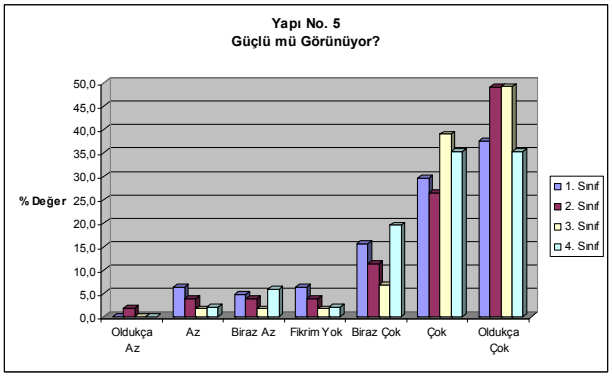
5 Nolu "**Swiss Re"** adlı yapıya ilişkin "**Düzeni Bozuyor mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **42,2** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **39,2** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 5**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

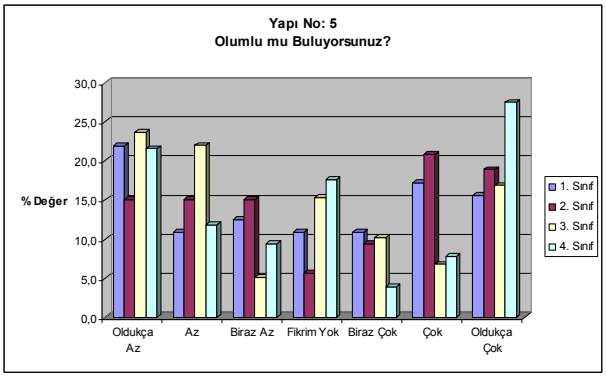
Tablo 4.57. Anket çalışması- Yapı No:5 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

5 Nolu "**Swiss Re"** adlı yapıya ilişkin "**Ölçüleri Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **45,1** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **40,7** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

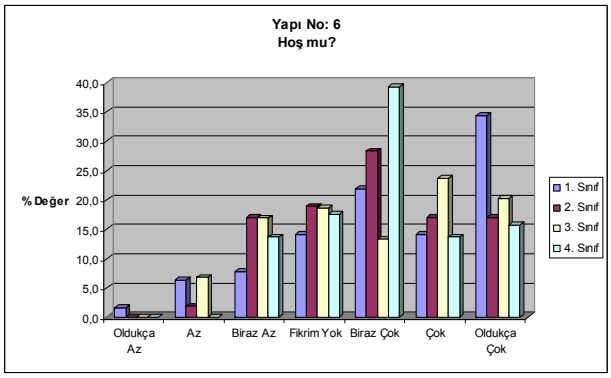
5 Nolu "**Swiss Re"** adlı yapıya ilişkin "**Güçlü mü Görünüyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **49,2** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **49,1** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

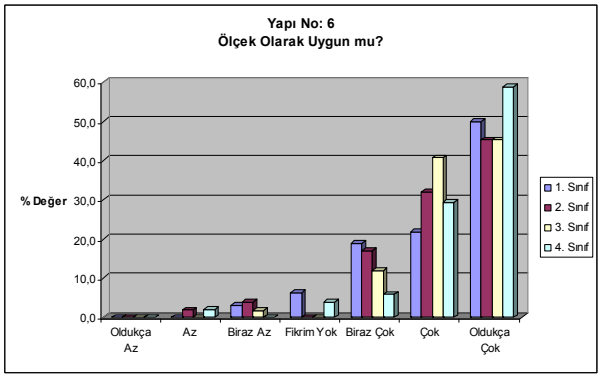
5 Nolu "**Swiss Re"** adlı yapıya ilişkin "**Olumlu mu Buluyorsunuz**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **27,5** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **23,7** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 5**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

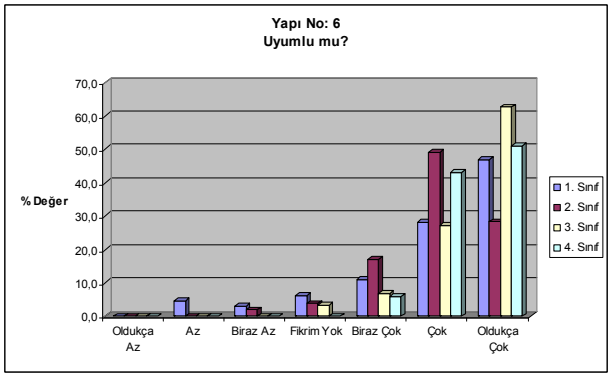
Tablo 4.58. Anket çalışması- Yapı No:6 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

6 Nolu "**Grand Buildings"** adlı yapıya ilişkin "**Hoş mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **39,2** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz çok" seçeneğindedir. Bunu **34,4** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

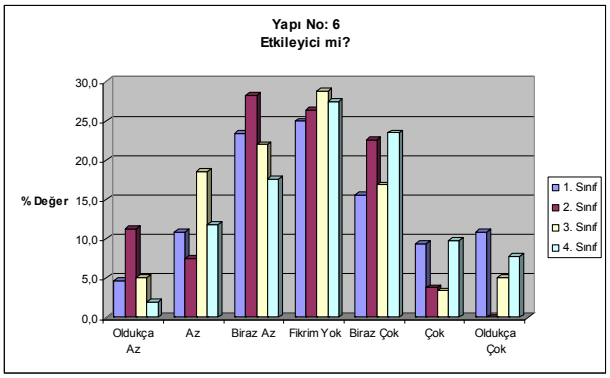
6 Nolu "**Grand Buildings"** adlı yapıya ilişkin "**Ölçek Olarak Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **58,8** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **50** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

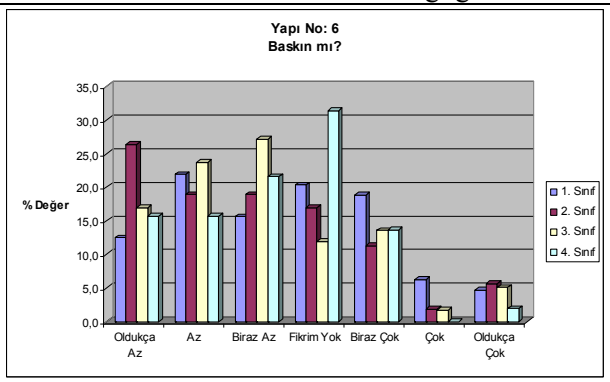
6 Nolu "**Grand Buildings"** adlı yapıya ilişkin "**Uyumlu mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **62,7** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **51** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 6**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

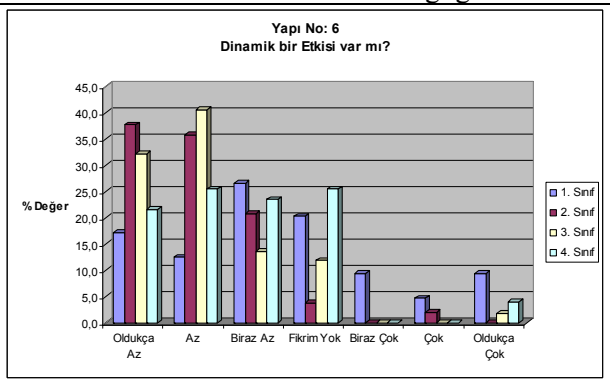
Tablo 4.59. Anket çalışması- Yapı No:6 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

6 Nolu "**Grand Buildings"** adlı yapıya ilişkin "**Etkileyici mi**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **28,8** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Fikrim yok" seçeneğindedir. Bunu **28,3** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

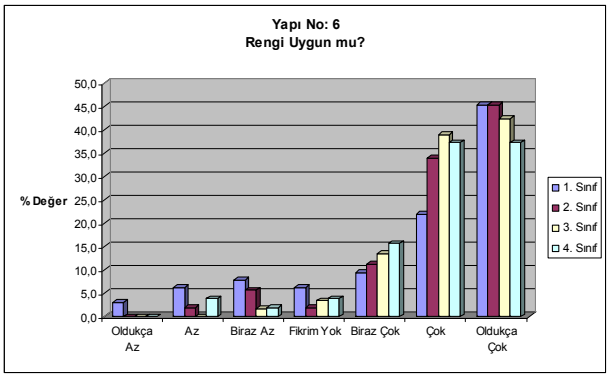
6 Nolu "**Grand Buildings"** adlı yapıya ilişkin "**Baskın mı**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **31,4** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Fikrim yok" seçeneğindedir. Bunu **27,1** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

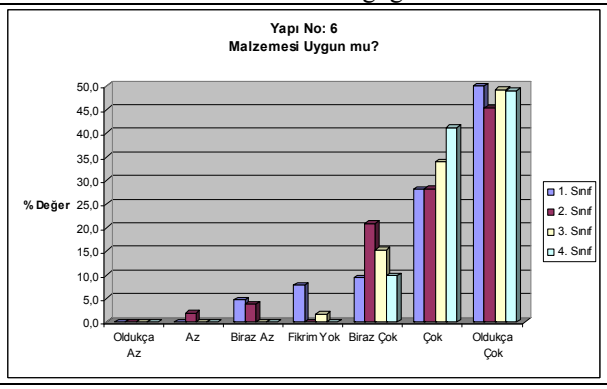
6 Nolu "**Grand Buildings"** adlı yapıya ilişkin "**Dinamik bir Etkisi var mı**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **40,7** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Az" seçeneğindedir. Bunu **37,7** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 6**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

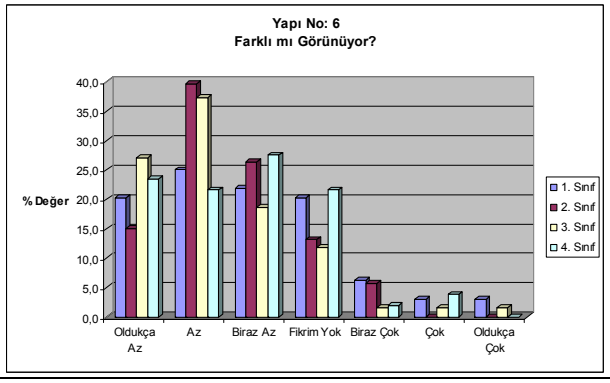
Tablo 4.60. Anket çalışması- Yapı No:6 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

6 Nolu "**Grand Buildings"** adlı yapıya ilişkin "**Rengi Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **45,3** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **45,3** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

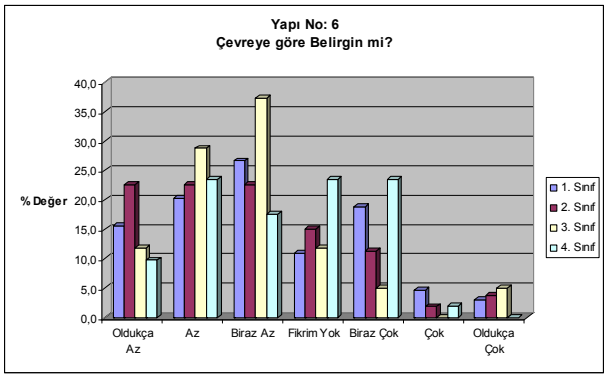
6 Nolu "**Grand Buildings"** adlı yapıya ilişkin "**Malzemesi Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **50,0** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **49,2** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

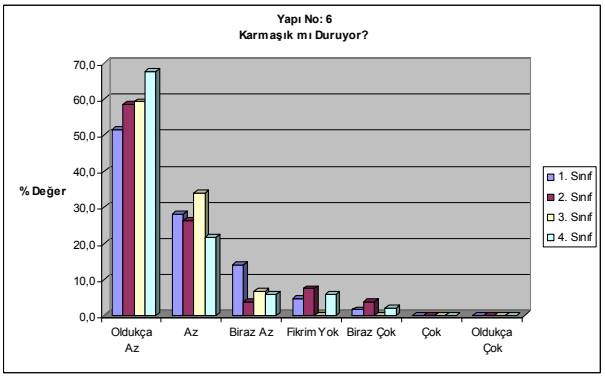
6 Nolu "**Grand Buildings"** adlı yapıya ilişkin "**Farklı mı Görünüyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **39,6** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Az" seçeneğindedir. Bunu **37,3** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **2. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 6**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

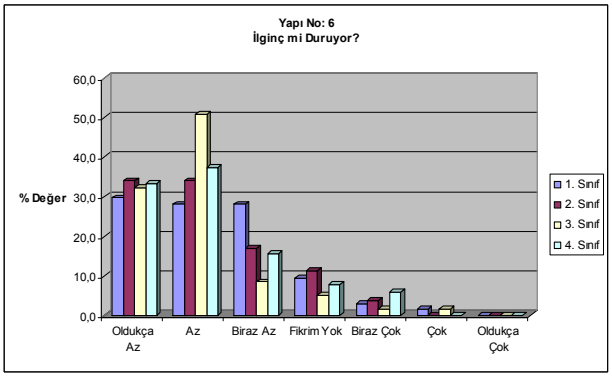
Tablo 4.61. Anket çalışması- Yapı No:6 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

6 Nolu "**Grand Buildings"** adlı yapıya ilişkin "**Çevreye göre Belirgin mi**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **28,8** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz az" seçeneğindedir. Bunu **26,6** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

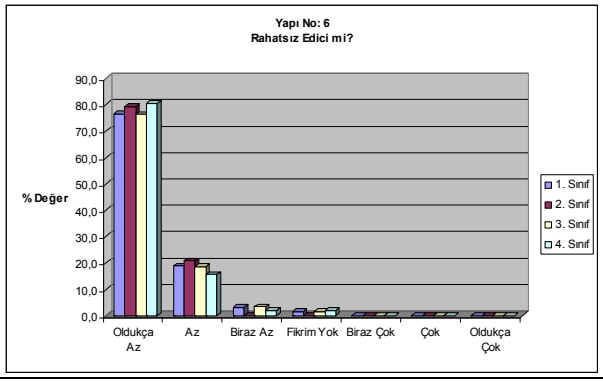
6 Nolu "**Grand Buildings"** adlı yapıya ilişkin "**Karmaşık mı Duruyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **64,7** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **59,3** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

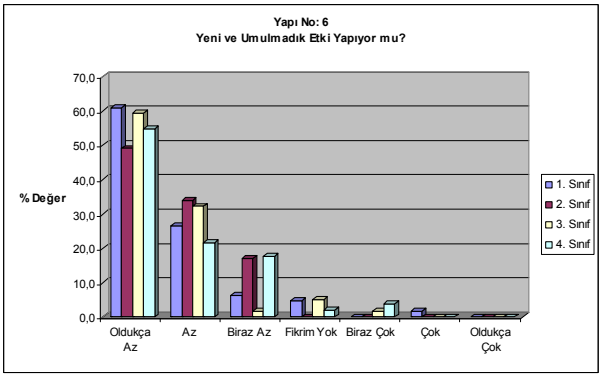
6 Nolu "**Grand Buildings"** adlı yapıya ilişkin "**İlginç mi Duruyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **50,8** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Az" seçeneğindedir. Bunu **37,3** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 6**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

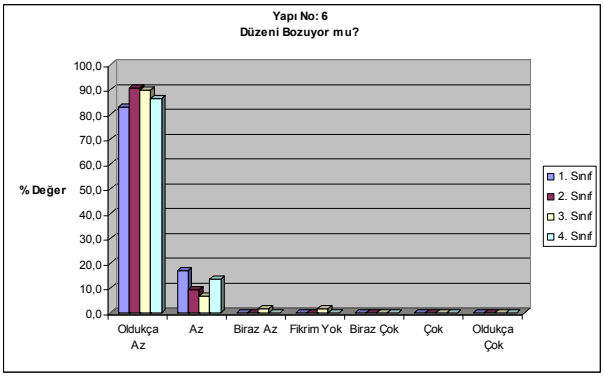
Tablo 4.62. Anket çalışması- Yapı No:6 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

6 Nolu "**Grand Buildings"** adlı yapıya ilişkin "**Rahatsız Edici mi**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **80,4** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **79,2** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

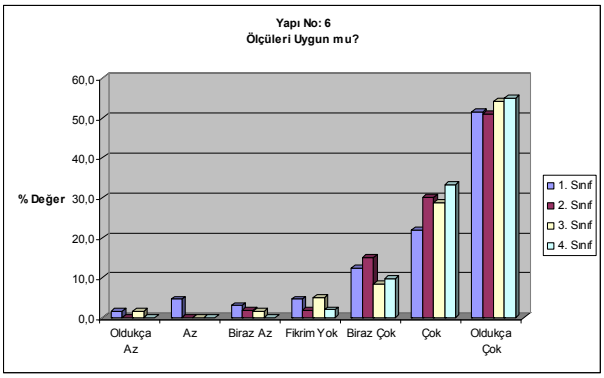
6 Nolu "**Grand Buildings"** adlı yapıya ilişkin "**Yeni ve Umulmadık Etki Yapıyor mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **60,9** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **59,3** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

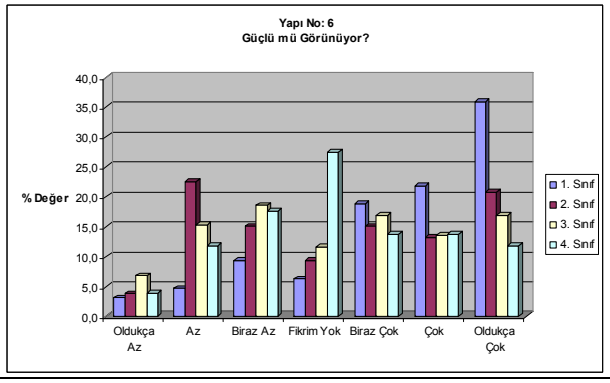
6 Nolu "**Grand Buildings"** adlı yapıya ilişkin "**Düzeni Bozuyor mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **90,6** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **89,8** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **2. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 6**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

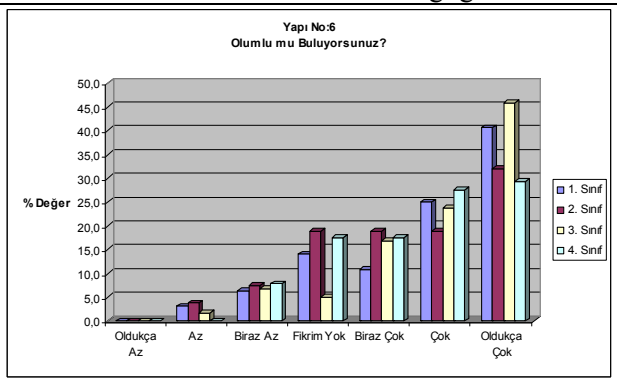
Tablo 4.63. Anket çalışması- Yapı No:6 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

6 Nolu "**Grand Buildings"** adlı yapıya ilişkin "**Ölçüleri Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **54,9** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **54,2** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

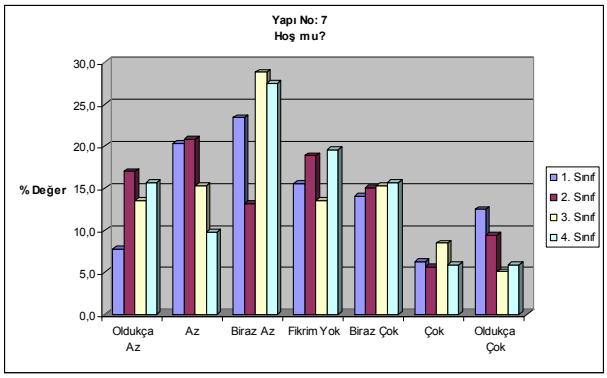
6 Nolu "**Grand Buildings"** adlı yapıya ilişkin "**Güçlü mü Görünüyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **35,9** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **27,5** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Fikrim yok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

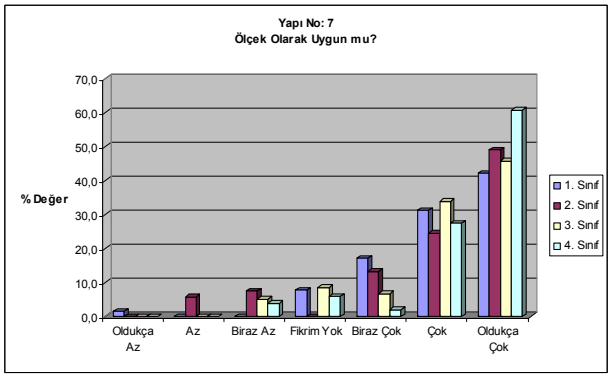
6 Nolu "**Grand Buildings"** adlı yapıya ilişkin "**Olumlu mu Buluyorsunuz**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **45,8** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **40,6** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 6**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

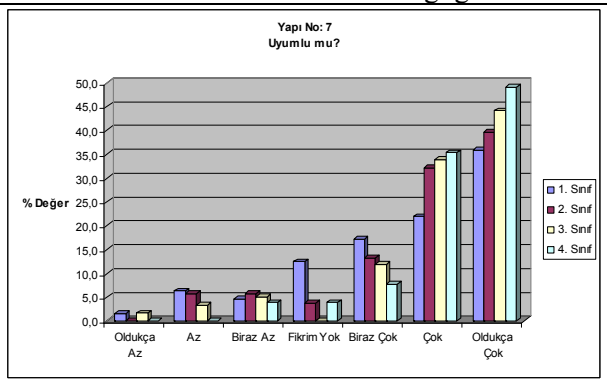
Tablo 4.64. Anket çalışması- Yapı No:7 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

7 Nolu "**Sainsbury Wing"** adlı yapıya ilişkin "**Hoş mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **28,8** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz az" seçeneğindedir. Bunu **27,5** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

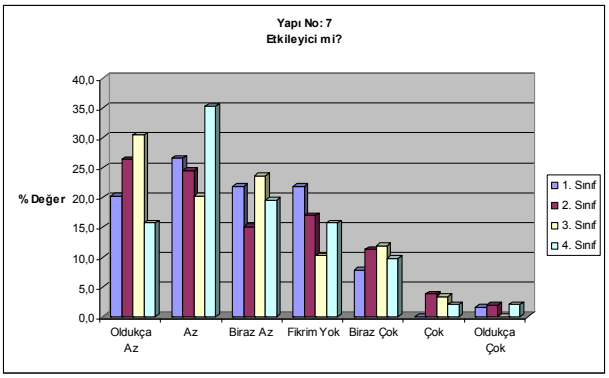
7 Nolu "**Sainsbury Wing"** adlı yapıya ilişkin "**Ölçek Olarak Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **60,8** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **49,1** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

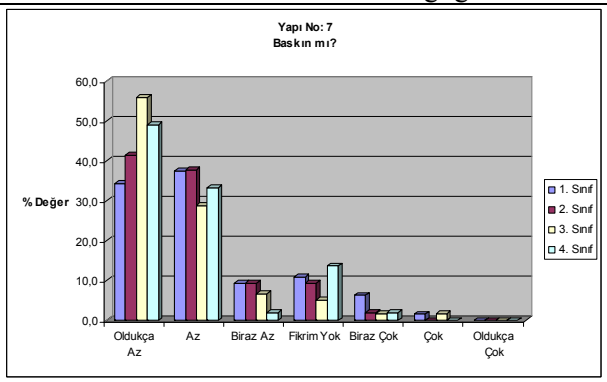
7 Nolu "**Sainsbury Wing"** adlı yapıya ilişkin "**Uyumlu mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **44,1** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **49** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 7**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

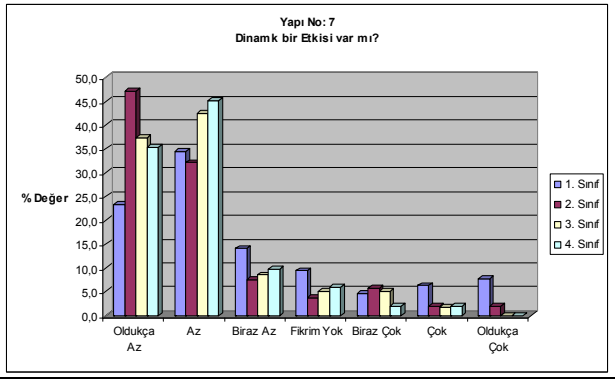
Tablo 4.65. Anket çalışması- Yapı No:7 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

7 Nolu "**Sainsbury Wing"** adlı yapıya ilişkin "**Etkileyici mi**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **35,3** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Az" seçeneğindedir. Bunu **30,5** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

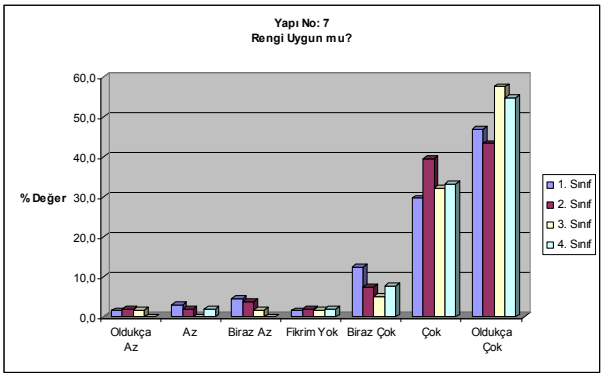
7 Nolu "**Sainsbury Wing"** adlı yapıya ilişkin "**Baskın mı**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **55,9** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **49** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

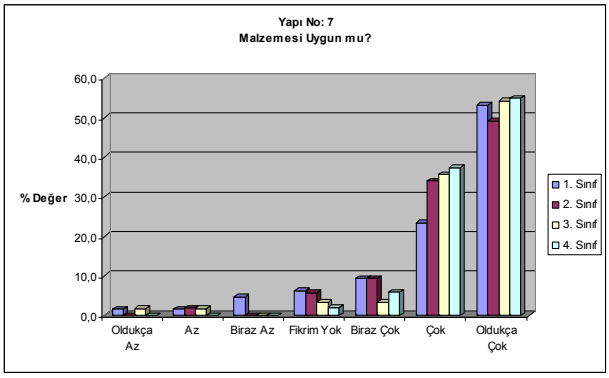
7 Nolu "**Sainsbury Wing"** adlı yapıya ilişkin "**Dinamik bir Etkisi var mı**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **47,2** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **45,1** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **2. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 7**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

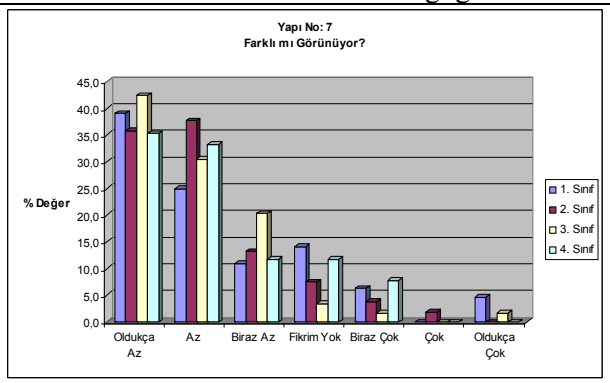
Tablo 4.66. Anket çalışması- Yapı No:7 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

7 Nolu "**Sainsbury Wing"** adlı yapıya ilişkin "**Rengi Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **57,6** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **54,9** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

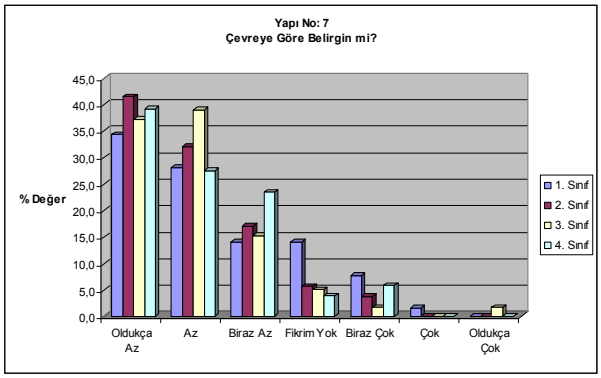
7 Nolu "**Sainsbury Wing"** adlı yapıya ilişkin "**Malzemesi Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **54,2** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **54,9** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

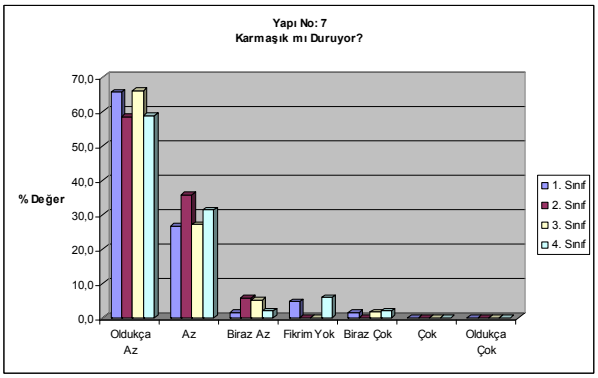
7 Nolu "**Sainsbury Wing"** adlı yapıya ilişkin "**Farklı mı Görünüyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **42,4** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **39,1** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 7**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

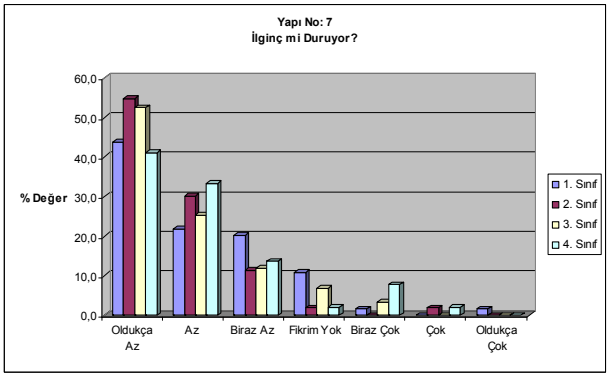
Tablo 4.67. Anket çalışması- Yapı No:7 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

7 Nolu "**Sainsbury Wing"** adlı yapıya ilişkin "**Çevreye Göre Belirgin mi**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **41,5** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **39,2** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **2. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

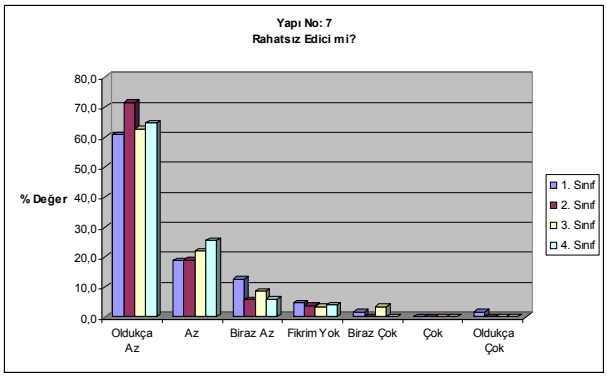
7 Nolu "**Sainsbury Wing"** adlı yapıya ilişkin "**Karmaşık mı Duruyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **66,1** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **65,6** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

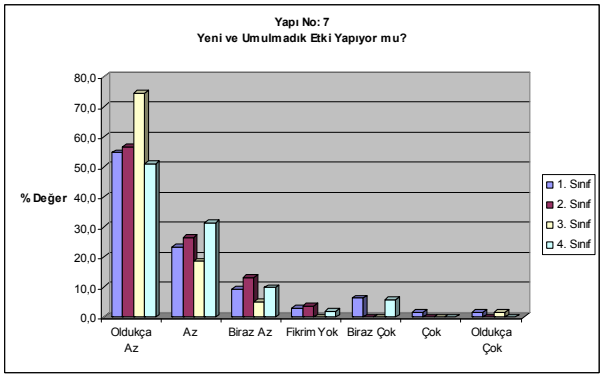
7 Nolu "**Sainsbury Wing"** adlı yapıya ilişkin "**İlginç mi Duruyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek **54,7** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **52,5** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **2. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 7**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

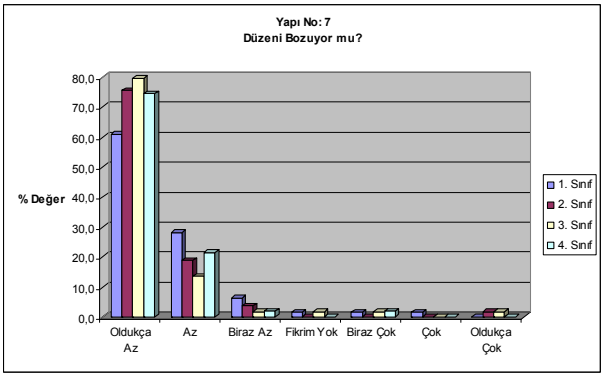
Tablo 4.68. Anket çalışması- Yapı No:7 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

7 Nolu "**Sainsbury Wing"** adlı yapıya ilişkin "**Rahatsız Edici mi**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **71,7** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **64,7** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **2. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

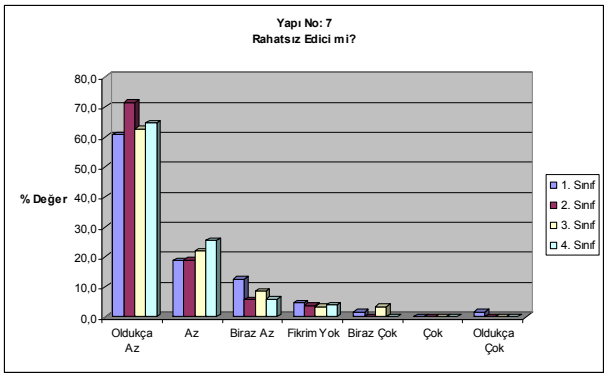
7 Nolu "**Sainsbury Wing"** adlı yapıya ilişkin "**Yeni ve Umulmadık Etki Yapıyor mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **74,6** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **56,6** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

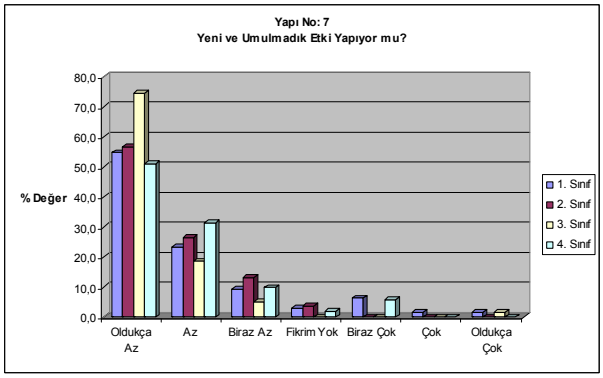
7 Nolu "**Sainsbury Wing"** adlı yapıya ilişkin "**Düzeni Bozuyor mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **79,7** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **75,5** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 7**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

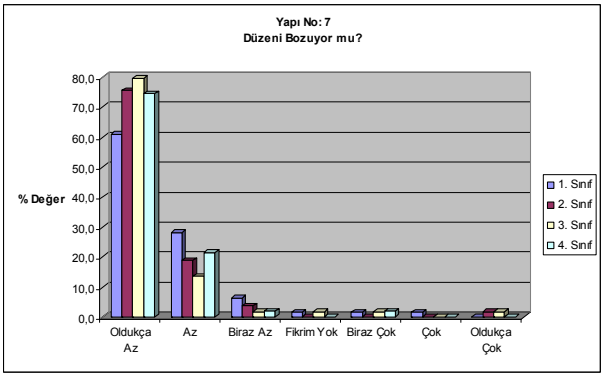
Tablo 4.69. Anket çalışması- Yapı No:7 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

7 Nolu "**Sainsbury Wing"** adlı yapıya ilişkin "**Rahatsız Edici mi**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **71,7** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **64,7** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **2. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

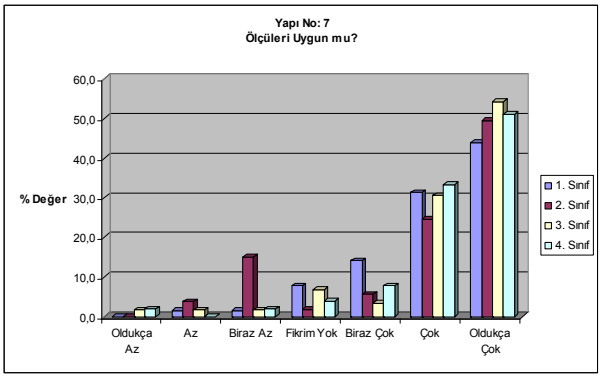
7 Nolu "**Sainsbury Wing"** adlı yapıya ilişkin "**Yeni ve Umulmadık Etki Yapıyor mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **74,6** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **56,6** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

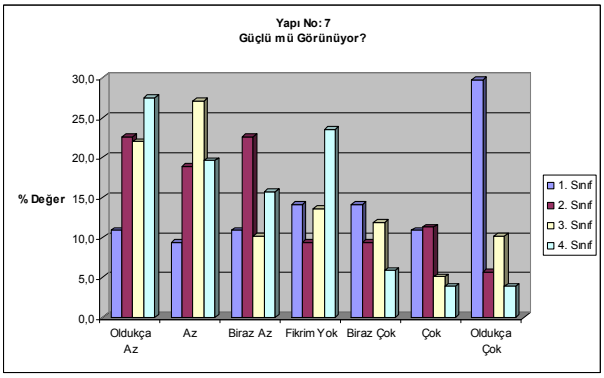
7 Nolu "**Sainsbury Wing"** adlı yapıya ilişkin "**Düzeni Bozuyor mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **79,7** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **75,5** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 7**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

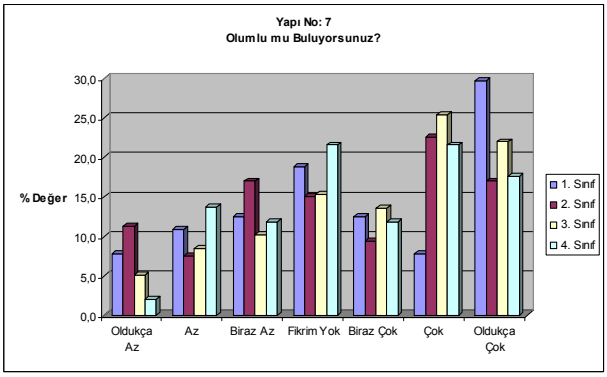
Tablo 4.70. Anket çalışması- Yapı No:7 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

7 Nolu "**Sainsbury Wing"** adlı yapıya ilişkin "**Ölçüleri Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **54,2** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **51** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

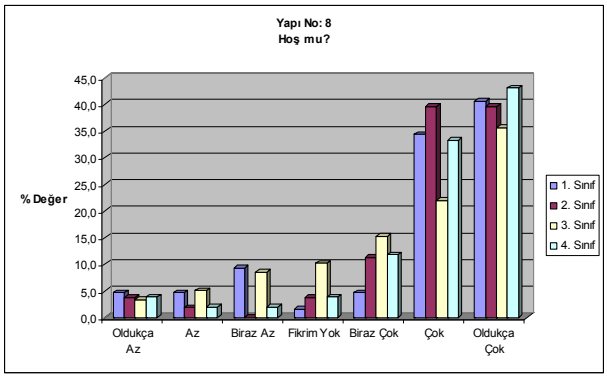
7 Nolu "**Sainsbury Wing"** adlı yapıya ilişkin "**Güçlü mü Görünüyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **29,7** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **27,5** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

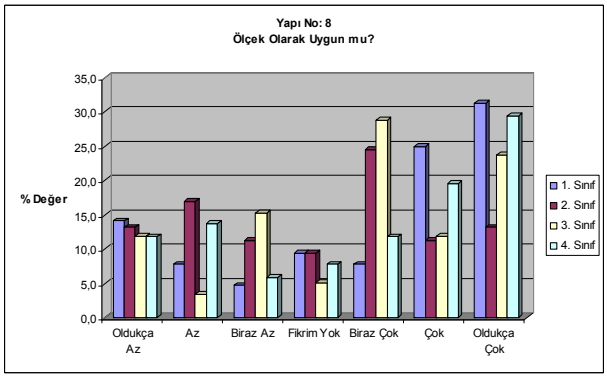
7 Nolu "**Sainsbury Wing"** adlı yapıya ilişkin "**Olumlu mu Buluyorsunuz**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **29,7** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **25,4** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 7**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

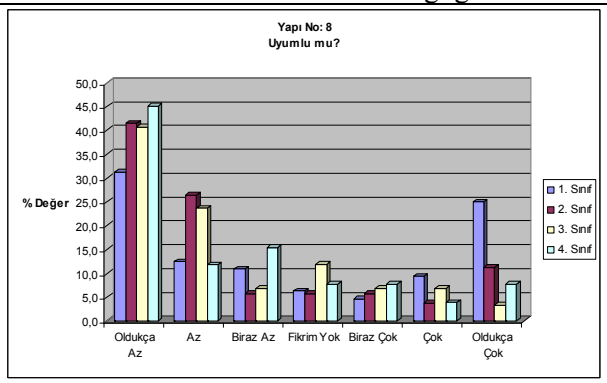
Tablo 4.71. Anket çalışması- Yapı No:8 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

8 Nolu "**Louvre"** adlı yapıya ilişkin "**Hoş mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde;
En yüksek yüzde **43,1** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **40,6** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

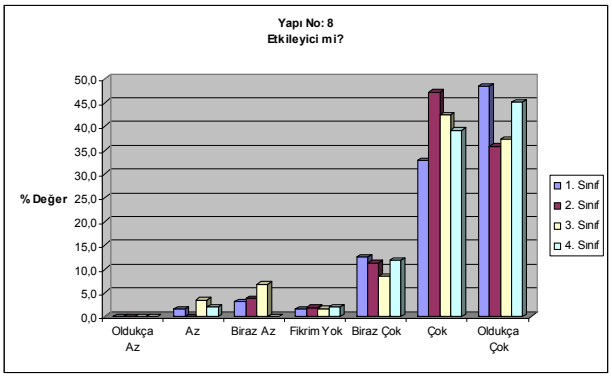
8 Nolu "**Louvre"** adlı yapıya ilişkin "**Ölçek Olarak Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **31,3** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz çok" seçeneğindedir. Bunu **29,7** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

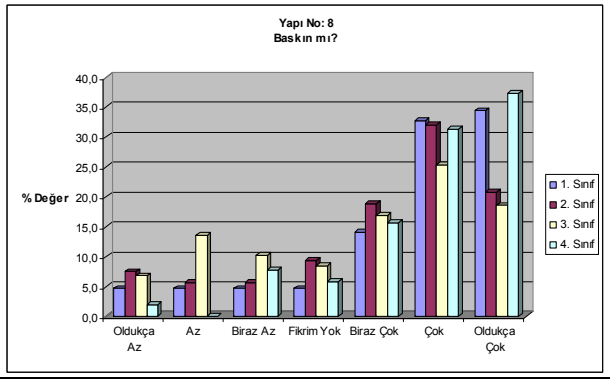
8 Nolu "**Louvre"** adlı yapıya ilişkin "**Uyumlu mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde;
En yüksek yüzde **45,1** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **41,5** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 8**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

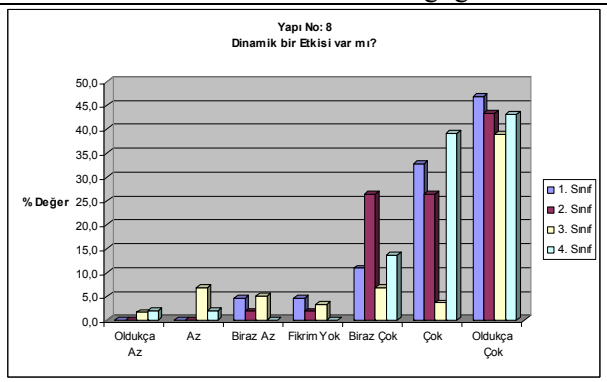
Tablo 4.72. Anket çalışması- Yapı No:8 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

8 Nolu "**Louvre"** adlı yapıya ilişkin "**Etkileyici mi**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **48,4** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **47,2** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

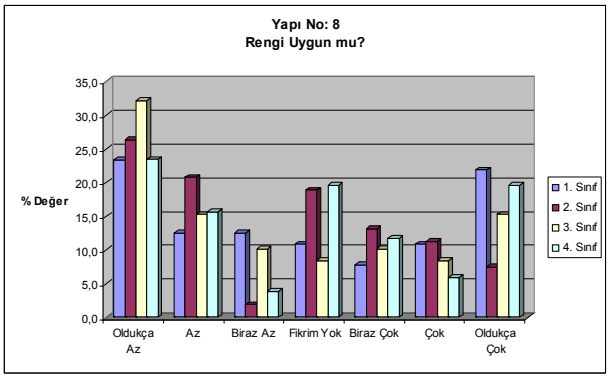
8 Nolu "**Louvre"** adlı yapıya ilişkin "**Baskın mı**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **37,3** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz çok" seçeneğindedir. Bunu **34,4** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

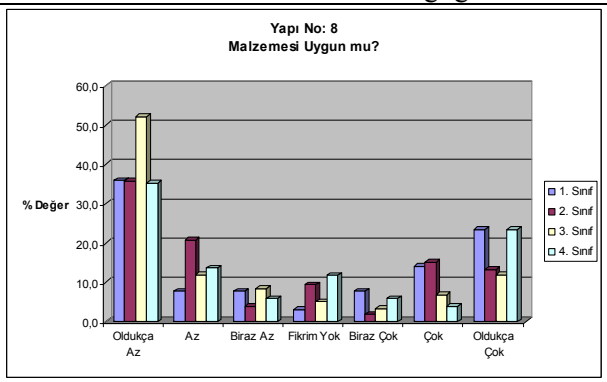
8 Nolu "**Louvre"** adlı yapıya ilişkin "**Dinamik bir Etkisi var mı**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **46,9** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **43,4** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 8**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

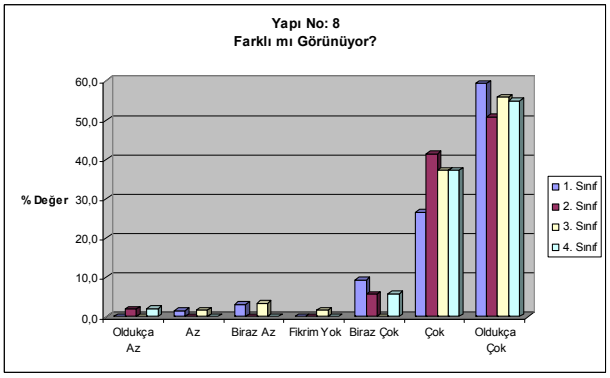
Tablo 4.73. Anket çalışması- Yapı No:8 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

8 Nolu "**Louvre"** adlı yapıya ilişkin "**Rengi Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **32,2** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **26,4** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

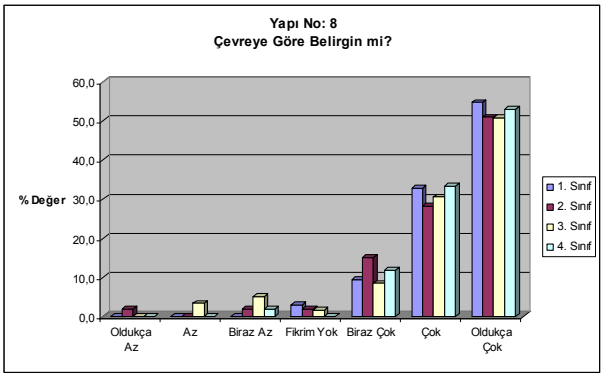
8 Nolu "**Louvre"** adlı yapıya ilişkin "**Malzemesi Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **52,5** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **35,9** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

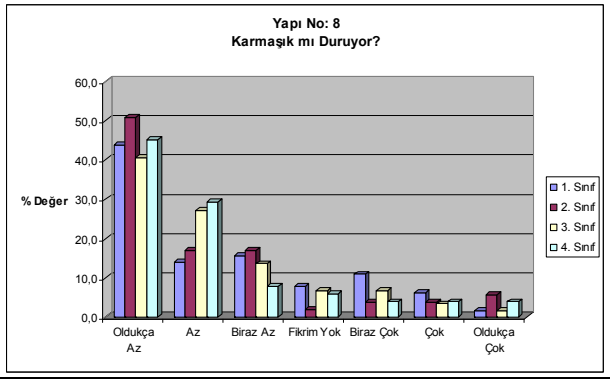
8 Nolu "**Louvre"** adlı yapıya ilişkin "**Farklı mı Görünüyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **59,4** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **55,9** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 8**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

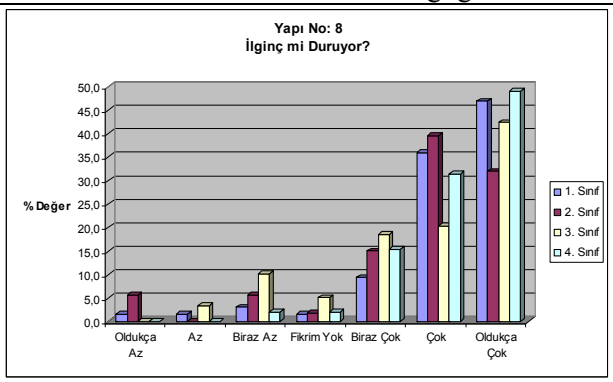
Tablo 4.74. Anket çalışması- Yapı No:8 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

8 Nolu "**Louvre"** adlı yapıya ilişkin "**Çevreye Göre Belirgin mi**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **52,9** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **54,7** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

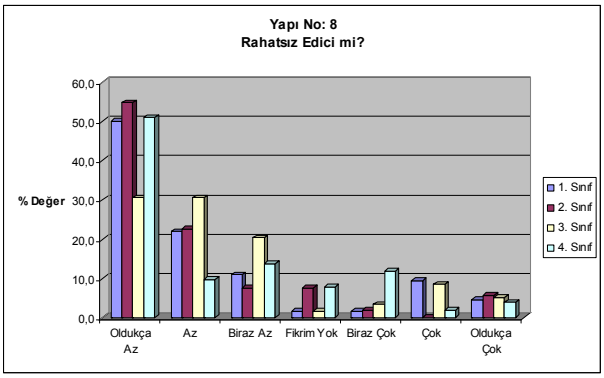
8 Nolu "**Louvre"** adlı yapıya ilişkin "**Karmaşık mı Duruyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **50,9** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **45,1** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **2. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

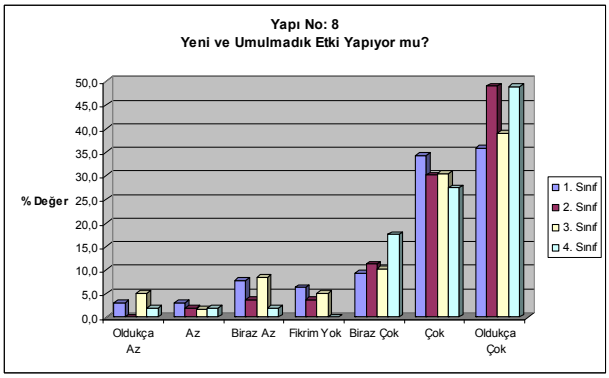
8 Nolu "**Louvre"** adlı yapıya ilişkin "**İlginç mi Duruyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **49** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **46,9** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 8**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

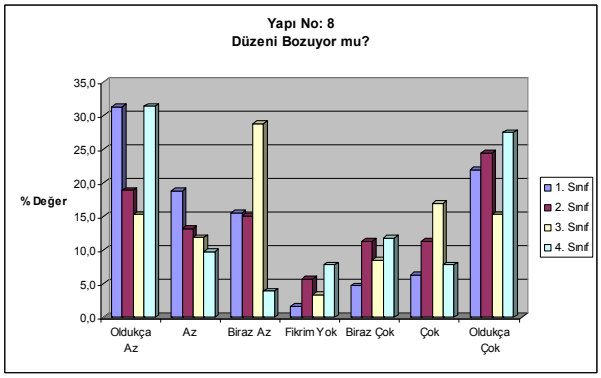
Tablo 4.75. Anket çalışması- Yapı No:8 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

8 Nolu "**Louvre"** adlı yapıya ilişkin "**Rahatsız Edici mi**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **54,7** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **51** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **2. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

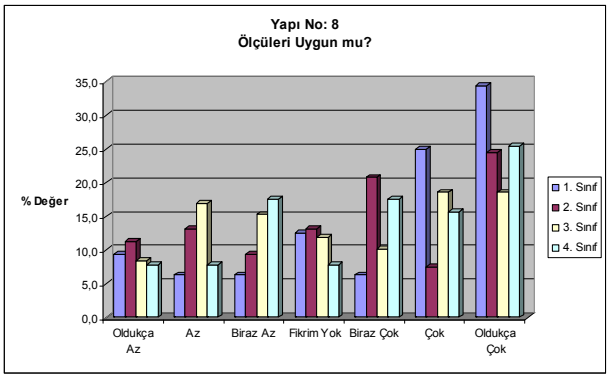
8 Nolu "**Louvre"** adlı yapıya ilişkin "**Yeni ve Umulmadık Etki Yapıyor mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **49,1** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz çok" seçeneğindedir. Bunu **49** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **2. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

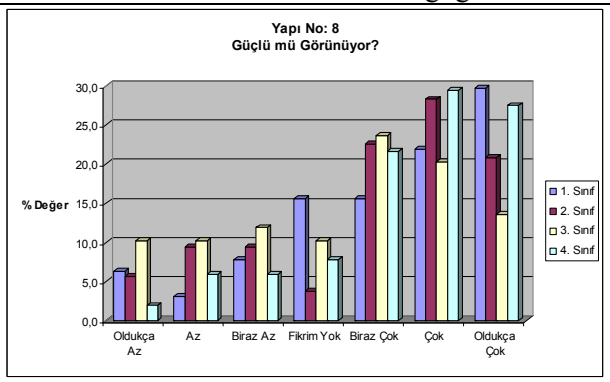
8 Nolu "**Louvre"** adlı yapıya ilişkin "**Düzeni Bozuyor mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **31,4** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **31,3** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 8**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

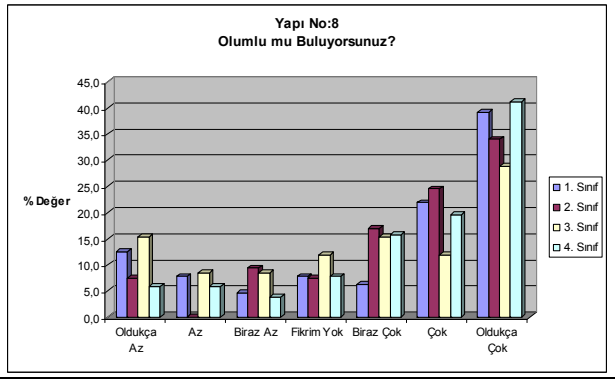
Tablo 4.76. Anket çalışması- Yapı No:8 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

8 Nolu "**Louvre"** adlı yapıya ilişkin "**Ölçüleri Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **34,4** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **25,5** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

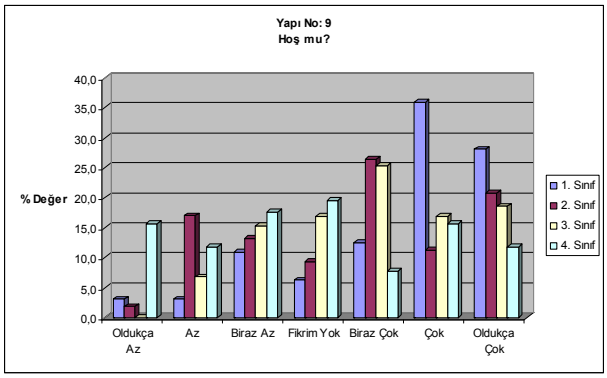
8 Nolu "**Louvre"** adlı yapıya ilişkin "**Güçlü mü Görünüyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **29,7** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **29,4** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

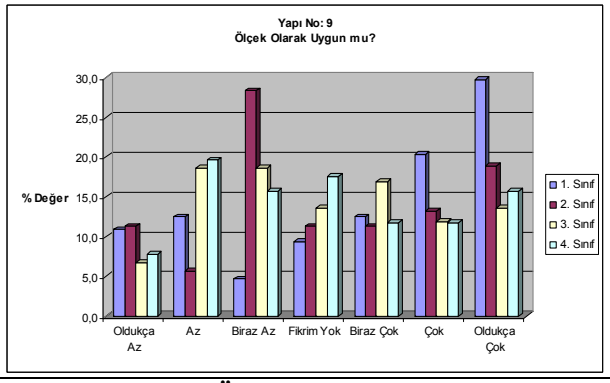
8 Nolu "**Louvre"** adlı yapıya ilişkin "**Olumlu mu Buluyorsunuz**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **41,2** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **39,1** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 8**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

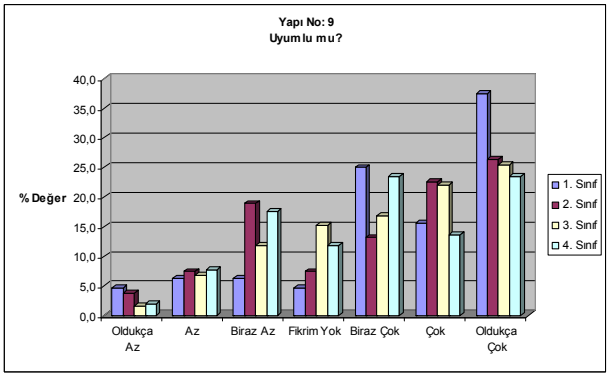
Tablo 4.77. Anket çalışması- Yapı No:9 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

9 Nolu "**Abraxas"** adlı yapıya ilişkin "**Hoş mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde;
En yüksek yüzde **35,9** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Çok" seçeneğindedir. Bunu **26,4** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

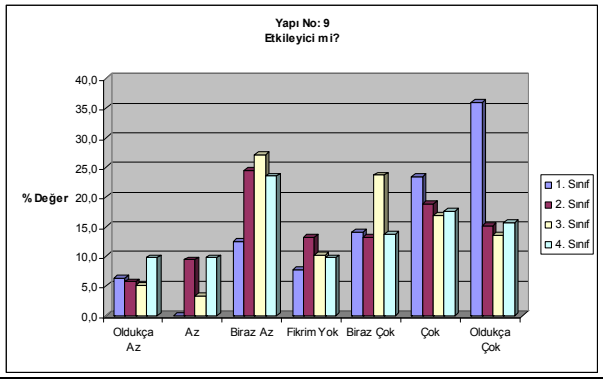
9 Nolu "**Abraxas"** adlı yapıya ilişkin "**Ölçek Olarak Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **29,7** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **28,3** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

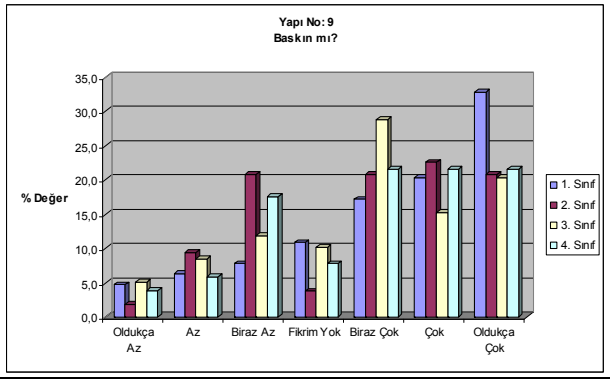
9 Nolu "**Abraxas"** adlı yapıya ilişkin "**Uyumlu mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **37,5** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **26,4** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 9**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

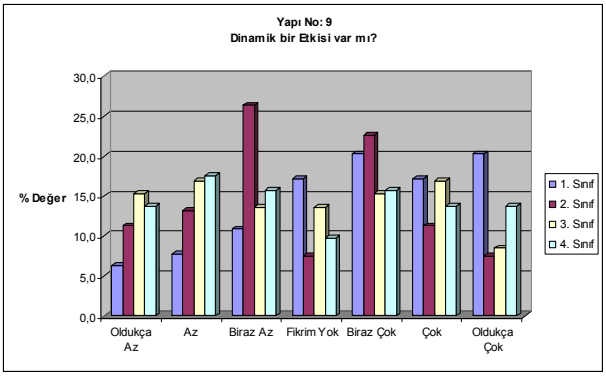
Tablo 4.78. Anket çalışması- Yapı No:9 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

9 Nolu "**Abraxas"** adlı yapıya ilişkin "**Etkileyici mi**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **35,9** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **27,1** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

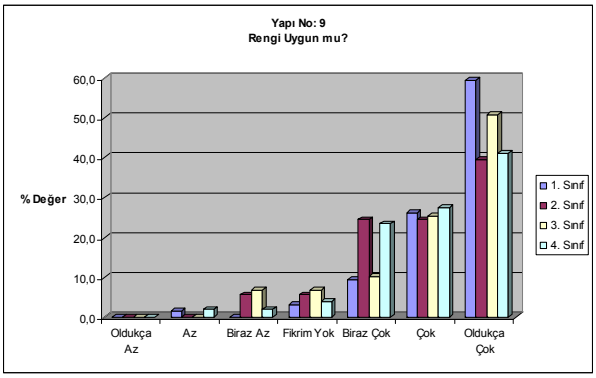
9 Nolu "**Abraxas"** adlı yapıya ilişkin "**Baskın mı**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **32,8** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **28,8** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

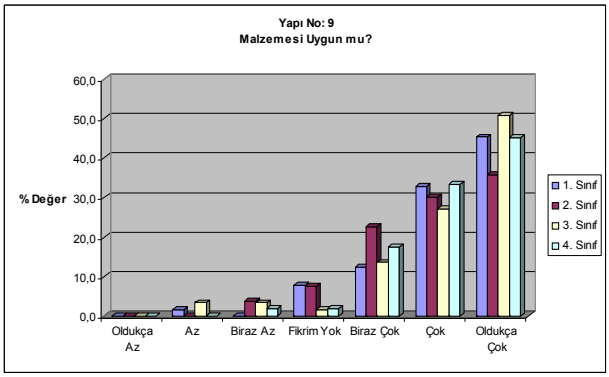
9 Nolu "**Abraxas"** adlı yapıya ilişkin "**Dinamik bir Etkisi var mı**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **26,4** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz az" seçeneğindedir. Bunu **20,3** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **2. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 9**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

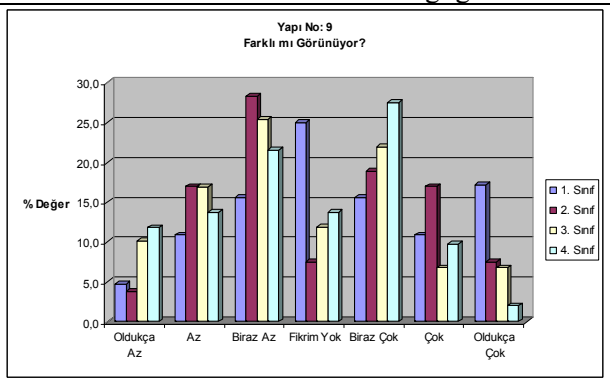
Tablo 4.79. Anket çalışması- Yapı No:9 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

9 Nolu "**Abraxas"** adlı yapıya ilişkin "**Rengi Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **59,4** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **50,8** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

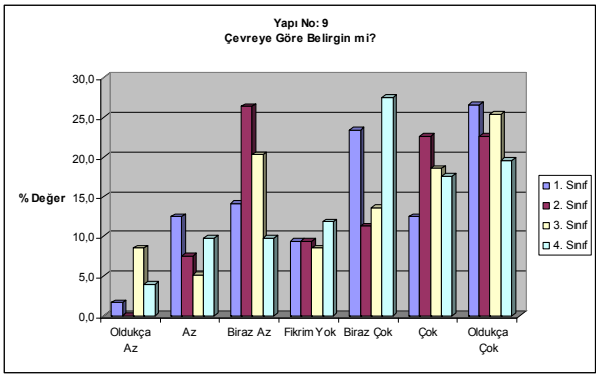
9 Nolu "**Abraxas"** adlı yapıya ilişkin "**Malzemesi Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **50,8** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **45,3** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

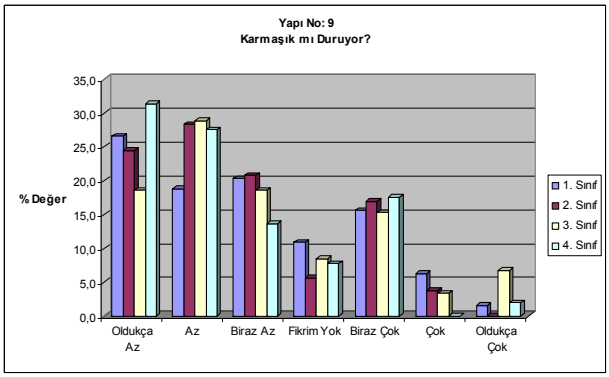
9 Nolu "**Abraxas"** adlı yapıya ilişkin "**Farklı mı Görünüyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **28,3** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz az" seçeneğindedir. Bunu **27,5** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **2. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 9**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

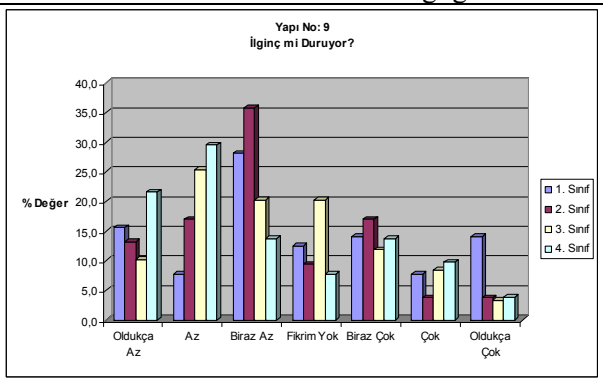
Tablo 4.80. Anket çalışması- Yapı No:9 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

9 Nolu "**Abraxas"** adlı yapıya ilişkin "**Çevreye Göre Belirgin mi**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **27,5** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz çok" seçeneğindedir. Bunu **26,6** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

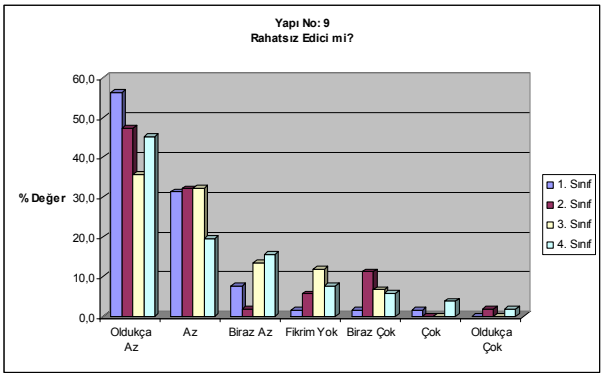
9 Nolu "**Abraxas"** adlı yapıya ilişkin "**Karmaşık mı Duruyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **31,4** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **28,8** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

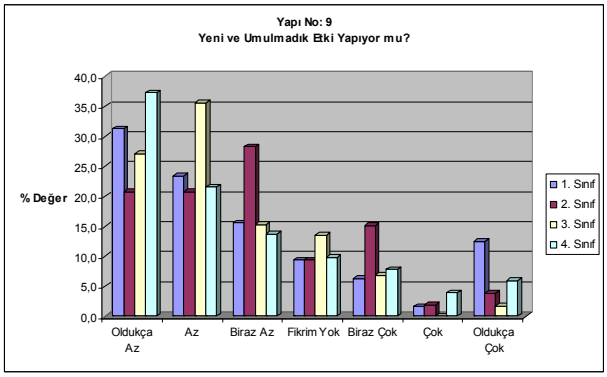
9 Nolu "**Abraxas"** adlı yapıya ilişkin "**İlginç mi Duruyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **35,8** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz az" seçeneğindedir. Bunu **29,4** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **2. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 9**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

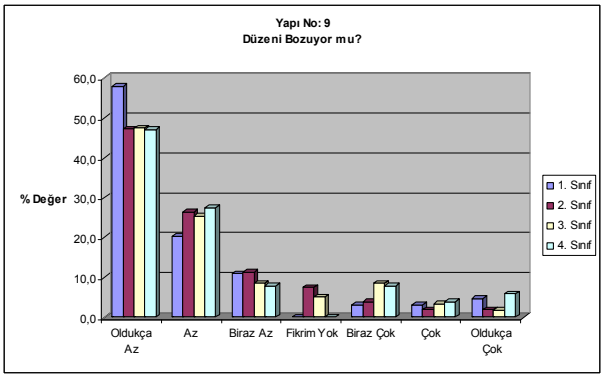
Tablo 4.81. Anket çalışması- Yapı No:9 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

9 Nolu "**Abraxas"** adlı yapıya ilişkin "**Rahatsız Edici mi**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **56,3** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **47,2** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

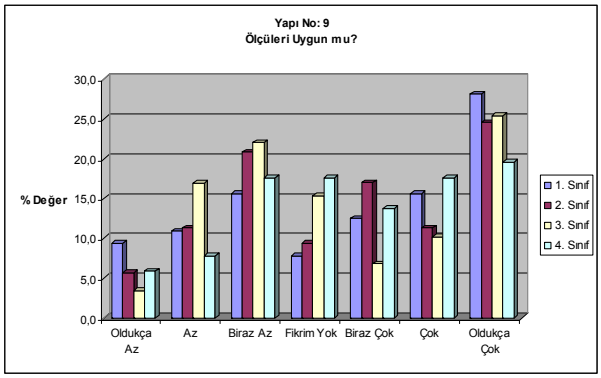
9 Nolu "**Abraxas"** adlı yapıya ilişkin "**Yeni ve Umulmadık Etki Yapıyor mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **37,3** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **35,6** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

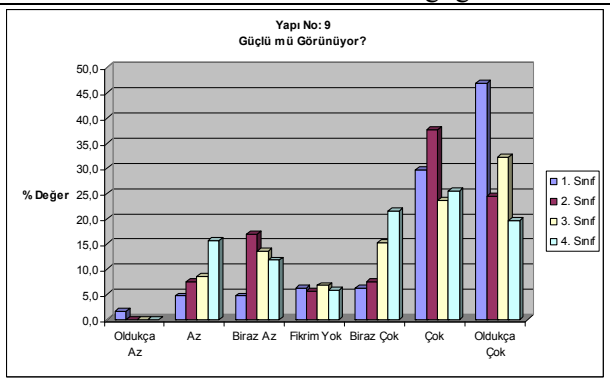
9 Nolu "**Abraxas"** adlı yapıya ilişkin "**Düzeni Bozuyor mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **57,8** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **47,5** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 9**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

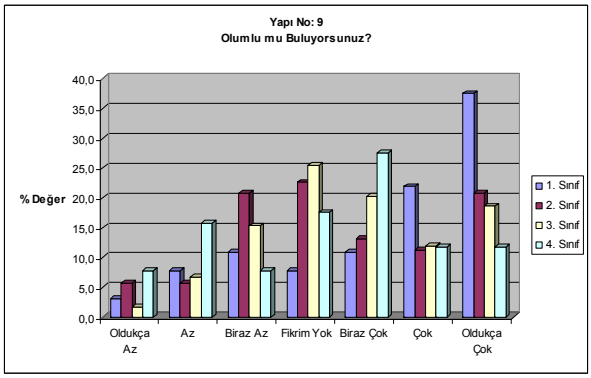
Tablo 4.82. Anket çalışması- Yapı No:9 - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

9 Nolu "**Abraxas"** adlı yapıya ilişkin "**Ölçüleri Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **28,1** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **25,4** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

9 Nolu "**Abraxas"** adlı yapıya ilişkin "**Güçlü mü Görünüyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **46,9** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **37,7** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

9 Nolu "**Abraxas"** adlı yapıya ilişkin "**Olumlu mu Buluyorsunuz**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **37,5** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **27,5** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz çok" seçeneği izlemektedir.
En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

1.AŞAMA	**YAPI NO : 9**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

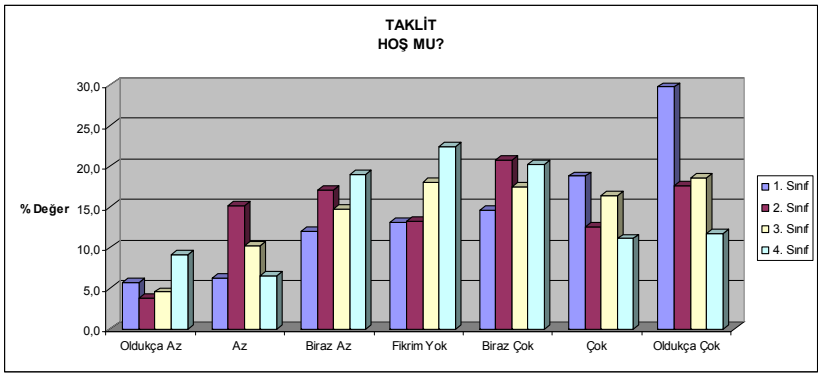
- 2. aşamada; 9 yapı 3 grupta ele alınmıştır. Her grup için 18 sıfat ayrı grafiklerde gösterilmiştir.

  Değerlendirme kolaylığı için; 4 sınıfının değerlendirmesinin görülebileceği tek grafik uygulanmış ve grafik yorumları tabloların altında sözel olarak ifade edilmiştir.

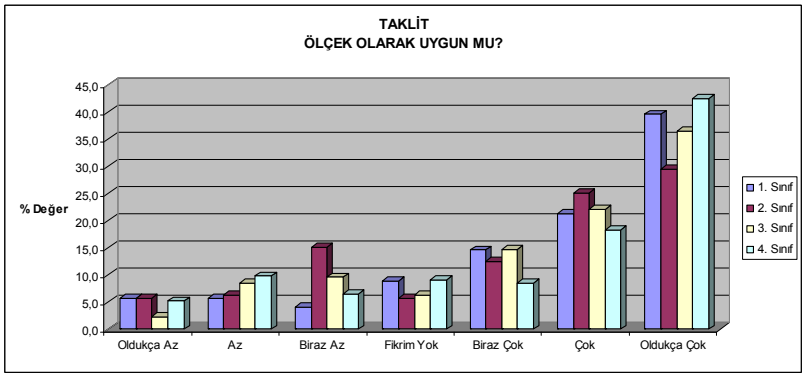
  - Taklit (Grand Buildings, Salem Capitol, Abraxas)
  - Yorumlama (Fred-Ginger, Sainsbury Wing, SSK Zeyrek)
  - Zıtlık (Louvre, Pompiduo, Swiss Re)

Sonuçlar:

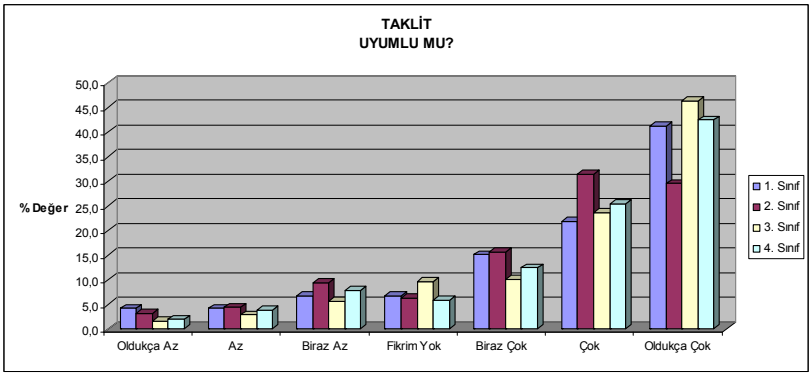
Tablo 4.83. Anket çalışması- Taklit Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

"Taklit" (Grand Buildings, Salem Capitol, Abraxas) **grubuna** ilişkin "**Hoş mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **29,7** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **22,4** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Fikrim yok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

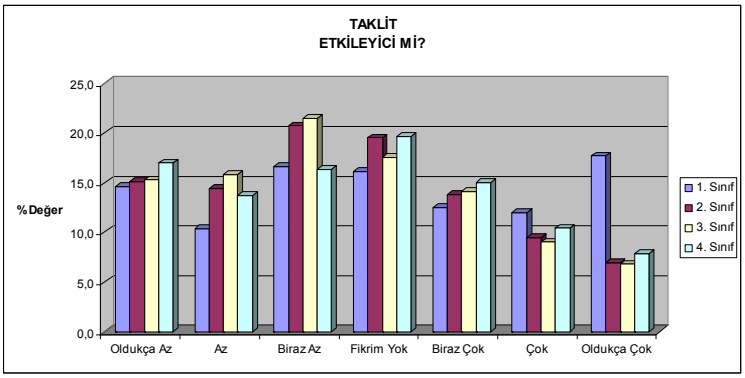
"Taklit" grubuna ilişkin **"Ölçek Olarak Uygun mu?"** sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **42,5** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **39,6** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

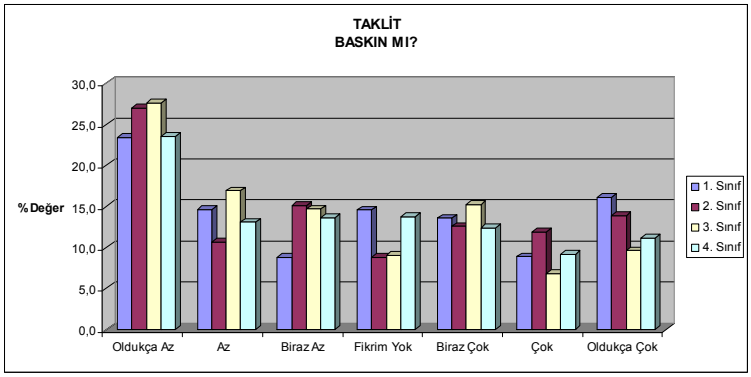
"Taklit" grubuna ilişkin **"Uyumlu mu?"** sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **46,3** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **42,5** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

2.AŞAMA	**Taklit Grubu (Grand Buildings, Salem Capitol, Abraxas)**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

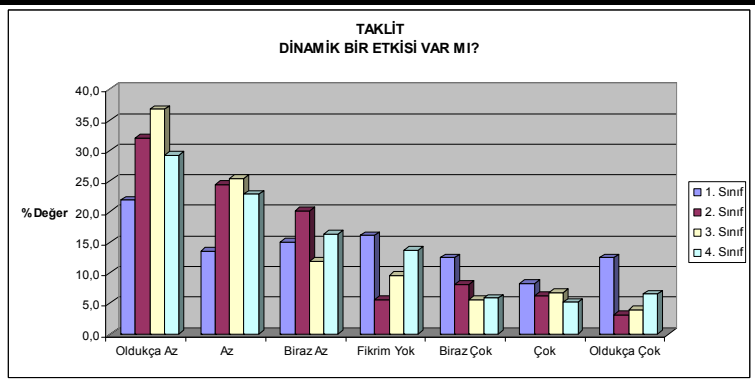
Tablo 4.84. Anket çalışması- Taklit Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

"Taklit" (Grand Buildings, Salem Capitol, Abraxas) **grubuna** ilişkin "**Etkileyici mi**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **21,5** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz az" seçeneğindedir. Bunu **20,7** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

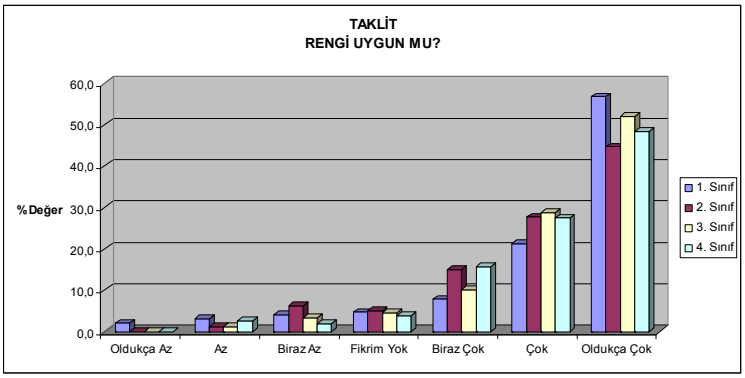
"Taklit" grubuna ilişkin **"Baskın mı?"** sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **27,7** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **27** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

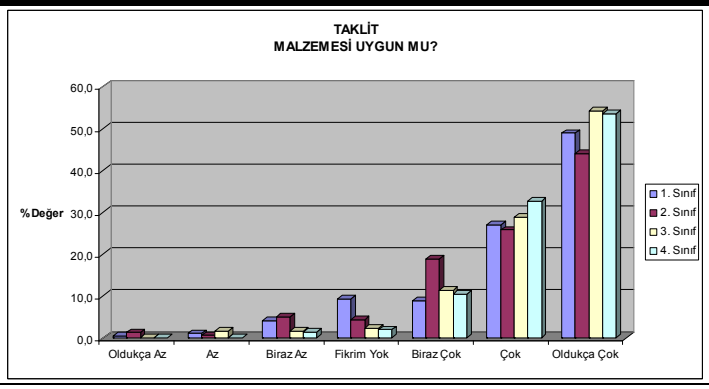
"Taklit" grubuna ilişkin **"Dinamik bir etkisi var mı?"** sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **36,7** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **32,1** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

2.AŞAMA	**Taklit Grubu (Grand Buildings, Salem Capitol, Abraxas)**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

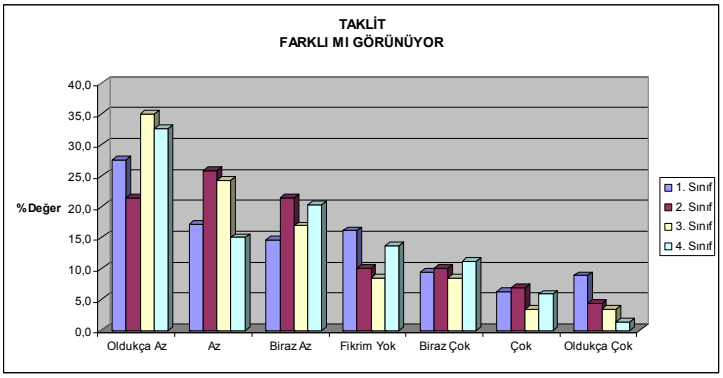
Tablo 4.85. Anket çalışması- Taklit Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

"Taklit" (Grand Buildings, Salem Capitol, Abraxas) **grubuna** ilişkin **"Rengi uygun mu?"** sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **56,8** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **52** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

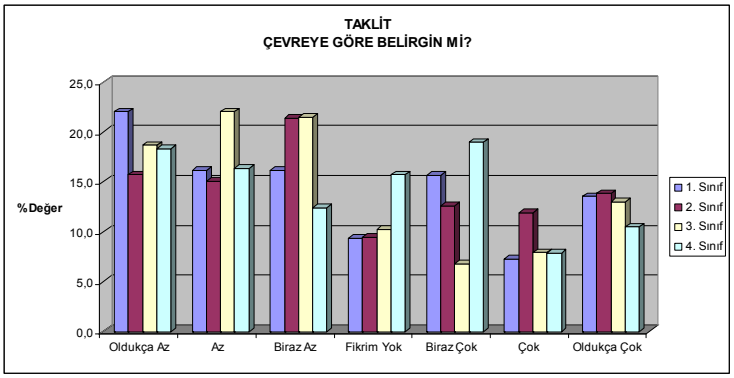
"Taklit" grubuna ilişkin **"Malzemesi uygun mu?"** sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **54,2** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **53,6** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

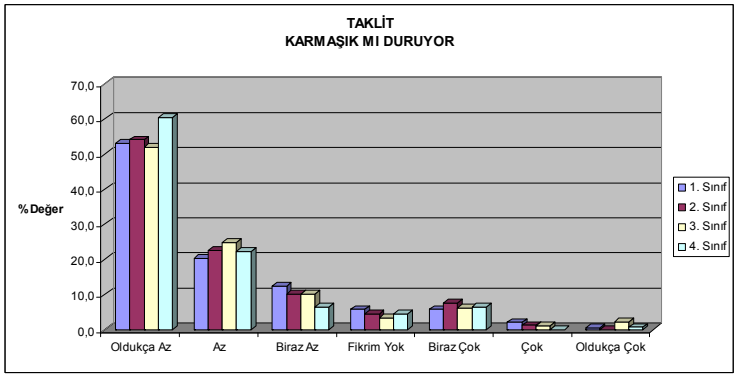
"Taklit" grubuna ilişkin **"Farklı mı görünüyor?"** sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **35** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **32,7** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

2.AŞAMA	**Taklit Grubu (Grand Buildings, Salem Capitol, Abraxas)**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

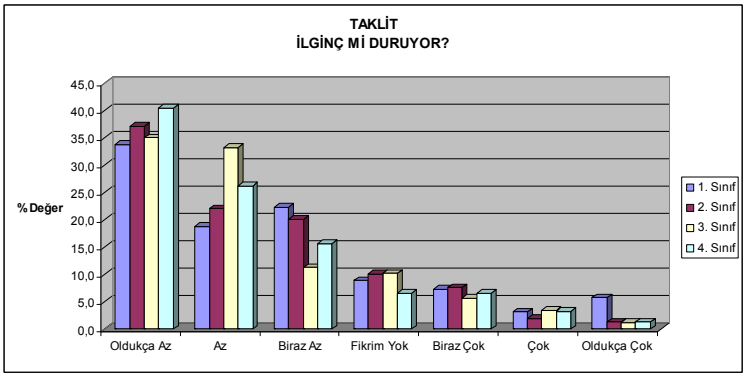
Tablo 4.86. Anket çalışması- Taklit Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

"Taklit" (Grand Buildings, Salem Capitol, Abraxas) **grubuna** ilişkin **"Çevreye göre belirgin mi?"** sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **22** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **22** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

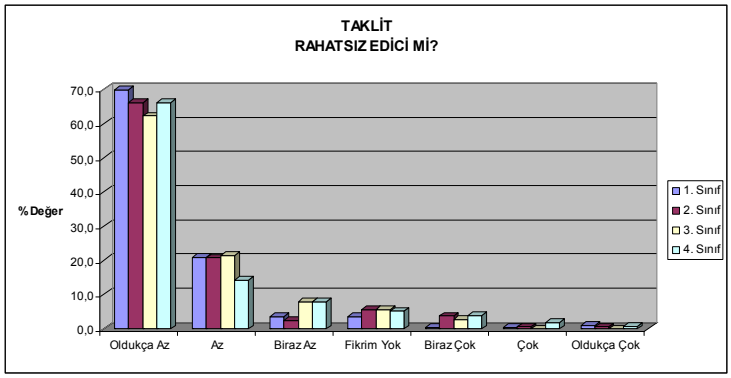
"Taklit" grubuna ilişkin **"Karmaşık mı duruyor?"** sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **60,5** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **54,1** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

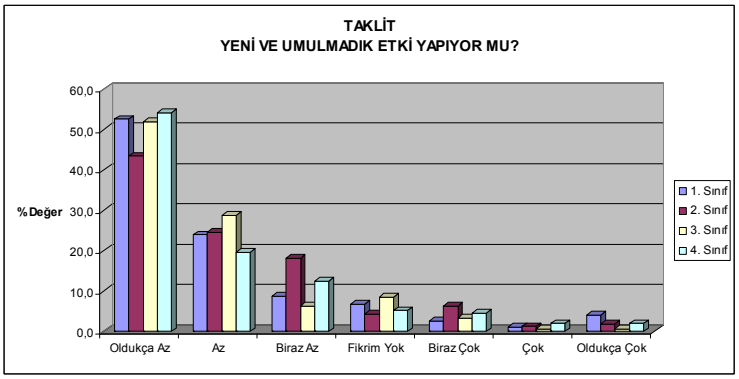
"Taklit" grubuna ilişkin **"Karmaşık mı duruyor?"** sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **40,5** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **37,1** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

2.AŞAMA	**Taklit Grubu (Grand Buildings, Salem Capitol, Abraxas)**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

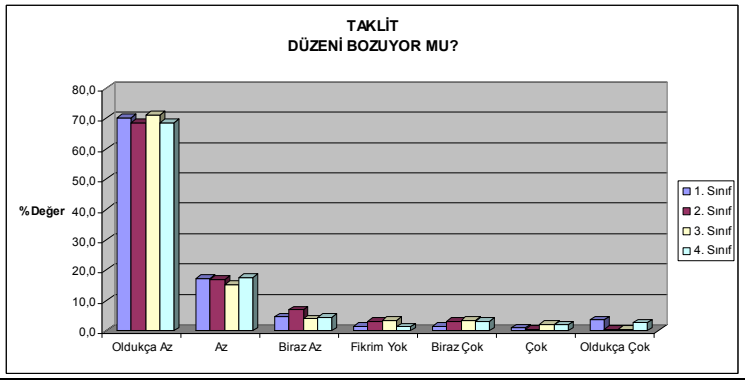
Tablo 4.87. Anket çalışması- Taklit Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

"Taklit" (Grand Buildings, Salem Capitol, Abraxas) **grubuna** ilişkin **"Rahatsız edici mi?"** sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **69,8** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **66** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

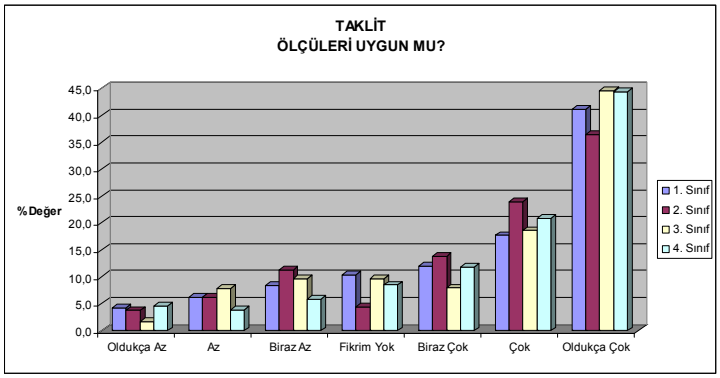
"Taklit" grubuna ilişkin **"Yeni ve Umulmadık etki yapıyor mu?"** sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **54,3** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **52,6** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

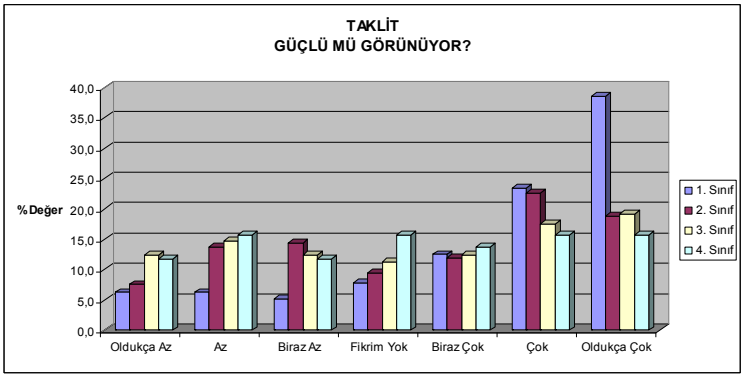
"Taklit" grubuna ilişkin **"Düzeni bozuyor mu?"** sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **71,2** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **70,3** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

2.AŞAMA	**Taklit Grubu (Grand Buildings, Salem Capitol, Abraxas)**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

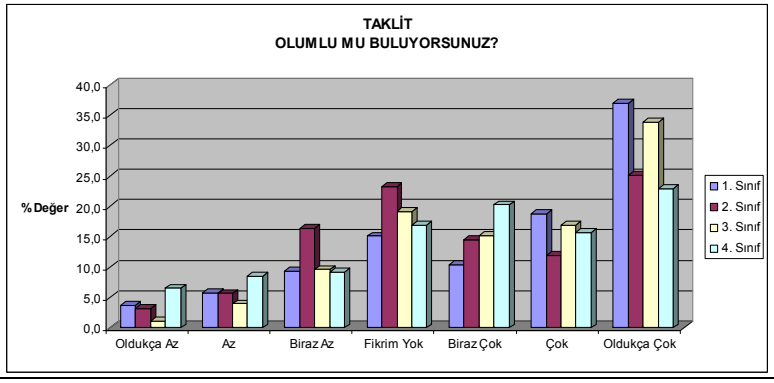
Tablo 4.88. Anket çalışması- Taklit Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

"Taklit" (Grand Buildings, Salem Capitol, Abraxas) **grubuna** ilişkin **"Ölçüleri uygun mu?"** sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **44,6** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **44,4** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

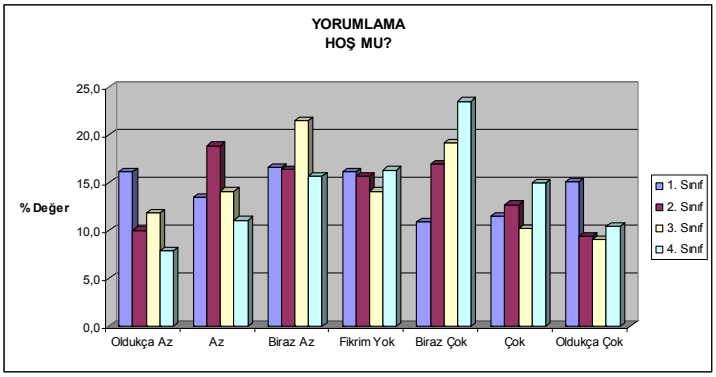
"Taklit" grubuna ilişkin **"Güçlü mü görünüyor?"** sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **38,5** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **22,6** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

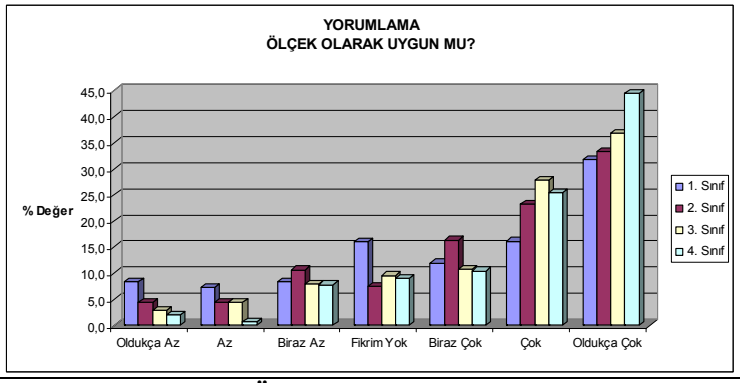
"Taklit" grubuna ilişkin **"Olumlu mu buluyorsunuz?"** sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **37** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **33,9** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

2.AŞAMA	**Taklit Grubu (Grand Buildings, Salem Capitol, Abraxas)**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

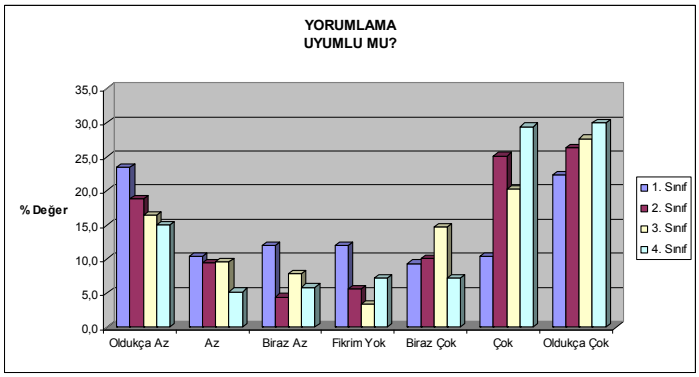
Tablo 4.89. Anket çalışması- Yorumlama Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

"Yorumlama" (Fred-Ginger, Sainsbury Wing, SSK Zeyrek) **grubuna** ilişkin "**Hoş mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **23,5** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz çok" seçeneğindedir. Bunu **21,5** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

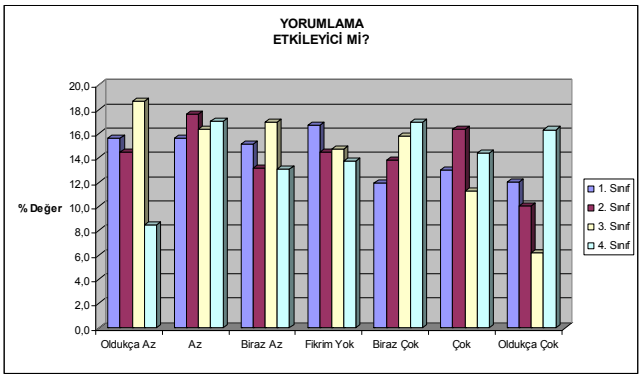
"Yorumlama" grubuna ilişkin "**Ölçek olarak uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **23,5** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz çok" seçeneğindedir. Bunu **21,5** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

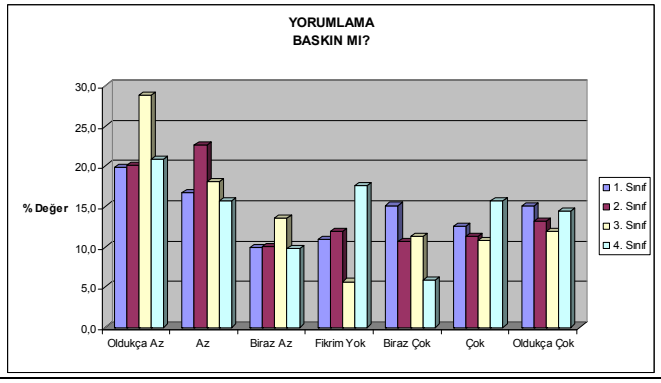
"Yorumlama" grubuna ilişkin "**Uyumlu mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **30,1** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **27,7** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

2.AŞAMA	**Yorumlama Grubu (Fred-Ginger, Sainsbury Wing, SSK Zeyrek)**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

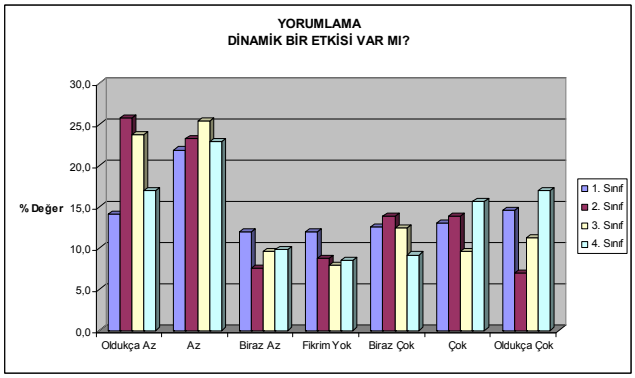
Tablo 4.90. Anket çalışması- Yorumlama Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

"Yorumlama" (Fred-Ginger, Sainsbury Wing, SSK Zeyrek) **grubuna** ilişkin "**Etkileyici mi**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **18,7** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **17,6** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

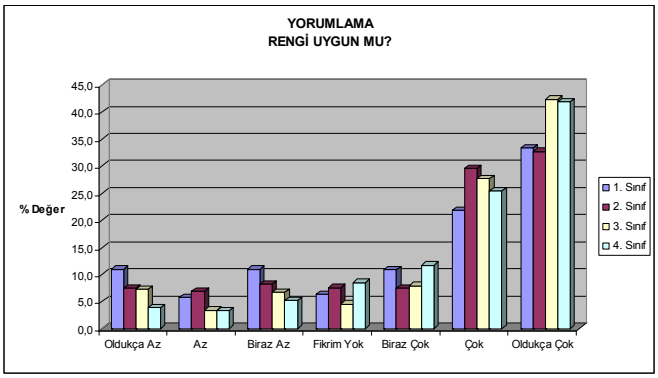
"Yorumlama" grubuna ilişkin "**Baskın mı**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **28,8** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **22,6** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

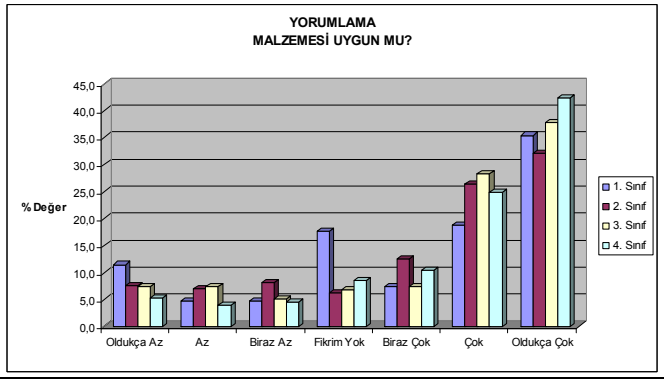
"Yorumlama" grubuna ilişkin "**Dinamik bir etkisi var mı**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **25,8** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **25,4** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **2. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

2.AŞAMA	**Yorumlama Grubu (Fred-Ginger, Sainsbury Wing, SSK Zeyrek)**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

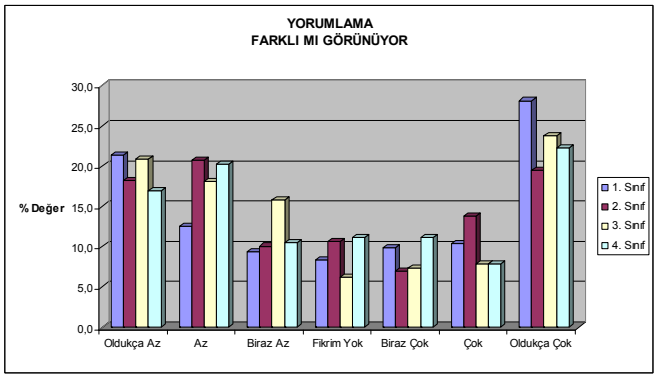
Tablo 4.91. Anket çalışması- Yorumlama Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

"Yorumlama" (Fred-Ginger, Sainsbury Wing, SSK Zeyrek) **grubuna** ilişkin "**Rengi Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **42,4** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **41,8** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

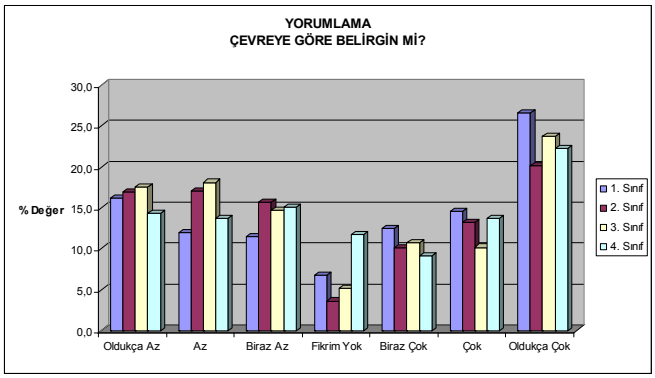
"Yorumlama" grubuna ilişkin "**Malzemesi Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **42,5** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **37,9** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

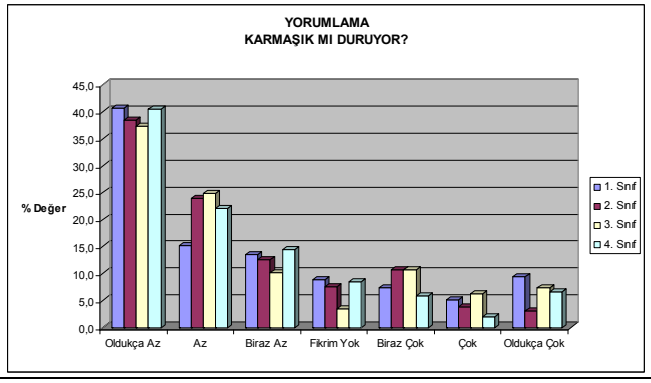
"Yorumlama" grubuna ilişkin "**Farklı mı görünüyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **28,1** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **23,7** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

2.AŞAMA	**Yorumlama Grubu (Fred-Ginger, Sainsbury Wing, SSK Zeyrek)**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

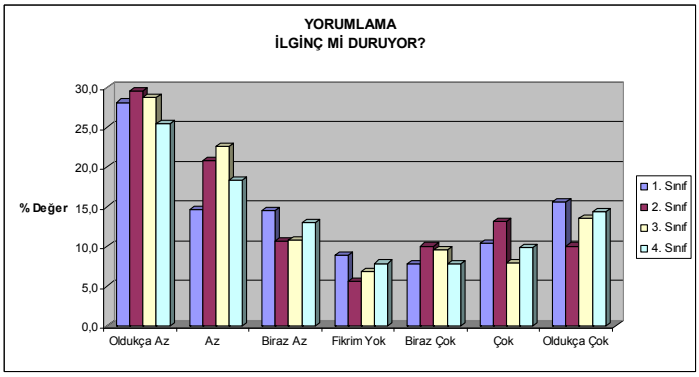
Tablo 4.92. Anket çalışması- Yorumlama Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

"Yorumlama" (Fred-Ginger, Sainsbury Wing, SSK Zeyrek) **grubuna** ilişkin "**Çevreye göre belirgin mi**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **26,6** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **23,7** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

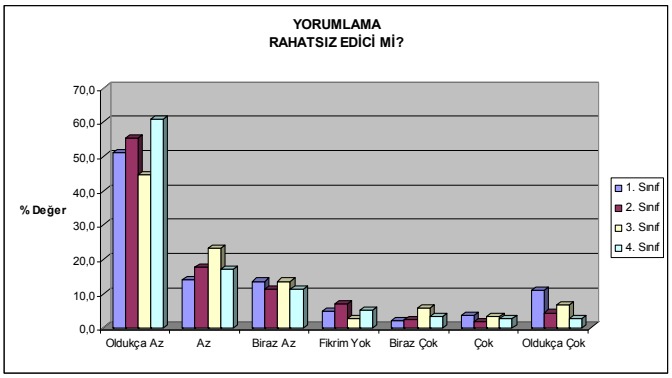
"Yorumlama" grubuna ilişkin "**Karmaşık mı duruyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **40,6** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **40,5** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

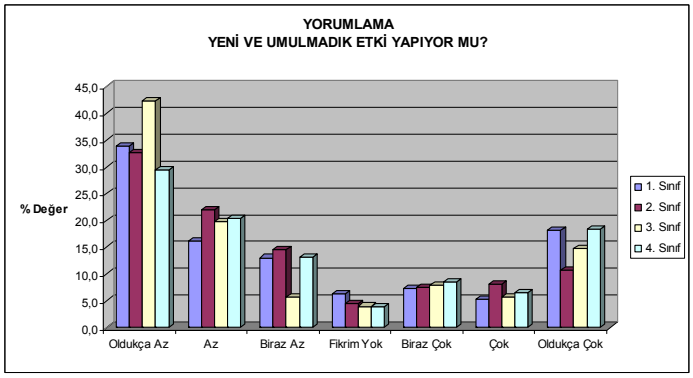
"Yorumlama" grubuna ilişkin "**İlginç mi duruyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **29,6** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **28,8** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **2. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

2.AŞAMA	**Yorumlama Grubu (Fred-Ginger, Sainsbury Wing, SSK Zeyrek)**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

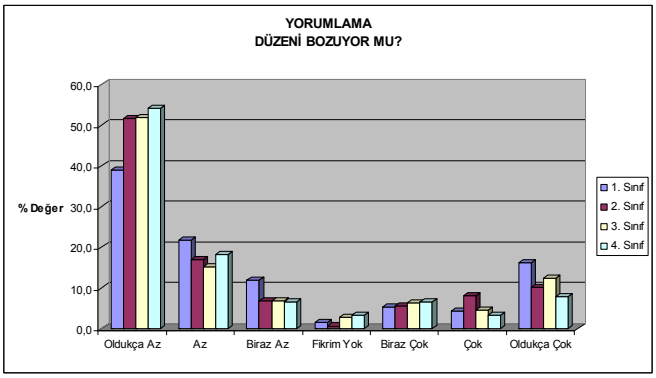
Tablo 4.93. Anket çalışması- Yorumlama Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

"Yorumlama" (Fred-Ginger, Sainsbury Wing, SSK Zeyrek) **grubuna** ilişkin "**Rahatsız edici mi**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **60,8** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **55,3** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

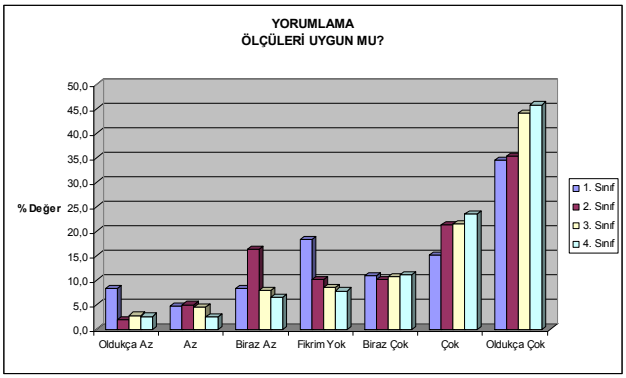
"Yorumlama" grubuna ilişkin "**Yeni ve Umulmadık etki yapıyor mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **42,4** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **33,9** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

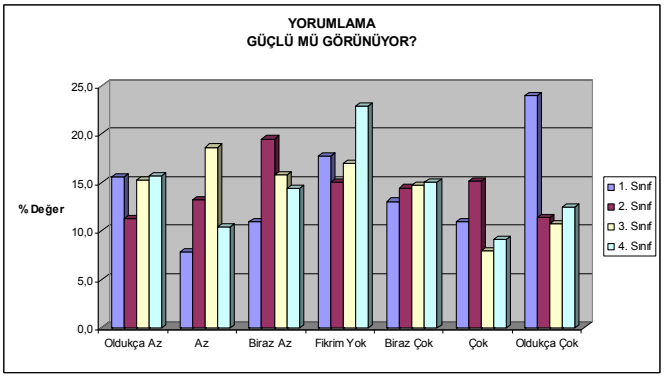
"Yorumlama" grubuna ilişkin "**Düzeni bozuyor mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **54,2** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **52** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

2.AŞAMA	**Yorumlama Grubu (Fred-Ginger, Sainsbury Wing, SSK Zeyrek)**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

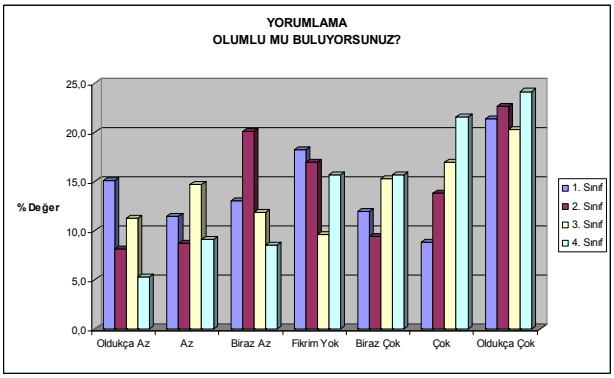
Tablo 4.94. Anket çalışması- Yorumlama Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

"Yorumlama" (Fred-Ginger, Sainsbury Wing, SSK Zeyrek) **grubuna** ilişkin "**Ölçüleri uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **45,8** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **44** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

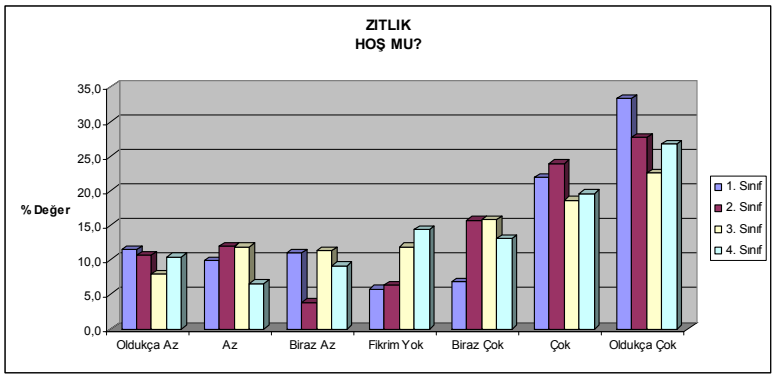
"Yorumlama" grubuna ilişkin "**Ölçüleri uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **24** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **22,9** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Fikrim yok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

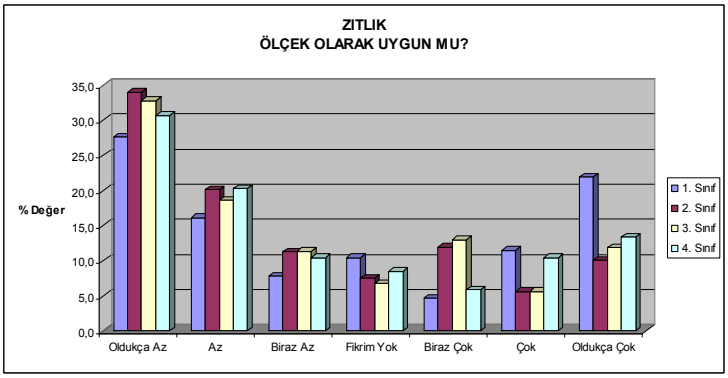
"Yorumlama" grubuna ilişkin "**Olumlu mu buluyorsunuz**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **24,2** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **22,7** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

2.AŞAMA	**Yorumlama Grubu (Fred-Ginger, Sainsbury Wing, SSK Zeyrek)**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

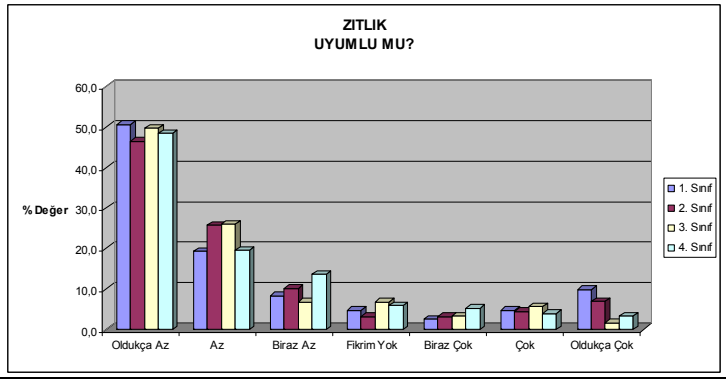
Tablo 4.95. Anket çalışması- Zıtlık Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

"Zıtlık" (Louvre, Pompiduo, Swiss Re) **grubuna** ilişkin "**Hoş mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **33,3** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **27,7** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

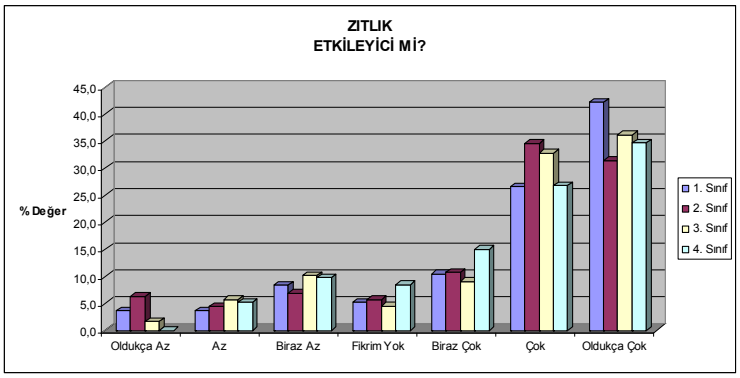
"Zıtlık" grubuna ilişkin "**Ölçek olarak uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **34** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **32,8** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **2. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

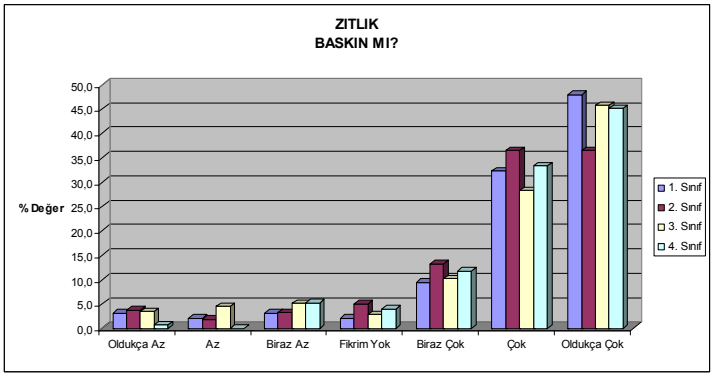
"Zıtlık" grubuna ilişkin "**Uyumlu mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **50,6** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **49,7** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

2.AŞAMA	**Zıtlık Grubu (Louvre, Pompiduo, Swiss Re)**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

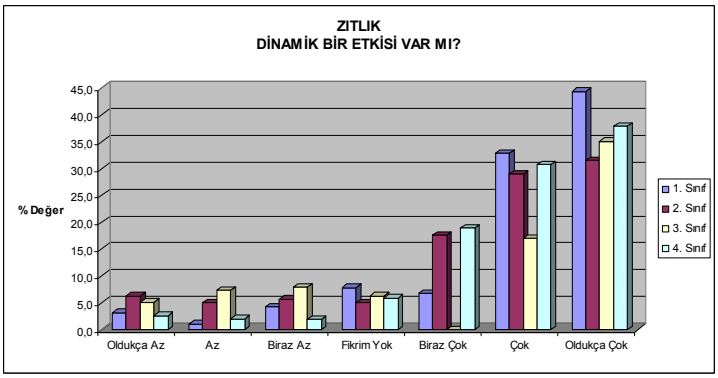
Tablo 4.96. Anket çalışması- Zıtlık Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

"Zıtlık" (Louvre, Pompiduo, Swiss Re) **grubuna** ilişkin "**Etkileyici mi**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **42,2** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **36,1** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

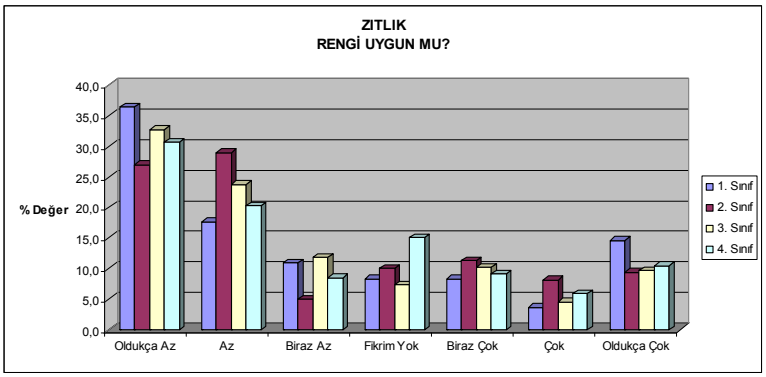
"Zıtlık" grubuna ilişkin "**Baskınmı**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **47,9** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **45,7** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

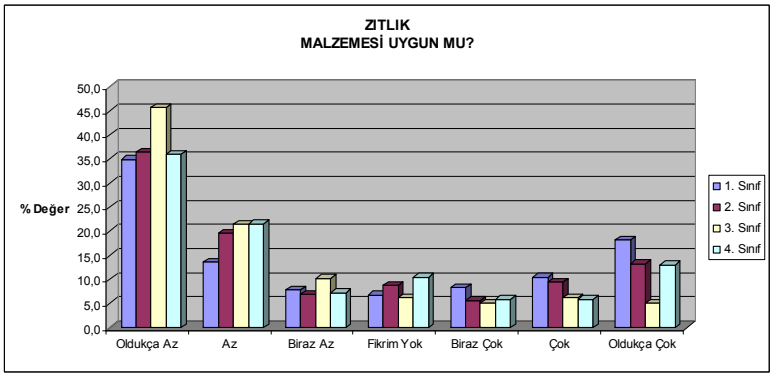
"Zıtlık" grubuna ilişkin "**Dinamik bir etkisi var mı**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **44,3** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **37,9** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

2.AŞAMA	**Zıtlık Grubu (Louvre, Pompiduo, Swiss Re)**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

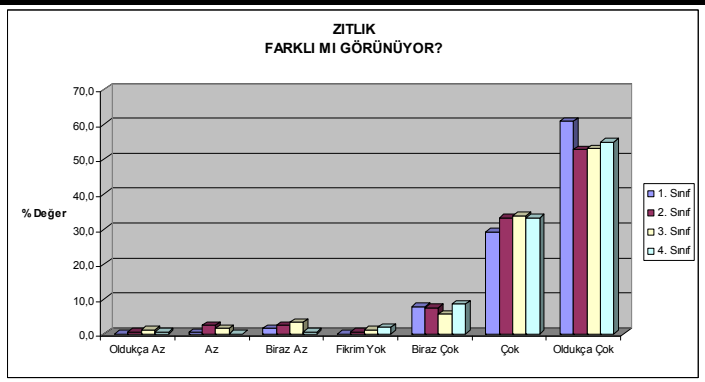
Tablo 4.97. Anket çalışması- Zıtlık Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

"Zıtlık" (Louvre, Pompiduo, Swiss Re) **grubuna** ilişkin "**Rengi Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **36,4** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **32,8** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

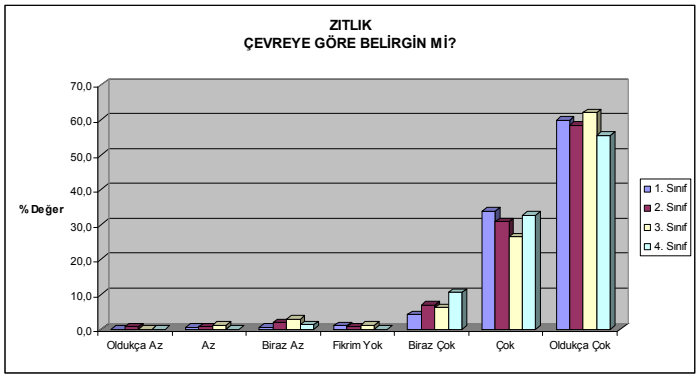
"Zıtlık" grubuna ilişkin "**Malzemesi Uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **45,6** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **36,5** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

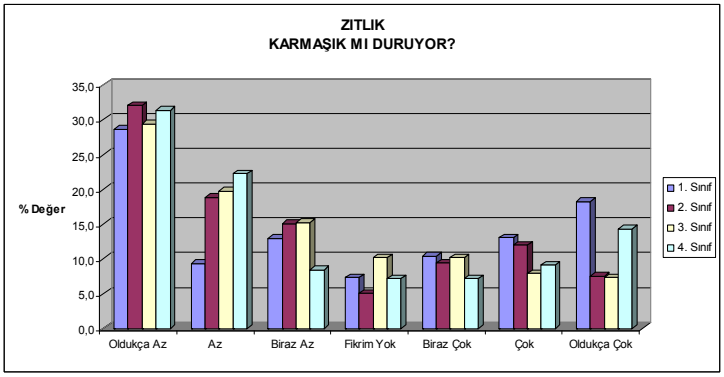
"Zıtlık" grubuna ilişkin "**Farklı mı görünüyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **60,9** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **54,9** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

2.AŞAMA	**Zıtlık Grubu (Louvre, Pompiduo, Swiss Re)**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

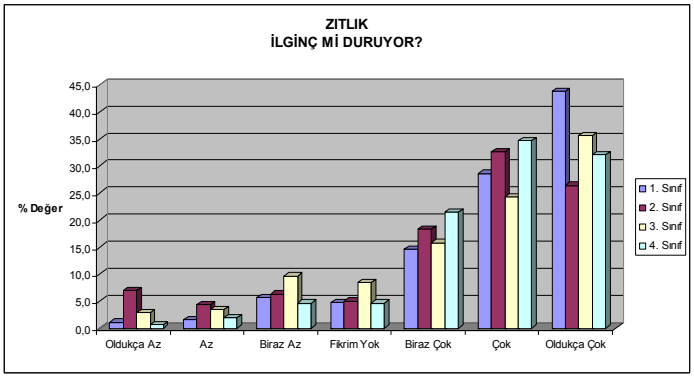
Tablo 4.98. Anket çalışması- Zıtlık Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

"Zıtlık" (Louvre, Pompiduo, Swiss Re) **grubuna** ilişkin "**Çevreye göre belirgin mi**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **62,1** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **59,9** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

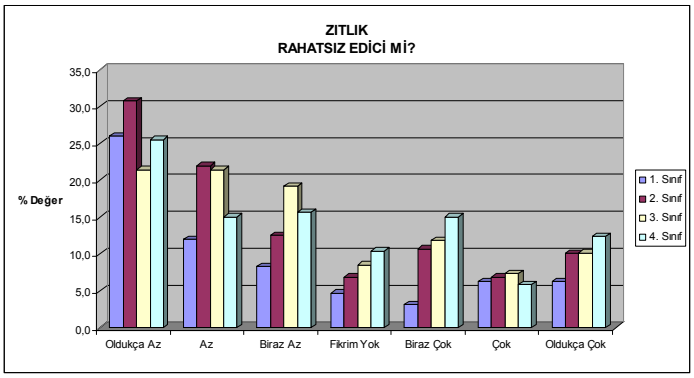
"Zıtlık" grubuna ilişkin "**Karmaşık mı duruyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **32** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **31,4** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **2. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

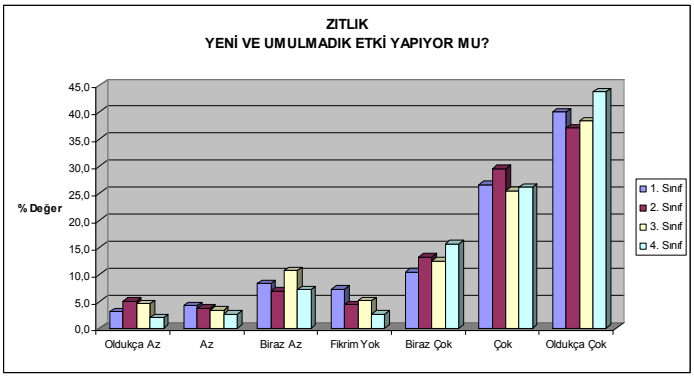
"Zıtlık" grubuna ilişkin "**İlginç mi duruyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **43,8** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **35,6** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

2.AŞAMA	**Zıtlık Grubu (Louvre, Pompiduo, Swiss Re)**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

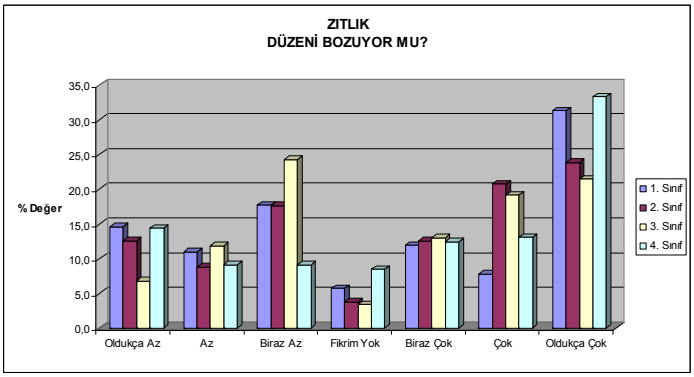
Tablo 4.99. Anket çalışması- Zıtlık Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

"Zıtlık" (Louvre, Pompiduo, Swiss Re) **grubuna** ilişkin "**Rahatsız edici mi**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **30,8** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **26** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **2. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

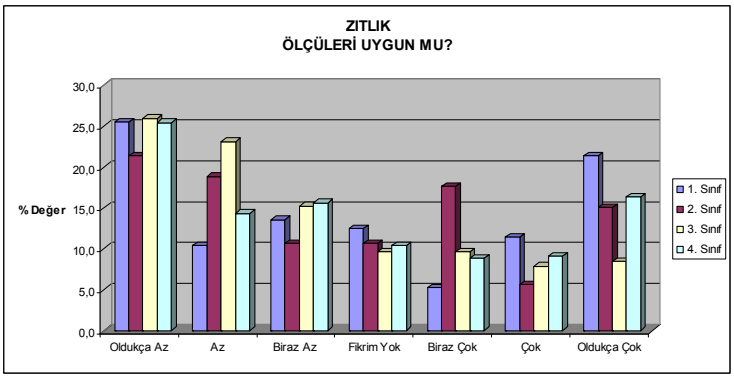
"Zıtlık" grubuna ilişkin "**Yeni ve umulmadık etki yapıyor mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **43,8** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **40,1** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

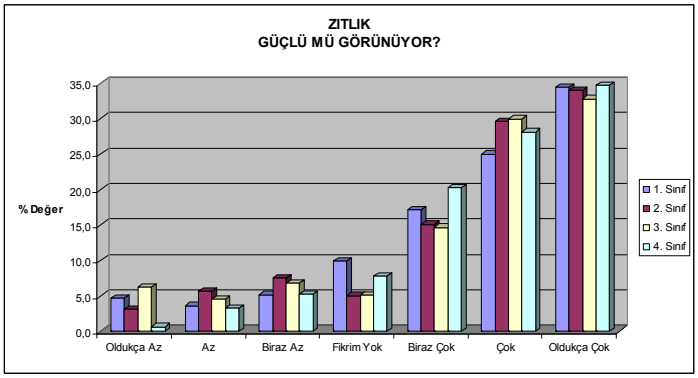
"Zıtlık" grubuna ilişkin "**Düzeni bozuyor mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **33,3** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **31,3** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

2.AŞAMA	**Zıtlık Grubu (Louvre, Pompiduo, Swiss Re)**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

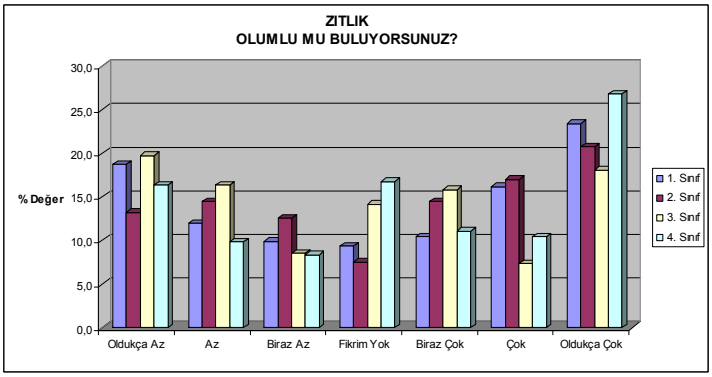
Tablo 4.100. Anket çalışması- Zıtlık Grubu - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

"Zıtlık" (Louvre, Pompiduo, Swiss Re) **grubuna** ilişkin "**Ölçüleri uygun mu**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **26** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **25,5** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

"Zıtlık" grubuna ilişkin "**Güçlü mü görünüyor**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **34,7** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **34,4** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

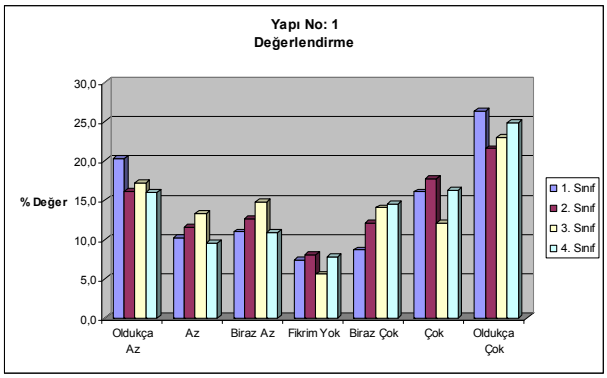
"Zıtlık" grubuna ilişkin "**Olumlu mu buluyorsunuz**?" sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **26,8** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **23,4** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

2.AŞAMA	**Zıtlık Grubu (Louvre, Pompiduo, Swiss Re)**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

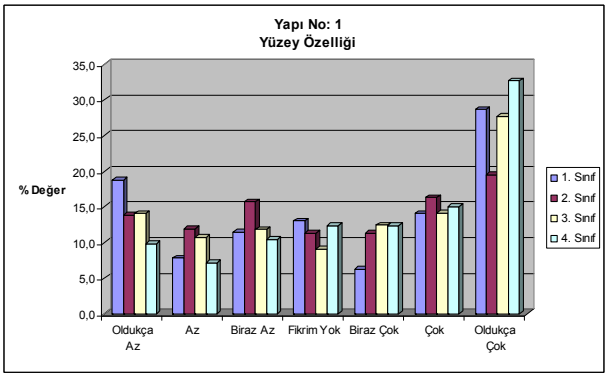
- 3. aşamada; 18 sıfat 6 faktör grubunda toplanmıştır, bu faktör grupları :Değerlendirme, Yüzey Özelliği, Boyut, Güçlülük, Etki, Karmaşıklık' tır.
  Değerlendirme kolaylığı için; 4 sınıfının değerlendirmesinin görülebileceği tek grafik uygulanmış ve grafik yorumları tabloların altında sözel olarak ifade edilmiştir.

Sonuçlar :

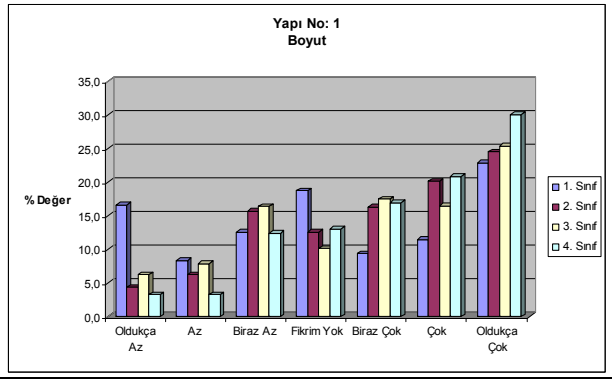
Tablo 4.101. Anket çalışması- Faktörleşme - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

1 Nolu "**Fred-Ginger", "Değerlendirme"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **26,3** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **24,9** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

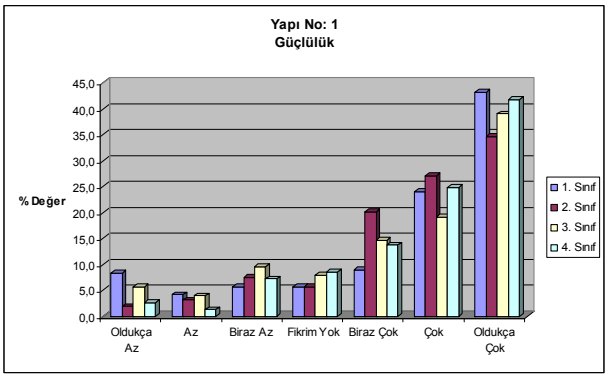
1 Nolu "**Fred-Ginger", "Yüzey Özelliği"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **32,7** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **28,7** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

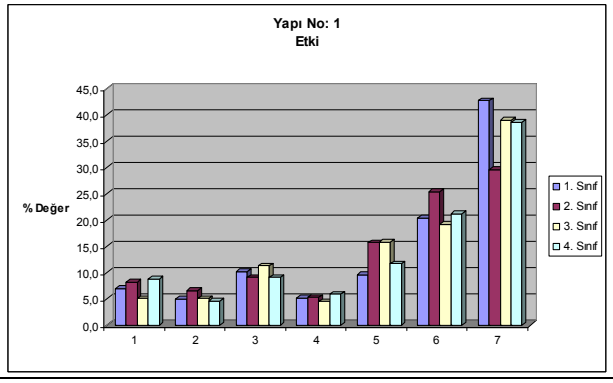
1 Nolu "**Fred-Ginger", "Boyut"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **30,1** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **25,4** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

3. AŞAMA	**FAKTÖRLEŞME**	**YAPI NO :**	**1**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

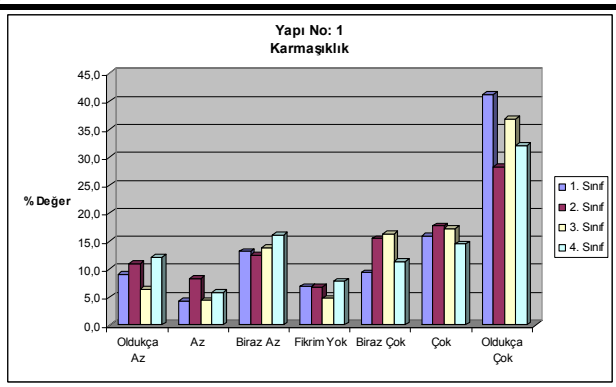
Tablo 4.102. Anket çalışması- Faktörleşme - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

1 Nolu "**Fred-Ginger", "Güçlülük"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **43,2** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **41,8** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

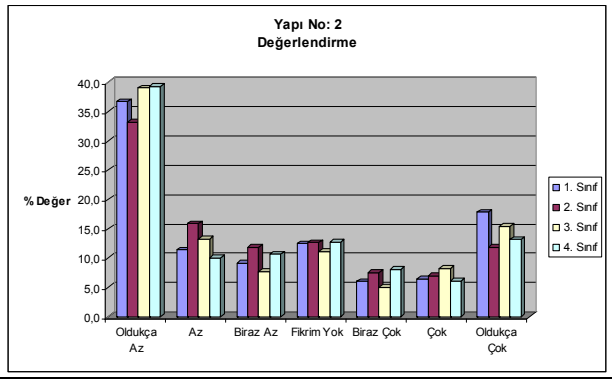
1 Nolu "**Fred-Ginger", "Etki"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **42,7** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **39** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

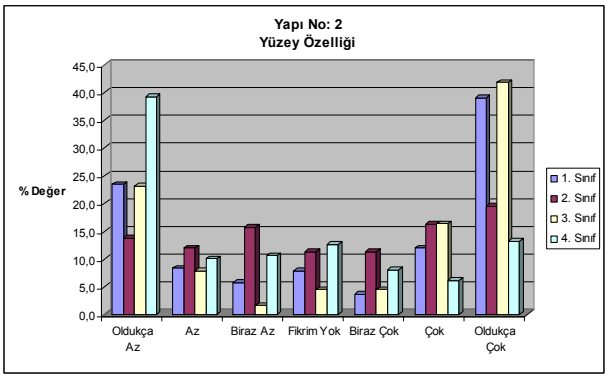
1 Nolu "**Fred-Ginger", "Karmaşıklık"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **41,2** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **36,9** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

3. AŞAMA	**FAKTÖRLEŞME**	**YAPI NO :**	**1**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

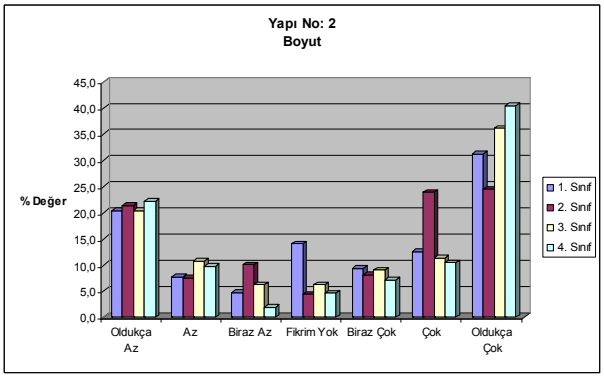
Tablo 4.103. Anket çalışması- Faktörleşme - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

2 Nolu "**Salem Capitol", "Değerlendirme"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **39,2** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **39** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

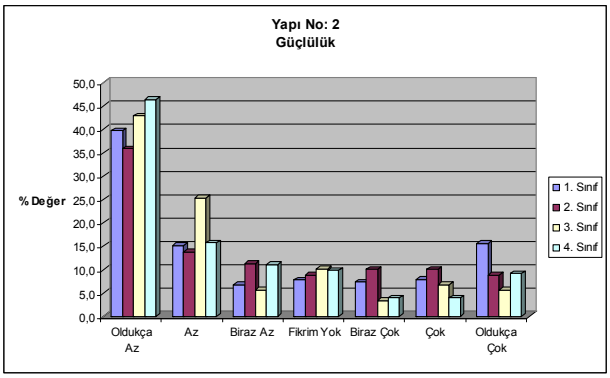
2 Nolu "**Salem Capitol", "Yüzey özelliği"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **41,8** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **39,2** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

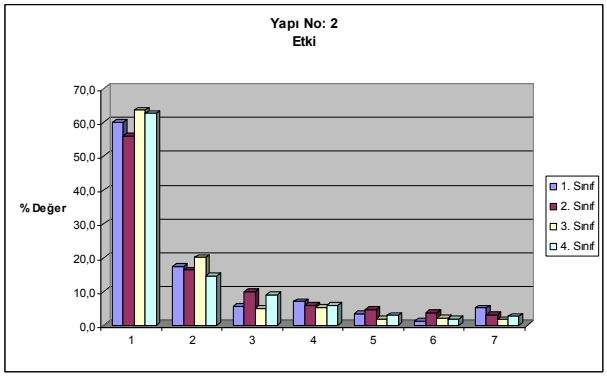
2 Nolu "**Salem Capitol", "Boyut"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **40,5** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **39,2** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

3. AŞAMA	**FAKTÖRLEŞME**	**YAPI NO :**	**2**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

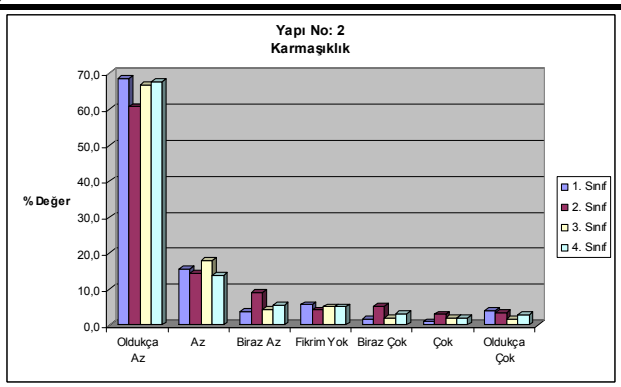
Tablo 4.104. Anket çalışması- Faktörleşme - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

2 Nolu "**Salem Capitol", "Güçlülük"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **46,4** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **42,9** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

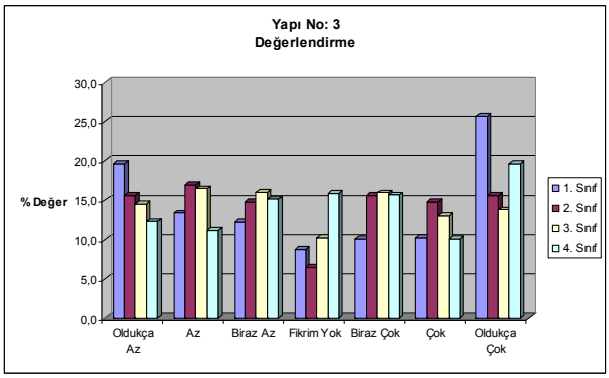
2 Nolu "**Salem Capitol", "Etki"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **63,6** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **62,7** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

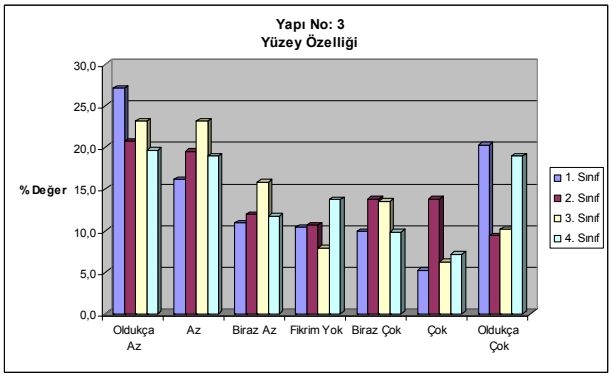
2 Nolu "**Salem Capitol", "Karmaşıklık"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **68,5** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **67,8** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

3. AŞAMA	**FAKTÖRLEŞME**	**YAPI NO :**	**2**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

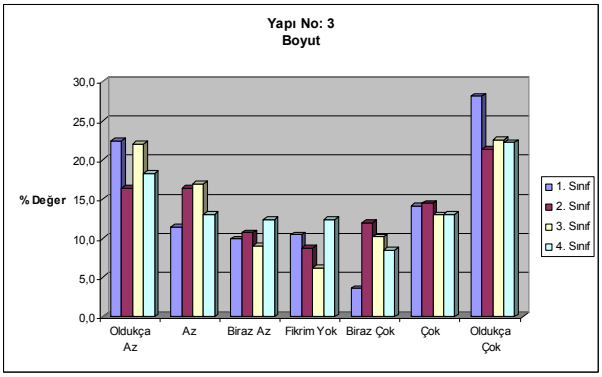
Tablo 4.105. Anket çalışması- Faktörleşme - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

3 Nolu "**Pompiduo", "Değerlendirme"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **25,7** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **19,6** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

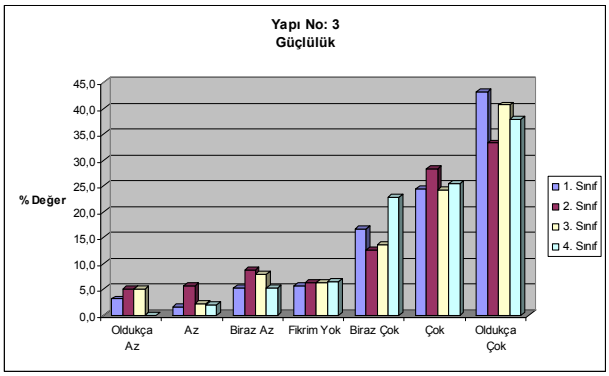
3 Nolu "**Pompiduo", "Yüzey özelliği"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **27,1** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **23,2** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

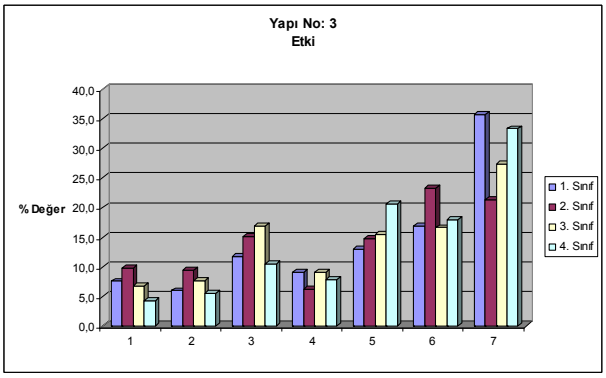
3 Nolu "**Pompiduo", "Boyut"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **28,1** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **22,6** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

3. AŞAMA	**FAKTÖRLEŞME**	**YAPI NO :**	**3**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

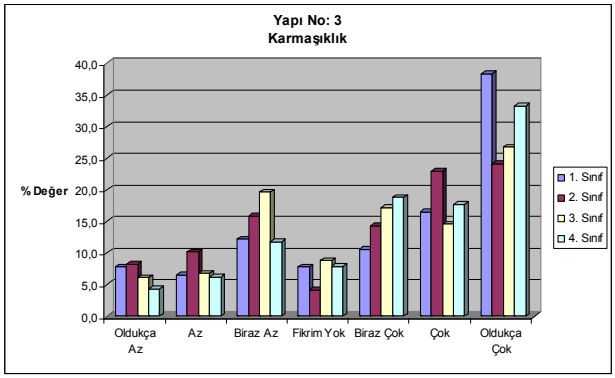
Tablo 4.106. Anket çalışması- Faktörleşme - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

3 Nolu "**Pompiduo", "Boyut"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **43,2** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **40,7** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

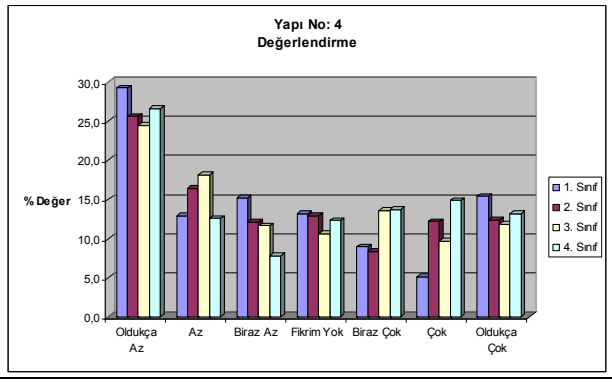
3 Nolu "**Pompiduo", "Etki"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **35,7** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **33,3** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

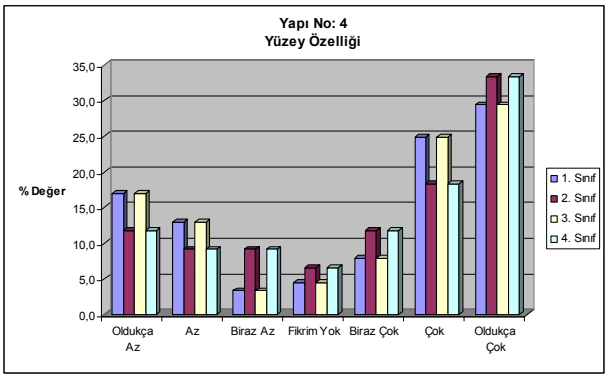
3 Nolu "**Pompiduo", "Karmaşıklık"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **38,4** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **33,3** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir.

3. AŞAMA	**FAKTÖRLEŞME**	**YAPI NO :**	**3**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

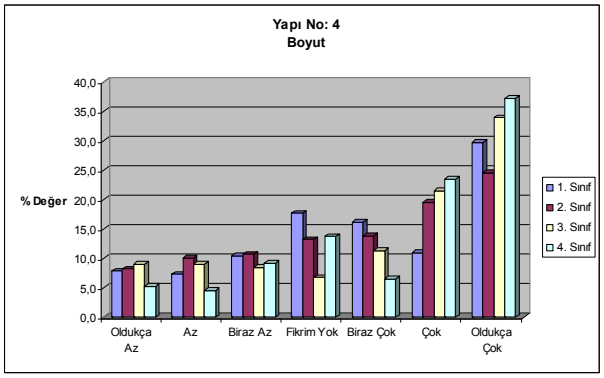
Tablo 4.107. Anket çalışması- Faktörleşme - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

4 Nolu "**Ssk-Zeyrek", "Değerlendirme"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **29,2** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **26,6** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

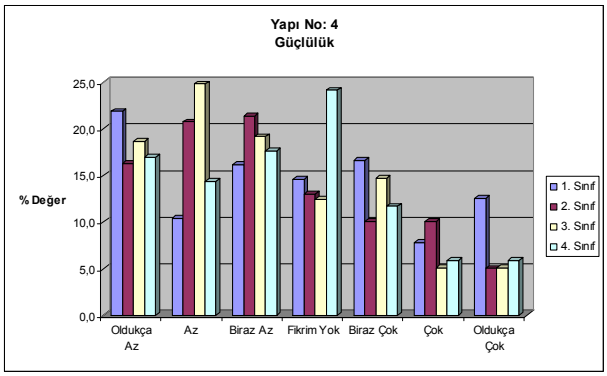
4 Nolu "**Ssk-Zeyrek", "Yüzey özelliği"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **33,3** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **33,3** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

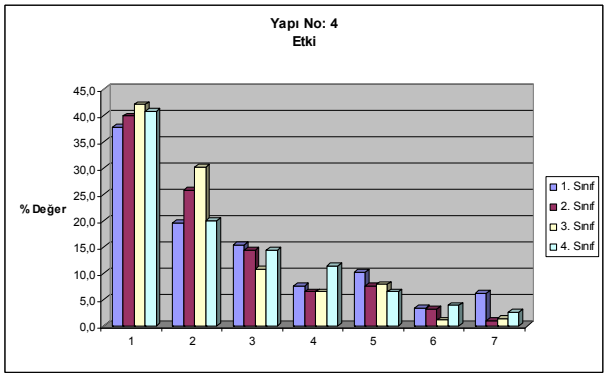
4 Nolu "**Ssk-Zeyrek", "Boyut"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **37,3** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **33,9** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

3. AŞAMA	**FAKTÖRLEŞME**	**YAPI NO :**	**4**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

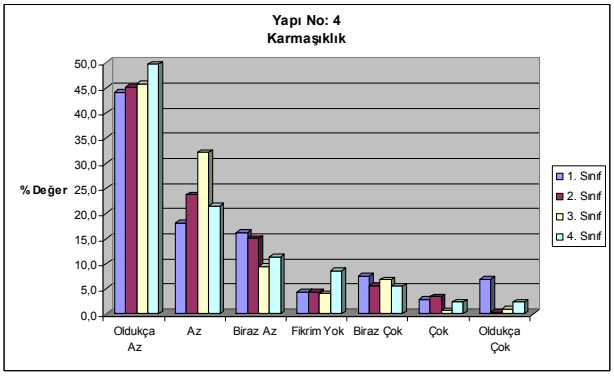
Tablo 4.108. Anket çalışması- Faktörleşme - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

4 Nolu "**Ssk-Zeyrek", "Güçlülük"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **24,9** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Az" seçeneğindedir. Bunu **24,2** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Fikrim yok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

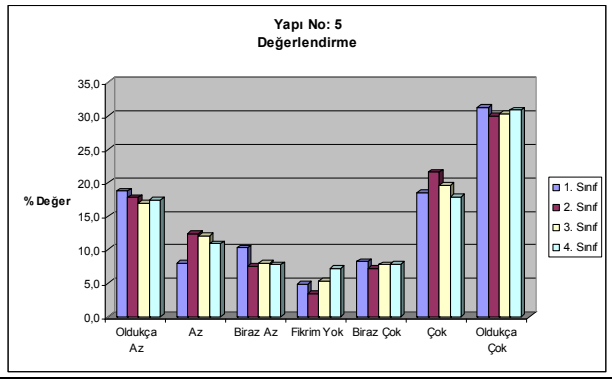
4 Nolu "**Ssk-Zeyrek", "Etki"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **42,1** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **40,8** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

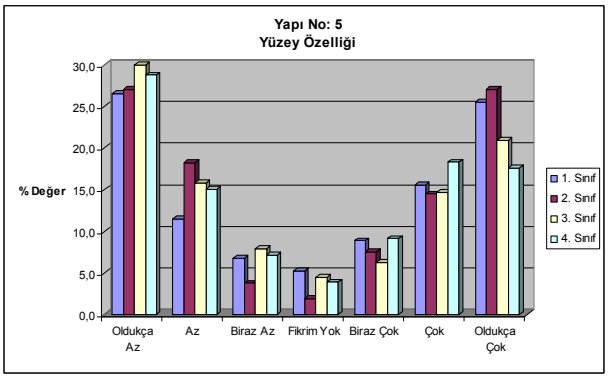
4 Nolu "**Ssk-Zeyrek", "Karmaşıklık"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **49,8** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **45,8** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

3. AŞAMA	**FAKTÖRLEŞME**	**YAPI NO :**	**4**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

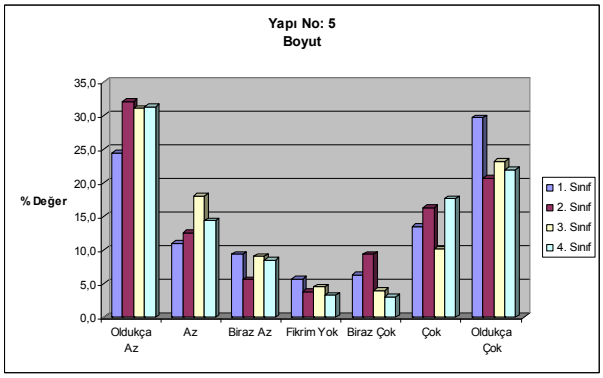
Tablo 4.109. Anket çalışması- Faktörleşme - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

5 Nolu "**Swiss Re", "Değerlendirme"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **31,3** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **30,8** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

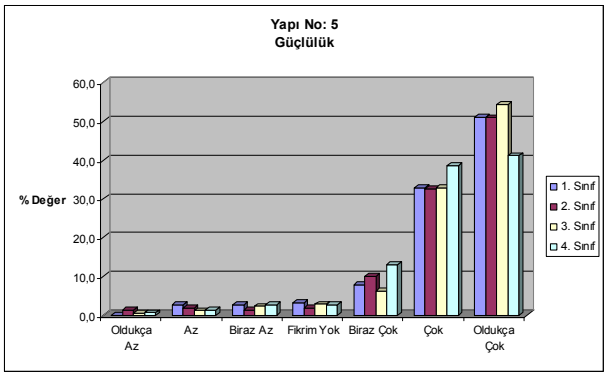
5 Nolu "**Swiss Re", "Yüzey özelliği"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **30** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **28,8** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

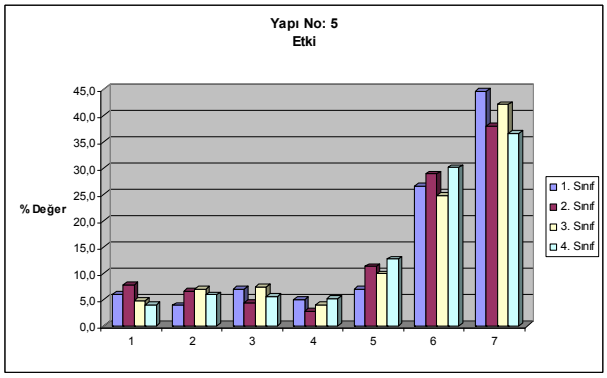
5 Nolu "**Swiss Re", "Boyut"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **32,1** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **31,4** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **2. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

3. AŞAMA	**FAKTÖRLEŞME**	**YAPI NO :**	**5**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

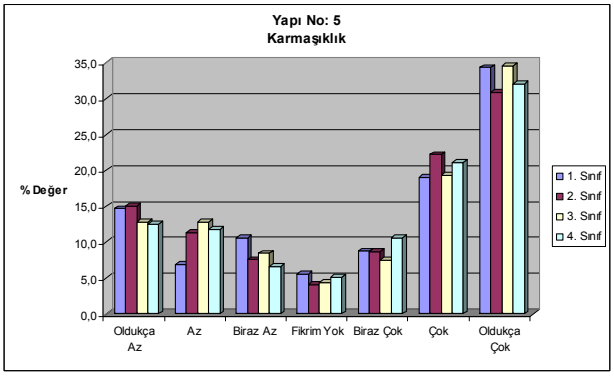
Tablo 4.110. Anket çalışması- Faktörleşme - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

5 Nolu "**Swiss Re", "Güçlülük"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **54,3** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **31** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

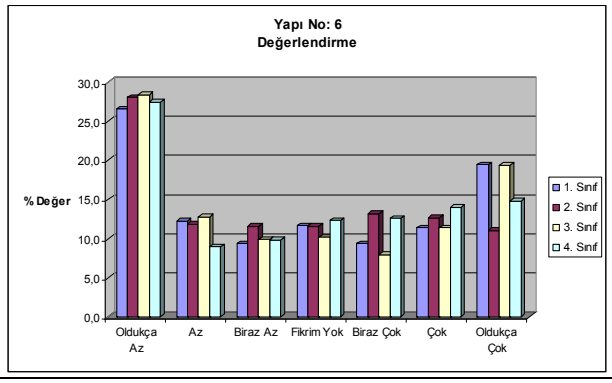
5 Nolu "**Swiss Re", "Etki"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **44,5** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **42,1** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

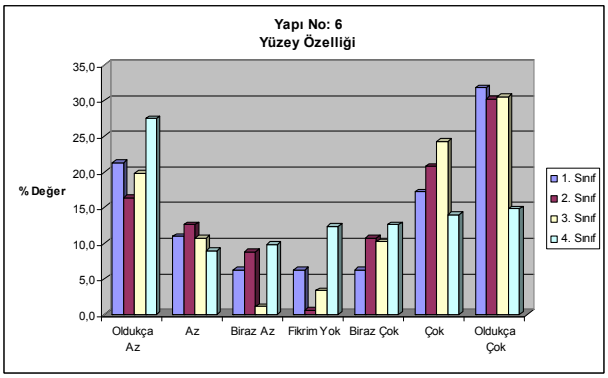
5 Nolu "**Swiss Re", "Karmaşıklık"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **34,6** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **34,4** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

3. AŞAMA	**FAKTÖRLEŞME**	**YAPI NO :**	**5**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

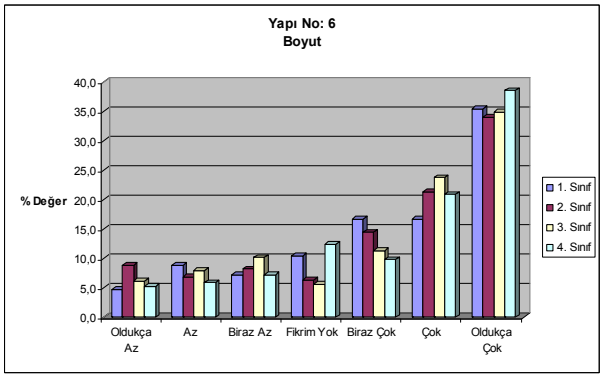
Tablo 4.111. Anket çalışması- Faktörleşme - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

6 Nolu "**Grand Buildings", "Değerlendirme"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **28,3** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **28** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

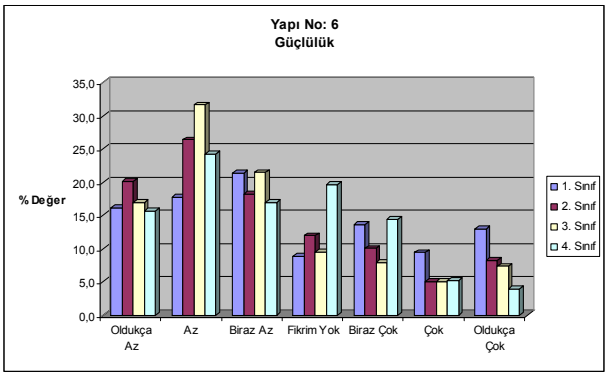
6 Nolu "**Grand Buildings", "Yüzey özelliği"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **31,8** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **30,5** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

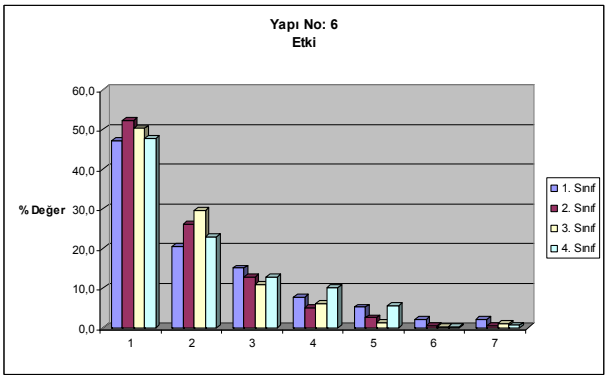
6 Nolu "**Grand Buildings", "Boyut"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **38,6** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **35,4** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

3. AŞAMA	**FAKTÖRLEŞME**	**YAPI NO :**	**6**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

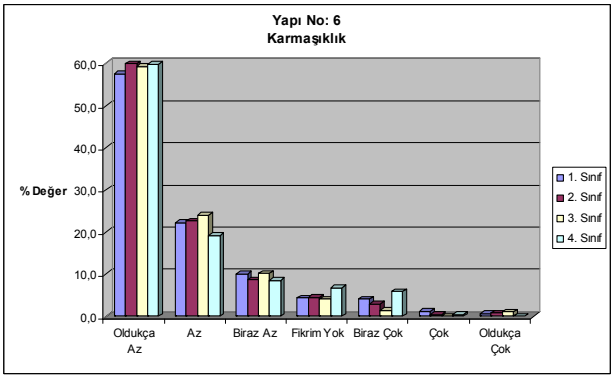
Tablo 4.112. Anket çalışması- Faktörleşme - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

6 Nolu "**Grand Buildings", "Güçlülük"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **31,6** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Az" seçeneğindedir. Bunu **26,4** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

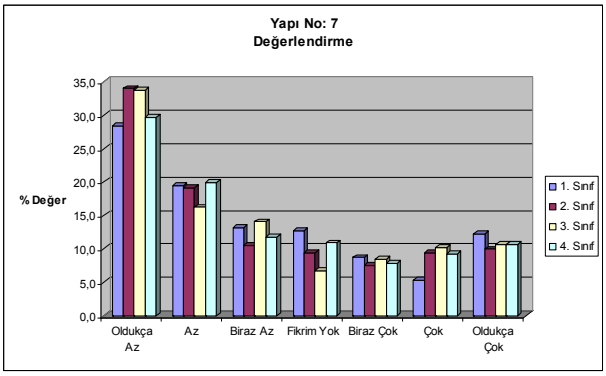
6 Nolu "**Grand Buildings", "Etki"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **52,2** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **50,3** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **2. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

6 Nolu "**Grand Buildings", "Karmaşıklık"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **60,0** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **59,8** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **2. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

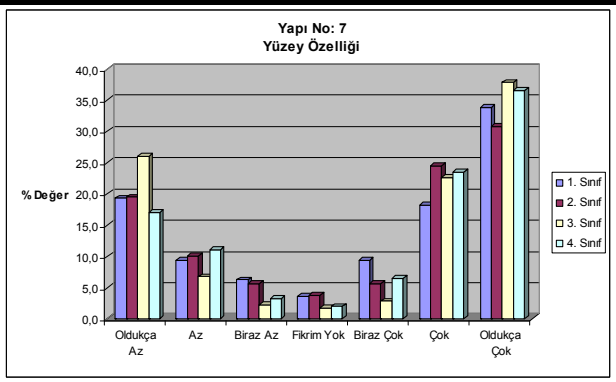
3. AŞAMA	**FAKTÖRLEŞME**	**YAPI NO :**	**6**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

Tablo 4.113. Anket çalışması- Faktörleşme - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

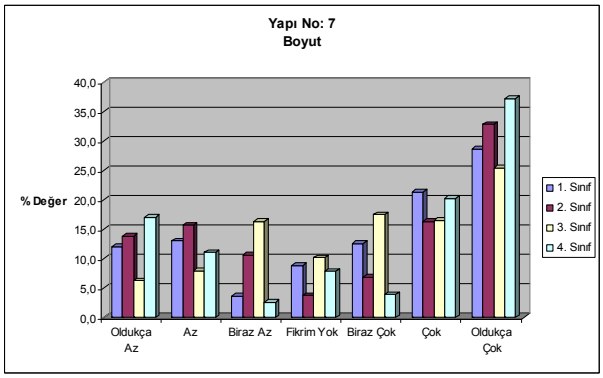

a

7 Nolu "**Sainsbury Wing", "Değerlendirme"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **34** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **33,7** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **2. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

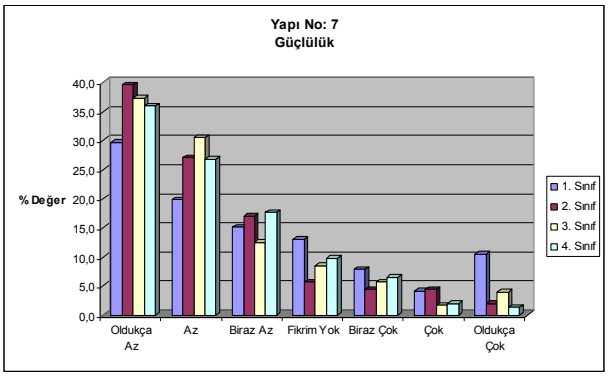
7 Nolu "**Sainsbury Wing", "Yüzey özelliği"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **37,8** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **36,6** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

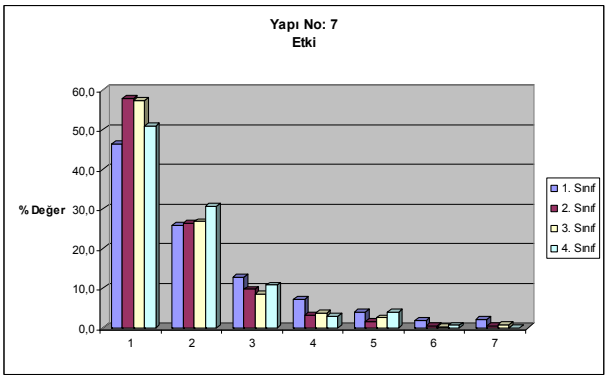
7 Nolu "**Sainsbury Wing", "Boyut"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **37,3** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **32,9** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

3. AŞAMA	**FAKTÖRLEŞME**	**YAPI NO :**	**7**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

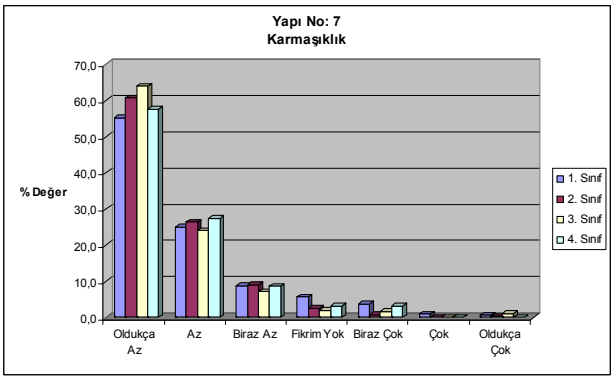
Tablo 4.114. Anket çalışması- Faktörleşme - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

7 Nolu "**Sainsbury Wing", "Güçlülük"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **39,6** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **37,3** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **2. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

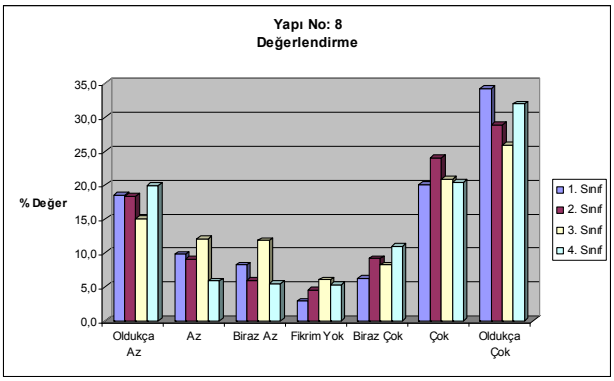
7 Nolu "**Sainsbury Wing", "Etki"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **57,9** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **57,4** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **2. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

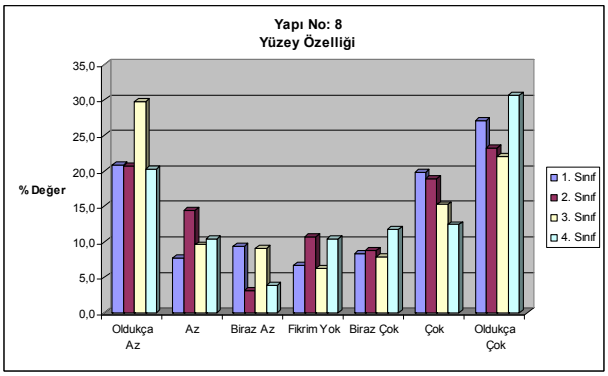
7 Nolu "**Sainsbury Wing", "Karmaşıklık"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **64,1** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **60,8** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **3. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

3. AŞAMA	**FAKTÖRLEŞME**	**YAPI NO :**	**7**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

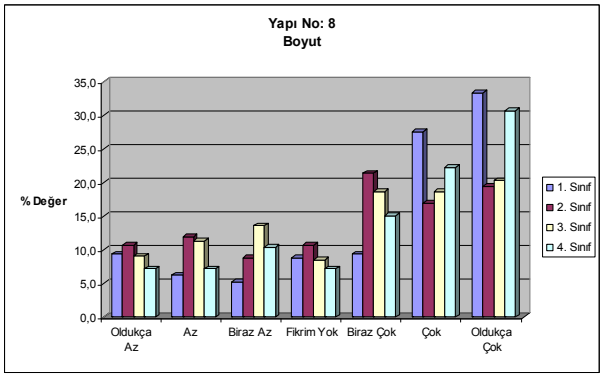
Tablo 4.115. Anket çalışması- Faktörleşme - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

8 Nolu "**Louvre", "Değerlendirme"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **34,2** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **31,9** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

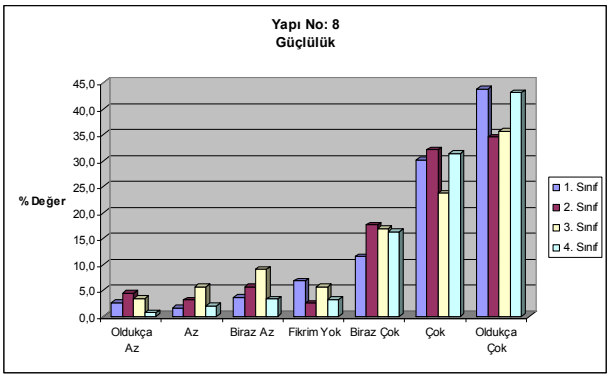
8 Nolu "**Louvre", "Yüzey özelliği"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **30,7** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **29,8** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

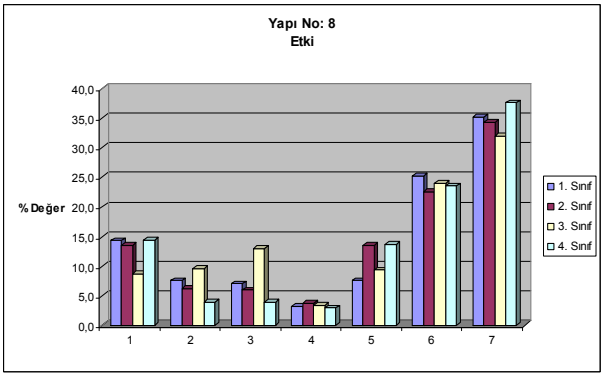
8 Nolu "**Louvre", "Değerlendirme"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **33,4** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **30,7** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

3. AŞAMA	**FAKTÖRLEŞME**	**YAPI NO :**	**8**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

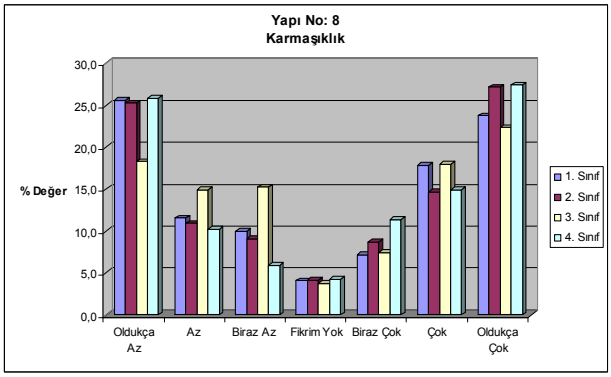
Tablo 4.116. Anket çalışması- Faktörleşme - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

8 Nolu "**Louvre", "Güçlülük"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **43,8** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **43,1** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

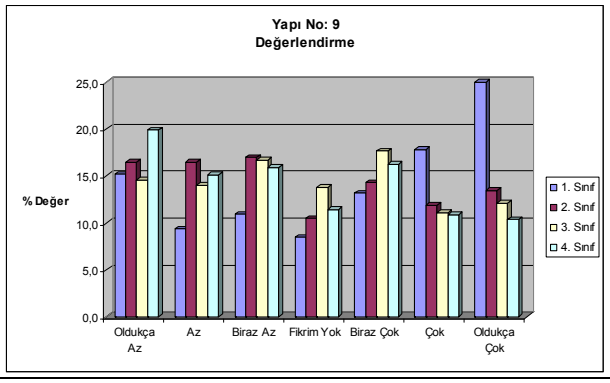
8 Nolu "**Louvre", "Etki"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **37,6** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **35,2** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **1. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

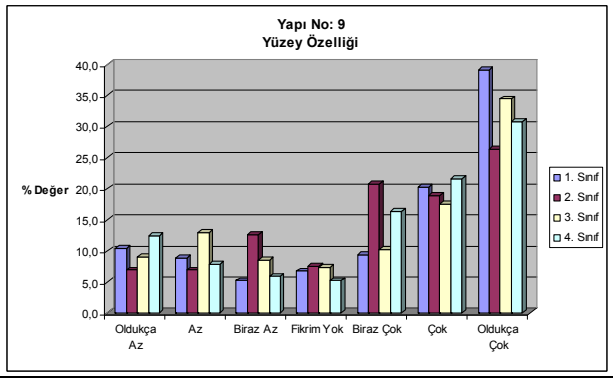
8 Nolu "**Louvre", "Karmaşıklık"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **27,4** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **27,2** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **4. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

3. AŞAMA	**FAKTÖRLEŞME**	**YAPI NO :**	**8**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

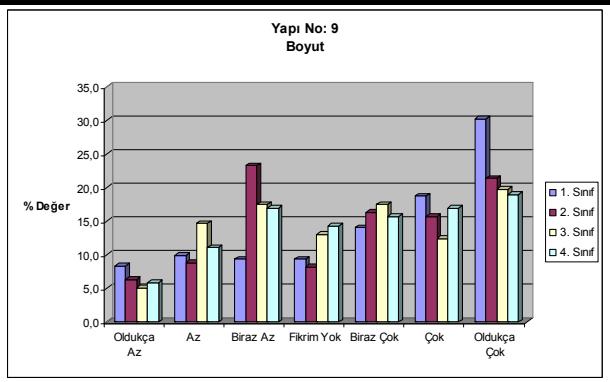
Tablo 4.117. Anket çalışması- Faktörleşme - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

9 Nolu "**Abraxas", "Değerlendirme"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **25** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **19,9** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

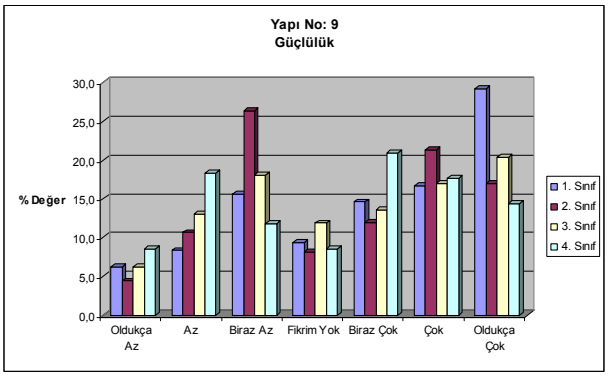
9 Nolu "**Abraxas", "Yüzey özelliği"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **39,1** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **34,4** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **3. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

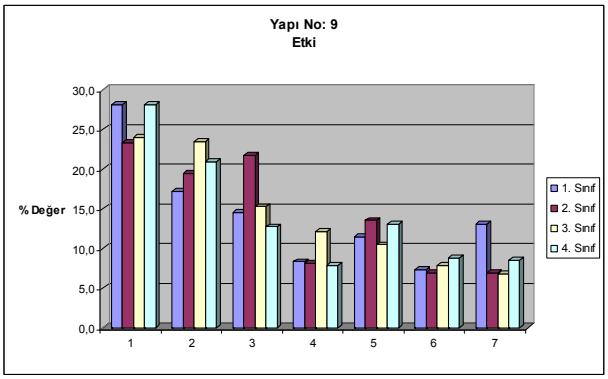
9 Nolu "**Abraxas", "Boyut"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **30,2** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **23,3** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

3. AŞAMA	**FAKTÖRLEŞME**	**YAPI NO :**	**9**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

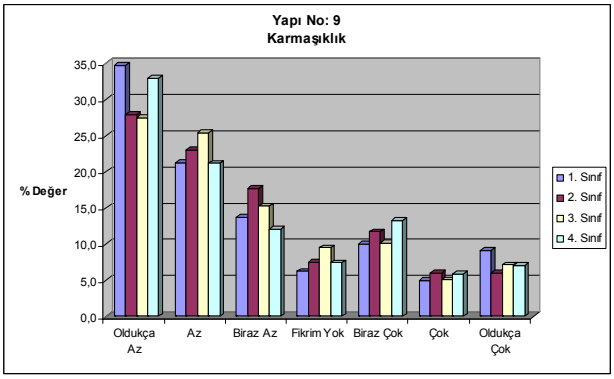
Tablo 4.118. Anket çalışması- Faktörleşme - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

9 Nolu "**Abraxas", "Güçlülük"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **29,2** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça çok" seçeneğindedir. Bunu **26,4** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "Biraz az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **2. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

9 Nolu "**Abraxas", "Etki"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **28,2** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **28,1** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

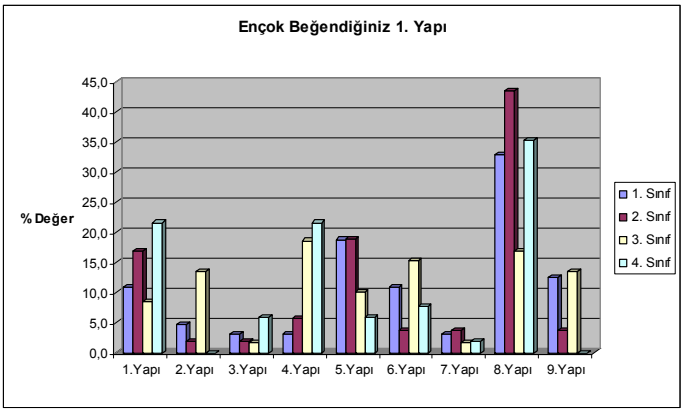
9 Nolu "**Abraxas", "Karmaşıklık"** faktörüne ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **34,7** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneğindedir. Bunu **33** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "Oldukça az" seçeneği izlemektedir. En kararlı cevapların **1. Sınıf** ve **4. Sınıf** tarafından verildiği görülmektedir

3. AŞAMA	**FAKTÖRLEŞME**	**YAPI NO :**	**9**	**1.2.3.4. SINIFLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ**

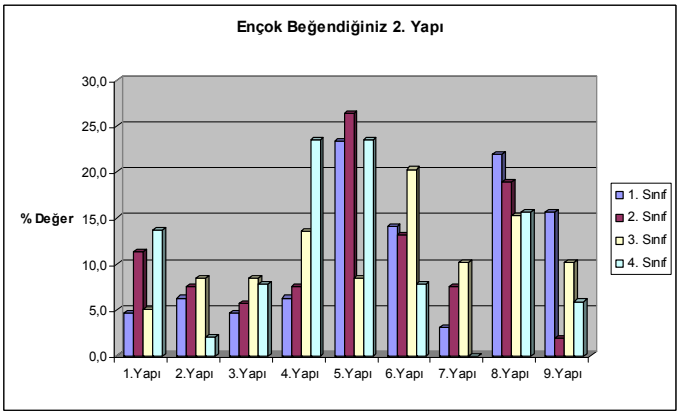
- 4. aşamada; öğrencilere 9 yapı bir arada gösterilerek en çok beğendikleri ve en az beğendikleri yapıları seçmeleri istenmiştir

Sonuçlar :

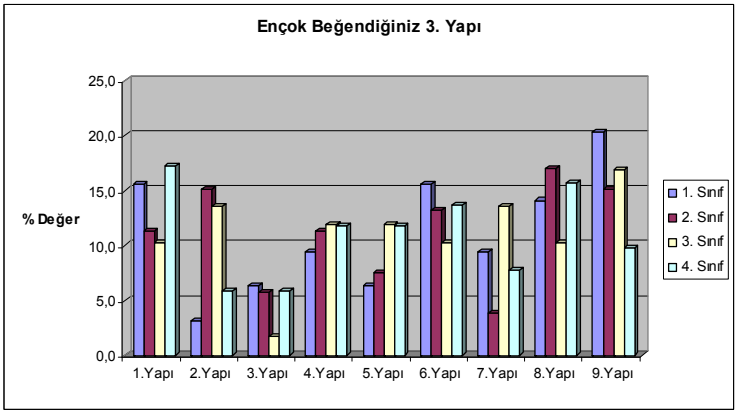
Tablo 4.119. Anket çalışması- En çok beğenilen Yapılar - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

En çok beğendiğiniz 1. yapı hagisidir sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **43,4** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "8. Yapı" seçeneğindedir. Bunu **35,3** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "8. Yapı" seçeneği izlemektedir.

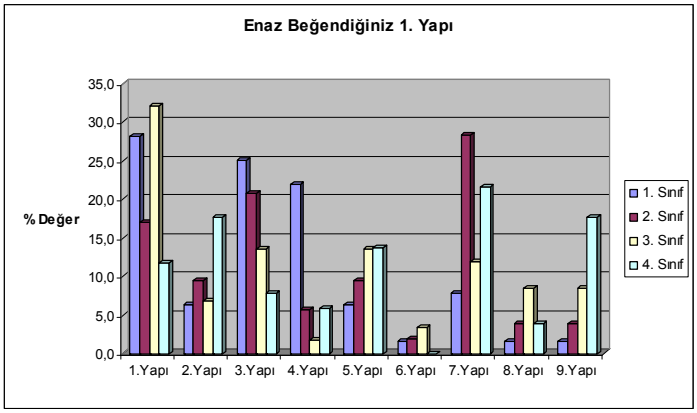
En çok beğendiğiniz 2. yapı hagisidir sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **26,4** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "5. Yapı" seçeneğindedir. Bunu **23,5** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "5. Yapı" seçeneği izlemektedir.

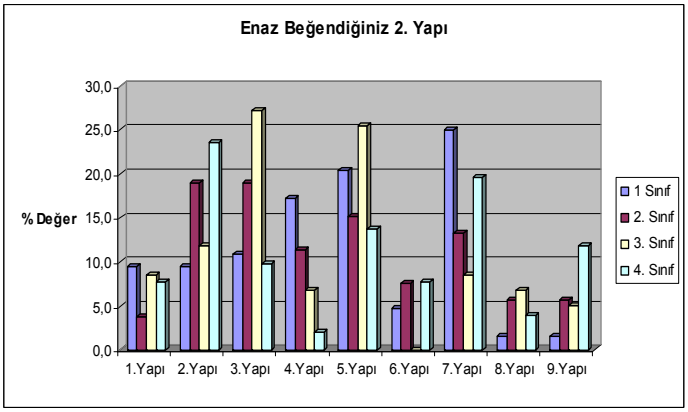
En çok beğendiğiniz 3. yapı hagisidir sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **20,3** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "9. Yapı" seçeneğindedir. Bunu **17,3** ile **4. Sınıf**ın vermiş olduğu "1. Yapı" seçeneği izlemektedir.

4. AŞAMA		**EN ÇOK BEĞENİLEN YAPILAR**

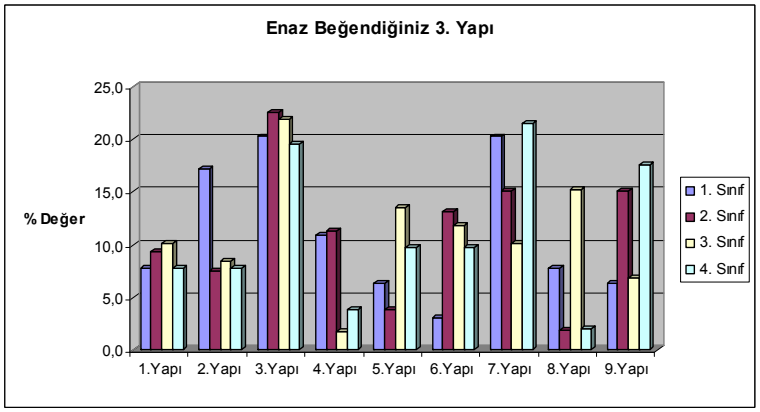
Tablo 4.120. Anket çalışması- En az beğenilen Yapılar - 4 Sınıfın karşılaştırılmalı analizi

En az beğendiğiniz 1. yapı hagisidir sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **43,3** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "1. Yapı" seçeneğindedir. Bunu **28,3** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "7. Yapı" seçeneği izlemektedir.

En az beğendiğiniz 2. yapı hagisidir sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **27,1** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "3. Yapı" seçeneğindedir. Bunu **25** ile **1. Sınıf**ın vermiş olduğu "7. Yapı" seçeneği izlemektedir.

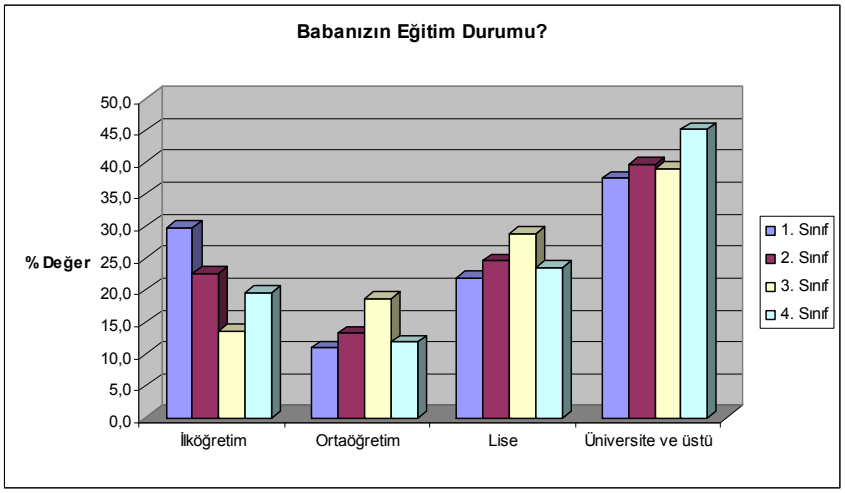
En az beğendiğiniz 3. yapı hagisidir sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde; En yüksek yüzde **22,6** ile **2. Sınıf**ın vermiş olduğu "3. Yapı" seçeneğindedir. Bunu **22** ile **3. Sınıf**ın vermiş olduğu "3. Yapı" seçeneği izlemektedir.

4. AŞAMA		**EN AZ BEĞENİLEN YAPILAR**

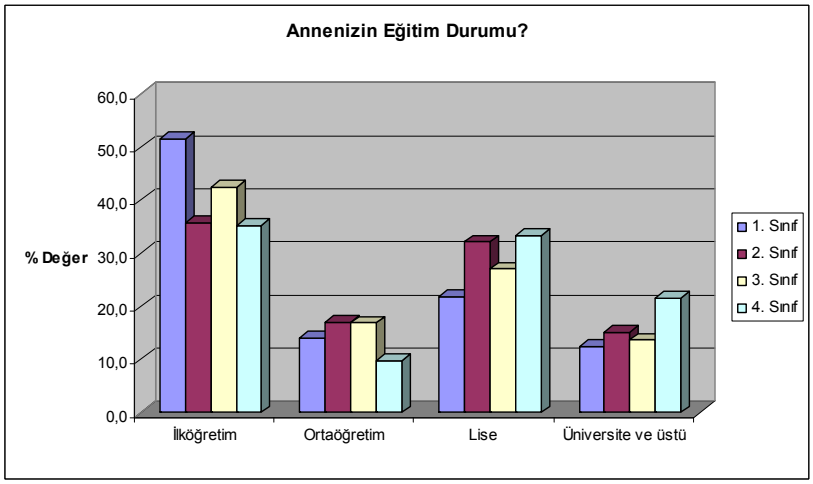
- Genel sorulara verilen cevaplar SPSS Programında değerlendirilerek grafik ifadeye ile sunulmuştur.

Örnek : Ankete katılan öğrencilerin babalarının ve annelerinin eğitim durumları yüzde dağılımları grafik ifade ile gösterilmiştir..

Babanızın eğitim durumu				
Sinif No:	İlköğretim	Ortaöğretim	Lise	Üniversite ve üstü
1	29,7	10,9	21,9	37,5
2	22,6	13,2	24,5	39,6
3	13,6	18,6	28,8	39,0
4	19,6	11,8	23,5	45,1

Annenizin eğitim durumu				
Sinif No:	İlköğretim	Ortaöğretim	Lise	Üniversite ve üstü
1	51,6	14,1	21,9	12,5
2	35,8	17,0	32,1	15,1
3	42,4	16,9	27,1	13,6
4	35,3	9,8	33,3	21,6

Şekil 4.9. Genel değerlendirme sorularına verilen cevaplar

Anket Sonuçlarının Değerlendirilmesi ve Tartışılması

Anket çalışmasında; mimarlık eğitimi sürecinde bireylerin algı değişiminin ölçülmesi amaçlanmaktadır. Görsel çevre değerlendirme teknikleri kullanılarak hazırlanan anket çalışması; toplam olarak 227 adet Trakya Üniversitesi Mimarlık Bölümü(2008-2009) öğrencisine uygulanmıştır (1. sınıflardan 64 kişi, 2. sınıflardan 53 kişi, 3. sınıflardan 59 kişi, 4. sınıflardan 51 kişi). Öğrenci grupları atölyelere 10 kişilik gruplar halinde alınmış anket cevaplama süresince, yapılara ait anket formları yapı slaytı ekrana yansıtıldığı anda tek tek öğrencilere dağıtılmıştır.

Anket çalışması ile; "Mimarlık Eğitimi Sürecinde Bireyin Algı Değişimi" deneysel olarak sorgulanmıştır. Mimarlık eğitimi ile, bilgi düzeyi artan öğrencilerin algı değişimi anket verileri ile değerlendirilmiştir. Tablolarda ayrıntılı olarak verilen analizler özetlenecek olursa:

- 1. aşamada; her bir yapı için sorulan 18 sıfatı içeren cevaplar incelendiğinde; en kararlı cevaplar sırasıyla 4.Sınıf, 1. Sınıf, 3. Sınıf ve 2. Sınıflar vermiştir. En kararlı cevaplar 4. sınıflar tarafından verilmiş, cevap tercihleri değişmekle birlikte bunu 1. sınıflar takip etmektedir. En kararsız cevaplar 2. sınıflar tarafından verilmiştir.
- 2. aşamada; üçerli olarak taklit, yorumlama ve zıtlık gruplarına ayrılan 9 yapı için sorulan cevaplar incelendiğinde; en kararlı cevaplar sırasıyla 1. sınıf, 4. sınıf, 3. sınıf ve 2. sınıflar tarafından verilmiştir. En kararlı cevaplar 1. sınıflar tarafından verilmiş, 2. sınıflar en kararsız gruptur.
- 3. Aşamada; 9 yapı için 6 faktör grubunda verilen cevaplar incelendiğinde; en kararlı cevaplar sırasıyla 1. sınıf, 4. sınıf, 3. sınıf ve 2. sınıflar tarafından verilmiştir. En kararlı cevaplar 1. sınıflar tarafından verilmiş, 2. sınıflar yine en kararsız gruptur.

Bilginin, olasılıkların ve ürün beklentilerinin çok çeşitli olduğu "Mimarlık Eğitimi" ortamında; tasarım kararlarını alabilmek kolay değildir. Mimarlık bölümünü kazanan öğrenciler; ilk sınıfta çok çeşitli çelişkiler, karmaşa, kararsızlık ve bunun gibi birçok farklı psikolojik durumlar yaşarlar. İlk sınıfta bazıları coşkuyla dünyayı tasarlamaya uğraş verirken, kimileri "Mimarlık" için uygun kişi miyim sorusunu kendilerine sormaya başlarlar. Anket cevaplarına bakıldığında, en ufak bir mimarlık

eğitimi öğesiyle karşılaşmayan öğrenciler cesaretle cevaplarını vermişlerdir. Algılarının son derece net olduğu görülmektedir.

Mimarlık eğitiminde bilgi düzeyleri artıkça 2. sınıflardan başlayarak karasızlığın arttığı ve en üst seviyeye çıktığı, 3. sınıflarda da bunun devam ettiği görülmektedir. 4 sınıflarda ise yüzde dağılımları 1. sınıflara yaklaşarak daha kararlı hale gelmiştir.

İlk sınıfta heyecanla mimarlık eğitimine başlayan öğrenciler ve bunun tam tersine kararsızlık ve endişe ile kağıt üstüne bir çizgi çizmekten korkan öğrencilerde, mimarlık eğitiminde bilgi ile birlikte değişim ve gelişim gösterirler. Mimarlık eğitimi gören öğrencilerden kimisi başlangıçtaki coşkusunu kaybeder ve kendisini çelişkiler içinde bulur, kimi ise kararsızlıktan kurtulup mücadele ve coşkuyla tasarım yapmayı başarırlar. Tez kapsamında; anket çalışması ile "Mimarlık Eğitimi Sürecinde Bireyin Algı Değişimi" analiz edilmiştir. Bu bilgiler ışığında sonuç bölümünde "nasıl bir mimarlık eğitimi" sorusuna cevap aranacaktır.

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Bireyler arasındaki öğrenme gücü yönünden farklılıkların en önemli nedeni bilgiyi algılamadaki farklılıklardır. Algı gelişimi, ayrıca potansiyel yeteneklerin ortaya çıkarılması ve yönlendirilmesi bağlamında oldukça önemlidir.

Mimarlık eğitimi sürecinde algı değişiminin olduğu ve bu değişimin yönetilebilir olduğu ön kabulü ile gerçekleştirilen çalışmada, mimarlık eğitiminde bireyin algı değişimi incelenerek, mimarlık eğitimi için strateji önerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Tezde varılan sonuçlar aşağıda gruplanmıştır:

1. Tez çalışmasının ilk bölümünde giriş, çalışmanın amacı, kapsamı ve yöntemi verilmiştir. Tezin amacı; elde edilen bulgular ile; mimarlık eğitimi sürecinde algı düzeyinin, mimari tasarım performansındaki etkilerini sorgulamak ve eğitim sürecinde algı yönetiminin tartışmaya açılmasıdır. Ayrıca tez çalışmasının, "mimarlık eğitimi sürecinde bireyin algı değişimi ölçülebilir mi? " sorusuna yanıt arama yönüyle, gelecek araştırmalar için farklı ufuklar açabileceği düşünülmektedir. Tez çalışmasında yöntem olarak, "Görsel Çevre Değerlendirme Tekniği (Visual Environment Evaluation Tecniques)" seçilmiş ve anket çalışması bu yöntem ile hazırlanmıştır.

2. Literatür araştırmasıyla desteklenen, ikinci ve üçüncü bölümlerde kuramsal çerçeve oluşturulmuştur. Bu bölümlerde temel olarak "Algı" ve "Mimarlık eğitimi" konuları incelenmiştir. İkinci bölümde; "Algı tanımı", "Algı Türleri", Algı Kuramları" ve bölüm sonucunda "Mimarlıkta Algı" başlığı altında algının mimarlık ile ilişkisi sorgulanmıştır. Üçüncü bölümde; "Mimarlık Eğitiminin Tarihsel Gelişimi" ve "Mimarlık Eğitiminde Hedefler ve Uluslar arası Yaklaşımlar" ele alınmıştır. Kuramsal çerçevenin oluşturulması ile tezin amacına uygun olarak düşünsel alt yapı oluşturulmuştur.

3. Dördüncü bölümde literatürde yapılan çalışmalar incelenmiş, tezin amacına uygun olarak anket çalışması hazırlanmış ve uygulanmıştır. Anket çalışmasında; görsel sunumların yardımıyla, mimarlık bölümü öğrencilerinin kolaylıkla cevaplayabilecekleri örneklerin ve sıfatların seçildiği, "Görsel Çevre Değerlendirme" kullanılmıştır. Anket çalışması toplam olarak 227 adet Trakya Üniversitesi Mimarlık Bölümü(2008-2009) öğrencisine uygulanmıştır (1. sınıflardan 64 kişi, 2. sınıflardan 53 kişi, 3. sınıflardan 59

kişi, 4. sınıflardan 51 kişi). Öğrenci grupları atölyelere 10 kişilik gruplar halinde alınmış anket cevaplama süresince, yapılara ait anket formları yapı slaytı ekrana yansıtıldığı anda tek tek öğrencilere dağıtılmıştır. Anketlerin değerlendirilmesinde Excel ve SPSS programları kullanılmıştır. Sonuçların; tezin amacına uygun olarak, sayısal ifadeler kümesi olmasından ziyade, anlaşılır ve benzeri amaçlarla gerçekleştireceği gelecek araştırmalar için faydanılabilir olmasına özen gösterilmiştir. Tüm sayısal sonuçlar açık bir şekilde verilmiş ve grafik ifade ile desteklenmiştir.

Anket kapsamında 9 yapı (Tarihi Çevrede Tasarım örnekleri) öğrencilere ayrı ayrı sunulmuştur. Her bir yapı için 18 soru sorulmuştur. Bu sıfatların seçiminde, sıfatların anlaşılır olmasına ve karşılaştırmaya olanak sağlamasına özen gösterilmiştir. Anket sonuçlarının değerlendirilmesinde ilk aşamada 18 soru için verilen cevaplar ele alınmış, sonuçlar dört sınıfın karşılaştırılmalı analizine olanak verecek şekilde tek bir grafikte toplanmıştır. Anket sonuçlarının değerlendirilmesinde, ikinci aşamada literatürde kabul edilen 9 adet Tarihi Çevrede Tasarım Örneği; "Taklit, Yorumlama, Zıtlık" gruplarında ele alınmıştır. Üçüncü aşamada, 18 sıfat 6 faktör grubunda toplanmıştır, bu şekilde cevapların değerlendirilmesinde analiz ve sentez kolaylaştırılmıştır. Faktör gruplarının grafiksel ifadeleri tüm sınıfların bir arada bulunduğu grafiklerde ayrı ayrı verilmiştir. Anket çalışmasının sonunda en çok beğendikleri ve en az beğendikleri yapılar sorulmuş, elde edilen sonuçlar grafik olarak ifade edilmiştir.

Anket değerlendirmesi sonucunda özetle; mimarlık eğitiminde bilgi düzeyleri arttıkça karasızlığın değiştiği görülmüştür. Bu değişimin doğrusallığından söz edilememektedir. 2. sınıflar karasızlığın arttığı en üst seviyededir, bunu 3. sınıflar ve 4. sınıflar takip etmektedir. En kararlı cevaplar 1. sınıflar tarafından verilmiştir. 4. sınıfların verdiği cevapların değişerek 2. ve 3. sınıflara göre daha kararlı hale geldiği gözlenmektedir. Bu veriler sonucunda "Mimarlık Eğitimi Sürecinde Bireyin Algı Değişimi" ölçülmüş ve ispatlanmıştır. Bu çalışmada değişimin eğitim süresinde kararsız bir değişim gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Tez çalışmasında; mimarlık eğitimi sürecinde algı değişiminin tespiti ile birlikte, mimarlık eğitiminin süreci, niteliği ve yöntemi sorgulanmak istenmektedir. Bu sorgulama ile, algının maksimum fayda ilkesi ile yönetilmesini amaçlayan mimarlık eğitiminde strateji önerileri maddeler halinde aşağıda verilmiştir:

- Mimarlık eğitimi; tek başına ele alınamaz, genel eğitim sorunu ve lisans öncesi eğitim, giriş sınavı sorgulanmalıdır. Ezbere, özümsenmemiş bilgi yüklemesiyle, bilişsel ve duyuşsal yetenekleri köreltilmiş, tepkisiz ve esnek düşünebilme yeteneklerini büyük oranda kaybetmiş bireyler üniversite giriş sınavı ile bilinçsiz bir şekilde mimarlık eğitimini seçmektedir. Mimarlık eğitimine öğrenci kabulünde dünyadaki uygulamalara bakıldığında yetenek testi, mülakat, portfolyo, ön eğitimi programı gibi yöntemler uygulandığı görülmektedir. Türkiyede de öğrenci kabulünde bu yöntemler kullanılmalıdır,
- Eğitim kurumlarında çok çeşitli sorunlar yaşanmaktadır. Bazıları; fiziksel mekan yetersizlikleri, öğrenci/eğitici oranları, öğrenci/eğitici nitelikleri, üniversite giriş koşullarının eğitime uygun öğrenci profilini sağlamaması, eğiticilerin araştırma için zaman ve imkan yetersizlikleri, vb. birçok çözüm bekleyen sorun vardır. Bu sorunların farklı eğitim kurumlarında katılımların fazla olduğu platformlarda tartışılması ve çözüm üretilmesi gerekmektedir,
- Mimarlık ürünü kullanıcıları tarafından algılanıp değerlendirilir. Bu bağlamda; mimarlık eğitimi alan öğrencilerin çevrelerini nasıl algıladıklarını bilmenin, algılama olayına etki eden faktörleri ortaya çıkarmanın ve aynı yolla derslerin verilmesine rağmen farklı algılanmasına neden olan faktörlerin araştırılmasının, mimarlık eğitimi için önemi büyüktür. Bu araştırmalar sonucunda; her mimarlık bölümü için standart bir içerik ve yöntemden söz edilemez. Eğitime kabul edilen öğrencilerin profili, eğitici nitelikleri, çevresel faktörler gibi etkenler kurumlara özel programları gerektirmektedir,
- Mimarlık eğitimi alan bir öğrenci önce bakmayı ve görmeyi, sonrasında da yorumlamayı ve iletmeyi öğrenmelidir. Mimarlık eğitimi sürecinde bireyin algı değişiminin yönlendirilmesi amacıyla ders içerikleri ve yöntemleri geliştirilmelidir. Derslerin; mimarlık eğitimine kabulden, mezuniyete kadar birbiriyle bağlantılı olarak, birbirini tamamlayan bir anlayış ile planlanması gerekmektedir. Bu programlarının belirlenmesinde, yurt dışı örneklerinin birebir kopyasının alınmasından ziyade, öncelikle ait olduğu toplumda güncel ve geleceğe yönelik gerekliliklerin değerlendirilmesi gerekmektedir,

- Beyni kısa sürede unutulacak, sıradan bilgilerle doldurmak yerine "öğrenciye öğrenmeyi öğretmek" temel amaç olmalıdır. Öğrenci "öğrenen", öğreten ise "kolaylaştırıcı" olmalıdır. Öğreten merkezli bir anlayıştan öğrenen merkezli bir anlayışa geçilmelidir. Edilgen öğretilmeyi bekleyen bireyler yerine; etkin, öğrenme sorumluluğu olan bireyler amaçlanmalıdır,
- Öğrenciye tasarım sürecinde karşılaşabilecekleri güçlükleri yenebilecekleri araçlara ve bilgi kaynaklarına ulaşma becerisi kazandırılmalıdır. Ayrıca öğrencilere farklıyı deneme cesareti verilmelidir,
- Mimarlık eğitiminde, ürünü temel alan anlayışın yerini, süreci(düşünmenin öğretildiği ve aklın aktif kılındığı) temel alan anlayış almalıdır. Bu süreç "yaşam boyu eğitim" felsefesi ile sürdürülmelidir.

Çağdaş mimarlık eğitimi, bilgi aktarmaktan çok "yaratıcı düşünce geliştirme ve bilgi üretme" yi hedef göstermelidir. "Algı-Mimarlık Eğitimi- Yaratıcılık" ilişkisinin, üzerinde düşünce ve bilgi üretme açılarından yüksek potansiyeller taşıdığı düşünülmektedir. Tezde ortaya konulan hipotezlerin "Mimarlık Eğitimi" için strateji belirlemede etken olabileceği düşünülmektedir.

Mimarlık bölümlerinde öğrencilerin kabulü, tasarlama etkinliğinin nasıl geliştirilebileceği, nasıl bir eğitim programı gerektiği ve nasıl uygulanacağı konuları tartışılan, cevap bekleyen konulardır.

Sonuç olarak, ortaya konan sonuçlar, akademik kurumların benzeri amaçlarla gerçekleştireceği gelecek araştırmalar için, yol gösterici bir başlangıç noktası olacaktır. Ayrıca çalışmanın; daha genelleştirilebilir değerlendirmelere ulaşabilmede, faydalanılabilir sonuçlar doğurabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

[1] Sevinç Ertürk, ***"Mimaride Mekanın Algılanması Üzerine Deneysel Bir Çalışma"***, Doktora Tezi, KTÜ, Mimarlık Fakültesi, Trabzon, 1984

[2] Amos Rapoport, ***"Human Aspect of Urban Form"*** , Pergamon Pres, Ltd., Oxford, İngiltere, 1977

[3] Abraham Maslow***, "Motivation and Personalit"***, Harper-Row, Publishers, New York, 1970

[4] Maria Montessori, ***"Çocuk Eğitimi: Montessori Metodu"***, Özgür Yayın Dağıtım, İstanbul., 1992

[5] Allen Hurtwood***, "Planning for play"***, Thames and Hudson, Londra, 1969

[6] Sidney J. Parnes, Ruth B. Noller, ***"Applied Creativity: The Creative Studies Project"***, Journal of Creative Behavior, 6(3):164-186, 1972

[7] Ümit Davaslıgil, ***"Yüksek Gizil Güce Sahip Lise Öğrencilerinin Yaratıcılıkları Üzerine Bir Deneysel Araştırma"***, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi", Eğitim Bilimleri Dergisi, 6:53-58, 1994

[8] Necdet Teymur, ***"Beginnings of an Unfinishable Education"***, Design and Pedagogy EAAE, 1:135-147, 1996

[9] Nurbin Paker Kahvecioğlu, ***"Mimari Tasarım Eğitiminde Bilgi ve Yaratıcılık Etkileşimi"***, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul., 2001

[10] Doğan Cüceloğlu, 1991, ***"İnsan ve Davranışı Psikolojinin Temel Kavramlar"ı***, 3. Baskı, Remzi Kitapevi, İstanbul

[11] Semra Aydınlı, ***"Mekansal Değerlendirmede Algısal Yargılara Dayalı Model"***, Doktora Tezi, İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1986

[12] Selman Erdem, ***"Psikoloji",*** Ayyıldız Matbaası, Ankara, 1968

[13] Frederick Myers, ***"The Language of Visual Art"***, Holt, Rinehart and Winston Pres, London, 1989

[14] Hüray Çakır, ***"Çocukların Algılanmasında Etkili Olan Mimari Parametrelerin Belirlenmesi"***, Yüksek Lisans Tezi, İTÜ, İstanbul, 1997

[15] Şengül Gür, ***"Mekan Örgütlenmesi"***, Gür Yayınları, İstanbul, 1996

[16] Robert Bechtel, ***"Environment and Behaviour"***, An Introduction, Sage Pub. , London, 1997

[17] Amos Rapoport, ***"A Cross-Cultural Aspect of Environmental Design"***, Human Behaviour and Environment", Plenum Pres., New York, London, 1981

[18] John Porteous, ***"Environment and Behaviour: Planning and Everyday Urban Life"***, Reading, Mass., Addison Wesley, 1977

[19] Mehmet Silah, ***"Sosyal Psikoloji Davranış Bilimi"***, Seçkin Yayınları, 2. Baskı, Ankara, 2005

[20] Orhan Hançerlioğlu, "***Felsefe Ansiklopedisi"***, Kavramlar ve Akımlar, Cilt 1, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2005

[21] Süleyman Özgen, ***"Tarihi Çevre İçinde Üç Boyutlu Çalışmaların Cepheler Açısından Algılamaya Etkisi"***, Doktora Tezi, KTÜ, Trabzon, 2009

[22] Benan Akdemir, "***6-12 Yaş Arası Zihinsel Engelli Çocukların Görsel Algı Becerilerinin Değerlendirilmesi"***, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2006

[23] Sibekl Arkonaç, "***Psikoloji Zihin Süreçleri Bilimi"***, Alfa Yayınları, 4. Basım, İstanbul, 2005

[24] Serhat Anıktar, ***"Çocuklar Mekan Algısının Gelişmesinde Bilgisayarın Etkisinin Araştırması"***,Yüksek Lisans Tezi, YTÜ, İstanbul, 2008

[25] Jean Piaget, ***"The Child's Construction of Reality"***, London, 1955

[26] Susan Sugarman, ***"Piaget' s Construction of the Child' s Reality"***, Cambridge University Pres, 1989

[27] Jon Lang, **"*Creating Architectural Theory"***, The Rol Of The Behavioral Sciences In Environment Design, Van Nostrand Reinhold, New York, 1987

[28] Clifford Morgan, ***"Psikolojiye Giriş"***, Meteksan Yayınları, Ankara, 1977

[29] Semra Aydınlı, ***"Mekansal Değerlendirmede Algısal Yargılara Dayalı Bir Model"***, İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesi, Doktora Tezi, İstanbul, 1986

[30] Orhan Hançerlioğlu, ***"Felsefe Ansiklopedisi"***, Cilt 2, s.246, Remzi Kitapevi, İstanbul, 1977

[31] Herbert Schroeder, ***"Place Experience, Gestalt, and The Human-Nature Relationship"***, Journal of Environmental Psychology, 27, s.293-309, 2007

[32] Özge Öztürk, ***"Ev Kavramı ve Çocuklarda Konut Çevresinin Algılanması"***, Yüksek Lisans Tezi, İTÜ, İstanbul, 2009

[33] Leonard Zusne, ***"Visual Perception of Form"***, Academic Pres, s.108, London, 1970

[34] David Katz, ***"Gestalt Psychology"***, çev. R. Tyson, s.28, NewYork, 1950

[35] James Gibson, ***"The Perception of the Visual World"***, s. 10, Boston, Houghton-Mifflin, 1988

[36] Sevinç Ertürk, ***"Mekan Bileşenlerinin Tasarımında Doku Boyutu"***, KTÜ, Trabzon, 1979

[37] William Ittelson, et., ***"An Introduction to Environmental Psychlogy"***, Holt, Rinehart and Winston, London, 1974

[38] James Gibson, ***"The Senses Considered As Perceptual Systems***, George Allen and Unwin Ltd.***"***, London, 1968

[39] James Gibson, ***"The Perception of the Visual World"***, Hougton-Mifflin,s.10, Boston, 1950

[40] Jon Lang, et., ***"Designing for Human Behavior"***, Architecture and Behavioral Scienses, Dowden, s.86, Pennsylvania, 1974

[41] Ulric Neisser, ***"Cognition ve Reality: Principles and Implications of Cognitive Psychology"***, W.H. Freeman and Company, s.19, San Fransisco, 1976

[42] Dilek Değerli***, "Mimarlıkta Çevre Algılaması ve Farklılıkları Üzerine Bir İnceleme"***, Yüksek Lisans Tezi, İTÜ, İstanbul, 1986

[43] Christian Schulz, ***"Intentions in Architecture"***, Allen and Unwin Ltd., s.28, London, 1966

[44] Krishna Hooper, ***"Perceptual Aspects of Architecture"***, Carterette and Freedman [eds.] Handbook of Perception, Vol. 10, s.17, 1980

[45] Erdem Aksoy, ***"Mimarlıkta Tasarım İletim ve Denetim"***, KTÜ Yayınlar, s.94-95, Trabzon, 1975

[46] Emel Düzgün, ***"Mimari Tasarım Eğitiminde "Başarı Yönelimi" nin Ölçülmesi"***, Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi FBE, İstanbul, 2004

[47] Aydan Balamir, ***"Mimarlık Söyleminin Değişiminin ve Eğitim Programları"***, Mimarlık Dergisi, sayı:218,s. 9-15, İstanbul, 1985

[48] Geoffrey Broadbent, ***"Architectural Education- Educating Architects"***, Eds. Pearce, M., Toy, M. , Academy Editions, Great Britain, pp. 10-13, 1995

[49] Hj Louw, ***"Architectural Education in a Changing World"***, Mimarlık ve Eğitimi Forum I, 19-21 Nisan, Taşkışla, İstanbul, ss.19-28, 1995

[50] Ayşen Civaroğlu, ***"Mimari Tasarım Eğitiminde Workshop-Stüdyo Paralelliği Üzerine"***, Yüksek Lisans Tezi, İ.T.Ü., Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2001

[51] Annie Jacques, Anthony Vidler, ***"Chronology: The Ecolo des Beaux-Arts[1671-1900]"***, Oppositions, N.8, s.151-157, 1977

[52] Aydan, Balamir, ***"Modern Mimarın Kimliği ve Disiplini: Mimarlık Eğitiminde Klasik ve Modern Yaklaşımlara Bir Bakış"***, Mimarlık ve Eğitimi Forum 1: Nasıl Bir Gelecek?, Taşkışla, İstanbul, s.353-364, 1995

[53] Belkıs Uluoğlu, ***"Mimari Tasarım Eğitimi: Tasarım Bilgisi Bağlamında Stüdyo Eleştirileri"***, Doktora Tezi, İ.T.Ü., Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1990

[54] Ruşen Yamaçlı, ***"Modern Tasarımda Bauhaus Öğretisi"***, Arkitekt, sayı:467, s.56, 1999

[55] Jean Paul Carlian, ***"The Ecole des Beaux-Arts: modes and manners",*** Journal of Architectural Education 2, s:7-17, 1979

[56] Julian Beinart, ***"Structure of the Content of Design"***, CECSA, cilt 1, s: 159-338, 1981

[57] Kathryn Anthony, ***"Design Juries On Trial"***, Van Nostrand Reinhold, New York, 1991

[58] John Draper, ***"The Ecole des Beaux-Arts and the Architectural Profession in the United States: the case of John Galen Howard"***, s.209-237, 1977

[59] Sevgi Lökçe, ***"Mimarlık Eğitiminde Temel Eğitim Programlaması ve Mimari Tasarım Programıyla Bütünleşilebilecek bir Model Önerisi"***, Doktora Tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Gazi Üniversitesi, Ankara, 1994

[60] Gillian Naylor, ***"The Bauhaus Reassessed:sources and design theory"***, New York, 1985

[61] Klaus Herdeg, ***"The Decorated Diagram: Harvard Architecture and the Failure of the Bauhaus Legacy"***, Cambridge, Mass, 1983

[62] Anita Cross, ***"The Education Background to the Bauhaus"***, Design Studies 1, s:43-52, 1983

[63] Turpin Bannister , ***"The Architect at Mid-Century: evolution and achievement"***, New York, 1954

[64] Frank Whitford, ***"Bauhaus"***, Thames and Hudson, London , 1984

[65] Edward Lucie-Smith, ***"Cultural Calender of the 20th Century"***, New York, 1979

[66] Muscenheim, ***"Curricula in Schools of Architecture: A Directory"***, Journal of Architectural Education, s.56-62, 1964

[67] "***A Study of Education for Environmental Design"***, Report by Princeton University fort he AIA, Princeton, N.J., 1967

[68] Christophe Alexander, ***"The Search for a New Paradigm in Architecture"***, Boston, Mass., 1983

[69] Christophe Alexander, ***"The Nature of Order:Sketch of New Cosmology"***, 1981

[70] Asher Derman, ***"Summary of Responses to the 1974 AIA/ACSA Teachers Seminar Survey of the Concerns and Interests of Architectural Education"***, Journal of Architectural Education, v.28, report 1, s.10-22, 1974

[71] Doğan Kuban, **"*Mimarlık Kavramları"***, İTÜ, İstanbul, 1973

[72] Haluk Pamir, ***"Architectural Education in Turkey in its Social Context"***, Architecture Education in the Islamic World. Singapore-AKAA,s. 131-151, 1986

[73] Orhan Erdenen, ***"Osmanlılarda Mimarlık Teşkilatı",*** Tarih Mecbuası 12, s:45-52, 1967

[74] Hande Nalçakan, ***"Küreselleşen Dünyada Mimarlık Eğitimi ve Türkiye"***, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul, 2006

[75] Semra Tokay, Şen Yüksel, ***"Türkiye' de Mimarlık Eğitinin Tarihsel Gelişimi"***, Mimarlık Eğitimi Forumu Nasıl Bir Gelecek, İTÜ, s.62, 1995

[76] Onur Akgün, ***"Gats Sürecinde Mimarlık Eğitimi ve Hizmetinin Değerlendirilmesi"***, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul, 2008

[77] Neslihan Dostoğlu, Cana Bilsel, 2003, ***"Mimarlık Eğitimi"***, Mimarlık sayı 314, s. 27

[78] Ayla Ayyıldız Potur, ***"Mimarlık Eğitimi Başlangıcında Bireyin İlgi-Yetenek-Yaratıcılık Düzeyi ile Tasarım Performansını Arasındaki İlişkiler"***, Doktora Tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul, 2007

[79] Gürhan Tümer, ***"Mimarlık Mühendislik Notları"***, Mimarlık, 267:48-51, 1996

[80] Erol Kulaksızoğlu, ***"Mimari Eserin Oluşumunda Eğitimin Etkileri"***, Doktora Tezi, İTÜ, Mimarlık Fakültesi, İstanbul, 1966

[81] Bill Hillier, ***"How is design possible?"***, JAR, No. 3/1, s.4-11, 1974

[82] Emin Onat, ***"Eğitim Hedefleri ve Öğrenme Modelleri Çerçevesinde Mimari Tasarım Eğitiminin İlk Basamağında Kullanılabilecek Bir Yöntem"***, Doktora Tezi, A.D.M.M.A., Mimarlık Fakültesi, Ankara, 1981

[83] Horst Rittel, ***"Tasarım eğitiminin tasarıma ilişkin bazı ilkeler"***, Mimarlık, vol. 8, No.21, 1985

[84] Gökçe Ketizman, ***"Mimari Tasarım Eğitiminde Öğrenciye Ait Kültürel Şemanın Tasarım Sürecindeki Etkilerinin Araştırılmasında Kullanılacak Bir Yöntem"***, Doktora Tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İTÜ, İstanbul, 2010

[85] Donald Schön, ***"The Design Studio: an exploration of its traditions and potential"***, London, 1985

[86] Ömer Akın, ***"A Formalism for Problem Structuring and Resolution"***, Environment and Planning B: Planning and Design, 13:223-232, 1986

[87] Türkan Turuthan, ***"Tasarlama Faaliyeti ve Tasarımcı Nitelikleri Üzerine Bir İnceleme"***, Doktora Tezi, KTÜ, Trabzon, 1987

[88] Bryan Lawson, ***"How Designers Think"***, Butterworth Architecture, London, 1990

[89] Ashraf Salama, ***"New Trends in Architectural Designing the Design Studio"***, Tailored Textve Unlimited Potential Publishing, North Carolina, 1995

[90] Mete Ünügür, ***"Mimarlık Eğitiminin Güncel Sorunları ve Çözüm Önerileri"***, Mimarlık Eğitimi Sempozyumu, İstanbul, 1992

[91] Uğur Erkman, ***"Mimarlık Eğitimi üzerine"***, Mimarlık Eğitimi Sempozyumu, İstanbul, 1992

[92] Hüseyin Yurtsever, ***"Mimarlık Okulları İçin Bir Eğitim Programı"***, Yapı Dergisi, sayı 130, s. 35-38, İstanbul, 1992

[93] Nezih Ayıran, ***"Mimari Tasarım Stüdyoları Üzerine Bazı Notlar"***, Yapı 160, s:54-60, 1995

[94] Necdet Teymur, ***"Architectural Education: Issues in Education Practise and Policy"***, Question Pres, London, 1992

[95] Mark Gross; Ellen Do, ***"The design approach:learning design in arachitecture education", In Design Education Workshop***, http://depsts.washington.edu/dmgftp/Publications/pdfs/edutech97_eyp.pdf, 1997

[96] Rivka Oxman, ***"The Mind in Design: A Conceptual Framework for Cognition in Design Educatio, in Design Knowing and Learning: Cognition in Design Education"***, pp. 79-124, Eds. W C Newstetter, C. Eastman and W. M. McCracken, Elsevier Science B. V. , 2001

[97] Neslihan Dostoğlu, ***"Mimarlık Eğitiminde İlk Yılın Önemi"***, Mimarlık Dergisi, sayı 293, s. 56, İstanbul, 2000

[98] Psa Arra, S., ***"How is Creative Design Possible? A Bottom-Up Approach to teh Design Study"***, FIDE '98 Proceedings, İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, ss.1.10-1-14, 1998

[99] William Mitchell, ***"e-topia"***, MIT Press Hurt, 1999

[100] Egender Nord, ***"Architectural Anthropology-Research Series The Present Relevance of the Primitive in Arch"***. Structura Mundi, 1992

[101] Gökçe Ketizmen, ***"Mimari Tasarım Stüdyosunun Biçimlenmesinde Yöntemsel ve Mekansal Etkilerin İncelenmesi: Anadolu Üniversitesi Mimarlık Bölümü Mimari Tasarım Stüdyosu Örneği"***, Anadolu Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir, 2002

[102] Ayşen Ciravoğlu, ***"Mimari Tasarım Eğitiminde Formel ve Enformel Çalışmalar Üzerine"***, Yapı, sayı 257, s. 43, 2003

[103] Arif Şentek, ***"Mimarlar Odası, UIA ve Mimarlık Eğitimi"***, Mimarlık Dergisi, sayı 310, İstanbul, 2003

[104] Nur Çağlar, ***"Avrupa Yüksek Öğretim Alanı Şekillendirme Çalışmaları Sürerken Mimarlık Eğitiminin Geleceği Üzerine Düşünce ve Eylemler: HANYA BULUŞMALARI"***, Mimarlık Dergisi, sayı 314, İstanbul, 2003

[105] Semih Eryıldız, ***"TMMOB Mimarlık ve Eğitim Kurultayı- I, deşifre konuşma metni içinde, 7. oturum: Mimarlık Uzmanlık Değerlendirmeleri:Dünyadan Örnekler"***, s:307-351, Ankara, 2001

[106] Murat Çıracı, ***"TMMOB Mimarlık ve Eğitim Kurultayı- II, deşifre konuşma metni içinde"***, 6. oturum: Staj ve Meslek içi staj", s:200-217, Ankara, 2003

[107] Çiğdem Polatoğlu Baytin, yazarın izni ile "Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü –***"Görsel Çevrede Etki Çözümlemesi-Ders Notu"*** ndan faydalanılmıştır, 2007

[108] Henry Sanoff, ***"Measuring Attributes of the Visual Environment"***, Designing for Human Behaviour: Architecture and the Behavioral Sciences ed. Jon Lang, Dowden Hutchinson Ross Inc., Pennsylvania, 1974

[109] Linda Groat, ***"Contextual Compatibility in Architecture: An Issue of Personal Taste?" Environmental Aesthetics***, ed. Jack L. Nasar, Cambridge University Pres, Cambridge, 1988

[110] Robert Hersberger, Robert Cass, ***"Predicting User Responses to Buildings"***, Environmental Aesthetics, ed. Jack L. Nasar, Cambridge University, Pres, Cambridge, 1988

[111] Jack Nasar, ***"Symbolic Meanings of House Styles"***, Environment and Behaviour V 21(3) , 1989

[112] Sevinç Ertürk, ***"Mimari Mekanın Algılanması Üzerine Deneysel Bir Çalışma"***, Doktora Tezi, Ktü, Trabzon, 1984

[113] Çiğdem Baytin, ***"Tarihi Çevrede Yeni Yapı Olgusuna Bir Yaklaşım"***, İstanbul örneğinde bir uygulama modeli, Doktora Tezi, İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1994

[114] Robert Betchtel, ***"The Semantic Differential and Paper-and-pencil Tests"***, Behaviorial Research Methods in Environment Design, ed. William Michelson, Dowden Hutchinson Ross Inc., Pennsylvania, 1975

[115] Ayfer Aytuğ, İlhan Altan, ***"Endüstrileşmenin Etkisindeki Yapay Çevrenin Değerlendirilmesinde SD Ölçeği"***, COPISEE-Uluslar arası sempozyumu, Bursa, 1987

[116] Rikard Küller, ***"Beyond Semantic Measurement"***, Architectural Psychology; Proceedings of Lund Conferance, ed. Rikard Küller, Student Litteratur, Lund, 1973

[117] Sven Hesselgren, ***"On Architecture: An Architectural Theory Based on Phyhological Research"***, Student Litteratur, Lund, 1988

[118] Joyce Vielhauer, ***"The Devolopment of Semantic Scale fort he Description of the Physical Environment"***, ph. D. Dissertation, Lousiana State University, Baton Rouge, 1965

[119] Henry Sanoff, ***"Techniques of Evaluation for Designers"***, Unpublished Monograph, Raleigh North Carolina State University, 1968

[120] Kenneth Craik, ***"The Comprehension of the Everyday Physical Environment"***, AIP Journal, 1968

[121] David Canter, ***"The Study of Meaning in Architecture"***, Unpublished paper, Building Performance Research Unit, University of Strathclyde, 1968

[122] John Collins, ***"Perceptual Dimensions of Architectural Space Validated Against Behavioral Criteria"***, Ph.D. Thesis, University of Utah, 1969

[123] Vielhauer Kasmar, ***"The Development of a Usable Lexicon of Environmental Descriptors"***, Environment and Behavior, vol 2, 1970

[124] Kenneth Craik, ***"Psychological Factors in Landscape Appraisal"***, Environment and Behavior, vol 4, 1972

(125) Robert Hershberger, ***"Toward a Set of Semantic Scale to Measure the Meaning of Architectural Environments"***, Mitchell, W. (eds), Environmental Design: Reserach and Practice, vol 1, University of California, 1972

[126] David Canter, ***"Phychology and Built Environment"***, The Architectural Pres, London, 1974

[127] Scott Danford, Edwin Willems, ***"Subjective Responses to Architectural Displays"***, A question of Validity, Environment and Behavior, vol. 7, 1975

[128] Richard Kuller, ***"Mimari Psikoloji Seminer Notları"***, KTÜ, Trabzon, 1975

[129] Craig Bishop, ***"CRIG Analysis"***, Bulletin of Environmental Education, 1977

[130] Martin Krampen, Kutsal Öztürk, Veyis Özek, Hasan Saltık,, ***"Eski ve Yeni Görünüşlerin Öznel İzlenimleri ve Nesnel Ölçümü"***, KTÜ, Trabzon, 1978

[131] Henry Sanoff, ***"Designing with Community Participation"***, Dowden, Hutchinson and Ross, 1978

[132] Vecdi İmamoğlu, ***"Spaciousness of Interiors"***, Doktora Tezi, University of Strathclyde, 1979

[133] Sorte, ***"Achitecture and the Behaviour"***, Bookmaster, 1982

[134] Jan Janssens, ***"Looking at Buildings: Individual Variations in the Perception of Building Exteriors"***, Lund University, Lund, 1984

[135] Linda Groat, ***"Contextual Compatibility in Architecture: An Issue of Personal Taste?"***, Environmental Aesthetics, ed. Jack L. Nasar, Cambridge University Press, Cambridge, 1988

[136] Henry Sanoff, ***"Visual Research Methods in Design"***, Van Nostrand Reinhold, New York, 1991

[137] Çiğdem Polatoğlu Baytin, Mehmet Tunbiş, ***"Colour Preferences in Architectural Design Studios"***, Architectural Science Review, University of Sydney, vol. 48, API, 2005

EK A
ANKET ÖRNEĞİ

ANKET ÖRNEĞİ

SORU-CEVAP FORMU					
Denek No		Yapı No	1	Yapı Adı	FRED-GINGER

Tarihi ve özgün çevrelerde yer alan yeni binaların, bu çevrelerde nasıl bir etki yarattığını saptamak istiyoruz. Bu amaçla yanıtlarınızla bize yardımcı olacağınızı umuyoruz.

Aşağıdaki soruları, slaytta göreceğiniz yeni binanın çevresinde bulunan mevcut binalarla ilişkisinin nasıl olduğunu düşünün. Oldukça çok-Oldukça az arasında düzenlenen 7'li skaladaki derecelenmeyi göz önüne alarak, her sorunun altındaki kutuyu işaretleyiniz. Beraber bir örnek yapalım:
Örnek: Yeni binayı çevresindeki binalarla ilişkili düşündüğünüzde GÜZEL mi buluyorsunuz?
(Eğer cevabınız **Biraz az** güzel ise **3** numarayı işaretleyeceksiniz)
(Eğer cevabınız **oldukça çok** güzel ise **6** numarayı işaretleyeceksiniz)

YENİ BİNA ÇEVRESİNDE BULUNAN ESKİ BİNALAR İLE İLİŞKİLİ DÜŞÜNÜLDÜĞÜNDE						
1	HOŞ MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1 Oldukça az	2	3	4 Fikrim yok	5	6	7 Oldukça çok
2	ÖLÇEK OLARAK UYGUN MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1 Oldukça az	2	3	4 Fikrim yok	5	6	7 Oldukça çok
3	UYUMLU MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1 Oldukça az	2	3	4 Fikrim yok	5	6	7 Oldukça çok
4	ETKİLEYİCİ Mİ					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1 Oldukça az	2	3	4 Fikrim yok	5	6	7 Oldukça çok
5	BASKIN Mİ					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1 Oldukça az	2	3	4 Fikrim yok	5	6	7 Oldukça çok
6	DİNAMİK BİR ETKİSİ VARMI					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1 Oldukça az	2	3	4 Fikrim yok	5	6	7 Oldukça çok
7	RENGİ UYGUN MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1 Oldukça az	2	3	4 Fikrim yok	5	6	7 Oldukça çok
8	MALZEMESİ UYGUN MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1 Oldukça az	2	3	4 Fikrim yok	5	6	7 Oldukça çok
9	FARKLI MI GÖRÜNÜYOR					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1 Oldukça az	2	3	4 Fikrim yok	5	6	7 Oldukça çok
10	ÇEVREYE GÖRE BELİRGİN Mİ					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1 Oldukça az	2	3	4 Fikrim yok	5	6	7 Oldukça çok

11	KARMAŞIK MI DURUYOR					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
12	ILGINÇ MI DURUYOR					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
13	RAHATSIZ EDICI MI					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
14	YENI VE UMULMADIK ETKI YAPIYOR MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
15	DUZENI BOZUYORMU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
16	OLCULERI UYGUN MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
17	GÜÇLU MU GORUNUYOR					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
18	OLUMLU MU BULUYORSUNUZ					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok

Denek No :						
Sınıfınız : 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐						
Cinsiyet K ☐ E ☐						
Babanızın Eğitim Durumu :						
İlköğretim	Ortaöğretim	Lise	Üniversite ve üstü			
☐	☐	☐	☐			
Annenizin Eğitim Durumu :						
İlköğretim	Ortaöğretim	Lise	Üniversite ve üstü			
☐	☐	☐	☐			
Geldiğiniz Kent :						
Marmara	Ege	Karadeniz	İç Anadolu	Akdeniz	Doğu Anadolu	Güney D.A.
Son geldiğiniz kentte kaç yıldır yaşıyorsunuz?						
0-1 Yıl	2-3 Yıl	4-5 Yıl	6 Yıl ve üstü			
☐	☐	☐	☐			
Mezun Olduğunuz Lisenin Türü						
Düz L.	Anadolu L.	Meslek L.	Fen L.	Kolej	Süper L.	
☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Universite Sınavına Girişte Trakya Universitesi Mimarlık Bölümü Tercih Sıranız :						

SORU-CEVAP FORMU					
Denek No		Yapı No	2	Yapı Adı	**SALEM CAPITOL**

Tarihi ve özgün çevrelerde yer alan yeni binaların, bu çevrelerde nasıl bir etki yarattığını saptamak istiyoruz. Bu amaçla yanıtlarınızla bize yardımcı olacağınızı umuyoruz.

Aşağıdaki soruları, slaytta göreceğiniz yeni binanın çevresinde bulunan mevcut binalarla ilişkisinin nasıl olduğunu düşünün. Oldukça çok-Oldukça az arasında düzenlenen 7'li skaladaki derecelenmeyi göz önüne alarak, her sorunun altındaki kutuyu işaretleyiniz. Beraber bir örnek yapalım:
Örnek: Yeni binayı çevresindeki binalarla ilişkili düşündüğünüzde GÜZEL mi buluyorsunuz?
(Eğer cevabınız **Biraz az** güzel ise **3** numarayı işaretleyeceksiniz)
(Eğer cevabınız **oldukça çok** güzel ise **6** numarayı işaretleyeceksiniz)

YENİ BİNA ÇEVRESİNDE BULUNAN ESKİ BİNALAR İLE İLİŞKİLİ DÜŞÜNÜLDÜĞÜNDE							
1	**HOŞ MU**						
		Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
	1	2	3	4	5	6	7
	Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
2	**OLÇEK OLARAK UYGUN MU**						
		Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
	1	2	3	4	5	6	7
	Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
3	**UYUMLU MU**						
		Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
	1	2	3	4	5	6	7
	Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
4	**ETKİLEYİCİ Mİ**						
		Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
	1	2	3	4	5	6	7
	Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
5	**BASKIN Mİ**						
		Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
	1	2	3	4	5	6	7
	Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
6	**DİNAMİK BİR ETKİSİ VARMI**						
		Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
	1	2	3	4	5	6	7
	Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
7	**RENGİ UYGUN MU**						
		Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
	1	2	3	4	5	6	7
	Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
8	**MALZEMESİ UYGUN MU**						
		Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
	1	2	3	4	5	6	7
	Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
9	**FARKLI Mİ GÖRÜNÜYOR**						
		Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
	1	2	3	4	5	6	7
	Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
10	**ÇEVREYE GÖRE BELİRGİN Mİ**						
		Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
	1	2	3	4	5	6	7
	Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok

11	KARMAŞIK MI DURUYOR					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
12	ILGINÇ MI DURUYOR					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
13	RAHATSIZ EDICI MI					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
14	YENI VE UMULMADIK ETKI YAPIYOR MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
15	DUZENI BOZUYORMU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
16	OLÇULERI UYGUN MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
17	GÜÇLU MU GORUNUYOR					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
18	OLUMLU MU BULUYORSUNUZ					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok

SORU-CEVAP FORMU					
Denek No		Yapı No	3	Yapı Adı	POMPİDUO

Tarihi ve özgün çevrelerde yer alan yeni binaların, bu çevrelerde nasıl bir etki yarattığını saptamak istiyoruz. Bu amaçla yanıtlarınızla bize yardımcı olacağınızı umuyoruz.

Aşağıdaki soruları, slaytta göreceğiniz yeni binanın çevresinde bulunan mevcut binalarla ilişkisinin nası olduğunu düşünün. Oldukça çok-Oldukça az arasında düzenlenen 7'li skaladaki derecelenmeyi göz önün alarak, her sorunun altındaki kutuyu işaretleyiniz. Beraber bir örnek yapalım:
Örnek: Yeni binayı çevresindeki binalarla ilişkili düşündüğünüzde GÜZEL mi buluyorsunuz?
(Eğer cevabınız **Biraz az** güzel ise **3** numarayı işaretleyeceksiniz)
(Eğer cevabınız **oldukça çok** güzel ise **6** numarayı işaretleyeceksiniz)

YENİ BİNA ÇEVRESİNDE BULUNAN ESKİ BİNALAR İLE İLİŞKİLİ DÜŞÜNÜLDÜĞÜNDE							
1	HOŞ MU						
		Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
	1	2	3	4	5	6	7
	Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
2	ÖLÇEK OLARAK UYGUN MU						
		Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
	1	2	3	4	5	6	7
	Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
3	UYUMLU MU						
		Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
	1	2	3	4	5	6	7
	Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
4	ETKİLEYİCİ Mİ						
		Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
	1	2	3	4	5	6	7
	Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
5	BASKIN MI						
		Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
	1	2	3	4	5	6	7
	Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
6	DİNAMİK BİR ETKİSİ VARMI						
		Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
	1	2	3	4	5	6	7
	Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
7	RENGİ UYGUN MU						
		Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
	1	2	3	4	5	6	7
	Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
8	MALZEMESİ UYGUN MU						
		Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
	1	2	3	4	5	6	7
	Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
9	FARKLI MI GÖRÜNÜYOR						
		Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
	1	2	3	4	5	6	7
	Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
10	ÇEVREYE GÖRE BELİRGİN Mİ						
		Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
	1	2	3	4	5	6	7
	Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok

11	KARMAŞIK MI DURUYOR					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
12	ILGINÇ MI DURUYOR					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
13	RAHATSIZ EDICI MI					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
14	YENI VE UMULMADIK ETKI YAPIYOR MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
15	DUZENI BOZUYORMU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
16	OLCULERI UYGUN MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
17	GUÇLU MU GORUNUYOR					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
18	OLUMLU MU BULUYORSUNUZ					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok

SORU-CEVAP FORMU					
Denek No		Yapı No	4	Yapı Adı	SSK-ZEYREK

Tarihi ve özgün çevrelerde yer alan yeni binaların, bu çevrelerde nasıl bir etki yarattığını saptamak istiyoruz. Bu amaçla yanıtlarınızla bize yardımcı olacağınızı umuyoruz.

Aşağıdaki soruları, slaytta göreceğiniz yeni binanın çevresinde bulunan mevcut binalarla ilişkisinin nas olduğunu düşünün. Oldukça çok-Oldukça az arasında düzenlenen 7'li skaladaki derecelenmeyi göz önün alarak, her sorunun altındaki kutuyu işaretleyiniz. Beraber bir örnek yapalım:
Ornek: Yeni binayı çevresindeki binalarla ilişkili düşündüğünüzde GUZEL mi buluyorsunuz?
(Eğer cevabınız **Biraz az** güzel ise **3** numarayı işaretleyeceksiniz)
(Eğer cevabınız **oldukça çok** güzel ise **6** numarayı işaretleyeceksiniz)

YENI BINA ÇEVRESINDE BULUNAN ESKI BINALAR ILE ILIŞKILI DUŞUNULDUGUNDE						
1 HOS MU						
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
2 OLÇEK OLARAK UYGUN MU						
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
3 UYUMLU MU						
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
4 ETKILEYICI MI						
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
5 BASKIN MI						
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
6 DINAMIK BIR ETKISI VARMI						
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
7 RENGI UYGUN MU						
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
8 MALZEMESI UYGUN MU						
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
9 FARKLI MI GORUNUYOR						
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
10 ÇEVREYE GORE BELIRGIN MI						
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok

11	KARMAŞIK MI DURUYOR					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
12	ILGINÇ MI DURUYOR					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
13	RAHATSIZ EDICI MI					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
14	YENI VE UMULMADIK ETKI YAPIYOR MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
15	DUZENI BOZUYORMU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
16	OLCULERI UYGUN MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
17	GUÇLU MU GORUNUYOR					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
18	OLUMLU MU BULUYORSUNUZ					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok

SORU-CEVAP FORMU					
Denek No		Yapı No	5	Yapı Adı	SWİSS RE

Tarihi ve özgün çevrelerde yer alan yeni binaların, bu çevrelerde nasıl bir etki yarattığını saptamak istiyoruz. Bu amaçla yanıtlarınızla bize yardımcı olacağınızı umuyoruz.

Aşağıdaki soruları, slaytta göreceğiniz yeni binanın çevresinde bulunan mevcut binalarla ilişkisinin nası olduğunu düşünün. Oldukça çok-Oldukça az arasında düzenlenen 7'li skaladaki derecelenmeyi göz önün alarak, her sorunun altındaki kutuyu işaretleyiniz. Beraber bir örnek yapalım:
Örnek: Yeni binayı çevresindeki binalarla ilişkili düşündüğünüzde GÜZEL mi buluyorsunuz?
(Eğer cevabınız **Biraz az** güzel ise **3** numarayı işaretleyeceksiniz)
(Eğer cevabınız **oldukça çok** güzel ise **6** numarayı işaretleyeceksiniz)

YENİ BİNA ÇEVRESİNDE BULUNAN ESKİ BİNALAR İLE İLİŞKİLİ DÜŞÜNÜLDÜĞÜNDE						
1	HOŞ MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
2	ÖLÇEK OLARAK UYGUN MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
3	UYUMLU MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
4	ETKİLEYİCİ Mİ					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
5	BASKIN Mİ					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
6	DİNAMİK BİR ETKİSİ VARMI					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
7	RENGİ UYGUN MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
8	MALZEMESİ UYGUN MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
9	FARKLI MI GÖRÜNÜYOR					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
10	ÇEVREYE GÖRE BELİRGİN Mİ					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok

11	KARMAŞIK MI DURUYOR					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
12	ILGINÇ MI DURUYOR					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
13	RAHATSIZ EDICI MI					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
14	YENI VE UMULMADIK ETKI YAPIYOR MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
15	DUZENI BOZUYORMU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
16	OLCULERI UYGUN MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
17	GUÇLU MU GORUNUYOR					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
18	OLUMLU MU BULUYORSUNUZ					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok

SORU-CEVAP FORMU					
Denek No		Yapı No	6	Yapı Adı	GRAND BUILDINGS

Tarihi ve özgün çevrelerde yer alan yeni binaların, bu çevrelerde nasıl bir etki yarattığını saptamak istiyoruz. Bu amaçla yanıtlarınızla bize yardımcı olacağınızı umuyoruz.

Aşağıdaki soruları, slaytta göreceğiniz yeni binanın çevresinde bulunan mevcut binalarla ilişkisinin nası olduğunu düşünün. Oldukça çok-Oldukça az arasında düzenlenen 7'li skaladaki derecelenmeyi göz önün alarak, her sorunun altındaki kutuyu işaretleyiniz. Beraber bir örnek yapalım:
Ornek: Yeni binayı çevresindeki binalarla ilişkili düşündüğünüzde GÜZEL mi buluyorsunuz?
(Eğer cevabınız **Biraz az** güzel ise **3** numarayı işaretleyeceksiniz)
(Eğer cevabınız **oldukça çok** güzel ise **6** numarayı işaretleyeceksiniz)

YENİ BİNA ÇEVRESİNDE BULUNAN ESKİ BİNALAR İLE İLİŞKİLİ DÜŞÜNÜLDÜĞÜNDE						
1	HOŞ MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
2	OLÇEK OLARAK UYGUN MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
3	UYUMLU MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
4	ETKILEYICI MI					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
5	BASKIN MI					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
6	DINAMIK BIR ETKISI VARMI					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
7	RENGI UYGUN MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
8	MALZEMESI UYGUN MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
9	FARKLI MI GORUNUYOR					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
10	ÇEVREYE GORE BELIRGIN MI					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok

11	KARMAŞIK MI DURUYOR					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
12	ILGINÇ MI DURUYOR					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
13	RAHATSIZ EDICI MI					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
14	YENI VE UMULMADIK ETKI YAPIYOR MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
15	DUZENI BOZUYORMU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
16	OLCULERI UYGUN MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
17	GUÇLU MU GORUNUYOR					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
18	OLUMLU MU BULUYORSUNUZ					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok

SORU-CEVAP FORMU					
Denek No		Yapı No	7	Yapı Adı	SAINSBURY WING

Tarihi ve özgün çevrelerde yer alan yeni binaların, bu çevrelerde nasıl bir etki yarattığını saptamak istiyoruz. Bu amaçla yanıtlarınızla bize yardımcı olacağınızı umuyoruz.

Aşağıdaki soruları, slaytta göreceğiniz yeni binanın çevresinde bulunan mevcut binalarla ilişkisinin nasıl olduğunu düşünün. Oldukça çok-Oldukça az arasında düzenlenen 7'li skaladaki derecelenmeyi göz önüne alarak, her sorunun altındaki kutuyu işaretleyiniz. Beraber bir örnek yapalım:
Örnek: Yeni binayı çevresindeki binalarla ilişkili düşündüğünüzde GÜZEL mi buluyorsunuz?
(Eğer cevabınız **Biraz az** güzel ise **3** numarayı işaretleyeceksiniz)
(Eğer cevabınız **oldukça çok** güzel ise **6** numarayı işaretleyeceksiniz)

YENİ BİNA ÇEVRESİNDE BULUNAN ESKİ BİNALAR İLE İLİŞKİLİ DÜŞÜNÜLDÜĞÜNDE						
1	HOŞ MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
2	OLÇEK OLARAK UYGUN MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
3	UYUMLU MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
4	ETKILEYICI MI					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
5	BASKIN MI					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
6	DINAMIK BIR ETKISI VARMI					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
7	RENGI UYGUN MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
8	MALZEMESI UYGUN MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
9	FARKLI MI GORUNUYOR					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
10	CEVREYE GORE BELIRGIN MI					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok

11	KARMAŞIK MI DURUYOR					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
12	ILGINÇ MI DURUYOR					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
13	RAHATSIZ EDICI MI					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
14	YENI VE UMULMADIK ETKI YAPIYOR MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
15	DUZENI BOZUYORMU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
16	OLCULERI UYGUN MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
17	GUÇLU MU GORUNUYOR					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
18	OLUMLU MU BULUYORSUNUZ					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok

SORU-CEVAP FORMU					
Denek No		Yapı No	8	Yapı Adı	LOUVRE

Tarihi ve özgün çevrelerde yer alan yeni binaların, bu çevrelerde nasıl bir etki yarattığını saptamak istiyoruz. Bu amaçla yanıtlarınızla bize yardımcı olacağınızı umuyoruz.

Aşağıdaki soruları, slaytta göreceğiniz yeni binanın çevresinde bulunan mevcut binalarla ilişkisinin nasıl olduğunu düşünün. Oldukça çok-Oldukça az arasında düzenlenen 7'li skaladaki derecelenmeyi göz önüne alarak, her sorunun altındaki kutuyu işaretleyiniz. Beraber bir örnek yapalım:
Örnek: Yeni binayı çevresindeki binalarla ilişkili düşündüğünüzde GÜZEL mi buluyorsunuz?
(Eğer cevabınız **Biraz az** güzel ise **3** numarayı işaretleyeceksiniz)
(Eğer cevabınız **oldukça çok** güzel ise **6** numarayı işaretleyeceksiniz)

YENİ BİNA ÇEVRESİNDE BULUNAN ESKİ BİNALAR İLE İLİŞKİLİ DÜŞÜNÜLDÜĞÜNDE						
1	HOŞ MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
2	ÖLÇEK OLARAK UYGUN MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
3	UYUMLU MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
4	ETKİLEYİCİ Mİ					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
5	BASKIN Mİ					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
6	DİNAMİK BİR ETKİSİ VARMI					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
7	RENGİ UYGUN MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
8	MALZEMESİ UYGUN MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
9	FARKLI Mİ GÖRÜNÜYOR					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
10	ÇEVREYE GÖRE BELİRGİN Mİ					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok

11	KARMAŞIK MI DURUYOR					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
12	ILGINÇ MI DURUYOR					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
13	RAHATSIZ EDICI MI					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
14	YENI VE UMULMADIK ETKI YAPIYOR MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
15	DUZENI BOZUYORMU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
16	OLCULERI UYGUN MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
17	GUÇLU MU GORUNUYOR					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
18	OLUMLU MU BULUYORSUNUZ					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok

SORU-CEVAP FORMU					
Denek No		Yapı No	9	Yapı Adı	ABRAXAS

Tarihi ve özgün çevrelerde yer alan yeni binaların, bu çevrelerde nasıl bir etki yarattığını saptamak istiyoruz. Bu amaçla yanıtlarınızla bize yardımcı olacağınızı umuyoruz.

Aşağıdaki soruları, slaytta göreceğiniz yeni binanın çevresinde bulunan mevcut binalarla ilişkisinin nasıl olduğunu düşünün. Oldukça çok-Oldukça az arasında düzenlenen 7'li skaladaki derecelenmeyi göz önüne alarak, her sorunun altındaki kutuyu işaretleyiniz. Beraber bir örnek yapalım:
Örnek: Yeni binayı çevresindeki binalarla ilişkili düşündüğünüzde GÜZEL mi buluyorsunuz?
(Eğer cevabınız **Biraz az** güzel ise **3** numarayı işaretleyeceksiniz)
(Eğer cevabınız **oldukça çok** güzel ise **6** numarayı işaretleyeceksiniz)

YENİ BİNA ÇEVRESİNDE BULUNAN ESKİ BİNALAR İLE İLİŞKİLİ DÜŞÜNÜLDÜĞÜNDE

1	HOŞ MU						
		Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
	1	2	3	4	5	6	7
	Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
2	ÖLÇEK OLARAK UYGUN MU						
		Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
	1	2	3	4	5	6	7
	Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
3	UYUMLU MU						
		Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
	1	2	3	4	5	6	7
	Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
4	ETKİLEYİCİ Mİ						
		Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
	1	2	3	4	5	6	7
	Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
5	BASKIN Mİ						
		Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
	1	2	3	4	5	6	7
	Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
6	DİNAMİK BİR ETKİSİ VARMI						
		Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
	1	2	3	4	5	6	7
	Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
7	RENGİ UYGUN MU						
		Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
	1	2	3	4	5	6	7
	Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
8	MALZEMESİ UYGUN MU						
		Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
	1	2	3	4	5	6	7
	Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
9	FARKLI MI GÖRÜNÜYOR						
		Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
	1	2	3	4	5	6	7
	Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
10	ÇEVREYE GÖRE BELİRGİN Mİ						
		Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
	1	2	3	4	5	6	7
	Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok

11	KARMAŞIK MI DURUYOR					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
12	ILGINÇ MI DURUYOR					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
13	RAHATSIZ EDICI MI					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
14	YENI VE UMULMADIK ETKI YAPIYOR MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
15	DUZENI BOZUYORMU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
16	OLCULERI UYGUN MU					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
17	GUÇLU MU GORUNUYOR					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok
18	OLUMLU MU BULUYORSUNUZ					
	Az	Biraz az		Biraz çok	Çok	
1	2	3	4	5	6	7
Oldukça az			Fikrim yok			Oldukça çok

En çok beğendiğiniz üç örnek ile en az beğendiğiniz üç örneği aşağıda bırakılan boşluğa yazmanızı istiyoruz.

EN ÇOK BEĞENDİĞİNİZ 3 ÖRNEK		
1.	TERCIH	YAPI NO:
2.	TERCİH	YAPI NO:
3.	TERCIH	YAPI NO:
EN AZ BEĞENDİĞİNİZ 3 ÖRNEK		
1.	TERCIH	YAPI NO:
2.	TERCİH	YAPI NO:
3.	TERCIH	YAPI NO:

EK B

KISA ÖZGEÇMİŞ

Ad, Soyad : Berk MİNEZ

Unvan : Araştırma Görevlisi

Eğitim: Yüksek Lisans Mezunu-Mimar

Derece	Alan	Üniversite	Yıl
Lisans	Mimarlık	Trakya Üniversitesi	1998-2002
Yüksek Lisans	Mimarlık	Trakya Üniversitesi	2004-2006
Doktora	Mimarlık	Trakya Üniversitesi	2007-

Uzmanlık Alanları: Mimari Tasarım, Yeniden İşlevlendirme, Tarihi Çevrede Tasarım, Mimarlık Eğitimi

YAYINLAR

Uluslararası Hakemli Kongre ve Sempozyum Bildirileri

1. **Minez, B**., Erdoğan, N., Dökmeci, V., "Revitalization of Kütahya's CBD in Turkey", The ICOMOS & ISPRS Committee for Documentation of Cultural Heritage CIPA 2005 XX International Symposium, 26 September-1 October 2005, 1096-1100, Italy

2. Akansel, S., **Minez, B.,** Varlı, E., "Conservation Studies in the Historical Centre of Edirne", II. Uluslar arası Mimar Sinan Sempozyumu, 13-14 Nisan 2006, s.1-8, Edirne

3. Akansel, S., Varlı, E., **Minez, B., "**Renovatıon Of Vernacular Houses In The Hıstorıcal Centre Of Edirne: Hafızağa Mansion-Museum Of Edirne City History", II. Uluslar arası Mimar Sinan Sempozyumu, 13-14 Nisan 2006, s.9-18, Edirne

4. **Minez, B.,** Erdoğan, N., "Public Participation in the Revitalization of Kütahya's CBD in Turkey", 46th Congress of the European Regional Science Association ERSA 2006, August 30-September 3, 2006, Volos-Yunanistan

5. Akansel, S., **Minez, B.,**"Planning and Protecting Historical Building in Kaleiçi Region of Edirne-Turkey", 46th Congress of the European Regional Science Association ERSA 2006, August 30-September 3, 2006, Volos-Yunanista

6. Akansel, S., Sirel, A., **Minez, B., "**From Past to Present The Development of Settlement in The Brand City of Edirne", III. Uluslar arası Mimar Sinan Sempozyumu, 12-13 Nisan 2007, Edirne

7. Arabulan S.; Varlı E.; **Minez B**., "A Brief Overlook to the Fact of Collective Housing and Applications in Edirne", III. Uluslar arası Mimar Sinan Sempozyumu, 12-13 Nisan 2007, Edirne

8. Kaprol, T., **Minez, B.**, Varlı, E., "Üsküdar'da Marmaray Çalışmalarında Bulunan Arkeolojik Buluntuların Yaşama Katılımının Öneminin, Bulgaristan'ın Sofya-Filibe Örnekleri İle İrdelenmesi", V. Üsküdar Sempozyumu, 2007, İstanbul

9. Kaprol, T**., Minez, B.,** Cumhuriyet Sonrası Üsküdar'da İnşa Edilmiş Sivil Mimarlık Örneği 'Konut', VI Üsküdar Sempozyumu, 2008, İstanbul

Ulusal Kongre ve Sempozyum Bildirileri

1. Erdoğan, N., Zeybekoğlu, D., **Minez, B., "**Kent Yaşam Kalitesi Bağlamında Pehlivanlar Mezarlığı", I. Tarihi Kırkpınar Sempozyunu, 27-29 Mayıs 2005, s.119-127, Edirne

2. Kaprol, T., **Minez, B.**, "3.Bin Yılda Yaşayan Osmanlı Köyü-Cumalıkızık İçin Yerel Değerler Üzerinden Model Önerisi Ve Değerlendirmesi", Cumalıkızık Sempozyumu, 2007, Bursa

3. Kaprol, T., **Minez, B**.," Türkiye'de Cumhuriyet Dönemi Endüstriyel Mirası "Alpullu Şeker Fabrikası", "100. Yılda İki Mimar Sempozyumu, TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi, 2008, İstanbul

Uluslar arası Katılımlı Sempozyum Editörlüğü

1. **Minez, B.,** II: Uluslar arası Sinan Sempozyumu, 13-14 Nisan 2006, Edirne

2. **Minez, B.,** III: Uluslar arası Sinan Sempozyumu, 11-12 Nisan 2007, Edirne

Katıldığı Projeler:

1. Akansel, S., **Minez, B.**, Geleneksel Kütahya Evlerinin Korunması Ve Yeniden Kullanımı Bağlamında Değerlendirilmesi: "Ahierbasan Sokağı Ve Evleri", Trakya Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi(Tamamlanmış olan), 2006

2. Kaprol, T., **Minez, B.**, vd., "Cumhuriyet Sonrası Edirne'de İnşa Edilmiş Sivil Mimarlık Örneği Konutun İncelenmesi", Trakya Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi(Tamamlanmış olan), 2008

3. Candan, Z., **Minez, B.**, vd., "II. Beyazıd Külliyesi Sağlık Müzesi Bahçesi'nde Ağaç Rölövesi Çalışması ile Bitki Türlerinin Tespiti ve Yeni Bitkisel Tasarım Simülasyonlarının Oluşturulması", Trakya Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi(Tamamlanmış olan), 2008

4. Akansel, S., **Minez, B.**, vd., Edirne'deki Kültürel Mirasın Ulusal ve Uluslararası Ölçekte Tanıtımı ve Kent Turizmine Olası Katkısı, Trakya Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi(Tamamlanmış olan), 2008